

Institute for Democracy and Mediation
Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim

This project is financed by
the European Union

Monitorimi i Reformës në Administratën Publike

SHQIPËRI

2021/2022

WeBER
2.0
Western Balkan Civil Society
Empowerment for a
Reformed Public Administration

Monitorimi i Reformës në Administratën Publike

SHQIPËRI

2021/2022

Monitorimi i Reformës në Administratën Publike Shqipëri 2021/2022

Botuar nga:

Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim

Autorë:

Alban Dafa

Ina Shënplaku

Përktheu në shqip:

Durim Tabaku

Dizajni grafik:

Eduart Cani

Tiranë, qershor 2023

Ky raport u zhvillua me mbështetjen financiare të Bashkimit Evropian dhe donatorëve të tjerë. Përmbajtja e këtij raporti është përgjegjësi e vetme e zbatuesve të projektit dhe nuk pasqyron domosdoshmërisht pikëpamjet e Bashkimit Evropian ose donatorëve të tjerë. Për më shumë informacion, luteni të vizitoni: www.par-monitor.org

TABELA E PËRMBAJTJES

MIRËNJOHJE	7
RRETH WEBER 2.0.....	8
PËRMBLEDHJE	10
LISTA E SHKURTIMEVE.....	15
I. HYRJE	17
MONITORIMI RAP NË TRE CIKLE – RËNDËSIA E VAZHDUESHME E MONITORIMIT TË REFORMËS SË ADMINISTRATËS PUBLIKE PËR INTEGRIMIN E BALLKANIT PERËNDIMOR NË BE.....	18
II. KUADRI STRATEGJIK I REFORMËS NË ADMINISTRATËN PUBLIKE.....	21
TREGUESIT WEBER TË PËRDORUR PËR KUADRIN STRATEGJIK TË REFORMËS NË ADMINISTRATËN PUBLIKE DHE VLERAT PËR SHQIPËRINË	22
GJENDJA E KUADRIT STRATEGJIK TË RAP (KSRAP) DHE ZHVILLIMET KRYESORE QË NGA VITI 2020	22
ÇFARË MONITORON WEBER-I DHE SI?	23
REZULTATET E MONITORIMIT TË WEBER-IT.....	24
SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?	25
REZULTATET PËRMBLEDHËSE: KUADRI STRATEGJIK I RAP	28
REKOMANDIMET PËR KUADRIN STRATEGJIK TË RAP	29
III. ZHVILLIMI DHE KOORDINIMI I POLITIKAVE	31
TREGUESIT WEBER TË PËRDORUR PËR ZHVILLIMIN DHE KOORDINIMIN E POLITIKAVE PËR SHQIPËRINË	32
GJENDJA E ZHVILLIMIT DHE KOORDINIMIT TË POLITIKAVE (ZHKP) DHE ZHVILLIMET KRYESORE QË NGA VITI 2020 ..	32
ÇFARË MONITORON WEBER-I DHE SI?	33
REZULTATET E MONITORIMIT TË WEBER-IT.....	35
SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?	36
REKOMANDIME PËR ZHVILLIMIN DHE KOORDINIMIN E POLITIKAVE	51
IV. SHËRMBIMI PUBLIK DHE MIRADMINISTRIMI I BURIMEVE NJERËZORE	53
TREGUESIT WEBER TË PËRDORUR PËR SHËRMBIMIN PUBLIK DHE MIRADMINISTRIMIN E BURIMEVE NJERËZORE DHE VLERAT PËR SHQIPËRINË	54
GJENDJA E SHËRMBIMIT PUBLIK DHE MIRADMINISTRIMIT TË BURIMEVE NJERËZORE (SHPMBNJ) DHE ZHVILLIMET KRYESORE QË NGA VITI 2020	54
ÇFARË MONITORON WEBER-I DHE SI?	55
REZULTATET E MONITORIMIT TË WEBER-IT	57

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?	59
REKOMANDIME PËR SHËRBIMIN PUBLIK DHE MIRADMINISTRIMIN E BURIMEVE NJERËZORE	73
V. LLOGARIDHËNIA	76
TREGUESIT WEBER TË PËRDORUR PËR LLOGARIDHËNIEN DHE VLERAT PËR SHQIPËRINË	77
GJENDJA E LLOGARIDHËNIES (LL) DHE ZHVILLIMET KRYESORE QË NGA VITI 2020	77
ÇFARË MONITORON WEBER-I DHE SI?	78
REZULTATET E MONITORIMIT TË WEBER-IT.....	79
SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?	82
REKOMANDIME PËR LLOGARIDHËNIEN	86
VI. OFRIMI I SHËRBIMEVE	88
TREGUESIT WEBER TË PËRDORUR NË OFRIMIN E SHËRBIMEVE DHE VLERAT PËR SHQIPËRINË	89
GJENDJA PËR OFRIMIN E SHËRBIMEVE DHE ZHVILLIMET KRYESORE QË NGA VITI 2020	89
ÇFARË MONITORON WEBER-I DHE SI?	90
REZULTATET E MONITORIMIT TË WEBER-IT.....	91
SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?	93
REZULTATET PËRMBLEDHËSE: OFRIMI I SHËRBIMEVE	100
VII. MIRADMINISTRIMI I FINANCEVE PUBLIKE	103
TREGUESIT WEBER TË PËRDORUR NË MIRADMINISTRIMIN E FINANCEVE PUBLIKE DHE VLERAT PËR SHQIPËRINË	104
GJENDJA PËR MIRADMINISTRIMIN E FINANCEVE PUBLIKE (MFP) DHE ZHVILLIMET KRYESORE QË NGA VITI 2020	104
ÇFARË MONITORON WEBER-I DHE SI?	105
REZULTATET E MONITORIMIT TË WEBER-IT.....	106
SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?	108
REKOMANDIMET PËR MIRADMINISTRIMIN E FINANCEVE PUBLIKE	116
PËRFUNDIM: TENDENCAT DHE NEVOJAT E RAP-IT.....	119
SHTOJCË PËR METODOLOGJINË	121
LISTA E BURIMEVE TË REFERUARA NË RAPORT	127

MIRËNJOHJE

Ekipi rajonal u përshtat mirë me situatën në ndryshim të krijuar nga pandemia e COVID-19 dhe bashkëpunimi me kolegët tanë nga European Policy Centre (CEP-Beograd), Foreign Policy Initiative (FPISarajevë), Group for Legal and Political Studies (GLPS-Prishtinë), Institute Alternativa (IA-Podgoricë) dhe European Policy Institute (EPI-Shkup) ishte i shkëlqyer.

Dëshirojmë të falënderojmë të gjithë institucionet shqiptare dhe në veçanti Departamentin e Administratës Publike për angazhimin e tyre serioz në krijimin e kushteve dhe mundësive që ekipi i IDM-së të merrte informacion të saktë dhe në kohë.

Departamenti i Administratës Publike, së bashku me Zyrën e Kryeministrit, Agjencinë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit si dhe Agjencinë për Ofrimin e Shërbimeve Publike të Integruara, dhanë komente dhe sqarime të çmuara për përgatitjen e këtij raporti. I falënderojmë për ndihmën dhe bashkëpunimin e tyre gjatë procesit të rishikimit.

Do të dëshironim të falënderonim edhe ekipin kombëtar të SIGMA-s për angazhimin e tyre të vazhdueshëm, interesin e sinqertë në procesin e monitorimit dhe në gjetjet tona, si dhe për inkurajimin e vazhdueshëm.

Një falënderim i veçantë shkon edhe për anëtarët e Grupit Kombëtar të Punës të cilët kanë kontribuar përmes diskutimeve dhe konsultimeve të ndryshme për çështjet kryesore në lidhje me ofrimin e shërbimeve, konsultimet publike, dhe hartimin dhe bashkërendimin e politikave. Kontributet e tyre kanë qenë të vazhdueshme dhe po çojnë përpara projektin WeBER 2.0.

I jemi gjithashtu mirënjohës Bashkimit Evropian dhe donatorëve të tjerë për mbështetjen e tyre bujare për projektin WeBER 2.0.

RRETH WEBER 2.0

Fuqizimi i Shoqërisë Civile të Ballkanit Perëndimor për një Administratë Publike të Reformuar (WeBER 2.0) është një projekt 3.5-vjeçar i financuar kryesisht nga Bashkimi Evropian (BE) prej dhjetorit 2019 deri në qershor 2023.

Aktivitetet lidhur me zhvillimin, përgatitjen, shtypjen dhe publikimin e Monitorimit të RAP për Ballkanin Perëndimor 2021/2022 u mundësuan me mbështetjen e projektit rajonal "SMART Balkans – Civil Society for Shared Society in the Western Balkans" i zbatuar nga Centar za Promociju Civilnog Društva (CPCD), Qendra për Kërkime dhe Politikëbërje (CRPM) dhe Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim (IDM) me mbështetjen financiare të Ministrisë së Punëve të Jashtme të Norvegjisë. Aktivitetet e tjera të projektit WeBER 2.0 u bashkëfinancuan nga projekti "Mbrojtja e Hapësirës Qytetare - Qendra Rajonale e Zhvillimit të Shoqërisë Civile", financuar nga Agjencia Suedeze e Bashkëpunimit Ndërkombëtar për Zhvillim (SIDA) dhe zbatuar nga Rrjeti i Zhvillimit të Shoqërisë Civile të Ballkanit (BCSDN), Ambasada e Mbretërisë së Norvegjisë në Beograd dhe Fondi Gjerman Marshall i Shteteve të Bashkuara përmes Trustit Ballkanik për Demokraci; Fondacionit të Shoqërisë së Hapur në Serbi; Agjencisë Suedeze për Zhvillim Ndërkombëtar në Shqipëri; Ministrisë së Administratës Publike të Malit të Zi; Bashkëpunimit Gjerman për Bashkëpunim Ndërkombëtar (GIZ) në Bosnjë dhe Hercegovinë. Projekti WeBER 2.0 është vazhdim i drejtpërdrejtë i Projektit Fuqizimi i Shoqërisë Civile të Ballkanit Perëndimor për një Administratë Publike të Reformuar (WeBER) i zbatuar nga viti 2015 deri në 2018 dhe i financuar nga Bashkimi Evropian në bashkëpunim me Mbretërinë e Holandës. Për më tepër, në dhjetor 2022 u miratua nga Komisioni Evropian cikli i tretë i financimit për vazhdimin e WeBER-it dhe në shkurt 2023 filloi Projekti Fuqizimi i Shoqërisë Civile të Ballkanit Perëndimor për një Administratë Publike të Reformuar WeBER 3.0.

Projekti i parë WeBER luajti rol kryesor për rritjen e rëndësisë, pjesëmarrjes dhe kapaciteteve të organizatave të shoqërisë civile (OSHC) dhe medias në Ballkanin Perëndimor (BP) për të mbështetur dhe ndikuar në hartimin dhe zbatimin e reformës në administratën publike (RAP). WeBER 2.0 mbështetet në arritjet e mëparshme të projektit të parë WeBER 1.0 dhe rrit më tej angazhimin e OSHC-ve në RAP duke bërë një monitorim të bazuar në të dhëna studimore në përputhje me kërkesat e BE-së. Po ashtu, ai synon të nxisë dialogun mes OSHC-ve dhe qeverisë në nivel rajonal, kombëtar dhe vendor duke forcuar demokracinë pjesëmarrëse dhe duke ushtruar presion mbi qeveritë për të vazhduar zbatimin e reformave administrative dhe për t'i sjellë administratat më pranë qytetarëve.

WeBER 2.0 përfshin një gamë të larmishme aktiviteteve që kontribuojnë bashkërisht në përbushjen e objektivit të projektit:

- Përmes Platformës Rajonale WeBER dhe Grupeve të saj Kombëtare të Punës të RAP-it, të cilat mbledhin më shumë se 170 OSHC, WeBER 2.0 lehtëson dialogun për RAP-in për krijimin dhe zbatimin e një politike gjithëpërfshirëse dhe transparente, si dhe kontribuon në qëndrueshmërinë e reformave administrative në të mirë të qytetarëve.
- Përmes punës kërkimore dhe monitoruese dhe prodhimit të raporteve të monitorimit RAP, WeBER 2.0 ka krijuar dhe mbledhur të dhëna për një dialog kuptimplotë,
- Përmes fushatës online «(Vë)Mendjen tek Reforma Jonë!» të qytetarëve të rajonit dhe platformës për mbledhjen dhe shfaqjen e pikëpamjeve të qytetarëve për RAP-in dhe përvojën e tyre me administratat (<https://citizens.par-monitor.org/>), WeBER 2.0 mbledhi kontributin e qytetarëve për të ndikuar tek autoritetet, duke kontribuar kështu në krijimin e administratave publike më të orientuara drejt qytetarëve
- Duke pilotuar qasjen e monitorimit për integrimin e RAP-it në politikat sektoriale dhe pajisjen e OSHC-ve me kapacitetet për ta bërë atë, WeBER 2.0 ndihmoi në përmirësimin dhe gdhendjen e RAP-it në të gjitha sistemet administrative të rajonit, duke rritur kështu qëndrueshmërinë e këtyre reformave.
- Përmes një skeme të granteve të vogla, WeBER 2.0 përmirësoi kapacitetin e 31 OSHC-ve në Ballkanin Perëndimor për të marrë pjesë në RAP.
- Nëpërmjet Qendrës së Njohurive të RAP-it të OSHC-ve, WeBER 2.0 ofron një bazë të dhënash për analizat dhe raportet mbi RAP të prodhuara nga shoqëria civile e rajonit.

Produktet e WeBER 2.0 dhe informacionet e mëtejshme rreth tyre janë në dispozicion në faqen e internetit të projektit www.par-monitor.org.

WeBER 2.0 zbatohet nga Think for Europe Network (TEN), i përbërë nga gjashtë qendra studimore të orientuara drejt politikave të BE-së në Ballkanin Perëndimor:

institut alternativa

Duke bashkëpunuar me European Policy Centre (EPC) nga Brukseli, WeBER 2.0 ka siguruar vizibilitet në nivelin e BE-së.

ME KË BASHKËPUNOJMË?

I ngritur mbi themelet e projektit fillestar, WeBER 2.0 ka nxitur dhe mbështetur bashkëpunime të suksesshme me aktorët kryesorë rajonalë dhe kombëtarë, duke siguruar qëndrueshmëri afatgjate të RAP-it në Ballkanin Perëndimor. Në secilin prej vendeve të rajonit, partnerët tanë kanë konsoliduar angazhimin e tyre aktiv me ministritë dhe zyrat e RAP-it, duke shërbyer si bashkëpunëtorë të suksesshëm të projektit. Nëpërmjet Platformës WeBER, një forum rajonal dhe i grupeve kombëtare të punës së RAP-it, kemi zgjeruar bashkëpunimin me mbi 170 OSHC që veprojnë në nivel vendor dhe rajonal. Në nivel rajonal, ka vijuar partneriteti ynë me Shkollën Rajonale të Administratës Publike (ReSPA), duke na mundësuar shkëmbimin e njohurive dhe ekspertizës. Gjithashtu, kemi forcuar lidhjet me SELDI - Southeast Europe Leadership for Development and Integrity (Udhëheqja e Evropës Juglindore për Zhvillim dhe Integritet) duke rritur përpjekjet tona të përbashkëta në promovimin e qeverisjes së mirë dhe integritetit. Jemi krenarë të përmendim bashkëpunimin tonë të vazhdueshëm me nismën Mbështetje për Përmirësim e Qeverisjes dhe Menaxhimit (SIGMA), një nismë e përbashkët e BE-së dhe OECD. Nëpërmjet vlerësimeve të rregullta, SIGMA ofron njohuri dhe opinione të vlefshme mbi ecurinë e vendeve të Ballkanit Perëndimor në zbatimin e Parimeve të Administratës Publike. Këto vlerësime luajnë një rol vendimtar në periudhën para anëtarësimit në BE, duke informuar politikëbërësit dhe duke e udhëhequr rajonin drejt praktikave efektive të qeverisjes.

PËRMBLEDHJE

Raporti i Monitorimit të Reformës në Administratën Publike 2021/2022 është pjesë e një përpjekjeje rajonale për të monitoruar zbatimin e RAP-it. Qasja rajonale synon të ushtrojë presion pozitiv të ndërsjellë midis shteteve të Ballkanit Perëndimor për të ndërtuar kapacitete rajonale të monitorimit dhe për të ndarë njohuritë dhe përvojën brenda sektorit të shoqërisë civile dhe midis qeverive dhe shoqërisë civile

Raporti paraqet rezultatet e punës së monitorimit të kryer nga shkurti deri në shtator të vitit 2022 nga ekipi kërkimor i Institutit për Demokraci dhe Ndërmjetësim (IDM). Kuadri metodologjik i hartuar nga ekipi kërkimor i WeBER-it gjatë ciklit të monitorimit 2017/2018, ndërthur burime të dhënash sasore dhe cilësore. Duke përdorur parimet e SIGMA-së si themele metodologjike që drejtuan punën tonë të monitorimit, ky raport – si dhe raportet e tjera vendore të prodhuara nga kolegët tanë në rajon – janë plotësuese të punëve të ngjashme të kryera nga SIGMA/OECD dhe Komisioni Evropian. Një pikë thelbësore ndryshimi është se ky raport synon të nxjerrë në pah perspektivën e shoqërisë civile mbi zbatimin e RAP-it, duke vlerësuar kryesisht parimet dhe treguesit e SIGMA-së që matin perceptimet e shoqërisë civile dhe të publikut të gjerë mbi çështje kryesore të tilla si transparenca, llogaridhënia dhe përfshirja në politikëbërje.

Janë përdorur 23 tregues për të matur zhvillimet e RAP-it në gjashtë fusha: (1) kornizën strategjike për RAP-in, (2) zhvillimin dhe koordinimin e politikave, (3) shërbimin publik dhe miradministrimin e burimeve njerëzore, (4) llogaridhënien, (5) ofrimin e shërbimeve dhe (6) miradministrimin e financave publike. Për çdo fushë, raporti ofron një vlerësim për secilin tregues, një përmbledhje të gjetjeve, dhe rekomandime për veprime në të ardhmen. Të gjitha gjetjet e këtij raporti dhe ato të raportit të monitorimit 2017/2018 mund të përftohen dhe të krahasohen në Tabelat e Rezultateve Rajonale të RAP-it www.par-monitor.org.

KUADRI STRATEGJIK PËR RAP

WeBER monitoron përfshirjen e shoqërisë civile si në zhvillimin ashtu edhe në monitorimin e zbatimit të kuadrit strategjik për RAP-in. Treguesit për këtë fushë përqendrohen posaçërisht në pjesëmarrjen e organizatave të shoqërisë civile (OSHC) në nivelet politike dhe teknike të hartimit dhe monitorimit të dokumenteve kryesore strategjike të RAP-it.

Qasja e qeverisë ndaj hartimit dhe diskutimit të strategjisë së RAP-it është mjaft e cunguar. Ndërsa OSHC-të nuk janë të përfshira gjatë fazës së hartimit të dokumenteve, përfshirja e tyre në forume të tjera të koordinimit të politikave të RAP-it është jashtëzakonisht e kufizuar. Urdhri i Kryeministrit përshkruan detyrat e grupeve të integruara të menaxhimit të politikave dhe komiteteve drejtuese sektoriale, por nuk parashikon një pjesëmarrje nga OSHC-të gjatë hartimit të dokumenteve të politikave strategjike ose në konsultime në nivel administrativ. Kjo qasje ka përjashtuar OSHC-të nga procesi i vendimmarrjes dhe – duke mos publikuar procesverbale ose përmbledhje të vendimeve të marra në takimet e GMIP (Grupi i Menaxhimit të Integruar të Politikave) dhe KDS (Komitet Drejtuese Sektoriale) – ka vënë në pikëpyetje efektivitetin e planifikimit dhe zbatimit të reformave të mirëqeverisjes dhe administratës publike.

OSHC-të mund të japin një mori informacionesh, veçanërisht mbi ofrimin e shërbimeve, antikorrupsionin dhe reformën për sundimin e ligjit. Angazhimi më i madh qeveri-OSHC pasuron debatin për RAP-in, duke mundësuar kështu dokumente të politikave të bazuara në të dhëna. Anasjelltas, nëse shoqëria civile vazhdon të mos jetë e përfshirë në këtë proces, agjenda e reformave do të perceptohet si një proces i drejtuar ekskluzivisht nga qeveria dhe e mbështetur nga donatorët e jashtëm.

ZHVILLIMI DHE KOORDINIMI I POLITIKAVE

Në fushën e zhvillimit dhe koordinimit të politikave, WeBER monitoron transparencën e raportimit dhe vendimmarrjes së qeverisë, përdorimin e rekomandimeve të politikëbërjes së shoqërisë civile dhe përfshirjen e OSHC-ve në procesin e vendimmarrjes përmes konsultimeve publike.

Ekipi kërkimor vlerësoi disponueshmërinë dhe përmbajtjen e raporteve të performancës së qeverisë qendrore, duke u fokusuar kryesisht në raportet e zbatimit të dokumenteve kryesore të qeverisë: Programi i Qeverisë (PQ) për 2017-2021, Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI) 2015-2020, Plani Kombëtar për Integrimin Evropian (PKIE) 2018-2020, dhe Programi Buxhetor Afatmesëm (PBM) 2018-2020. Me përjashtim të PBM, nuk kishte asnjë raportim të qeverisë për pjesën tjetër të tyre.

Nga ana tjetër, ka pasur disa arritje për kuadrin rregullator për konsultimet publike. Sekretari i Përgjithshëm i Këshillit të Ministrave lëshoi Udhëzuesin për procesin e konsultimit publik, i cili përcakton standardet për planifikimin, zbatimin dhe monitorimin e procesit. Gjithashtu, institucionet e qeverisjes qendrore kanë filluar të publikojnë në portalin e konsultimit publik, raporte periodike të konsultimit publik.

Megjithatë, institucionet e qeverisjes qendrore nuk i zbatojnë në mënyrë konsistente dispozitat e Ligjit për Njoftimin dhe Konsultimin Publik dhe nuk i angazhojnë në mënyrë proaktive organizatat e shoqërisë civile në procesin e konsultimit duke kërkuar komente prej tyre dhe duke u dhënë përgjigje.

Gjatë gjysmës së dytë të vitit 2021, janë mbajtur konsultime publike për 8 nga 9 dokumentet e politikave në administratën qendrore (88.9%) dhe për 10 nga 12 ligjet (83.3%) e miratuara. Për 4 nga 8 konsultimet (50%) për dokumentet e politikave në administratën qendrore dhe për një nga 10 konsultimet për ligjet (10%) e shqyrtuara janë gjetur raporte të konsultimeve publike. Në dy raste (nga pesë raportet e publikuara) shkalla e refuzimit të komenteve të dhëna nga OSHC-të ishte e ulët, ndërsa në tre të tjera informacioni nuk përfshinte asnjë vlerësim të komenteve të OSHC-ve.

Në mënyrë të ngjashme, gjetjet e bazuara në të dhëna të prodhuara nga OSHC-të nuk mund të konsiderohen se referohen rregullisht në dokumentet e miratuara të politikave të qeverisë, të shqyrtuara nga ekipi kërkimor. Ekipi shqyrtoi strategji politikash që po zbatohen aktualisht në fushat e mbrojtjes sociale, anti-korrupsionit dhe antidiskriminimit; 27.3% (3 nga 11) e strategjive të shqyrtuara përmbanin referenca për gjetjet e OSHC-ve. Dukshëm shumë më pak se cikli i mëparshëm i monitorimit, gjatë të cilit 69% (9 nga 13 dokumente të politikave të shqyrtuara) e strategjive të qeverisë përfshinin referenca nga gjetjet e OSHC-ve.

Situata është përkeqësuar edhe në lidhje me referencat e gjetjeve të OSHC-ve në analizat ex-ante (para miratimit) dhe ex-post (pas zbatimit) për ligjet e miratuara në të njëjtat tre fusha si më sipër. Pas ekzaminimit të dokumentacionit për ligjet e shqyrtuara, ekipi kërkimor zbuloi se vetëm 11.8% (2 nga 17) të vlerësimeve të ndikimit ex-ante të shqyrtuara përfshinin gjetjet e OSHC-ve, ndërsa 9.1% (1 nga 11) të vlerësimeve të ndikimit ex-post të politikave publike përmbajnë referenca nga gjetjet e OSHC-ve. Gjatë ciklit të monitorimit 2019/2020, 4 nga 22 vlerësimet ex-ante (para miratimit) iu referuan publikimeve të OSHC-ve dhe 5 nga 12 vlerësimet ex-post (pas zbatimit) iu referuan publikimeve dhe gjetjeve të OSHC-ve.

SHËRBIMI PUBLIK DHE MIRADMINISTRIMI I BURIMEVE NJERËZORE

Në fushën e Shërbimit Publik dhe Miradministrimit të Burimeve Njerëzore, WeBER përqendrohet në disponueshmërinë publike të informacionit në lidhje me shërbimin publik, punësimin e personelit të përkohshëm, transparencën dhe karakterin meritokratik të rekrutimit në shërbimin civil, përzgjedhjen dhe emërimin e nëpunësve në nivel drejtues, si dhe masat për integritetin e shërbimit civil.

DAP prodhon dhe publikon rregullisht raporte vjetore për shërbimin civil në faqen e internetit të DAP. Raporti i DAP për vitin 2021 përfshin informacion mbi (i) menaxhimin e burimeve njerëzore, (ii) reformën strukturore, (iii) sistemin e shpërbimit, (iv) trajnimin dhe ngritjen e kapaciteteve, dhe (v) zhvillimin dhe zgjerimin e HRMIS,

i cili ka të bëjë me shkallën e përdorimit të sistemit në administratën publike. Raportet vjetore fokusohen vetëm në shërbimin civil dhe nuk japin asnjë të dhënë për punonjësit e administratës qendrore shtetërore me kontratë me afat ose për punonjësit e shtetit në përgjithësi. Kjo për shkak se DAP-it nuk i kërkohet ligjërisht të administrojë të dhëna për punonjës të tjerë përveç nëpunësve civilë.

Legjislacioni shqiptar nuk e kufizon numrin e të punësuarve të përkohshëm në raport me numrin e përgjithshëm të nëpunësve civilë në administratën qendrore. Megjithëse vendimet e Këshillit të Ministrave përcaktojnë kufijtë vjetorë të numrit të punonjësve me kontratë të përkohshme, kufiri vjetor nuk është i pandryshueshëm dhe në fakt ndryshon shpesh përgjatë një viti. Ndërkohë, kriteret e punësimit për punësime të përkohshme përcaktohen nëpërmjet urdhrave të përbashkët midis ministrisë së Financave dhe Ekonomisë dhe institucioneve përkatëse të qeverisë qendrore.

Shpalljet për konkurs në shërbimin civil publikohen kryesisht në portalin e Departamentit të Administratës Publike. Njoftimet janë përgjithësisht të qarta dhe pjesa e përshkrimit të punës rendit përgjegjësitë për pozicionin e shpallur. Vendet e lira të punës plotësohen së pari përmes konkurseve të brendshme (transferim paralel ose ngritje në detyrë) brenda shërbimit civil për pozicionet ekzekutive, të nivelit të ulët dhe të mesëm. Që nga miratimi i Ligjit për Nëpunësin Civil, nëpunësit civilë pranohen në Trupën e Nivelit të Lartë Drejtues (TND) përmes rrugës së pranimit të drejtpërdrejtë, jo përmes rrugës së trajnimit të thelluar pranë Shkollës Shqiptare të Administratës Publike (ASPA). Edhe pse atyre që pranohen në TND përmes linjës direkte u kërkohet ligjërisht t'i nënshtrohen programit të thelluar të trajnimit të ASPA-s, kjo kërkesë mbetet për t'u përmbushur pasi programi është ende në fazën e tij të pilotimit.

Kuadri ligjor është i përshtatshëm për të siguruar një proces konkurrues të bazuar në meritë dhe jo diskriminues për vendet e lira të nëpunësve civilë në nivel të lartë drejtues. Kriteret e rekrutimit për shërbimin e lartë civil janë të bazuara në meritë dhe nuk janë diskriminuese. Shqipëria përdor një proces rekrutimi të përbashkët për nëpunësit civilë të nivelit të lartë drejtues. Kjo do të thotë që kandidatët për pozicionet TND nuk aplikojnë për një vend të lirë specifik, por për të gjitha vendet e lira të parashikuara në thirrjen për aplikim. Në fund të procesit të përzgjedhjes, kandidatët renditen dhe emërohen në përputhje me renditjen e tyre. Vlen të nënvizohet se ndonëse lista e kandidatëve të suksesshëm publikohet, pikët dhe renditja e tyre nuk publikohen. Lista e kandidatëve të suksesshëm u dërgohet institucioneve të qeverisë qendrore në mënyrë që ata të mund të zgjedhin kandidatin e preferuar për secilin prej vendeve të lira përkatëse të punës. Megjithëse procesi i rekrutimit të përbashkët për pozicionet TND është më i lehtë për t'u administruar, ai nuk merr parasysh ekspertizën e nevojshme në politikëbërje për pozicionet drejtuese për të cilat kryhet konkurrimi. Për më tepër, nuk publikohen institucionet në të cilat ndodhen vendet e lira.

Derisa një nëpunës civil i nivelit të lartë drejtues të caktohet përfundimisht në një pozicion të lirë TND, Ligji për Organizimin dhe Funksionimin e Administratës Shtetërore parashikon caktimin e përkohshëm të një nëpunësi tjetër civil: (i) një drejtor i përgjithshëm mund të caktohet përkohësisht në pozicionin e sekretarit të përgjithshëm dhe (ii) një drejtor drejtorie mund të caktohet përkohësisht në pozicionin e drejtorit të drejtorisë së përgjithshme.

Legjislacioni shqiptar përmban garanci bazë për të siguruar integritetin në shërbimin civil përmes ligjit për parandalimin e konfliktit të interesit dhe ligjit për deklarimin dhe kontrollin e pasurive, të detyrimeve financiare të të zgjedhurve dhe të disa nëpunësve publikë. Akte të tjera ligjore përfshijnë ligjin për mbrojtjen e sinjalizuesve dhe ligjin për rregullat e etikës në administratën publike. Pavarësisht dispozitave të legjislacionit në fuqi, nuk ka dispozita të qarta për parandalimin e situatave të "ndërrimit të xhaketave".

LLOGARIDHËNIA

Në fushën e Llogaridhënies, WeBER monitoron shkallën e zbatimit të vazhdueshëm në praktikë të së drejtës së informimit publik. Për këtë qëllim, WeBER shqyrton përvojat e OSHC-ve në përdorimin e legjislacionit për të drejtën e informimit dhe analizon informimin proaktiv të publikut përmes faqeve të internetit të autoriteteve publike të përzgjedhura, të cilat përfshijnë Autoritetin e Kontrollit Shtetëror të Eksporteve (AKSHE), Agjencinë

Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit (AKSHI), Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Zyrën e Kryeministrit, Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, Ministrinë e Brendshme, Ministrinë e Arsimit dhe Sportit.

Këto institucione kanë publikuar informacionet bazë për fushën e veprimtarisë së tyre, informacione për kontaktin e koordinatorit për të drejtën e informimit dhe rast pas rasti edhe të atij për konsultimin publik. Pavarësisht aksesueshmërisë së tij, informacioni i ofruar online priret të mos jetë lehtësisht i përdorshëm dhe i lexueshëm. Për më tepër, raportet vjetore për aktivitetet e institucionit dhe informacioni buxhetor nuk paraqiten në mënyrë të përmbledhur dhe të thjeshtë.

Përveç Autoritetit të Kontrollit Shtetëror të Eksporteve (AKSHE) dhe Agjencisë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit (AKSHI), asnjë nga institucionet e tjera nuk ka publikuar asnjë informacion në lidhje me mekanizmat e raportimit tek institucionet e tjera mbi to. Me përjashtim të Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural dhe Zyrës së Kryeministrit, faqet e internetit të autoriteteve publike përgjithësisht përmbajnë informacion të përditësuar mbi aktet ligjore.

Rezultatet e sondazhit të perceptimit të OSHC-ve nënvizojnë gjithashtu ndarjen midis dispozitave të mjaftueshëm ligjorë për të siguruar aksesin në informacion dhe zbatimin mjaft të dobët të tyre nga autoritetet publike, të cilat priren të parandalojnë përfundimin e informacionit duke mos i zbatuar plotësisht këto dispozita.

Roli i Komisionerit për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjes së të Dhënave Personale konsiderohet se ka efekt pozitiv në vendosjen e standardeve mbi transparencën institucionale dhe 43.3% e OSHC-ve, mendojnë se masat e buta dhe sanksionet e vendosura nga Komisioneri ndaj institucioneve publike japin rezultat në nxitjen e një transparence më të madhe institucionale.

OFRIMI I SHËRBIMEVE

Qasja e WeBER-it për të monitoruar ofrimin e shërbimeve administrative është e orientuar drejt qytetarëve, duke u mbështetur në masë të madhe në perceptimet e publikut dhe shoqërisë civile rreth disponueshmërisë dhe marrjes së shërbimeve.

Si raportet e qeverisë ashtu edhe rezultatet e sondazhit të perceptimit publik konfirmojnë përpjekjet e qeverisë për rritjen e digjitalizimit të shërbimeve. Portali e-Albania dhe qendrat e ofrimit të shërbimeve të integruara kanë përmirësuar disponueshmërinë e shërbimeve për publikun dhe është bërë përparim i konsiderueshëm në ofrimin e tyre, dhe këta elementë rezultojnë më të lartë se mesatarja rajonale. Rezultatet e sondazhit të perceptimit publik konfirmojnë gjithashtu se marrja e shërbimeve është bërë më e lehtë dhe arrihet brenda një kohe më të shkurtër në dy vitet e fundit, ndërsa ndërgjegjësimi për disponueshmërinë e shërbimeve elektronike është 10 pikë përqindje më i lartë se në ciklin e mëparshëm të monitorimit.

Rezultatet e sondazhit tregojnë gjithashtu se pothuajse gjysma e atyre që janë në dijeni i kanë përdorur shërbimet elektronike dhe 61.9% e atyre që kanë i përdorur shërbimet elektronike i konsiderojnë lehtësisht të përdorshme dhe miqësore. Këto përqindje janë rritur lehtësisht në krahasim me ciklin e mëparshëm të monitorimit. Perceptimet pozitive mbi gatishmërinë e qeverisë për të kërkuar përshtypjet e qytetarëve mbi cilësinë e shërbimeve që ata marrin janë rritur ndjeshëm në krahasim me ciklin e mëparshëm të monitorimit. Megjithatë, rezultatet e sondazhit të perceptimit të OSHC-ve, theksojnë se politika e ofrimit të shërbimeve nuk adreson mjaftueshëm nevojat e grupeve vulnerabël. Vetëm 13.1% e OSHC-ve i konsiderojnë shërbimet elektronike lehtësisht të aksesueshme për grupet vulnerabël, dhe afërsisht 13.0% pohojnë se nevojat e grupeve vulnerabël merren parasysh në ofrimin e shërbimeve administrative.

ADISA publikoi një raport sondazhi gjithëpërfshirës mbi aksesin e qytetarëve në shërbimet kryer nëpërmjet një kompanie shërbimesh kërkimore dhe konsulence. Raporti përfshin të dhëna për një sërë ofruesish shërbimesh, me përjashtim të shërbimeve të identitetit. Është mjaft gjithëpërfshirës pasi shtron pyetje mbi aksesin, nevojat për personat me aftësi të kufizuara dhe nivelin e kënaqësisë për shërbimet e ofruara. Edhe pse sondazhi ishte caktuar të publikohej në nëntor 2020, u disponua publikisht vetëm në fillim të vitit 2021.

MIRADMINISTRIMI I FINANCAVE PUBLIKE

Në fushën e Miradministrimit të Financave Publike WeBER monitoron disponueshmërinë e të dhënave buxhetore së bashku me praktikatat e komunikimit me publikun. Faqet zyrtare të internetit shqyrtohen për të vlerësuar transparencën dhe përfitimën e të dhënave vjetore të buxhetit; mënyrën se si qeveria u komunikon qytetarëve gjetjet e raporteve të kontrollit të brendshëm financiar publik (KBFP); disponueshmërinë e informacionit të prokurimit publik; si dhe shkallën e disponueshmërisë për publikun të informacionit rreth punës së institucionit të Kontrollit të Lartë të Shtetit (KLSH).

Raportimi mbi buxhetin është përgjithësisht tërësor dhe publikohet rregullisht. Ai i mundëson publikut informacionin bazë për të ardhurat dhe shpenzimet. Nga tre format e raportimit (mujore, gjashtëmujore dhe të fundvitit), raportimi i fundvitit është më i ploti; megjithatë, këto raporte nuk përfshijnë informacione të rëndësishme mbi performancën sektoriale të sektorëve strategjikë të tillë si energjia, minierat dhe infrastruktura. Këto raporte japin disa të dhëna mbi zbatimin e zërave specifike të buxhetit të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë, por jo si pjesë e një vlerësimi sektorial të veçantë.

Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit dhe Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik publikon raportet e KBFP-së, të cilat përfshijnë 18 tregues të performancës, tre prej të cilëve lidhen me masat e kontrollit të brendshëm financiar. Këta tregues vlerësojnë efektshmërinë e mekanizmave të kontrollit financiar, cilësinë e raporteve të brendshme financiare të paraqitura pranë Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme dhe nëse planet e tyre të veprimeve për krijimin e sistemit të kontrollit të brendshëm financiar përmbushin nevojat për sigurimin e kontrollit të brendshëm financiar të tyre.

Ministritë japin informacion mbi zyrtarin përgjegjës për kontrollin e brendshëm financiar, por japin pak informacion mbi planet dhe aktivitetet e tyre për të përmirësuar KBFP, si p.sh. publikimin e regjistrit të risqeve financiare ose të rregullores së procedurave. Gjetjet e raporteve të KBFP-së nuk janë diskutuar në Kuvend.

Politikat e prokurimit publik rregullohen nga Agjencia e Prokurimit Publik. Raportet e Agjencisë janë burimi kryesor i informacionit mbi prokurimin publik, pasi ministritë e linjës zakonisht nuk publikojnë plane prokurimi dhe raportet e zbatimit të tyre. Raportet e prodhuara nga Agjencia kanë të dhëna të bollshme, por ato nuk ofrohen në një format të dhënash të përpunueshme (open data).

Prokurimi publik kryhet në mënyrë të qendëruar, përmes prokurimit elektronik. Procedurat (tenderat) e hapura dhe kërkesat për propozime janë procedurat kryesore të përdorura për prokurimin publik. Ndërsa procedurat e hapura të prokurimit janë krejtësisht të pakufizuara, kërkesat për propozime nuk janë të hapura, por teknikisht janë konkurruese.

Për të siguruar që paratë e taksapaguesve nuk shpërdorohen por shpenzohen në dobi të interesave publike, puna e KLSH-së është kritike. KLSH-ja bën publike punën e institucionit në mënyrë periodike përmes buletineve mbi punën audituese. Ky angazhim publik i institucionit është mjaft i rëndësishëm për njohjen e publikut me punën e tij, por vlen të theksohet se pjesa kryesore e punës së KLSH-së – raportet e auditimit – nuk janë lehtësisht të përdorshme e të lexueshme për shkak të gjuhës teknike dhe anonimizimit të operatorëve ekonomikë dhe zyrtarëve publikë përgjegjës për shkelje. Së fundmi, KLSH ka filluar të publikojë raportet e auditimit shoqëruar me njoftime për shtyp, të cilat përmbledhin gjetjet kryesore. Edhe pse ky është një zhvillim pozitiv për të komunikuar efektivisht gjetjet me publikun, formati i këtyre përmbledhjeve është i paqëndrueshëm. Disa prej tyre ofrojnë informacion konciz dhe të lehtë për t'u lexuar - kryesisht pa gjuhë burokratike - ndërsa përmbledhje të tjera ofrojnë pak informacion në lidhje me periudhën e auditimit, çështjet kryesore të pajtueshmërisë apo performancës, dhe ndikimin e tyre në qeverisje, misionin dhe përdorimin efikas të parave të tatimpaguesve. Ndërkohë, KLSH-ja mund të përfitonte nga konsultimi me OSHC-të për të trajtuar risqet financiare në sektorin publik pasi do të përfitonte më shumë të dhëna ndihmuese për të kryer detyrat institucionale.

LISTA E SHKURTIMEVE

AB	Auditi i Brendshëm
ADB	Agjencia për Dialog dhe Bashkëqeverisje
ADISA	Agjencia Kombëtare për Shoqërinë e Informacionit
AKSHI	Agjencia Kombëtare për Shoqërinë e Informacionit
ASPA	Shkolla Shqiptare e Administratës Publike
BCSDN	Rrjeti i Zhvillimit të Shoqërisë Civile të Ballkanit
BE	Bashkimi Evropian
BP	Ballkani Perëndimor
CAF	Korniza e vlerësimit të përbashkët
CATI	Intervistë me telefon të ndihmuar nga kompjuteri
CAWI	Intervistim në internet të ndihmuar nga kompjuteri
COVID	Sëmundja e koronavirusit
DAP	Departamenti i Administratës Publike
DZHM	Departamenti i Zhvillimit dhe Mirëqeverisjes
FMN	Fondi Monetar Ndërkombëtar
GMIP	Grup për Menaxhimin e Integruar të Politikave
HRMIS	Sistemi Informacionit të Miradministrimit të Burimeve Njerëzore
INSTAT	Instituti i Statistikave
IPA	Instrument i Para-Anëtarësimit
IPSIS	Sistemi i Informacionit të Sistemit të Planifikimit të Integruar
ISSAI	International Standards of Supreme Audit Institution (Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve të Larta të Auditimit)
KBFP	Kontrolli i Brendshëm Financiar Publik
KDS	Komitet Drejtues Sektorial
KDIMDP	Komisioneri për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale
KKSHC	Këshilli Kombëtar për Shoqërinë Civile
KLSH	Kontrolli i Lartë i Shtetit
KM	Këshilli i Ministrave
KMSHC	Komisioneri për Mbikëqyrjen e Shërbimit Civil
KSRAP	Kuadri Strategjik për Reformën në Administratën Publike
LL	Llogaridhënia
MBNJ	Miradministrimi i Burimeve Njerëzore
MFE	Ministria e Financave dhe Ekonomisë
MFP	Miradministrimi i Financave Publike
MKF	Miradministrimi dhe Kontrolli Financiar
NJQH	Njësia Qendrore e Harmonizimit
OECD	Organizata për Bashkëpunim Ekonomik dhe Zhvillim
OSH	Ofrimi i Shërbimeve
OSHC	Organizatë e Shoqërisë Civile
PBB	Prodhimi i Brendshëm Bruto

PKIE	Plani Kombëtar për Integrimin Evropian
PPP	Partneritetit Publik-Privat
PQ	Programi i Qeverisë
RAP	Reforma në Administratën Publike
RIA	Vlerësimi i Ndikimit Rregullator (të legjislacionit)
SASPAC	Agjencia Shtetërore e Programit Strategjik dhe Koordinimit të Ndihmës
SHPMBNJ	Shërbimi Publik dhe Miradministrimi i Burimeve Njerëzore
SIGMA	Support in Improvement in Governance and Management (Mbështetja për Përmirësimin e Qeverisjes dhe Miradministrimit)
SKZHI	Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim
TND	Trupa e Nivelit të Lartë Drejtues
TVSH	Tatim i Vlerës së Shtuar
WeBER	Projekti për Mundësimin e Monitorimit të Reformës në Administratën Publike nga Shoqëria Civile në Vendet e Ballkanit Perëndimor [Western Balkans Enabling Project for Civil Society Monitoring of Public Administration Reform]
WeBER2.0	Fuqizimi i Shoqërisë Civile të Ballkanit Perëndimor për një Administratë Publike të Reformuar [Western Balkans Civil Society Empowerment for a Reformed Public Administration]
VKM	Vendim i Këshillit të Ministrave
ZHKP	Zhvillimi dhe Koordinimi i Politikave
ZKM	Zyra e Kryeministrit

I. Hyrje

MONITORIMI RAP NË TRE CIKLE – RËNDËSIA E VAZHDUESHME E MONITORIMIT TË REFORMËS SË ADMINISTRATËS PUBLIKE PËR INTEGRIMIN E BALLKANIT PERËNDIMOR NË BE

Nisma WeBER filloi monitorimin e reformave të administratës publike (RAP) në Ballkanin Perëndimor (BP) në vitin 2016, dhe publikoi Monitorimin e parë RAP në 2018. Që atëherë, Monitorimi RAP është bërë burim gjithnjë e më i rëndësishëm i besueshmërisë dhe provave bazuar në gjetjet mbi sukseset dhe sfidat e administratave të rajonit, veçanërisht në lidhje me të qenit të hapur, transparencën dhe llogaridhënien e tyre ndaj qytetarëve. Kështu, ai ka ndihmuar në forcimin e rolit të shoqërisë civile në monitorimin dhe informimin e politikave të RAP në rajon, si dhe në raportet vjetore të Komisionit për vendet kandidatë dhe kandidatët potencialë në BP. Botimi i ri, Monitorimi RAP 2021/2022 vjen si rezultat i ciklit të tretë të monitorimit dyvjeçar radhazi zbatuar nga ekipi kërkimor WeBER, duke përdorur metodologjinë më të fundit të zhvilluar nga shoqëria civile për shoqërinë civile, bazuar në Parimet e BE-së për administrimin e mirë.

Në çdo hap të ri në politikën e zgjerimit, Komisioni e ka riafirmuar RAP si fushë thelbësore për arritjen e anëtarësimit në BE. Në komunikimin *Përmirësimi i procesit të anëtarësimit - Një perspektivë e besueshme e BE-së për Ballkanin Perëndimor* të shkurtit 2020, ku kërkohet më shumë besueshmëri, drejtim politik dhe parashikueshmëri të procesit të zgjerimit, propozohet grupimi i kapitujve të negociatave dhe fushave të reformës, duke e vendosur RAP në Grupin e Parë të Kapitujve Negociues (Cluster 1) – Parimet Themelore, së bashku me fushat e sundimit të ligjit, qeverisjes ekonomike dhe funksionimit të institucioneve demokratike.¹ Pra, RAP gjeti vendin e tij brenda grupit të fushave kryesore të reformës, vlerësimi i të cilave përcakton progresin e përgjithshëm për procesin e integritimit në BE.

Kuadri i BE-së për përcaktimin, udhëzimin dhe vlerësimin e reformave administrative në kontekstin e zgjerimit ka mbetur i lidhur ngushtësisht me grupin e *Parimeve të Administratës Publike*, publikuar në 2014. Këto parime, të njohura edhe si “Parimet SIGMA” (pasi vlerësohen rregullisht nga programi SIGMA i OECD),² ofrojnë një udhërrëfyes për kandidatët e BE-së që të ndjekin dhe të respektojnë për kryerjen e RAP ndërsa punojnë për t’u bërë anëtare të BE-së. KE dhe SIGMA punuan së bashku për të përcaktuar fushën e këtyre parimeve të administratës publike,³ të strukturuar rreth gjashtë fushave kryesore:

1. korniza strategjike për reformën në administratën publike
2. zhvillimi dhe koordinimi i politikave
3. shërbimi publik dhe miradministrimi i burimeve njerëzore
4. llogaridhënia
5. ofrimi i shërbimeve
6. miradministrimi i financave publike.

Kanë kaluar nëntë vjet që kur filluan rishikimet për publikimet e Parimeve, SIGMA dhe DG NEAR, duke reflektuar mbi reagimet e zbatimit dhe duke prezantuar risi të rëndësishme. Për shembull, janë futur parime që trajtojnë elementet e qeverisjes me shumë nivele, ndërkohë që në të kaluarën korniza kishte të bënte kryesisht me nivelin e qeverisjes qendrore. Në kohën e finalizimit të këtij raporti, pas një procesi konsultimi online me aktorët e jashtëm të interesuar, të përmbyllur në shkurt 2023, Parimet e rishikuara ishin ende duke u finalizuar.

1 Grupi “Parimet Themelore” përfshin Kapitullin 23 – Gjyqësori dhe të Drejtat Themelore, 24 – Drejtësia, Liria dhe Siguria, kriteret ekonomike, funksionimi i institucioneve demokratike, reforma në administratën publike, si edhe kapitujt 5 – Prokurimi Publik, 18 – Statistikat, dhe 32 – Kontrolli Financiar. Në: Komisioni Europian, Përmirësimi i procesit të anëtarësimit - Një perspektivë e besueshme e BE-së për Ballkanin Perëndimor, shkurt 2020: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_181.

2 SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management – Mbështetje për Përmirësimin e Qeverisjes dhe Miradministrimit) është një nismë e përbashkët e OECD-së dhe BE-së, e financuar kryesisht nga BE-ja. Objektivi i saj kryesor është të forcojë bazat për qeverisjen e përmirësuar publike, duke mbështetur kështu zhvillimin socio-ekonomik në rajonet afër BE-së duke ndërtuar kapacitete në sektorin publik, duke rritur qeverisjen horizontale dhe duke përmirësuar hartimindhe zbatimin e reformave të administratës publike, duke përfshirë vendosjen e përparësive të duhura, renditjen dhe buxhetimin tyre. Mund të gjeni më shumë informacion në: <http://www.sigmaxweb.org/>.

3 Parimet e Administratës Publike për vendet kandidatë dhe potenciale për anëtarësim në BE gjenden në: <https://bit.ly/395diWq>. Një dokument që titullohet ‘Parimet e Administratës Publike: Një Kornizë për Vendet Fqinje të BE-së’ është hartuar për vendet që janë pjesë e politikës së BE-së për vendet fqinje të saj): <http://bit.ly/2fsCaZM>.

Monitorimi RAP 2021/2022 mbështetet tërësisht në kornizën e Parimeve të vitit 2014, i vlefshëm gjithashtu edhe gjatë cikleve të kaluara të monitorimeve WeBER.⁴

Që prej fillimit, WeBER⁵ përdori Parimet e Administratës Publike si gur themeli të monitorit të saj të RAP për dy arsye kryesore që janë të njëjtat edhe sot. Së pari, Parimet janë emëruar i përbashkët për reformat e RAP në rajon, lejojnë krahasime dhe shkëmbime dijeshe e përvojash në të gjithë rajonin dhe mundësojnë konkurrencë pozitive midis administratave të vendeve të BP-së. Së dyti, parimet udhëheqin reformat në këto vende drejt përmbushjes së kushteve të anëtarësimit, duke e ndihmuar kështu transformimin e tyre në vende të ardhshme anëtare të BE-së.

Thënë kështu, qasja monitoruese e WeBER qëndron që në fillim në të kuptuarit se deri në anëtarësimin e vendeve të rajonit në BE, SIGMA/OECD do të angazhohet në rajon si një forcë e jashtme nxitëse e reformave, duke u mbështetur gjithashtu në kushtëzimet e BE. Deri atëherë, shoqëria civile në secilin vend mund të prodhojë rezultate plotësuese bazuar në fushat e tyre të ekspertizës por edhe të zgjerojë gradualisht fushën e monitorimit të saj dhe të kërkojë mënyra për të vazhduar me këtë proces në një mënyrë më gjithëpërfshirëse në periudhën pas anëtarësimit, kur SIGMA nuk do të ketë më mandatin për të kryer vlerësime të jashtme të RAP. Në atë kohë, aktorët lokalë të shoqërisë civile duhet të kenë një qasje të zhvilluar në identifikimin e fushave kritike të ndërhyrjes, në të cilat të përqendrojnë përpjekjet e tyre të monitorimit. Siç kanë dëshmuar raundet e mëparshme të zgjerimit, pa kushtëzimin e BE-së dhe pa monitorimin dhe vlerësimin e rregullt të jashtëm të reformave, vendet kandidatë mund të gabojnë lehtësisht në reformat e tyre pas anëtarësimit, duke iu larguar standardeve të qeverisjes së mirë.

Prandaj, parimi kyç i projektit WeBER mbetet po aq i rëndësishëm sa në fillim - vetëm duke fuqizuar aktorët joqeveritarë lokalë dhe duke forcuar demokracinë pjesëmarrëse në nivelin kombëtar dhe vendor, qeveritë mund të mbahen nën presion për të zbatuar reforma administrative, shpeshherë të dhimbshme dhe të padëshirueshme. Ekipi i WeBER ka punuar vazhdimisht gjatë viteve për përgatitjet e një skenari të tillë, në të cilin shoqëritë civile lokale, si kërkues lokalë të llogaridhënies, udhëheqin dhe iniciojnë kërkesën për RAP, si dhe vëzhgojnë nga afër dhe me besueshmëri RAP në BP. Gama e mbështetjes së WeBER për shoqërinë civile rajonale në periudhën e mëparshme është e gjerë dhe përfshinte iniciativa të shumta për rritjet e ndërgjegjësimit dhe ngritjen e kapaciteteve. Kjo mbështetje nënkupton gjithashtu përfshirjen e OSHC-ve në procesin e monitorimit të RAP-it dhe krijimin e raporteve të monitorimit, këshillimin e OSHC-ve lokale që monitorojnë qeveritë lokale dhe konsultime të rregullta me to për zbatimin e Monitorimit të RAP-it si dhe zhvillimet kombëtare dhe rajonale të RAP. Gjithashtu, kemi prezantuar qasje të reja të shoqërisë civile ndaj RAP, siç është monitorimi pilot i integritetit të RAP në sektorë të ndryshëm të politikave,⁶ dhe krijimi i portaleve online përmes të cilave qytetarët ftohen të ndajnë përvojat e tyre për ndërveprimin me administratën publike.⁷

Shpërthimi i pandemisë COVID-19 në vitin 2020, që vazhdonte edhe gjatë ciklit të tretë të monitorimit, nxori në pah më shumë rëndësinë e administratave publike që funksionojnë mirë, në gjendje të ushtrojnë funksionet kryesore në shërbim të nevojave të qytetarëve. Për më tepër, këto rrethana të jashtëzakonshme globale vënë në dukje çështjen e aftësisë së administratave publike për t'u përshtatur dhe për të shtuar përpjekjet e tyre për të ofruar shërbimet në mënyrë digjitale, duke mundësuar një komunikim virtual e të pandërprerë me qytetarët dhe sigurimin e mundësisë së telepunës për punonjësit e shërbimit civil.

Megjithatë, ndryshe nga raundi për 2019/2020, puna monitoruese e RAP për 2021/2022 ishte më pak e prekur nga masat për zbutjen e përhapjes së koronavirusit në rajon, që do të thotë se komunikimi dhe koordinimi brenda ekipit hulumtues WeBER si dhe puna kërkimore (takimet e ekipit, fokus grupet, intervistat) u realizuan virtualisht dhe personalisht. Efektet që pati pandemia e COVID-19 në funksionimin e administratave publike, për mirë apo për keq, janë pjesë e gjetjeve të hulumtimit.

4 Për më shumë informacion mbi procesin e rishikimit të Parimeve SIGMA të Administratës Publike vizitoni: <https://www.sigmaxweb.org/publications/principles-public-administration-consultation.htm>.

5 Duke filluar nga dhjetori 2019, WeBER po zbatohet nën titullin "WeBER 2.0 - Fuqizimi i Shoqërisë Civile të Ballkanit Perëndimor për një Administratë Publike të Reformuar".

6 Raportet rajonale dhe kombëtare mbi integrimin e Parimeve të Administratës Publike në sektorët e politikave të disponueshme në: <https://www.par-monitor.org/mainstreaming-principles-of-public-administration-into-policy-sectors/>.

7 Portali i qytetarëve për gjashtë administratat gjendet në: <https://citizens.par-monitor.org/>.

Qasja metodologjike e Monitorimit RAP jepet në shtojcën e metodologjisë së këtij raporti, e cila ofron detaje mbi parimet OECD/SIGMA të AP si kornizë rajonale për monitorimin, qëllimin e përgjithshëm pas parimeve të përzgjedhjes, hartimin e treguesve WeBER, paketën e monitorimit të RAP, procedurat e aplikuara për sigurimin e cilësisë, monitorimin e afatit kohor dhe kufizimeve të qëllimit dhe qasjes së WeBER. Ekipi i WeBER nuk bëri ndryshime metodologjike në ciklin e monitorimit 2021/2022, rishikimet e fundit, të rëndësishme të metodologjisë ishin nga Monitorimi RAP 2019/2020 (*shih Shtojcën e Metodologjisë për detaje*). Monitorimi 2021/2022 u krye midis janarit dhe nëntorit 2022 dhe, në pjesën më të madhe, u fokusua në praktikën e administratave në rajon të zbatuara në vitin 2021 dhe gjysmën e parë të 2022.

Raporti ndjek të njëjtën strukturë standarde të vendosur në dy Monitorimet RAP të mëparshme, duke e ndarë atë në gjashtë kapituj: 1) korniza strategjike për reformën në administratën publike, 2) zhvillimi dhe koordinimi i politikave, 3) shërbimi publik dhe miradministrimi i burimeve njerëzore, 4) llogaridhënia, 5) ofrimi i shërbimeve dhe 6) miradministrimi i financave publike.

Në fillim të çdo kapitulli, lexuesi njihet shkurtimisht me treguesit WeBER të përdorur dhe vlerat e tyre për Shqipërinë, në një shkallë nga 0 në 5. Më tej jepet një përshkrimi shkurtër për RAP në Shqipëri, për të kontekstualizuar analizën bazuar në burimet dytësore ekzistuese. Seksionet për gjendjen mbështeten kryesisht në raportin e fundit të Komisionit Evropian për vitin 2022 dhe vlerësimin e SIGMA për vitin 2021, u referohen gjithashtu burimeve të tjera. Me tej vijon fokusi i monitorimit WeBER, me përshkrimin e hapave metodologjikë në detaje, duke ilustruar strukturën e secilit parim dhe tregues, duke përfshirë mbledhjen e të dhënave dhe metodat e analizës.

Seksioni kryesor i secilit kapitull është prezantimi i rezultateve të monitorimit të WeBER, që vijnë nga kërkimi i plotë me metodologji të solide i kryer në Shqipëri. Për secilën fushë, vlerat e treguesve dhe pikët e elementeve të tyre, paraqiten për të gjitha ciklet e monitorimit të WeBER deri më sot, duke mundësuar pasqyrim dhe krahasim të lehtë të rezultateve të monitorimit për tre ushtrimet e monitorimit të RAP. Për secilën fushë paraqiten te përmbledhura në një faqe, rezultatet e gjetjeve dhe tendencat kryesore.

Së fundmi, seksioni për rekomandimet përbëhet nga statusi i zbatimit të rekomandimeve të propozuara në Monitorimin RAP 2019/2020 dhe 2017/2018. Për çdo rekomandim janë caktuar kode ngjyrash dhe jepen shpjegime se përse rekomandimi është vlerësuar në një mënyrë të caktuar (p.sh., zbatuar plotësisht ose pjesërisht, ose nuk është ndërmarrë asnjë veprim). Së dyti, bazuar në përpunimin e detajuar të gjetjeve për zonat e RAP në Shqipëri në këtë cikël monitorimi, raporti ose përsërit rekomandimet e kaluara që janë vlerësuar si të pazbatuara ose propozon të reja për autoritetet përgjegjëse të qeverisë. Meqenëse disa rekomandime nga monitoruesit e mëparshëm të RAP janë ende relevante, disa prej tyre janë përsëritur dhe disa janë modifikuar pak.

II.

**Kuadri strategjik
i reformës në
administratën
publike**

TREGUESIT WEBER TË PËRDORUR PËR KUADRIN STRATEGJIK TË REFORMËS NË ADMINISTRATËN PUBLIKE DHE VLERAT PËR SHQIPËRINË

KSRAP P1 I1: Përdorimi i qasjeve pjesëmarrëse në hartimin e dokumenteve strategjike kryesore të RAP-it					
0	1	2	3	4	5
KSRAP P2_P4 I1: Përfshirja e shoqërisë civile në strukturat e monitorimit dhe koordinimit të RAP					
0	1	2	3	4	5

GJENDJA E KUADRIT STRATEGJIK TË RAP (KSRAP) DHE ZHVILLIMET KRYESORE QË NGA VITI 2020

Matjet për Kuadrin Strategjik të Reformës së Administratës Publike gjatë këtij cikli monitorimi u zhvilluan gjatë një periudhe mjaft dinamike, pasi qeveria shqiptare ishte në mes procesit të rishikimit të dokumenteve strategjike ekzistuese për t'i zëvendësuar ato me të reja. Ky proces nisi në vitet 2021/2022, pasi afati i disa prej dokumenteve strategjike që skadonin në vitin 2020, u shty deri në vitin 2022 përmes zgjatjes së planeve të tyre të veprimit dhe vazhdon ende.

Dokumentet kyçe ekzistuese të kornizës strategjike për RAP në Shqipëri përfshijnë Strategjinë e RAP 2015-2020 – plani i veprimit i së cilës është zgjatur deri në vitin 2022 – dhe Strategjinë e Miradmnistrimit të Financave Publike (MFP) 2019-2022. Përveç këtyre dokumenteve, masat më të hollësishme të reformës përshkruhen më tej nga dokumente të tjerë të rëndësishëm, të tilla si Strategjia Ndërsektorale Kundër Korrupsionit 2015-2020, Strategjia Kombëtare Ndërsektorale për Decentralizimin dhe Qeverisjen Vendore 2015-2020⁸, dhe Strategjia Ndërsektorale “Agjenda Digjitale e Shqipërisë ‘2015-2020”⁹.

Procesi i përgjithshëm i koordinimit dhe miradmnistrimit të RAP-it drejtohet nga Grupi i Menaxhimit të Integruar të Politikave për RAP (GMIP-RAP), i cili përfshin tetë grupe tematike (politikëbërja, shërbimi civil dhe RAP-i, shërbimet publike, digjitalizimi, antikorrupsioni, decentralizimi, statistikat, zhvillimi rajonal) dhe komitetin drejtues për miradmnistrimin e financave publike.

Qeveria shqiptare krijoi mekanizmin e miradmnistrimit të integruar sektorial/ndërsektorial në shtator 2015 për të udhëhequr dhe monitoruar hartimin e politikave, zbatimin dhe vlerësimin e strategjive dhe për të forcuar koordinimin sektorial dhe të donatorëve nëpërmjet krijimit të grupeve të menaxhimit të integruara të politikave (GMIP) dhe komiteteve drejtuese sektoriale (KDS). Struktura e përgjithshme e koordinimit u rishikua në 2018.¹⁰ Aktualisht ekzistojnë pesë GMIP-e (RAP dhe qeverisja e mirë, konkurrenca dhe investimet, punësimi, menaxhimi i integruar i tokës dhe miradmnistrimi i integruar i ujit) dhe pesë KDS (reforma në drejtësi, punët e brendshme, miradmnistrimi i financave publike, ndërlihdja, si dhe klima e mjedisit dhe miradmnistrimi i mbetjeve).

GMIP-et dhe KDS-të janë përgjegjëse për (i) planifikimin, koordinimin dhe zbatimin e politikave në nivel politik; (ii) monitorimin dhe sigurimin e përmbushjes së objektivave prioritare të reformës; (iii) mbështetjen e koordinimit të politikave sektoriale nëpërmjet bashkëpunimit me partnerët e integrimin dhe zhvillimit; (iv) nxitjen e një dialogu gjithëpërfshirës me institutet e pavarura, partnerët zhvillimorë, shoqërinë civile dhe sektorin privat, për të nxitur nisma të përbashkëta në fushat me përparësi të politikave dhe (v) udhëzimin dhe sigurimin e kontributit të bashkëpunimit ndërsektorial në fushat e politikave me përparësi për Komitetin e Planifikimit Strategjik, që është njësi përgjegjëse për të integruar përparësi të ndryshme politikash në procesin e vendimmarrjes së qeverisë qendrore.

8 Një strategji e re është në proces miratimi. Projektdokumenti iu nënshtrua konsultimit publik nga 9 dhjetori 2022 deri më 23 janar 2023: <https://konsultimipublik.gov.al/Konsultime/Detaje/567>.

9 Strategjia e re për periudhën 2022-2026 u miratua më 1 qershor 2022, katër ditë pas përfundimit të periudhës së matjes për dy treguesit e këtij kapitulli prandaj nuk është marrë parasysh. Strategjia e re mund të aksesohet në: <https://akshi.gov.al/wp-content/uploads/2022/06/vendim-2022-06-01-370-Agjenda-Digjitale-e-Shqiperise-22-26-dhe-plani-i-veprimit.pdf>.

10 Shumica e GMIP-ve dhe KDS-ve veprojnë edhe si komitete sektoriale që monitorojnë zbatimin e fondeve të Instrumentit të Para-Anëtarësimin të Bashkimit Evropian për fushat e tyre specifike të përgjegjësisë. Urdhër i Kryeministrit nr. 157, datë 20.10.2018 “Për masat e marra për të zbatuar qasjen e gjerë sektoriale/ndërsektoriale, si dhe ngritjen dhe funksionimin e mekanizmit sektorial/ndërsektorial të integruar”.

GMIP-et dhe KSD-të duhet të rishikojnë, diskutojnë dhe miratojnë projekt-strategjitë, programet kombëtare ndërsektoriale, raportet e monitorimit dhe udhëzimet e përbashkëta. Ata mbledhen nën udhëheqjen e zëvendëskryeministrit ose ministrit përgjegjës për politikën specifike të sektorit. Grupet tematike mbledhen nën drejtimin e ministrit përgjegjës, zëvendësministrit ose drejtorit të përgjithshëm. Njësia për Mirëqeverisjen dhe Politikën e Zhvillimit, nën varësinë e Departamentit për Zhvillim dhe Mirëqeverisje DZHM¹¹ në Zyrën e Kryeministrit, shërben si sekretariati i përgjithshëm për koordinimin e politikave të integruara sektoriale/ ndërsektoriale. Në institucionet përkatëse përgjegjëse janë krijuar sekretariatet teknike për grupet dhe komitetet për koordinimin sektorial/ndërsektorial.

Zëvendës kryeministri drejton GMIP-RAP, ndërsa Departamenti i Administratës Publike (DAP) udhëheq grupin tematik për shërbimin civil dhe RAP. Për sa i përket miradministrimit të financave publike (MFP), ministri (ose zëvendësministri) i Financave dhe Ekonomisë udhëheq komitetin drejtues përkatës që koordinon, monitoron dhe raporton për zbatimin e strategjisë së MFP-së.

Pavarësisht përparimit të bërë drejt krijimit të strukturave koordinuese për zbatimin e reformave veçanërisht për shkak të pandemisë COVID-19, Komisioni Evropian ka vërejtur se përpjekjet për reformën në administratën publike, përpjekjet për reformën e administratës publike, veçanërisht në lidhje me krijimin e agjencive të reja kërkojnë kuadër drejtues gjithëpërfshirës, linja të qarta llogaridhënie dhe rëndësinë e duhur të mbikëqyrjes.¹² Komisioni e ka theksuar më tej si problematike çështjen e qëndrueshmërisë financiare të strategjisë, financimi i së cilës bazohet kryesisht në donatorë të huaj.

ÇFARË MONITORON WEBER-I DHE SI?

Monitorimi i Kornizës Strategjike të Reformës në Administratën Publike bazohet në tre Parime SIGMA në këtë fushë, duke u përqendruar në ekzistencën e agjendave efektive të RAP-it, zbatimin dhe monitorimin e RAP-it, si dhe në ekzistencën e strukturave të miradministrimit dhe koordinimit të RAP-it në nivel politik dhe administrativ. .

Parimi 1: Qeveria ka hartuar dhe miratuar një agjendë të efektshme të reformës së administratës publike që trajton sfidat kryesore;

Parimi 2: Reforma e administratës publike zbatohet duke vendosur qëllime të qarta për t'u arritur; caktohen dhe monitorohen rregullisht rezultate të reformës;

Parimi 4: Reforma në administratën publike ka struktura të fuqishme dhe funksionale të koordinimit dhe miradministrimit si në nivel politik ashtu edhe në atë administrativ, për të drejtuar procesin e hartimit dhe zbatimin të reformës.

Parimet e zgjedhura vlerësohen tërësisht nga pikëpamja e cilësisë së përfshirjes së shoqërisë civile dhe publikut në proceset e zhvillimit të dokumenteve strategjike të RAP-it, dhe në pjesëmarrjen në strukturat e monitorimit dhe koordinimit që duhet të sigurojnë zbatimin e tyre të qëllimshëm. Fokusi te gjithëpërfshirja dhe pjesëmarrja synon të përcaktojë shkallën në të cilën nevojat dhe pikëpamjet e palëve të interesuara përkatëse konsultohen dhe merren në konsideratë kur zhvillohen dhe zbatohen agjendat e reformave.

Për këtë qëllim, u caktuan dy tregues të WeBER-it. I pari përqendrohet në proceset dhe cilësinë e konsultimit gjatë zhvillimit të dokumenteve kryesore strategjike të RAP-it. Për këtë, deri në gjashtë dokumente kryesore strategjike të RAP-it u vlerësuan për secilën administratë të Ballkanit Perëndimor. Dokumentet më gjithëpërfshirëse të RAP-it (strategjitë e RAP-it ose të ngjashme me to) dhe dokumentet e reformës së MFP ishin të detyrueshme për t'u zgjedhur, ndërsa zgjedhja e dokumenteve të tjera strategjike që mbulojnë fushat e mbetura të RAP-it

11 Edhe pse Urdhri i Kryeministrit ngarkon specifikisht Njësinë për Zhvillimin e Politikave dhe Mirëqeverisje si sekretariat për GMIP-PAR, DDGG është riorganizuar dhe Njësia për Zhvillimin e Politikave dhe Mirëqeverisje është ndarë në Njësinë për Mirëqeverisje dhe Njësinë e Zhvillimit të Politikave, dhe kështu është e paqartë nëse njëri prej tyre apo të dy vazhdojnë të kryejnë detyrat e sekretariatit teknik. Struktura e re organizative e Kryeministrisë mund të gjendet në: <https://kryeministria.al/wp-content/uploads/2022/09/Struktura-e-Kryeministrise.pdf>.

12 Komisioni Evropian, "Raporti i Shqipërisë 2022", 13, <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/default/files/20190529-albania-report.pdf>.

ishte në varësi të agjendave të RAP-it, aktualisht në zhvillim e sipër. Monitorimi u krye duke kombinuar burimet e të dhënave për të siguruar besueshmërinë e rezultateve, përfshi analizën cilësore të dokumenteve strategjike dhe të dhënave zyrtare që janë në dispozicion të publikut, ose të marra nga institucionet përgjegjëse për RAP-in. Për më tepër, analiza e dokumenteve u vërtetua me rezultatet e intervistave gjysmë të strukturuar me përfaqësues të institucioneve përgjegjëse për RAP-in dhe fokus-grupet me përfaqësues të shoqërisë civile, të cilët morën pjesë në proceset e konsultimit (atje ku ishte e pamundur të organizoheshin fokus-grupe, ato u zëvendësuan me intervista me përfaqësues të shoqërisë civile). Duke qenë se dokumentet strategjike zakonisht zbatohen për disa vite dhe miratimi ose rishikimi i tyre nuk përkon patjetër me ciklet e monitorimit të WeBER-it, gjetjet nga Monitorimi i RAP 2017/2018 u bartën për dokumente strategjike që nuk qenë rishikuar ose nuk qenë përditësuar në kohën e Monitorimit të WeBER-it.

Monitorimi i pjesëmarrjes së shoqërisë civile në zbatimin e RAP-it (në strukturat koordinuese dhe monitoruese të RAP-it) mori parasysh vetëm dokumentet kyçe strategjike të reformës. Qëllimi i kësaj qasjeje ishte të përcaktonte nëse ekzistojnë përpjekje për të ndihmuar më mirë strukturat e monitorimit dhe koordinimit në agjendën e RAP-it në përgjithësi. Sa i përket treguesit të parë, u krye shqyrtimi dhe vlerësimi cilësor i dokumenteve zyrtare që kanë të bëjnë me organizimin dhe funksionimin e këtyre strukturave dhe, për të vërtetuar gjetjet, u përdorën burime të tjera të dhënash.

REZULTATET E MONITORIMIT TË WEBER-IT

Parimi 1: Qeveria ka hartuar dhe miratuar një agjendë të efektshme të reformës në administratën publike që trajton sfidat kryesore

Treguesi WeBER KSRAP P1 I1: Përdorimi i qasjeve pjesëmarrëse në hartimin e dokumenteve strategjike kryesore të RAP

Elemente të treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. Kur hartohet dokumenti (et) bëhen konsultime me shoqërinë civile	0/4	0/4	2/4
E2. Konsultimet me shoqërinë civile kryhen në një fazë të hershme të zhvillimit të dokumentit (eve)	0/4	0/4	0/4
E3. Ftesat për pjesëmarrje të shoqërisë civile në konsultime janë të hapura	4/4	4/4	2/4
E4. Institucionet përgjegjëse janë proaktive për të siguruar që në proces të përfshihen një gamë e gjerë e aktorëve të jashtëm	0/2	0/2	1/2
E5. Shoqërisë civile i ofrohet informacion i plotë për t'u përgatitur për konsultime	4/4	4/4	2/4
E6. Komentet dhe kontributet e marra në procesin e konsultimit merren në konsideratë nga organet përgjegjëse shtetërore për zhvillimin e dokumenteve kryesore strategjike të RAP-it	0/4	0/4	2/4
E7. Organet përgjegjëse shtetërore japin publikisht reagime për trajtimin e komenteve të marra	0/2	0/2	0/2
E8. Organet përgjegjëse shtetërore përfshihen në dialog të hapur me shoqërinë civile për pyetjet e diskutuara	0/2	0/2	0/2
E9. Konsultimet në zhvillimin e dokumenteve strategjike të RAP-it janë të hapura për publikun	2/4	2/4	2/4
Rezultati i përgjithshëm	10/30	10/30	11/30
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)¹³	1	1	2

13 Konvertimi i pikëve: 0-5 pikë = 0; 6-10 pikë = 1; 11-15 pikë = 2; 16-20 pikë = 3; 21-25 pikë = 4; 26-30 pikë = 5.

Qëllimi i këtij treguesi ishte të vlerësonte pjesëmarrjen e OSHC-ve në konsultimet e qeverisë për dokumentet strategjike të RAP-it. Pjesëmarrja e OSHC-ve u vlerësua në lidhje me konsultimin e kryer për dokumentet e mëposhtme: (1) Plani i Veprimit i RAP (2018-2022), (2) Strategjia e Miradministrit të Financave Publike (MFP) 2019-2022, (3) Dokumenti i Politikave Afatgjata për Ofrimin e Shërbimeve me në Qendër Qytetarin nga Administrata Shtetërore në Shqipëri (2016-2025), dhe (4) Plani i Veprimit (2020-2022) i Strategjisë Ndërsektoriale 'Agjenda Digjitale e Shqipërisë' 2015. Vlerësimi për tre dokumentet e para u bazua në dy ciklet e fundit të monitorimit (2017/2018 dhe 2019/2020), ndërsa për Planin e Veprimit të Agjendës Digjitale u bazua në të dhënat e mbledhura nga ky cikël monitorimi.

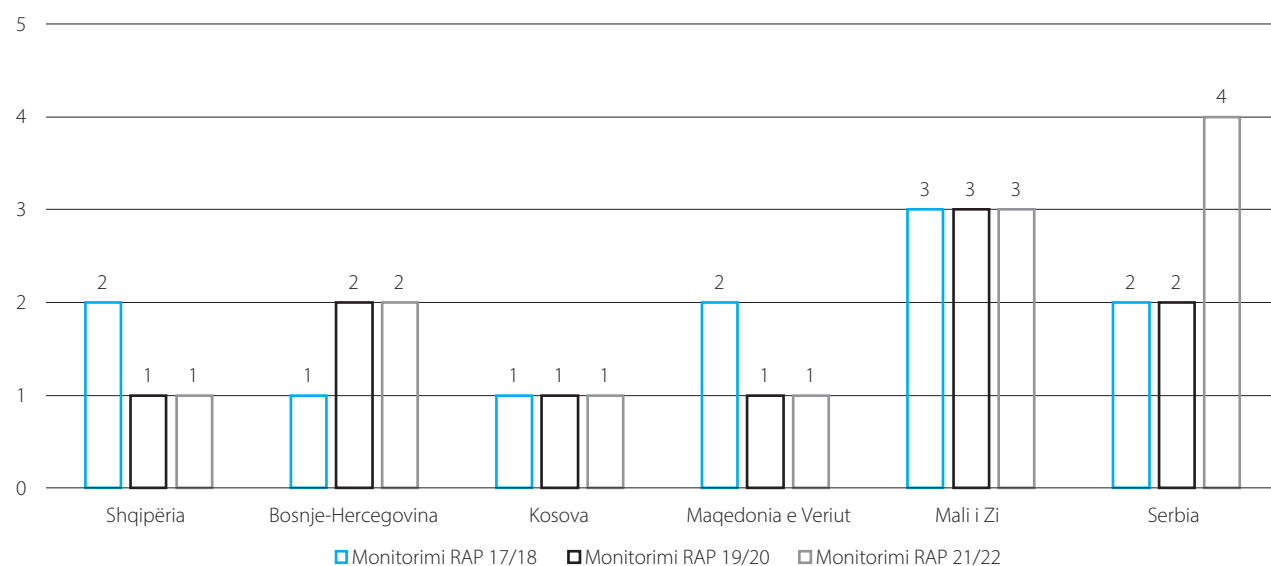
Megjithëse dokumentet u botuan në portalin e konsultimit publik, procesverbalet e takimeve konsultative apo përpunimi i rekomandimeve nuk janë publikuar. Për më tepër, institucionet përgjegjëse për hartimin e dokumenteve nuk kërkuan kontribut në mënyrë aktive nga grupime palësh të interesuara kyçe si sindikata, organizata me fokus barazinë gjinore dhe të drejtat e personave me aftësi të kufizuara dhe shoqata të biznesit. Ka pasur disa takime për të diskutuar draftin për Strategjinë e MFP-së dhe Dokumentin e Reformës së Ofritit Afatgjatë të Shërbimeve. Por edhe në këtë rast institucionet përgjegjëse për organizimin e procesit të konsultimit nuk janë siguruar që sindikatat, organizatat e grave, organizata me fokus barazinë gjinore dhe të drejtat e personave me aftësi të kufizuara të ftohen të marrin pjesë aktivisht në takimet konsultative. Megjithatë, takimet e konsultimeve për Dokumentin e Politikave Afatgjatë për Ofrimin e Shërbimeve u mbajtën me biznesin, shoqërinë civile dhe donatorët.

Legjislacioni shqiptar për konsultimet publike lejon institucionet publike të kryejnë konsultime të hershme, por jo të detyrueshme. Rrjedhimisht, institucionet publike rrallë kërkojnë konsultime gjatë hartimit të strukturës së dokumentit. Publiku mund të komentojë draftet të cilat institucionet janë të detyruara ligjërisht t'i publikojnë në portal për konsultimin publik.

Rekomandimet e dhëna nga OSHC-të nuk janë publikuar online dhe nuk ka asnjë dëshmi që sugjeron se ato janë përpunuar dhe trajtuar, përveç Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë për Strategjinë e MFP 2019-2022. Për këtë rast zyrtarët publikë i kanë trajtuar rekomandimet e dhëna në takime.¹⁴

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi KSRAP P1 I1: Përdorimi i qasjeve pjesëmarrëse në hartimin e dokumenteve kryesore strategjike të RAP

14 Informacioni i dhënë nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë më 8 janar 2021 në përgjigje të një kërkesë për informacion

Parimi 2: Reforma e administrates publike zbatohet duke vendosur qëllime të qarta për t'u arritur; caktohen dhe monitorohen rregullisht rezultatet e reformës;

Parimi 4: Reforma e administrates publike ka struktura të fuqishme dhe funksionale të koordinimit dhe mireadministrimit si në nivel politik ashtu edhe në atë administrativ, për të drejtuar procesin e hartimit dhe zbatimit të reformës.

Treguesi WeBER KSRAP P2 4 I1: Përfshirja e shoqërisë civile në strukturat e monitorimit dhe koordinimit të RAP

Elemente të treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. Strukturat administrative për koordinimin dhe monitorimin e RAP parashikojnë përfshirjen e OSHC-ve	0/2	0/2	2/2
E2. Strukturat e nivelit politik për koordinimin e RAP parashikojnë përfshirjen e OSHC-ve	2/2	2/2	2/2
E3. Formati i përfshirjes së OSHC-ve në strukturat administrative për koordinimin dhe monitorimin e RAP-it	0/4	0/4	2/4
E4. Formati i përfshirjes së OSHC-ve në strukturat politike për koordinimin dhe monitorimin e RAP-it	2/4	2/4	2/4
E5. Përfshirja e OSHC-ve arrihet bazuar në një proces të hapur konkurrimi	2/4	2/4	0/4
E6. Takimet e strukturave të koordinimit dhe monitorimit të RAP zhvillohen rregullisht me përfshirjen e OSHC-ve	0/4	0/4	0/4
E7. Formati i takimeve lejon diskutime, kontribute dhe reagime nga OSHC-të	0/4	0/4	0/4
E8. OSHC-të konsultohen për masat specifike të financimit të RAP-it	0/2	0/2	0/2
Rezultati i përgjithshëm	6/26	6/26	8/26
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)¹⁵	1	1	1

“Për masat e marra për të zbatuar qasjen e gjerë sektoriale/ndërsektoriale, si dhe ngritjen dhe funksionimin e mekanizmit sektorial/ndërsektorial të integruar”. Urdhri detajon, ndër të tjera, koordinimin ndërinstitucional të nivelit teknik dhe politik për zbatimin e reformave për burimet ujore, klimën dhe mjedisit, konkurrencën, miradministrimin e financave publike, si dhe mirëqeverisjen dhe administratën publike. Ai parashikon pjesëmarrjen e OSHC-ve në strukturat e nivelit politik. Strategjia Ndërsektoriale për Reformën në Administratën Publike e konsideron monitorimin e jashtëm nga OSHC-të si një mjet të vlefshëm, por nuk ka një format të qartë të përfshirjes së OSHC-ve në strukturat administrative për koordinimin dhe monitorimin e RAP-it.

Politika e RAP koordinohet nga Grupi i Menaxhimit të Integruar të Politikave (GMIP) për Qeverisjen e mirë dhe Reformën e Administratës Publike (RAP) nëpërmjet tetë grupeve tematike (politikëbërja, reforma e shërbimit civil dhe strategjia e RAP, ofrimi i shërbimeve publike, qeverisja elektronike dhe digjitalizimi, statistikat, anti-korrupsioni, decentralizimi dhe zhvillimi rural). Ai drejtohet nga zëvendës kryeministri dhe anëtarët e saj përfshijnë përfaqësues nga ministritë, nga kabineti i zëvendëskryeministrit dhe kryeministrit, drejtoritë brenda Zyrës së Kryeministrit, DAP, Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit dhe Agjencia e Ofritit të Shërbimeve Publike të Integruara.

¹⁵ Konvertimi i pikëve: 0-5 pikë = 0; 6-9 pikë = 1; 10-13 pikë = 2; 14-17 pikë = 3; 18-21 pikë = 4; 22-26 pikë = 5.

OSHC-të mund të ftohen në takimet GMIP-RAP, por është e paqartë sesi mund të kontribuojnë në këto mbledhje. Për më tepër duhet të jenë anëtare të Këshillit Kombëtar për Shoqërinë Civile (KKSHC). KKSHC është një organizatë, anëtarët e së cilës përfaqësojnë si qeverinë ashtu edhe OSHC-të. Ato përfshijnë 13 përfaqësues të qeverisë, një përfaqësues nga komuniteti i biznesit dhe 13 përfaqësues të OSHC-ve.¹⁶ OSHC-të që janë anëtare të Këshillit Kombëtar për Shoqërinë Civile, mund të ftohen në mbledhjet GMIP-RAP. Në faqen e internetit të Agjencisë për Mbështetjen e Shoqërisë Civile publikohen thirrje të hapura dhe OSHC-të e regjistruara zgjedhin katër përfaqësues në KKSHC nga secila prej tri fushave të mëposhtme (12 OSHC gjithsej): (a) demokracia, sundimi i ligjit dhe integrimi në BE; (b) zhvillimi mjedisor, territorial dhe ekonomik; (c) mirëqenia, shërbimet sociale dhe mbrojtja sociale.

Kontributi i OSHC-ve në takimet e nivelit politik parashikohet vetëm me ftesë, ndërsa në takimet e nivelit administrativ nuk parashikohet pjesëmarrja e tyre. Sipas Urdhrit të Kryeministrit nr. 157/2018, sekretariati teknik për monitorimin dhe koordinimin e RAP është Departamenti i Administratës Publike.¹⁷ Përfshirja e OSHC-ve nuk parashikohet në sekretariatet teknike, por Strategjia Ndërsektoriale e Reformës së Administratës Publike përfshin monitorimin e jashtëm nga OSHC-të si një mjet të vlefshëm për t'u marrë parasysh gjatë vlerësimit të zbatimit të aktiviteteve dhe përmbushjes së objektivave.

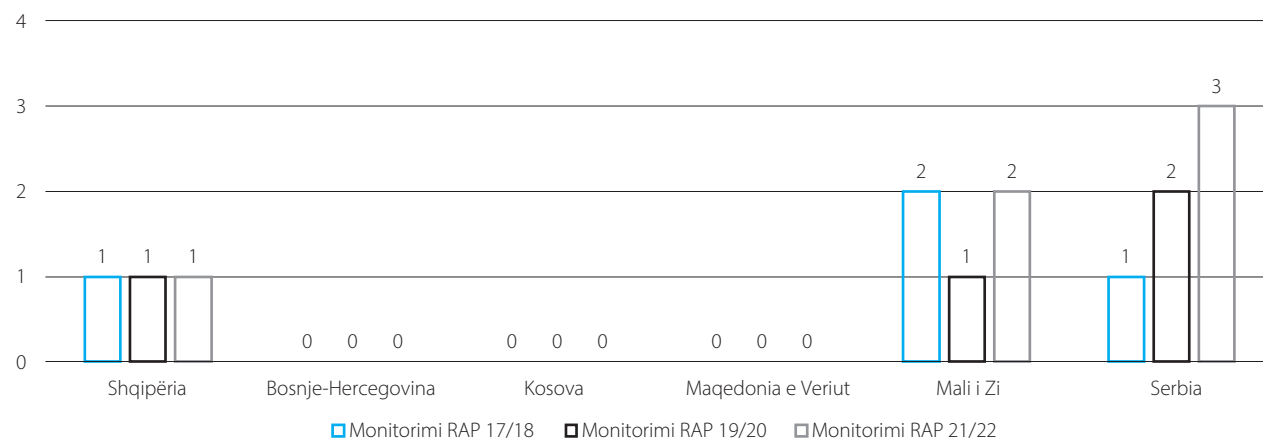
Nuk ka raste të pjesëmarrjes së OSHC-ve në takimet e nivelit administrativ dhe politik. Sipas disa diskutimeve me OSHC-të dhe rishikimit të dokumentacionit publik, formati i takimeve në nivel politik nuk lejon kontributin dhe përfshirjen e tyre.

Një çështje tjetër lidhur me strukturat menaxhuese të RAP-së është mungesa e takimeve koordinuese. Sipas përgjigjeve nga DAP¹⁸, janë mbajtur dy takime të nivelit teknik gjatë vitit 2021: një më 20 maj 2021 për të paraqitur raportin vjetor të monitorimit të Strategjisë Ndërsektoriale të RAP për vitin 2020 dhe një tjetër më 22 shtator 2021 për të paraqitur raportin 6-mujor të monitorimit të Strategjisë RAP.

Sipas përgjigjes së marrë nga ZKM, gjatë vitit 2021 ishte planifikuar vetëm një takim GMIP-RAP, i cili duhej të mbahej në nëntor, por u shty dhe u mbajt në janar 2022.¹⁹

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi KSRAP P2 P4 I1: Përfshirja e shoqërisë civile në strukturat e monitorimit dhe koordinimit të RAP-it

¹⁶ Shi Ligji nr. 119/2015 "Për krijimin dhe funksionimin e Këshillit Kombëtar të Shoqërisë Civile", <https://qbz.gov.al/eli/ligj/2015/11/06/119>.

¹⁷ Sipas dokumentit, Drejtoria për Mirëqeverisjen dhe Zbatimin e Prioriteteve në DAP është sekretariati teknik. Megjithatë, DAP nuk ka një drejtori të tillë në strukturën e saj. Ai përfshin Drejtorinë për Programet e Reformës së Administratës Publike, që ka Seksionin për Programet e Mirëqeverisjes dhe Zbatimin e Prioriteteve. Grafiku organizativ i DAP mund të aksesohet në: https://www.dap.gov.al/images/2019-08-20_DAP_Struktura.pdf.

¹⁸ Informacioni i marrë me email nga korespondenca me DAP më 05 nëntor 2022.

¹⁹ Informacioni i marrë nga zyra e Kryeministrit më 24 maj 2022 në përgjigje të një kërkesë për informacion.

REZULTATET PËRMBLEDHËSE: KUADRI STRATEGJIK I RAP

Megjithëse qeveria shqiptare është duke rishikuar dokumentet strategjike dhe zëvendësimi i tyre është në proces, pjesëmarrja në to vijon të jetë kryesisht e kufizuar për institucionet publike dhe komunitetin e donatorëve. Përderisa OSHC-të nuk përfshihen gjatë fazës së hartimit të dokumenteve të politikave, pjesëmarrja në forume të tjera të koordinimit të politikave të RAP është jashtëzakonisht e kufizuar.

Megjithëse Urdhri i Kryeministrit përshkruan detyrat e grupeve të integruara të menaxhimit të politikave dhe komiteteve drejtuese sektoriale, ai nuk parashikon pjesëmarrjen e OSHC-ve gjatë hartimit të dokumenteve të politikave strategjike ose në konsultime të nivelit administrativ. Kjo qasje i përjashton OSHC-të nga procesi i vendimmarrjes dhe duke mos publikuar procesverbalet apo përmbledhjet e vendimeve të marra në takimet GMIP-RAP, efektiviteti i planifikimit dhe zbatimit të reformave të qeverisjes së mirë dhe administratës publike vihet në pikëpyetje. Megjithëse pjesëmarrja e OSHC-ve në takimet e nivelit politik të koordinimit, takimet GMIP-PAR, nëpërmjet ftesave është një hap pozitiv drejt përfshirjes më të madhe të tyre, mungesa e dispozitave për përfshirjen dhe kontributin e OSHC-ve nënkupton që kjo masë është relativisht formale dhe me pak ndikim në politikëbërje.

Gjithashtu, përdorimi i portalit të konsultimit publik, pa takime fizike ose virtuale për të diskutuar dokumentet strategjike të RAP-it, është i pamjaftueshëm. Ndërsa parashtrimi i komenteve nëpërmjet portalit të konsultimit është i mundur, nuk ka siguri që komentet shqyrtohen nga institucionet publike, pasi nuk ka asnjë mundësi për të kontrolluar nëse ato janë shqyrtuar dhe nuk ekziston një sistem për t'i përpunuar ato. OSHC-të mund të ofrojnë një mori informacionesh, veçanërisht për ofrimin e shërbimeve, anti-korrupsionin dhe reformën për sundimin e ligjit. Mospërfillja e ekspertizës së tyre është e dëmshme për suksesin dhe ndikimin e përgjithshëm shoqëror të strategjive. Angazhimi më i madh midis qeverisë dhe OSHC-ve pasuron debatin për RAP-in, duke prodhuar kështu dokumente politikash të bazuara në të dhëna studimore. Anasjelltas, nëse shoqëria civile vazhdon të jetë në kufijtë e procesit, agjenda e reformave do të vazhdojë të perceptohet si një proces i drejtuar ekskluzivisht nga qeveria dhe i mbështetur nga donatorët e huaj. Për më tepër, pa pjesëmarrje kuptimplotë të shoqërisë civile, procesi rrezikon legjitimitetin e tij, i cili është thelbësor për qëndrueshmërinë e agjendës reformuese.

REKOMANDIMET PËR KUADRIN STRATEGJIK TË RAP

Gjurmimi i rekomandimeve nga Monitorimi i RAP 2019/2020

Rekomandimi	Statusi	Koment
OSHC-të duhet të jenë në gjendje të marrin pjesë në takimet nivelit politik (GMIP) dhe teknik (grup tematik) për reformën e administratës publike. Ato duhet të jenë në gjendje të japin rekomandimet e tyre në diskutimet e politikave në takime të tilla pa pasur pushtet vendimmarrës.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka asnjë ndryshim në Urdhrin e Kryeministrit që rregullon ngritjen dhe funksionimin e GMIP-ve dhe sekretariateve teknike.
Pjesëmarrja e OSHC-ve nuk duhet të kufizohet vetëm tek anëtarët e Këshillit Kombëtar të Shoqërisë Civile; ajo duhet të jetë e hapur për të gjitha OSHC-të e interesuara.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka asnjë ndryshim në Urdhrin e Kryeministrit që rregullon ngritjen dhe funksionimin e GMIP-ve dhe sekretariateve teknike.
Plani vjetor i punës, agjendat dhe procesverbalet e takimeve të GMIP-së dhe sekretariatit teknik duhet të publikohen.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka asnjë ndryshim në Urdhrin e Kryeministrit që rregullon ngritjen dhe funksionimin e GMIP-ve dhe sekretariateve teknike.
Për të promovuar pjesëmarrje transparente dhe gjithëpërfshirëse, institucionet përgjegjëse duhet të kryejnë konsultime të hershme dhe të përfshijnë – midis palëve të tjera të interesuara – sindikatat, organizatat që mbrojnë barazinë gjinore dhe të drejtat e personave me aftësi të kufizuara, si dhe shoqatat e biznesit, që në fazat e hershme të procesit të zhvillimit të politikave.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë nismë për të paraqitur kuadrin rregullator për zbatimin e konsultimeve të hershme.
Për të inkurajuar pjesëmarrjen e publikut dhe për të dëshmuar transparencë në procesin e vendimmarrjes, institucionet përgjegjëse duhet të publikojnë raporte konsultimi që identifikojnë qartë temat kryesore të diskutimeve, komentet dhe rekomandimet e marra, dhe vendimet e tyre për kontributet e marra.	Nuk është marrë asnjë veprim	Përmirësimi i funksionimit të portalit të konsultimit publik u ka mundësuar institucioneve publike të ngarkojnë raportet e tyre të konsultimit. Edhe pse disa institucione kane publikuar raporte, procesi është larg të qenit i qëndrueshëm dhe i plotë pasi shpesh mungojnë informacionet kryesore për reagimet e marra dhe veprimet për shqyrtimin e tyre. Për më tepër, publikohen raportet vjetore konsultimi në vend të raporteve për draft dokumentet.

REKOMANDIMET E MONITORIMIT TË RAP 2021/2022

Duke qenë se për rekomandimet nga cikli i monitorimit 2019/2020 nuk është ndërmarrë asnjë veprim thelbësor, edhe për këtë cikël vlejné të njëjtat rekomandime.

1. OSHC-të duhet të jenë në gjendje të marrin pjesë në strukturat administrative për koordinimin dhe monitorimin e RAP, jo vetëm në strukturat e nivelit politik.
2. Plani vjetor i punës, agjendat dhe procesverbalet e takimeve të GMIP-së dhe sekretariatit teknik duhet të publikohen.
3. Pjesëmarrja e OSHC-ve nuk duhet të kufizohet vetëm tek anëtarët e Këshillit Kombëtar të Shoqërisë Civile; ajo duhet të jetë e hapur për të gjitha OSHC-të e interesuara.
4. Për të inkurajuar pjesëmarrjen e publikut, institucionet përgjegjëse duhet të publikojnë raporte konsultimi që identifkojnë qartë temat kryesore të diskutimeve, komentet dhe rekomandimet e marra, dhe vendimet e tyre për kontributet e marra.
5. Për të promovuar pjesëmarrje transparente dhe gjithëpërfshirëse, institucionet përgjegjëse duhet të përfshijnë në konsultimet e hershme sindikatat, organizatat që mbrojnë barazinë gjinore dhe të drejtat e personave me aftësi të kufizuara, si dhe shoqatat e biznesit, që në fazat e hershme të procesit të zhvillimit të politikave.

III.

**Zhvillimi dhe
koordinimi i
politikave**

TREGUESIT WEBER TË PËRDORUR PËR ZHVILLIMIN DHE KOORDINIMIN E POLITIKAVE PËR SHQIPËRINË

P5 I1: Disponueshmëria e informacionit për publikun mbi performancën e qeverisë					
0	1	2	3	4	5

P5 I2: Perceptimi i shoqërisë civile për ndjekjen dhe arritjen nga qeveria e të saj objektivave të planifikuara					
0	1	2	3	4	5

P6 I1: Transparenca e vendimmarrjes së qeverisë					
0	1	2	3	4	5

P10 I1: Përdorimi i të dhënave studimore të krijuara nga institucione kërkimore, institute të pavarura dhe të OSHC-ve në zhvillimin e politikave					
0	1	2	3	4	5

P11 I 1: Perceptimi i shoqërisë civile dhe shkalla e përfshirjes në politikëbërje					
0	1	2	3	4	5

GJENDJA E ZHVILLIMIT DHE KOORDINIMIT TË POLITIKAVE (ZHKP) DHE ZHVILLIMET KRYESORE QË NGA VITI 2020

Zhvillimi dhe Koordinimi i Politikave qeveritare rregullohet nga legjislacioni për funksionimin e Këshillit të Ministrave,²⁰ i cili ngarkon Sekretarin e Përgjithshëm të Këshillit të Ministrave të koordinojë procesin e politikëbërjes në bashkëpunim me njësitë e tjera brenda Zyrës së Kryeministrit dhe me ministrinë e linjës.

Sekretari i Përgjithshëm duhet të sigurojë që propozimet e politikave të jenë në përputhje me përparësitë e qeverisë dhe të jenë të koordinuara me Planin Kombëtar për Integrimin Evropian (PKIE).²¹ Projektdokumentet shpërndahen nëpërmjet platformës së qeverisë e-akte, ku ministrinë përkatëse dhe institucionet e tjera qeveritare mund të komentojnë për projektaktet. Ministria e Drejtësisë dhe ministria përgjegjëse për anëtarësimin në BE japin komente për procesin e hartimit të ligjit dhe përafrimin e dokumenteve me legjislacionin e BE-së. Në ndryshimet e fundit në vendimin e Këshillit të Ministrave të vitit 2018 u shtua kërkesa për të përfshirë metodologjinë e vlerësimit të ndikimit rregullator (RIA) në procesin legjislativ. Përkundër kësaj dispozite, ka përjashtime të gjëra nga kjo dispozitë, të cilat përfshijnë, ndër të tjera, projektaktet në lidhje me informacionin e klasifikuar, sigurinë kombëtare, marrëdhëniet ndërkombëtare, taksat dhe tatimet, si dhe çështjet e buxhetit.²²

Legjislacioni në fuqi ngarkon sekretarin e përgjithshëm të Këshillit të Ministrave me koordinimin e politikës qeveritare. Përgjegjësia për koordinimin dhe hartimin e Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI) kaloi nga Njësia e Planifikimit dhe Zhvillimit Strategjik, pjesë e Departamentit të Zhvillimit, Financimit dhe Ndhmës së Huaj pranë Zyrës së Kryeministrit tek Agjencia Shtetërore e Programin Strategjik dhe Koordinimit të Ndhmës (SASPAC). SASPAC është një agjenci në varësi të ZKM-së, dhe detyrat e saj përfshijnë koordinimin e ndihmës së huaj për programet dhe projektet zhvillimore, asistimin e strukturave vendimmarrëse në zhvillimin e

20 Ligji nr. 9000, datë 30.01.2003 "Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave" dhe Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 584, datë 28.8.2003 "Për miratimin e rregullave të procedurave të Këshillit të Ministrave".

21 Kapitulli II, paragrafi 7 i Vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 584, datë 28.8.2003 (i ndryshuar), <https://qzb.gov.al/eli/vendim/2003/08/28/584>.

22 Kapitulli VI, paragrafët 45 dhe 45/1 të Vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 584, datë 28.8.2003 (i ndryshuar).

SKZHI, dhe monitorimin e zbatimit e saj.²³ SASPAC është gjithashtu sekretariati teknik i Komitetit të Planifikimit Strategjik – një organ ndërmëtor i kryesuar nga Kryeministri – i cili shqyrton dhe miraton prioritetet e Qeverisë, kornizën për planifikimin e buxhetit afatmesëm dhe siguron koordinimin strategjik të ndihmës së huaj me partnerët e zhvillimit të Shqipërisë.²⁴ Duke qenë se SASPAC nuk ka ende një faqe interneti është e vështirë të vlerësohen natyra e punës së tij, sfidat si dhe ndikimi në koordinimin e politikave.

Megjithatë, raporti i monitorimit SIGMA në Shqipëri vënë në dukje se ZKM nuk përgatit në mënyrë të vazhdueshme raporte gjithëpërfshirëse me komentet e marra nga institucionet e tjera qeveritare për të informuar vendimmarrjen përfundimtare, ndërkohë që bashkëpunimi ndërinstitucional brenda ZKM-së nuk është mjaftueshëm.²⁵

Përveç sfidave të koordinimit, transparenca e procesit të vendimmarrjes së qeverisë qendrore mbetet e vështirë për t'u arritur. Sipas Nenit 17, Pika 2 e Ligjit për Organizimin dhe Funksionimin e Këshillit të Ministrave, diskutimet në mbledhjet e Këshillit të Ministrave janë konfidenciale. Megjithatë, Sekretari i Përgjithshëm duhet të publikojë një raport gjithëpërfshirës për takimet, sipas parashikimeve të Nenit 22 të të njëjtit ligj, por ato raporte vazhdojnë të mos publikohen.²⁶ Për më tepër, mungon raportimi publik për Planin Kombëtar për Integrim Evropian (PKIE) dhe Planin Vjetor të Punës së Qeverisë.

Pavarësisht hapave pozitivë për vendosjen e standardeve bazë për të qeverisur procesin nëpër organet e qeverisë, konsultimi publik vazhdon të mbetet një sfidë. *Udhëzuesi për Procesin e Konsultimeve Publike* u miratua me urdhër të Sekretarit të Përgjithshëm të Këshillit të Ministrave në janar 2021 dhe kërkojnë që organet qeveritare të publikojnë Planin e tyre Vjetor të Konsultimit Publik brenda 30 ditëve nga miratimi i UPKP²⁷, por raporti i Komisionit të BE-së për Shqipërinë i vitit 2022 vë në dukje se pavarësisht disa përmirësimeve në funksionalitetin e portalit të konsultimit publik, pjesa e akteve ligjore të ngarkuara në portal është ulur nga 79.6% në 2021 në 65.8% dhe procesi i konsultimit publik ka qenë ushtrim mjaft formal.²⁸

ÇFARË MONITORON WEBER-I DHE SI?

Në fushën e Zhvillimit dhe Koordinimit të Politikave, monitorimi i WeBER-it kryhet kundrejt katër primeve SIGMA:

Parimi 5: Monitorimi i rregullt i performancës së qeverisë mundëson shqyrtimin nga publiku dhe mbështet qeverinë për arritjen e objektivave të saj;

Parimi 6: Vendimet e qeverisë përgatiten në mënyrë transparente dhe janë të bazuara në gjykimin profesional të administratës; sigurohet përputhshmëria ligjore e vendimeve;

Parimi 10: Procesi i hartimit të politikave dhe i ligjeve është i bazuar në të dhëna studimore, si dhe në të gjitha ministratë përdoret vazhdimisht vlerësimi i ndikimit të tyre;

Parimi 11: Politikat dhe legjislati janë hartuar në mënyrë gjithëpërfshirëse, që mundëson pjesëmarrjen aktive të shoqërisë dhe lejon koordinimin e këndvështrimeve të ndryshme brenda qeverisë.

Treguesi i parë mat shkallën e hapjes dhe disponueshmërisë së informacionit në lidhje me performancën e qeverisë për publikun, nëpërmjet analizës së faqeve në internet, nëpërmjet të cilave qeveria komunikon aktivitetet e saj dhe boton raporte. Informacioni me shkrim i publikuar nga qeveria përfshin njoftimet për

23 Seksioni I, paragrafi 4, Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 642, datë 29.10.2021 "Për krijimin, organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Shtetërore të Programimit Strategjik dhe Koordinimit të Ndihmës", <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2021/10/29/642>.

24 Seksioni III, paragrafi 11 (j), Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 642, datë 29.10.2021 "Për krijimin, organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Shtetërore të Programimit Strategjik dhe Koordinimit të Ndihmës".

25 OECD, Raporti i Monitorimit: Shqipëria 2021 (Paris: Botimet OECD 2021), 35, <https://www.sigmaxweb.org/publications/Monitoring-Report-2021-Albania.pdf>.

26 Neni 22 (1 Ligji nr. 9000, datë 30.01.2003 "Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave. Ligji nr. 9000, datë 30.01.2003 "Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave" <https://qbz.gov.al/eli/ligj/2003/01/30/9000>.

27 Zyra e Kryeministrit, Udhëzues për Procesin e Konsultimit Publik (Tiranë: Zyra e Kryeministrit, 2021), 11, <https://www.adisa.gov.al/wp-content/uploads/2021/03/URDHER-Nr.-3-Dt.-29.01.2021-compressed.pdf>.

28 Komisioni Evropian, "Raporti i Shqipërisë 2022", 12, 14.

shtyp dhe publikimin në internet të raporteve vjetore (ose gjysmë-vjetore). Matja mbulon një periudhë prej dy ciklesh raportimi vjetor, përveç njoftimeve për shtyp, të cilat vlerësohen për një periudhë prej një viti (për shkak të shpeshtësisë së botimit të tyre). Aspekte të tjera të informacionit të analizuar rreth performancës së qeverisë përfshijnë kuptueshmërinë e tij, përdorimin e informacionit sasior dhe cilësor, praninë e vlerësimeve/përshkrimeve të rezultateve konkrete, disponueshmërinë e të dhënave në forma të përpunueshme (open data) dhe sipas gjinisë, si edhe disponueshmërinë e raporteve për dokumentet kyçe qeveritare të planifikimit.

Treguesi i dytë mat se si shoqëria civile e percepton planifikimin, monitorimin dhe raportimin e qeverisë për punën dhe për objektivat që i ka premtuar publikut. Për të shqyrtuar perceptimet, u ndërmor një studim i organizatave të shoqërisë civile në Ballkanin Perëndimor duke përdorur një platformë anketimi në internet, në periudhën midis gjysmës së dytë të marsit dhe fillimit të qershorit 2022.²⁹ Pyetësi uniform me 28 pyetje u përdor në të gjithë Ballkanin Perëndimor, duke siguruar një qasje të barabartë në kryerjen e sondazhit. Ai u shpërnda në gjuhët përkatëse nëpërmjet rrjeteve dhe platformave ekzistuese të organizatave të shoqërisë civile me baza të gjera të dhënash kontakti, por edhe nëpërmjet pikave të kontaktit të centralizuara, si zyrat qeveritare të ngarkuara për bashkëpunim me shoqërinë civile. Për të siguruar që sondazhi të synonte sa më shumë organizata sa i përket llojit të tyre, shpërndarjes gjeografike dhe zonave të veprimtarisë, duke kontribuar kështu një përfaqësim sa më të gjerë, atje ku qe e nevojshme u bë një nxitje shtesë për të rritur numrin e të anketuarve. Një fokus-grup me OSHC-të i shërbeu qëllimit të plotësimit të gjetjeve të studimit me informacione cilësore.

Treguesi i tretë mat transparencën e vendimmarrjes nga qeveria (sa i takon Këshillit të Ministrave), duke kombinuar të dhënat e sondazhit për perceptimet e shoqërisë civile me analizën e faqeve përkatëse qeveritare në rrjet. Përveç botimit të informacionit për vendimet e qeverisë, analiza e faqes në internet merr në konsideratë tërësinë e informacionit, qasjen miqësore ndaj qytetarëve, afatet kohore dhe qëndrueshmërinë. Monitorimi u bë për secilën seancë qeveritare në periudhën e gjashtë muajve, që paraprin ciklin e monitorimit³⁰, me përjashtim të afateve kohore që maten ndaj të gjithë seancave të qeverisë prej tre muaj nga fillimi i monitorimit (afërsisht nga fillimi i shkurtit deri në fillim të majit 2022).

Treguesi i katërt mat nëse institucionet qeveritare ftojnë shoqërinë civile të përgatisë dokumente të bazuara në të dhëna studimore dhe nëse të dhënat e prodhuara nga OSHC-të merren në konsideratë dhe përdoren në procesin e zhvillimit të politikave. Përsëri, matja kombinon analizën e dokumenteve zyrtare dhe një sondazh të të dhënave të perceptimit të shoqërisë civile. Në lidhje me të parën, është analizuar shpeshtia e referimit të gjetjeve të bazuara në studime të OSHC-ve, për politikat zyrtare dhe dokumentet strategjike, për dokumentet e politikave, si dhe për analizat e politikave ex-ante (para miratimit) dhe ex-post (pas zbatimit) dhe vlerësimet e ndikimit për tre fusha të politikave publike të përzgjedhura.³¹

Së fundmi, treguesi i pestë, që përqendrohet në cilësinë e përfshirjes së publikut në politikëbërje nëpërmjet konsultimeve publike, i ndryshuar në ciklin e monitorimit 2019/2020, përfshin perceptimet e OSHC-ve të mbledhura nga kryerja e sondazhit në internet, dhe të dhënat cilësore shtesë nëpërmjet analizës së një kampioni të konsultimeve publike si dhe vlerësimit të portaleve qeveritare në rrjet të përdorura për konsultimet publike. Më saktësisht, përveç perceptimeve të OSHC-ve fokusohet në analizën cilësore të shtrirjes dhe ndikimit të konsultimeve publike për dokumentet e politikave dhe legjislacionin për periudhën gusht 2021-janar 2022, disponueshmërisë dhe cilësisë së raportimit për konsultimet publike, funksionimi i portaleve të konsultimit publik dhe proaktivitetit të informimit nga institucionet përgjegjëse.

29 Anketa e OSHC-ve u administrua përmes një pyetësi anonim, në internet. Në Shqipëri, sondazhi u krye në periudhën 23 mars - 21 qershor 2022. Metoda e mbledhjes së të dhënave përfshinte CASI (vetë-intervistim i ndihmuar nga kompjuteri). Kampioni i sondazhit ishte N=62.

30 Monitorimi i dokumenteve (agjendat e mbledhjeve, procesverbalet, dokumentet e miratuara dhe deklaratat për shtyp) të publikuara pas seancave të qeverisë u bë për periudhën nga gushti 2021 deri në janar 2022.

31 Fushat e politikave ku një numër i konsiderueshëm i OSHC-ve punon në mënyrë aktive. Për Shqipërinë, tre fushat e politikave të përzgjedhura janë antikorrupsioni, antidiskriminimi dhe mbrojtja sociale.

REZULTATET E MONITORIMIT TË WEBER-IT

Parimi 5: Monitorimi i rregullt i performancës së qeverisë mundëson shqyrtimin nga publiku dhe mbështet qeverinë në arritjen e objektivave të saj

Treguesi WeBER ZHKP P5 I1: Disponueshmëria publike e informacionit për performancën e qeverisë

Elemente të treguesit	Rezultate 2021/2022	Rezultate 2019/2020	Rezultate 2017/2018
E1. Qeveria boton rregullisht informacion me shkrim për aktivitetet e saj	0/4	0/4	0/4
E2. Informacioni i dhënë nga qeveria për aktivitetet e saj është shkruar në mënyrë të kuptueshme	0/2	0/2	0/2
E3. Informacioni i dhënë nga qeveria është mjaftueshëm i detajuar, duke përfshirë si të dhënat sasiore ashtu dhe informacion dhe vlerësime cilësore	0/4	0/4	0/4
E4. Informacioni i dhënë nga qeveria përfshin vlerësime të arritjeve të rezultateve konkrete	0/4	0/4	0/4
E5. Informacioni i dhënë nga qeveria për aktivitetet dhe rezultatet e saj është i qasshëm në formate të dhënash të përpunueshme (open data)	0/2	0/2	0/2
E6. Informacioni i dhënë nga qeveria për aktivitetet dhe rezultatet e saj përmban të dhëna të ndara sipas gjinisë	0/2	0/2	0/2
E7. Raportet për strategjitë dhe planet e qeverisë të cilat janë në dispozicion në internet	0/2	0/2	0/2
Rezultati i përgjithshëm	0/20	0/20	0/20
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)³²	0	0	0

Për të matur shkallën e hapjes dhe disponueshmërisë së informacionit për performancën e qeverisë qendrore, ne kemi shqyrtuar njoftimet për shtyp dhe raportet për dokumentet kryesore të planifikimit të qeverisë. Dokumentet, raportet e zbatimit të të cilave u kërkuan, përfshijnë Programin e Qeverisë (PQ) për 2017-2021³³, Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI) 2015-2020³⁴, Planin Kombëtar për Integrimin Evropian (PKIE) 2019-2021³⁵, dhe Programin Buxhetor Afatmesëm (PFA) 2020-2022³⁶.

Faqja e internetit e ZKM nuk ka një skedë raportimi, gjë që e bën atë të vështirë për tu përdorur dhe për të kërkuar raporte. E njëjta situatë vërehet edhe për ministritë e tjera përveç Ministrisë së Financave, e cila ka në faqen e saj skedën "Raport". Me këtë opsion, përdoruesit mund të kenë qasje në raportet më të fundit të publikuara. Ministritë e tjera kanë vetëm një skedë "Plane ose Strategji" në të cilën ndajnë informacione në lidhje me strategjinë, por jo zbatimin, vlerësimin apo monitorimin e tyre.

32 Konvertimi i pikëve: 0-4 pikë = 0; 5-8 pikë = 1; 9-11 pikë = 2; 12-14 pikë = 3; 15-17 pikë = 4; 18-20 pikë = 5

33 Këshilli i Ministrave, Programi i Qeverisë 2017-2021, http://www.drejtësia.gov.al/wp-content/uploads/2017/10/Programi_i_Qeverise_Shqiptare-1.pdf. Programi i ri i qeverisë nuk u ngarkua gjatë procesit të monitorimit.

34 Këshilli i Ministrave, Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2015-2020, https://www.mod.gov.al/images/PDF/strategji2016/SKZHI_FINAL_QBZ.pdf.

35 Këshilli i Ministrave, Plani Kombëtar për Integrimin Evropian 2019-2021, <https://integrimi-ne-be.punetesashtme.gov.al/wp-content/uploads/2020/04/PKIE-2019-2021.pdf>.

36 Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Programi Buxhetor Afatmesëm 2020-2022, <https://financa.gov.al/programi-buxhetor-afatmesem-2020-2022-faza-i/>.

Zyra e Kryeministrit (ZKM) nxjerr rregullisht njoftime për shtyp për nismat e qeverisë të cilat publikohen në faqen e internetit. Publikohen periodikisht dhe janë përgjithësisht të kuptueshme. Për më tepër, kryeministri përdor llogaritë e tij në mediat sociale për të komunikuar me publikun. Përmbajtja e këtyre komunikimeve mund të klasifikohen përafërsisht në katër kategori: (i) komunikim javor, ndonjëherë edhe ditor, për zbatimin e projekteve qeveritare; (ii) informacion mbi ligje të ndryshme, ose nisma qeveritare; (iii) fjalime të seancave plenare të Kuvendit të Shqipërisë dhe konferenca shtypi të Kabinetit të Ministrave pas mbledhjeve të Këshillit të Ministrave (iv) shfaqje publike në biseda televizive.

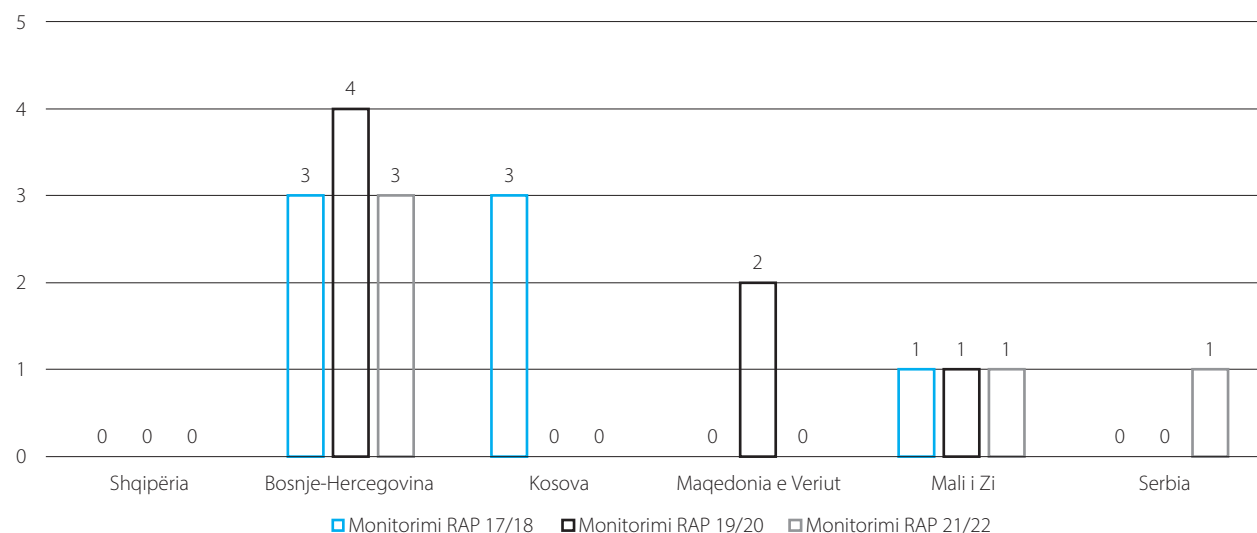
Pavarësisht informacionit të rëndësishëm të shpërndarë nga kryeministri, është e pamundur të vlerësohet puna e qeverisë bazuar vetëm në njoftimet për shtyp, deklaratat e kryeministrit dhe narrativës së shpërndarë nëpërmjet kanaleve zyrtare të komunikimit publik. Mungojnë informacionet mbi zbatimin e planeve dhe strategjive kyç të qeverisë. Raportet zyrtare për zbatimin e PQ-së për 2017-2021, që është pa dyshim metoda më e rëndësishme për të matur përparimin e qeverisë, nuk publikohen.³⁷ Nuk u gjet asnjë raport për performancën e qeverisë për vitet 2020 dhe 2021. Për më tepër, nuk ka raporte qeveritare për zbatimin e SKZHI 2015-2020 dhe PKIE 2019-2021.

Nga katër strategjitë dhe planet e qeverisë të cilat janë duke u vlerësuar, raporte mund të gjenden vetëm për Planin Buxhetor Afatmesëm 2020-2022. Institucionet qeveritare i raportojnë Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë për përmbushjen e PBA dhe ministria komenton dhe jep rekomandime për këto raportime. Për 2021, ka raporte 4-mujore, dhe 8-mujore për secilin institucion të qeverisë qendrore.³⁸

Mungesa e raporteve të botuara për strategjitë dhe planet kyçe të qeverisë është tregues i fortë se objektivat e përshkruara në dokumente të tilla nuk përdoren nga qeveria si referenca për të vlerësuar progresin drejt realizimit të tyre.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi ZHKP P5 I1: Disponueshmëria e informacionit për publikun për performancën e qeverisë

37 PQ për 2017-2021 përshkruan objektivat e qeverisë në afro tre fusha kryesore: (1) rritja ekonomike, (2) shërbimet publike dhe sundimi i ligjit dhe (3) integrimi evropian.

38 Raportet e performancës për secilin institucion mund të gjenden në: <https://financa.gov.al/analizat-e-monitorimit-te-performances-2021/>.

Parimi 5: Monitorimi i rregullt i performancës së qeverisë mundëson shqyrtimin nga publiku dhe mbështet qeverinë për arritjen e objektivave të saj

Treguesi WeBER ZHKP P5 I2: Perceptimi i shoqërisë civile për ndjekjen dhe arritjen prej qeverisë të objektivave të planifikuara prej saj

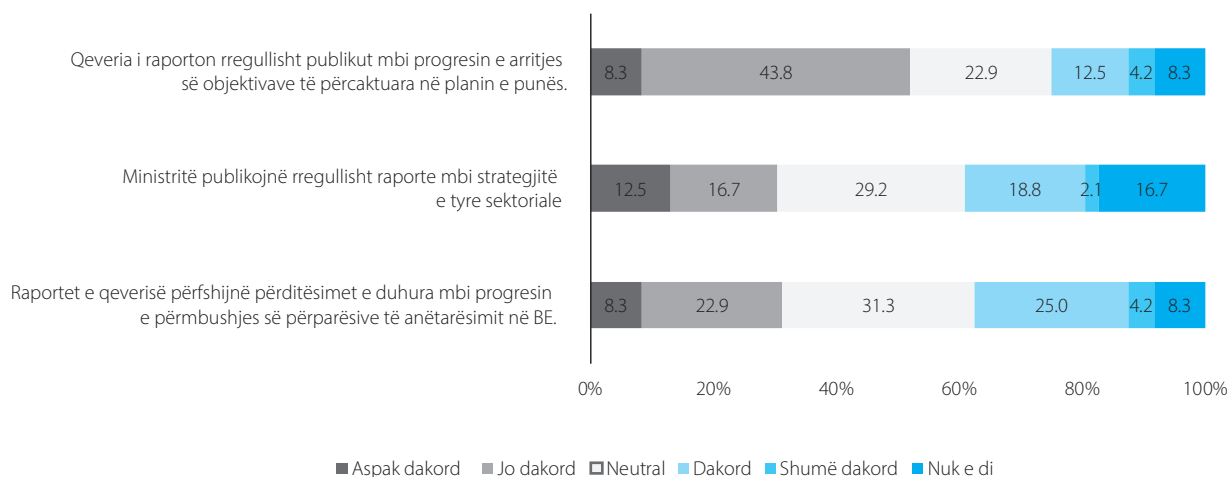
Elemente të treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. OSHC-të i konsiderojnë dokumentet zyrtare të planifikimit të qeverisë si të rëndësishme për zhvillimet aktuale në fushat individuale të politikës	0/2	0/2	0/2
E2. OSHC-të konsiderojnë që qeveria i raporton rregullisht publikut për progresin lidhur me përmbushjen e objektivave të caktuara	0/4	0/4	0/4
E3. OSHC-të konsiderojnë që strategjitë zyrtare përcaktojnë veprimet e qeverisë ose ministrive në fusha specifike të politikave	1/2	1/2	1/2
E4. OSHC-të konsiderojnë që ministrinë publikojnë rregullisht raporte monitorimi për strategjitë e tyre sektoriale	0/4	0/4	0/4
E5. OSHC-të konsiderojnë se përparësitë e pranimit në BE janë integruar në mënyrë të përshtatshme në dokumentet e planifikimit të qeverisë	1/2	0/2	1/2
E6. OSHC-të konsiderojnë që raportet e qeverisë përfshijnë përditësim të përshtatshme të progresit lidhur me përparësitë e përcaktuara për pranim në BE	0/2	0/2	1/2
Rezultati i përgjithshëm	2/16	1/16	3/16
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)³⁹	0	0	0

Ky tregues përqendrohet në perceptimet e OSHC-ve për disponueshmërinë e raportimit të qeverisë për progresin e bërë lidhur me planin e saj të punës, lidhjen midis planeve të qeverisë dhe politikave aktuale që zbatohen, dhe përfshirjen e përparësive të integritit në BE në planet e qeverisë. Kampioni për sondazhin e OSHC-ve përbëhej nga gjithsej 62 përgjigje dhe baza (numri i të anketuarve që u përgjigjën) për këto pyetje ishte 48. Përgjigjet u matën nga niveli i dakordësisë me deklaratat specifike me anë të pyetësorit CASI (vetë-intervistim i ndihmuar nga kompjuteri).

Përafërsisht 16.7 % e të anketuarve pohojnë se progresi në objektivat e planit të punës raportohet rregullisht nga qeveria. Ky është një perceptim pak më pozitiv krahasuar me ciklin e fundit të monitorimit ku vetëm 11 % e të anketuarve ishin dakord. Rritje ka pësuar edhe perceptimi i OSHC-ve se ministrinë publikojnë rregullisht raporte monitorimi mbi strategjitë e tyre sektoriale dhe se raportet e qeverisë përfshijnë përditësimet e duhura mbi progresin e përparësive të anëtarësisë në BE. 15.7 % e të anketuarve në ciklin e fundit të monitorimit ishin dakord se ministrinë publikojnë rregullisht raporte monitorimi mbi strategjitë e tyre sektoriale, në këtë cikël monitorimi 20.9% e të anketuarve janë dakord. Diferenca është edhe me e madhe për sa i përket përfshirjes në raportet e qeverisë të përparësive së anëtarësisë në BE. Në ciklin e fundit të monitorimit 20% e të anketuarve ishin dakord se raportet e qeverisë përfshinin përditësimet për matjen e zbatimit të politikave kundrejt disa përparësive të anëtarësisë në BE, ndërsa në këtë cikël monitorimi 29.2 % e të anketuarve janë dakord.

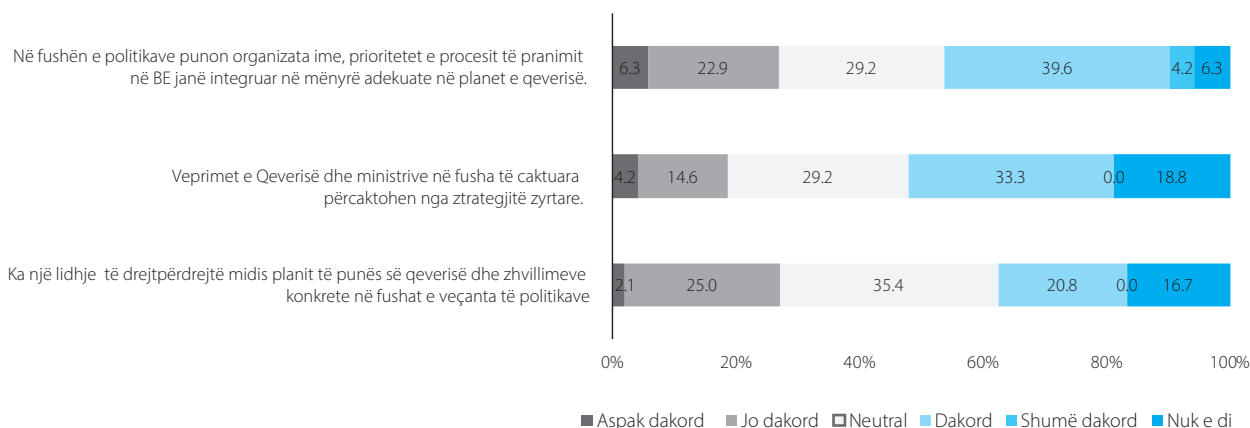
39 Konvertimi i pikëve: 0-3 pikë = 0; 4-5 pikë = 1; 6-7 pikë = 2; 8-10 pikë = 3; 11-13 pikë = 4; 14-16 pikë = 5

Fig. 1. Perceptimet e OSHC-ve për raportimin e zbatimin e planit të punës së qeverisë.

Rezultatet e sondazhit të OSHC-ve për pyetjet mbi ekzistencën e një lidhjeje të drejtpërdrejtë ndërmjet planeve të qeverisë nga njëra anë dhe politikave nga ana tjetër, si dhe ndërmjet strategjive dhe veprimeve, paraqesin një vlerësim më pozitiv në krahasim me rezultatet për raportimin e qeverisë. Për 20.8% të OSHC-ve, ekziston një lidhje e drejtpërdrejtë midis planit të punës të qeverisë shqiptare dhe zhvillimeve specifike të fushave të politikave. Vetëm 13% e të anketuarve e pohuan këtë në ciklin e fundit të monitorimit. 33.3% e OSHC-ve pohojnë se strategjitë zyrtare përcaktojnë veprimet e ministrive, ndërsa në ciklin e fundit të monitorimit 30% e të anketuarve ishin dakord. Nga 3% në 7% është rritja për këto dy pyetje ndërsa rritja e perceptimit pozitiv të OSHC-ve referuar integritet të prioriteteve për pranimit në BE në planet e qeverisë është rritur me 18% krahasuar me ciklin e fundit të monitorimit (nga 25.8% në 43.8%).

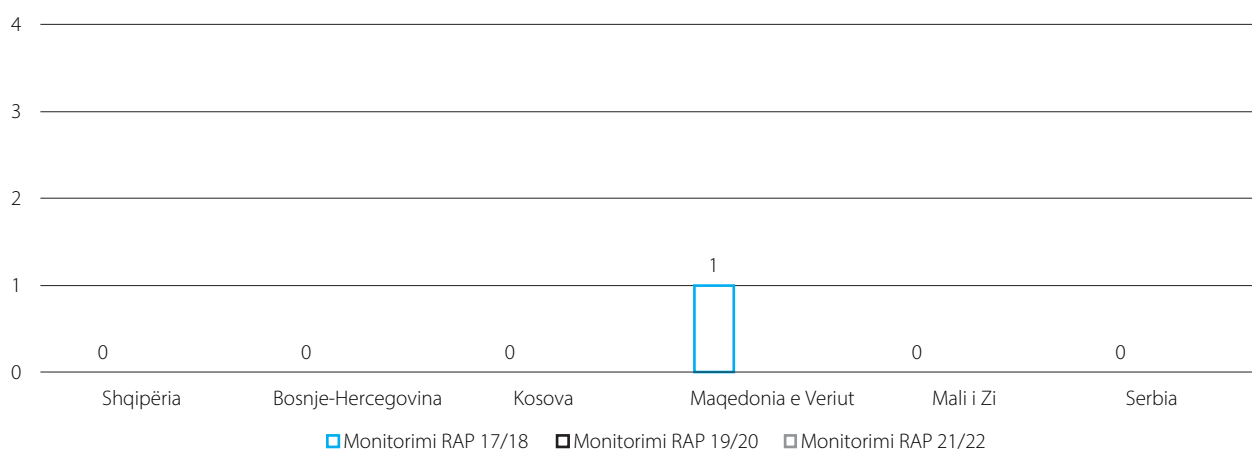
Fig. 2. Perceptimet e OSHC-ve për përfshirjen e përparësive të pranimit në BE në planet e punës dhe lidhjen midis planeve të punës së qeverisë dhe zbatimit të politikave

Pavarësisht trendit pozitiv në perceptimet e OSHC-ve për raportimin e qeverisë dhe lidhjen ndërmjet planeve të tyre të punës dhe politikave aktuale, afërsisht një e treta e OSHC-ve që iu përgjigjen të gjitha pyetjeve, përveç asaj që lidhet me raportimin e qeverisë për progresin ndaj objektivave të përcaktuara në planin e saj të punës, janë neutral.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi ZHKP P5 I2: Perceptimi i shoqërisë civile lidhur me ndjekjen dhe arritjen nga qeveria të objektivave të planifikuara prej saj

Parimi 6: Vendimet e qeverisë përgatiten në mënyrë transparente dhe bazuar në gjykimin profesional të administratës; sigurohet përputhshmëria ligjore e vendimeve

Treguesi WeBER ZHKP P6 I1: Transparenca e vendimmarrjes së qeverisë

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. OSHC-të konsiderojnë që vendimmarrja e qeverisë është përgjithësisht transparente	0/2	0/2	0/2
E2. OSHC-të i konsiderojnë të përshtatshme përjashtimet nga rregullat e publikimit të vendimeve të qeverisë	0/2	0/2	0/2
E3. Qeveria vë në dispozicion për publikun dokumentet e mbledhjeve të saj	0/4	0/4	0/4
E4. Qeveria i komunikon vendimet e saj në mënyrë lehtësisht të kuptueshme për qytetarët	0/4	2/4	0/4
E5. Qeveria i publikon dokumentet e miratuara në kohën e duhur	2/4	2/4	4/4
Rezultati i përgjithshëm	2/16	4/16	4/16
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)⁴⁰	0	1	1

Ky tregues vlerëson transparencën e vendimeve të Këshillit të Ministrave duke rishikuar përmbajtjen e faqes në internet të ZKM-së për të përcaktuar nëse vendimet dhe informacioni për mbledhjet e qeverisë – agjendat e mbledhjeve, procesverbalet dhe njoftimet për shtyp – publikohen. Gjetjet nga ky proces plotësohen më tej duke matur perceptimet e OSHC-ve për transparencën e procesit të vendimmarrjes.

40 Konvertimi i pikëve: 0-2 pikë = 0; 3-5 pikë = 1; 6-8 pikë = 2; 9-11 pikë = 3; 12-14 pikë = 4; 15-16 pikë = 5

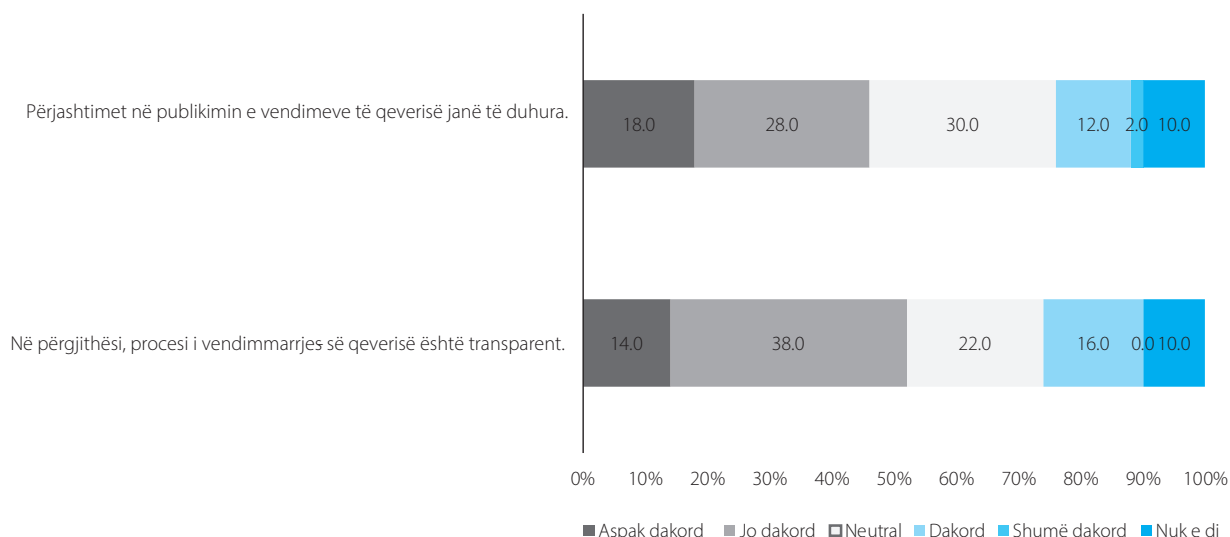
Pas shqyrtimit të përmbajtjes së faqes në internet të ZKM-së, gjetëm se agjendat e mbledhjeve dhe procesverbalet e seancave të Këshillit të Ministrave nuk publikohen asnjëherë. Procesverbali nuk publikohet për shkak të “dispozitës së konfidencialitetit” në Ligjin për Organizimin dhe Funkcionimin e Këshillit të Ministrave⁴¹, ndërsa për agjendat e takimeve nuk ka pengesa ligjore. Vendimet e marra në seancat qeveritare nuk shoqërohen me përmbledhje, apo njoftim për shtyp. Për sa i përket njoftimeve për shtyp, zakonisht publikohen fjalime ose fragmente nga intervistat e dhëna nga Kryeministri ose ministra të tjerë të kabinetit gjatë ose pas seancave qeveritare, por nuk përkojnë me të gjitha seancat e periudhës së monitorimit (gusht 2021-janar 2022). Vendimet e Këshillit të Ministrave publikohen pjesërisht në kohën e duhur në faqen e ZKM-së, dhe janë lehtësisht të aksesueshme. Nga 173 VKM të nxjerra, 145 (83.8%) janë publikuar ditën e miratimit, ndërsa 28 të tjera nuk janë publikuar fare.

PËRMBLEDHJE E REZULTATEVE TË SONDAZHIT

OSHC-ve⁴² iu kërkua të vlerësonin nëse vendimmarrja e qeverisë është transparente dhe nëse janë të duhura kufizimet në publikimin e vendimeve të qeverisë.

Vetëm 16.0% e konsiderojnë procesin vendimmarrës të qeverisë si transparent, dhe vetëm 14.0% i konsiderojnë përjashtimet nga publikimi i vendimeve të qeverisë si të përshtatshme. Pjesa më e madhe e të anketuarve (52%) e konsiderojnë procesin vendimmarrës të qeverisë si jo-transparent, ndërsa pothuaj 1/3 e tyre (22%) janë neutralë. Në mënyrë të ngjashme, 46% i konsiderojnë përjashtimet nga publikimi i vendimeve të qeverisë si jo të përshtatshme, ndërsa 30% janë neutral për këtë pikë. Megjithëse përqindja e të anketuarve që nuk pajtohen me të dyja deklaratat vijon të mbetet kryesisht e njëjtë, përqindja e atyre që ishin neutralë është ulur me rreth 6% për pyetjen e parë dhe 14% për pyetjen e dytë, ndërsa përqindja e të anketuarve që pajtohen me deklaratat është rritur me 6.4% për çështjen e transparencës së vendimmarrjes dhe me 7.6 % për pyetjen për kufizimet në publikimin e vendimeve të qeverisë.

Fig. 3. Perceptimet e OSHC-ve për transparencën e procesit të vendimmarrjes së qeverisë

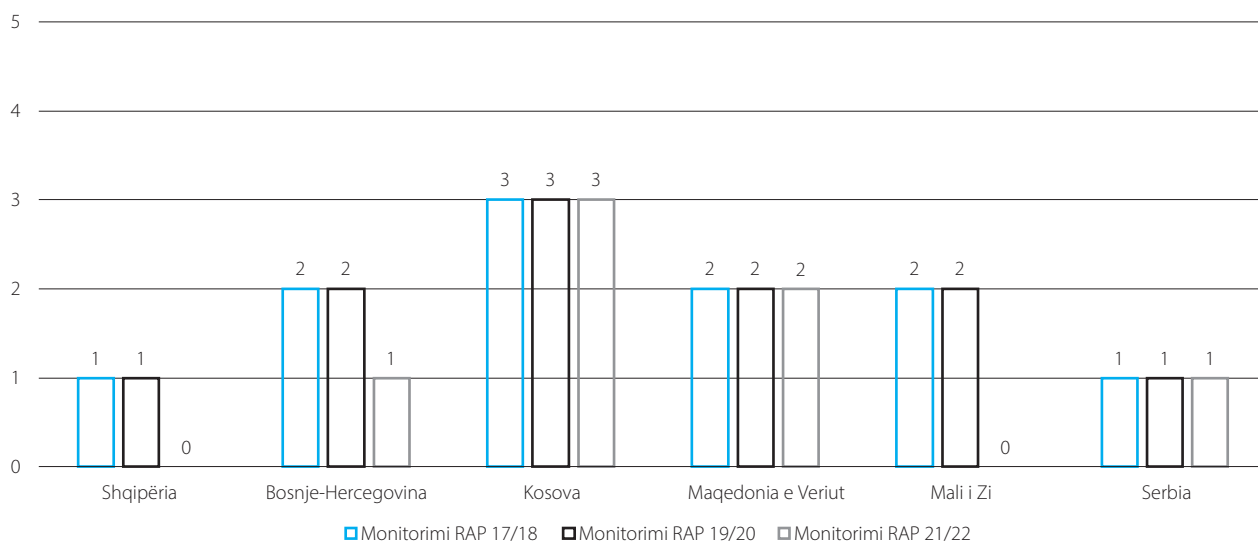
41 Neni 17 (2), Ligji nr. 9000, datë 30.01.2003 "Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave".

42 Kampioni përbëhej nga gjithsej N=62 OSHC të anketuar, metoda e mbledhjes së të dhënave ishte CASI (vetë-intervistim i ndihmuar nga kompjuteri). Baza për pyetjet në këtë tregues ishte n=50.

Gjithsesi, ndryshimet pozitive në perceptimet e OSHC-ve nuk përkthehen në rritje të pikëve për elementët përkatës të matur nga rezultatet e anketës së OSHC-ve. Pikët e atyre elementeve mbeten të njëjta, ndërsa rënia e pikëve vjen edhe për shkak të mungesës së njoftimeve për shtyp.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi ZHKP P6 I1: Transparenca e vendimmarrjes së Qeverisë

Parimi 10: Procesi i hartimit të politikave dhe i hartimit të ligjit është i bazuar në prova, dhe në të gjitha ministrinë përdoret vazhdimisht vlerësimi i ndikimit

Treguesi WeBER ZHKP P10 I1: Përdorimi i provave të krijuara nga institute kërkimi, institucione të pavarura dhe OSHC të tjera në zhvillimin e politikave

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. Shpeshësia e referimit të gjetjeve studimore të OSHC-ve në dokumentet e politikave të miratuara prej qeverisë	2/4	4/4	4/4
E2. Shpeshësia e referimit të gjetjeve studimore të OSHC-ve në dokumentet e politikave dhe vlerësimet paraprake të ndikimit	2/4	2/4	0/4
E3. Gjetjet studimore të prodhuara nga një gamë e gjerë e OSHC-ve, të tilla si institute kërkimore (think tank), institute të pavarura, organizata me bazë vendore, referohen në analiza dhe vlerësime faktike të politikave të institucioneve qeveritare	1/2	1/2	0/2
E4. Ministrinë përkatëse ose institucione të tjera qeveritare ftojnë ose ngarkojnë një gamë të gjerë të OSHC-ve, të tilla si institute kërkimore (think tank), institute të pavarura, organizata me bazë vendore, të përgatitin studime të politikave, dokumente ose vlerësime ndikimi për të shqyrtuar probleme ose propozime specifike të politikave	2/2	2/2	1/2

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E5. Përfaqësuesit e ministrive përkatëse marrin pjesë në diskutime politikash (diskutime, tryeza të rrumbullakëta, takime në dyer të mbyllura, etj.) lidhur me produkte specifike të hulumtimit të politikave.	2/2	2/2	1/2
E6. Përfaqësues të një game të gjerë të OSHC-ve, të tilla si institute kërkimore, institucione të pavarura, organizata vendore ftohen të marrin pjesë në grupet e punës për hartimin e propozimeve për politika apo ligje, kur ato kanë propozime dhe rekomandime specifike të bazuara në studime	0/4	0/4	0/2
E7. Ministritë përkatëse në përgjithësi japin komente për propozimet dhe rekomandimet e bazuara në studime nga një gamë e gjerë e OSHC-ve, të tilla si institute kërkimore, institute të pavarura, organizata lokale, të cilat janë pranuar ose refuzuar, duke justifikuar secilin nga veprimet	0/2	0/2	0/7
E8. Ministritë pranojnë propozimet e politikave të OSHC-ve gjatë punës së kryer në grupet e punës për politika zhvillimore dhe ligje	0/4	0/4	0/4
Rezultati i përgjithshëm	9/24	11/24	6/24
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)⁴³	2	2	1

Ky tregues ndërthur shqyrtimin e dokumenteve të politikave qeveritare dhe studimet e vlerësimit të ndikimit për të përcaktuar nëse ato referojnë gjetjet e OSHC-ve me rezultatet e sondazhit të OSHC-ve për vlerësimin e përfshirjes së tyre në procesin e politikëbërjes nga institucionet e qeverisë qendrore. Tri fusha të politikave u zgjodhën për të vlerësuar përdorimin e gjetjeve të OSHC-ve në dokumentet e politikave qeveritare dhe në studimet e vlerësimit të ndikimit: **anti-korrupsioni, anti-diskriminimi dhe mbrojtja sociale.**

Fillimisht, u shqyrtuan strategjitë dhe planet e veprimit të qeverisë në tre fushat e politikave për të përcaktuar nëse gjetjet e OSHC-ve ishin referuar. Më tej, për të njëjtin qëllim u shqyrtuan studimet e vlerësimit të ndikimit para (ex-ante) miratimit të strategjive, planeve të veprimit dhe legjisllacionit. I njëjti proces u përsërit për vlerësimet e ndikimit pas (ex-post) miratimit dhe zbatimit të strategjive, planeve të veprimit dhe legjisllacionit. Në raportet vjetore të përgatitura nga institucione të pavarura mbikëqyrëse⁴⁴ në disa raste vlerësimet e politikave të qeverisë janë marrë parasysh si vlerësime ex-post.

Gjetjet e bazuara në studime të OSHC-ve nuk mund të konsiderohen se referohen rregullisht në kampionin e strategjive të miratuara të qeverisë, pasi 27.3% (3 nga 11) e strategjive të shqyrtuara përmbajnë referenca të gjetjeve të OSHC-ve. Shumë më e ulët në krahasim me raportin e monitorimit 2019-2020, në të cilin 69% (9 nga 13 e dokumenteve të politikave të shqyrtuara) e kampionit të strategjive të qeverisë përmbanin referenca të gjetjeve të OSHC-ve.

Situata është përkeqësuar edhe në lidhje me analizat *ex-ante* dhe *ex-post*. Vetëm 11.8% (2 nga 17) të dokumenteve të shqyrtuara dhe vlerësimeve të ndikimit *ex-ante* përmbanin referenca të gjetjeve të OSHC-ve, ndërsa 9.1% (1 nga 11) të dokumenteve të shqyrtuara të politikave *ex-post* përmbanin referenca të gjetjeve të OSHC-ve. Gjatë ciklit të monitorimit 2019/2020, 4 nga 22 vlerësimet *ex-ante* iu referuan publikimeve të OSHC-ve dhe 5 nga 12 vlerësimet *ex-post* iu referuan publikimeve dhe gjetjeve të OSHC-ve.

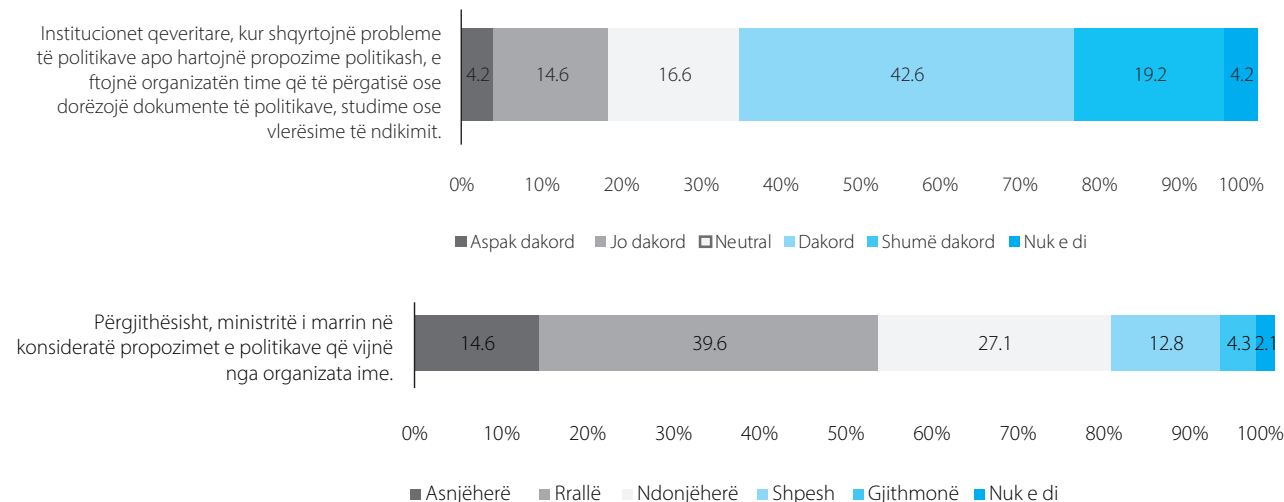
43 Conversion of points: 0-5 points = 0; 6-8 points = 1; 9-12 points = 2; 13-16 points = 3; 17-19 points = 4; 20-24 points = 5

44 Për shembull, raporte nga Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, Avokati i Popullit, Raportet e Kontrollit të Lartë të Shtetit dhe raporte të tjera monitoruese të qeverisë për strategjitë, planet e veprimit dhe legjisllacionin.

Rezultatet nga sondazhi i perceptimit të OSHC-ve bazohen në përgjigjet e 47 OSHC-ve nga 62 gjithsej. Ato tregojnë një pamje mjaft komplekse të bashkëpunimit OSHC-qeveri në hartimin e dokumenteve të politikave dhe legjislacionit, si dhe për diskutimin e nismave të politikave. Ndërsa OSHC-të kanë qenë të interesuara për bashkëpunim më të fortë me institucionet publike, duket se ka një hezitim nga institucionet publike për të kërkuar në mënyrë proaktive dhe të vazhdueshme ekspertizën e OSHC-ve. Krahasuar me ciklin e monitorimit 2019/2020, ka një rritje të lehtë në përqindjen e të anketuarve që pohojnë se ministrinë përkatëse marrin në konsideratë propozimet e tyre të politikave, si dhe në përqindjen e atyre që pajtohen që organizata e tyre të marrë pjesë në task forcat/grupet e punës për zhvillimin e propozimit të politikave ose legjislacioneve dhe që ministrinë përkatëse t'i përgjigjen komenteve të tyre.

Bazuar në rezultatet e sondazhit të OSHC-ve, 61.3% e tyre thonë se janë ftuar të përgatitin ose paraqesin dokumente politikash, studime ose vlerësime të ndikimit kur autoritetet trajtojnë probleme të politikave ose zhvillojnë propozime politikash në fushat e tyre të punës, ndërsa 17.1%⁴⁵ e OSHC-ve besojnë se ministrinë shpesh ose gjithmonë marrin parasysh propozimet e tyre. Fig. 4. CSO perception of the government's approach to soliciting their policy expertise

Fig. 4. Perceptimi i OSHC-ve për qasjen e qeverisë për të kërkuar ekspertizën e tyre të politikave

Përfaqësuesit e qeverisë kur ftohen nga OSHC-të, prirjen të angazhohen në diskutimet për problematikat e politikave publike. Sipas 44.6% të të anketuarve, përfaqësuesit e qeverisë zakonisht ose gjithmonë, marrin pjesë në forume të politikave kur ftohen nga OSHC-të.⁴⁶ Nga ana tjetër, pjesëmarrja e OSHC-ve në grupet e punës për hartimin e politikave ose propozimeve legjislative në fushën e tyre të ekspertizës është e vogël. Vetëm 29.8%⁴⁷ e OSHC-ve thonë se ato janë zakonisht ose gjithmonë të ftuara, ndërsa 34.0% thonë se ndonjëherë janë të ftuara. Për më tepër, reagimet e qeverisë për propozimet e bazuara në studime të OSHC-ve mbeten të ulëta. Afërsisht 17.1%⁴⁸ e OSHC-ve janë dakord që institucionet qeveritare japin arsytetime për pranimin ose refuzimin e propozimeve të tyre gjatë pjesëmarrjes së tyre në grupet e punës. Më shumë se 1/3 (34.0%) besojnë se kjo ndodh rrallë, ndërsa 25.5% besojnë se nuk ndodh kurrë.

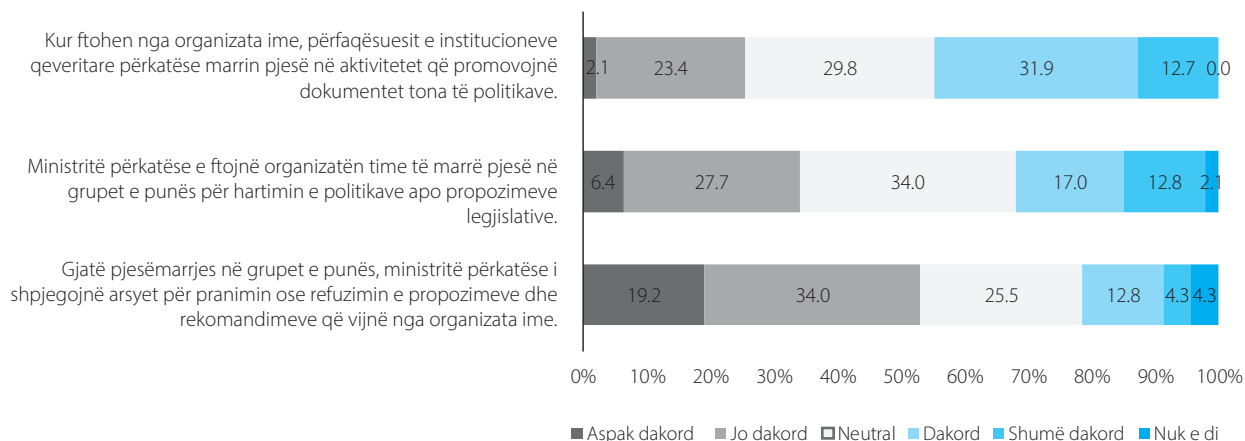
45 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 12.9%.

46 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 46.7%.

47 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 21.0%.

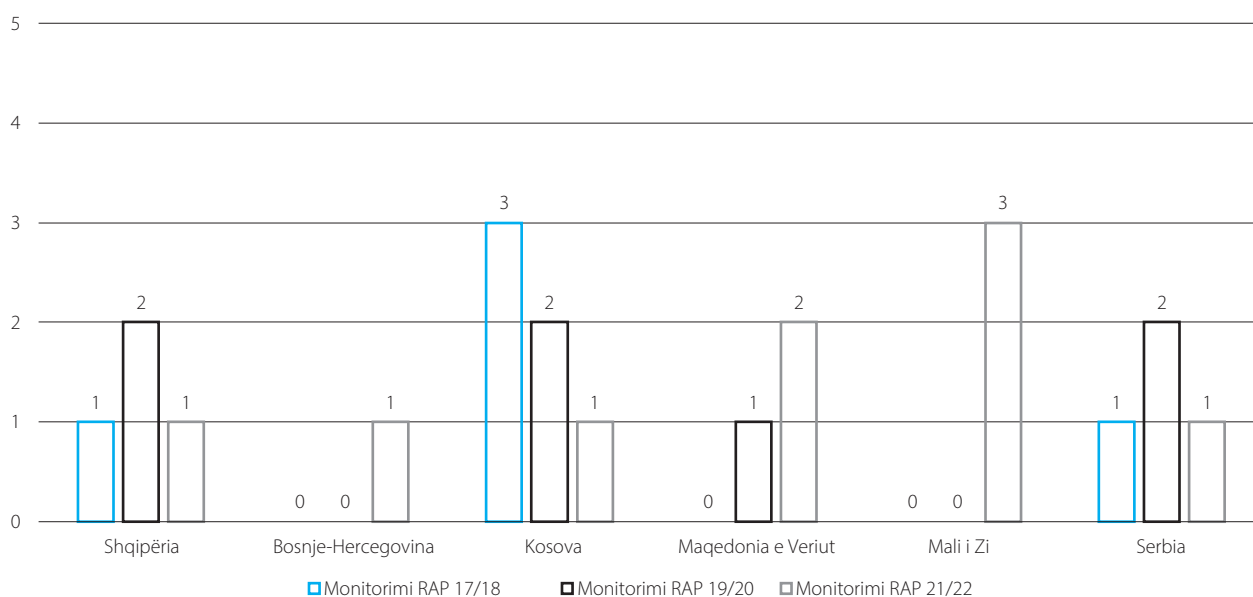
48 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 12.9%.

Fig. 5. Perceptimi i OSHC-ve për bashkëpunimin qeveri-OSHC për zhvillimin e politikave

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi ZHKP 10 I1: Përdorimi i provave të krijuara nga organizatat think tank, institucione të pavarura dhe OSHC të tjera në zhvillimin e politikave

Parimi 11: Politikat dhe legjislacioni janë hartuar në një mënyrë gjithëpërfshirëse që mundëson pjesëmarrjen aktive të shoqërisë

WeBER indicator PDC P11 I 1: Civil society perception and scope of involvement in policymaking

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018 ⁴⁹
E1. Qëllimi i konsultimeve publike për dokumentet e politikave në administratën qendrore	2/4	0/4	N/A
E2. Qëllimi i konsultimeve publike për legjislacionin në administratën qendrore	2/4	2/4	
E3. Disponueshmëria e raporteve të konsultimit publik për dokumentet e politikave nga administrata qendrore	1/4	0/4	
E4. Disponueshmëria e raporteve të konsultimit publik për legjislacionin nga administrata qendrore	0/4	0/4	
E5. Funksionaliteti bazik i portalit kombëtar të konsultimit publik	2/4	0/4	
E6. Funksionaliteti i përparuar i portalit kombëtar të konsultimit publik	1/2	1/2	
E7. Proaktiviteti i informimit për konsultimin publik	0/4	0/4	
E8. Përfshirja e konsultimeve të hershme publike	0/2	0/2	
E9. Cilësia e raportimit për konsultimet publike	0/2	0/2	
E10. Ndikimi i rezultateve të konsultimit publik në politikëbërje	0/2	0/2	
E11. OSHC-të konsiderojnë se procedurat zyrtare të konsultimit krijojnë parakushte për përfshirjen e efektshme të publikut në procesin e politikëbërjes	1/2	1/2	2/4
E12. OSHC-të konsiderojnë që procedurat zyrtare të konsultimit zbatohen në mënyrë të sistematike	1/2	0/2	0/4
E13. OSHC-të konsiderojnë se ato janë konsultuar në fazat e hershme të procesit të politikëbërjes	0/2	0/2	0/4
E14. OSHC-të konsiderojnë se të konsultuarve u është dhënë në kohë informacioni në lidhje me përmbajtjen e legjislacionit ose politikave të propozuara	0/2	0/2	0/2
E15. OSHC-të konsiderojnë se të konsultuarve i është siguruar informacioni i duhur për përmbajtjen e legjislacionit ose politikave të propozuara	0/2	0/2	0/2
E16. OSHC-të konsiderojnë se procedurat dhe mekanizmat e konsultimit publik ndiqen vazhdimisht në proceset e konsultimit. ⁵⁰	N/A	N/A	0/2
E17. OSHC-të konsiderojnë që ministrinë propozuese të projektave marrin masa që grupe interesi të larmishme (grupet e grave, grupet e të drejtave të pakicave, sindikatat, shoqatat e punëdhënësve, etj.) të përfaqësohen në proceset e konsultimit.)	0/2	0/2	0/2

49 Duke qenë se rezultati për këtë tregues gjatë ciklit të monitorimit 2017/2018 nuk përfshinte elementet shtesë, nuk mund të krahasohet plotësisht me pikët për ciklin vijues të monitorimit. Megjithatë, është i mundur të krahasohet rezultati për elementët e përbashkët.

50 Ky element nuk ka qenë pjesë e këtij treguesi gjatë cikleve të monitorimit 2019/2020 dhe 2021/2022.

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018 ⁴⁹
E18. OSHC-të konsiderojnë që ministritë (propozuese të projektakteve) përgjigjen me shkrim ndaj kontributeve/komenteve të të konsultuarve.	0/2	0/2	0/4
E19. OSHC-të konsiderojnë se ministritë (propozuese të projektakteve) pranojnë kontributet/komentet e të konsultuarve	0/2	0/2	0/4
E20. OSHC-të konsiderojnë se ministritë (propozuese të projektakteve) mbajnë diskutime konstruktive rreth mënyrës se si pikëpamjet e të konsultuarve kanë formësuar dhe ndikuar në politikën dhe vendimin përfundimtar të qeverisë.	0/2	0/2	0/2
Rezultati i përgjithshëm	10/50	4/50	2/30
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)⁵¹	1	0	0

Ky tregues bazohet gjithashtu në një ndërthurje metodash: sondazhi i OSHC-ve dhe rishikim i procesit të konsultimit publik dhe legjislacionit. Të gjitha dokumentet e politikave dhe ligjet e miratuara në gjysmën e dytë të vitit 2021 – dhe që i nënshtrohen Ligjit për Konsultimin Publik – u kontrolluan nëse i ishin nënshtruar procesit të konsultimit publik duke kontrolluar thirrjet e publikuara në portalin e konsultimit publik për të vlerësuar përqindjen e atyre që u janë nënshtruar procedurave të duhura të konsultimit publik në përputhje me dispozitat e Ligjit për Njoftimin dhe Konsultimin Publik⁵².

Konsultimi publik vazhdon të jetë një sfidë edhe pas vendosjes së kërkesave bazë ligjore dhe përmirësimeve në proces. Institucionet e qeverisjes qendrore nuk i zbatojnë rregullisht dispozitat e Ligjit për Njoftimin dhe Konsultimin Publik, dhe nuk angazhojnë në mënyrë proaktive organizatat e shoqërisë civile në procesin e konsultimit duke kërkuar prej tyre komentet dhe duke u ofruar përgjigje.

Në administratën qendrore u mbajtën konsultime publike për 8 nga 9 dokumentet e politikave (88.9%) dhe për 10 nga 12 ligje (83.3%).⁵³ Raportet e konsultimit publik mund të gjenden për 4 nga 8 konsultime (50%) të dokumenteve të politikave të kampionit nga administrata qendrore dhe për 1 nga 10 ligjet (10%). Në dy raste (nga pesë raportet e publikuara) shkalla e refuzimit të komenteve të dhëna nga OSHC-të ishte e ulët, por në tre të tjerat informacioni i ofruar nuk përfshinte asnjë vlerësim të komenteve të tyre.

Mungesa e raporteve të konsultimit publik dhe mungesa e përgjigjeve nga institucionet e qeverisë për rekomandimet e ofruara nga OSHC-të nuk siguron efektshmërinë e procesit të konsultimit dhe mund të mos marrë në konsideratë rekomandime potenciale të cilat mund të përmirësojnë një ligj ose dokument politikash para miratimit të tij. Megjithatë nuk janë parashikuar nga legjislacioni shqiptar dhe nuk janë kryer gjatë periudhës së monitorimit, konsultimet e hershme – d.m.th. konsultimet para se të hartohet projektakti apo dokumenti i politikave – gjithashtu mund të përmirësojnë cilësinë e dokumentit të miratuar

Përveç mungesës së raportimit, një shqetësim tjetër i madh është mungesa e proaktivitetit të institucioneve të qeverisë qendrore për të publikuar njoftimet për konsultimet publike nëpërmjet kanaleve të ndryshme të komunikimit (vetëm dy kanale janë përdorur) për konsultimet publike të mbajtura. Institucionet njoftimet i publikojnë kryesisht në faqet e tyre të internetit dhe nëpërmjet portalit të konsultimit publik, por nuk përdorin mjaftueshëm kanalet e rrjeteve sociale.

Portali i konsultimit publik të jep mundësinë për të shkruar dhe për të parë komente, si dhe për të shqyrtuar dokumentacionin mbështetës për një projektakt, por ai disa vështirësi në përdorimi. Megjithatë është e mundur të kërkohej projektaktet nga institucionet e renditura në portal, ai nuk të jep mundësinë për të kërkuar në të

51 Konvertimi i pikëve: 0-9 pikë = 0; 10-17 pikë = 1; 18-25 pikë = 2; 26-33 pikë = 3; 34-41 pikë = 4; 42-50 pikë = 5.

52 <https://qbz.gov.al/eli/ligj/2014/10/30/146>.

53 Në ciklin e fundit të monitorimit, 40% (6 nga 15) e strategjive dhe planeve të veprimit dhe 64% (18 out of 28) e ligjeve iu nënshtruan konsultimit publik.

njëjtën kohë bazën e të dhënave të tij pa pasur nevojë për të shfletuar projektaktet e publikuara një e nga një. Gjithsesi, përfshirja e një skede "Raporte" ku mund të aksesohen raportet e konsultimit ka qenë zhvillim pozitiv.

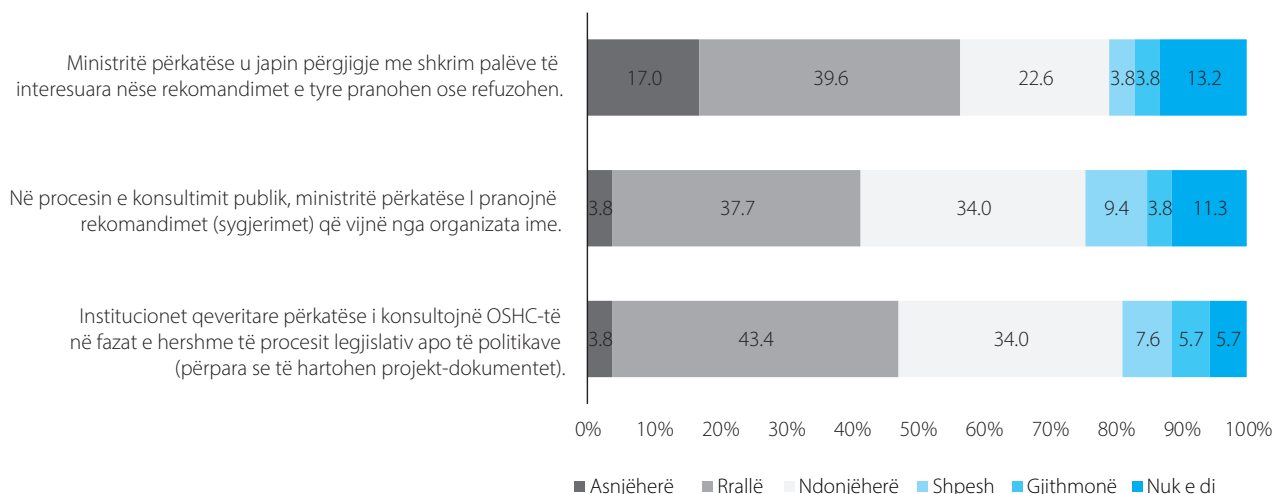
Përveç procesit të konsultimit publik të kryer nga institucionet e qeverisë qendrore, Kuvendi zhvillon procesin e vet të konsultimit publik të projektligjeve të paraqitura nga Këshilli i Ministrave. Kuvendi nxjerr raporte vjetore për konsultimet publike të mbajtura për projektligjet që janë miratuar, por raportet e tij janë mjaft të përgjithshme dhe përmbajnë vetëm të dhëna statistikore për rekomandimet që janë dorëzuar, pranuar dhe refuzuar.⁵⁴

PËRMBLEDHJE E REZULTATEVE TË SONDAZHIT

Disa nga gjetjet nga rishikimi i procesit të konsultimit për projektaktet e zgjedhura konfirmohen edhe nga rezultatet e sondazhit të OSHC-ve. Krahasuar me ciklin e fundit të monitorimit, rezultatet e sondazhit për këtë cikël monitorimi janë përgjithësisht pak më të larta dhe në disa raste dukshëm më të larta. Megjithatë, përveç elementit që mat nëse procedurat e konsultimit publik zbatohen në mënyrë të vazhdueshme në praktikë, rritja e perceptimeve pozitive të OSHC-ve në lidhje me bashkëpunimin e tyre me institucionet qeveritare nuk ka qenë mjaft domethënëse për t'u përkthyer në pikë më të larta për elementët përkatës.

OSHC-të që iu përgjigjën pyetjeve në lidhje me konsultimin publik ishin 53 nga 62 gjithsej. Vetëm 7.6%⁵⁵ e OSHC-ve pohojnë se autoritetet e politikëbërjes shpesh ose gjithmonë u japin atyre përgjigje për rekomandimet e bëra, ndërsa shumica (56.6%) pohojnë se ministrinë e bëjnë këtë rrallë ose asnjëherë. Në mënyrë të ngjashme, vetëm 13.2%⁵⁶ e OSHC-ve të anketuara pohojnë se ministrinë, në fakt, i pranojnë rekomandimet e tyre ndërsa shumica (41.5%) pohon se kjo ndodh rrallë ose kurrë.

Fig. 6. Perceptimi i OSHC-ve për trajtimin e sugjerimeve të OSHC-ve nga qeveria, nëpërmjet procesit të konsultimit publik

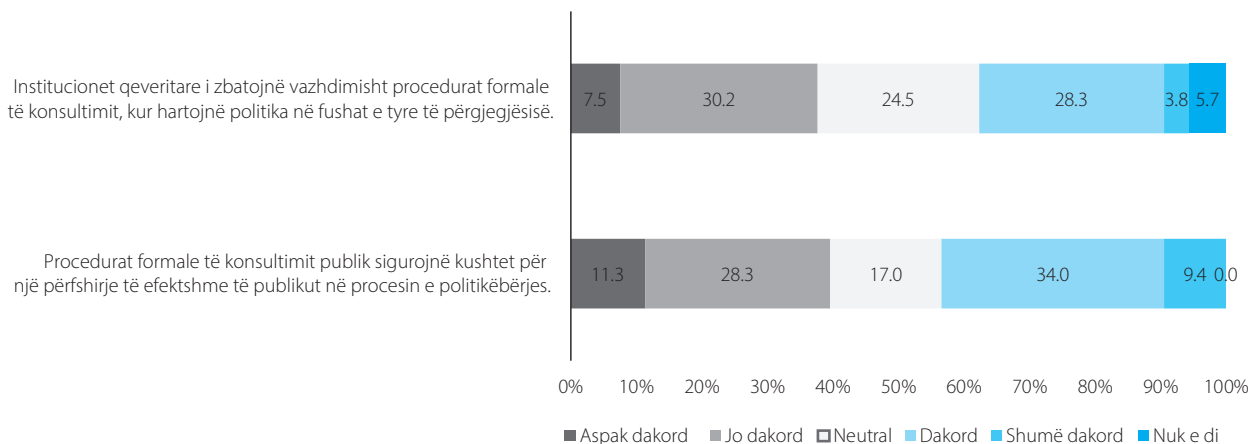
54 Kuvendi i Republikës së Shqipërisë, Raport për Pjesëmarrjen e Publikut dhe Shoqërisë Civile në Procesin e Vendimmarrjes në Kuvend për Vitin 2021, <https://bit.ly/3KIFjwl>.

55 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 7.0%.

56 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 9.6%.

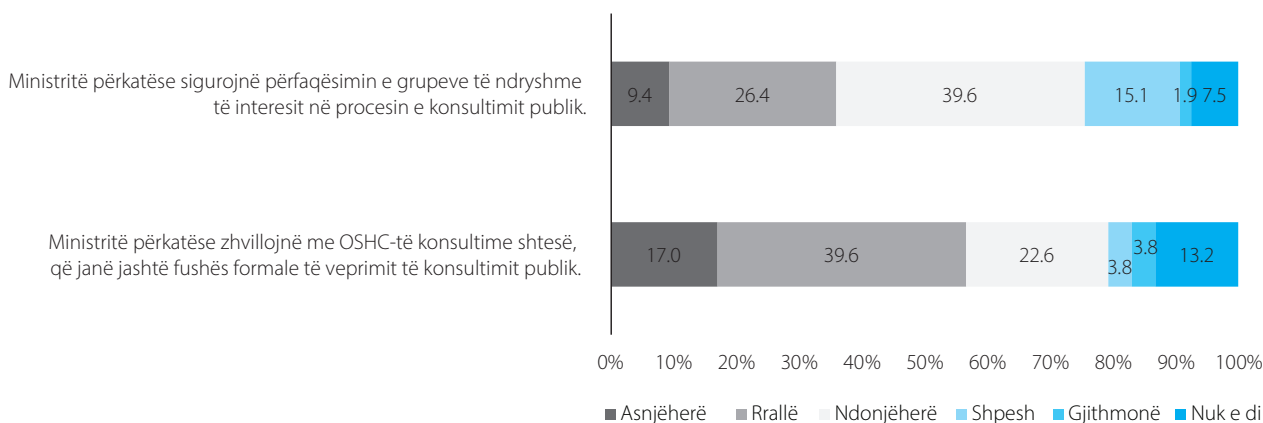
Për më tepër, 37.7% e organizatave pohojnë se procedurat zyrtare të konsultimit nuk zbatohen në mënyrë sistematike. Nga ana tjetër, 43.0%⁵⁷ e OSHC-ve pohojnë se procedurat formale të konsultimit sigurojnë kushte për një përfshirje të efektshme të publikut në proceset e politikëbërjes janë të mjaftueshme dhe 32.1%⁵⁸ pohojnë se ato zbatohen sistematikisht në praktikë. Në legjislacionin shqiptar nuk parashikohen konsultimet në fazat e hershme të procesit të hartimit të projektakteve; megjithatë, rezultatet e sondazhit tregojnë se 13.2%⁵⁹ e OSHC-ve thonë se janë konsultuar që në fillim ndërsa pjesa më e madhe (47.17%) pohojnë se nuk janë konsultuar; 33.96% pohojnë se, ndonjëherë, janë konsultuar para hartimit të një projektakti.

Fig. 7. Perceptimi i OSHC-ve për zbatimin e procedurave zyrtare të konsultimit publik nga qeveria

OSHC-të u pyetën gjithashtu, nëse në procesin e konsultimit përfaqësohen grupe të ndryshme të interesit (gratë, sindikatat, pakicat) dhe nëse janë kryer konsultime shtesë me OSHC-të, përveç procesit zyrtar. Në pyetjen e parë, 17.0%⁶⁰ u përgjigjën që ministritë përkatëse shpesh ose gjithmonë sigurohen që grupe të ndryshme të interesit të përfaqësohen në proceset e konsultimeve publike, 39.6% u përgjigjën se kjo ndodh ndonjëherë dhe 35.8% pohuan se kjo nuk ndodh rrallë ose asnjëherë. Në pyetjen e dytë, 7.53%⁶¹ u përgjigjën se ministritë përkatëse mbajnë shpesh procese shtesë konsultimi, ndërsa 56.6% u përgjigjën se procese të tilla konsultimi mbahen rrallë..

Fig. 8. Perceptimi i OSHC-ve për përfshirjen e grupeve të ndryshme të interesit në procesin e konsultimit dhe zbatimin e seancave shtesë të konsultimit

57 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 35.7%.

58 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 24.6%.

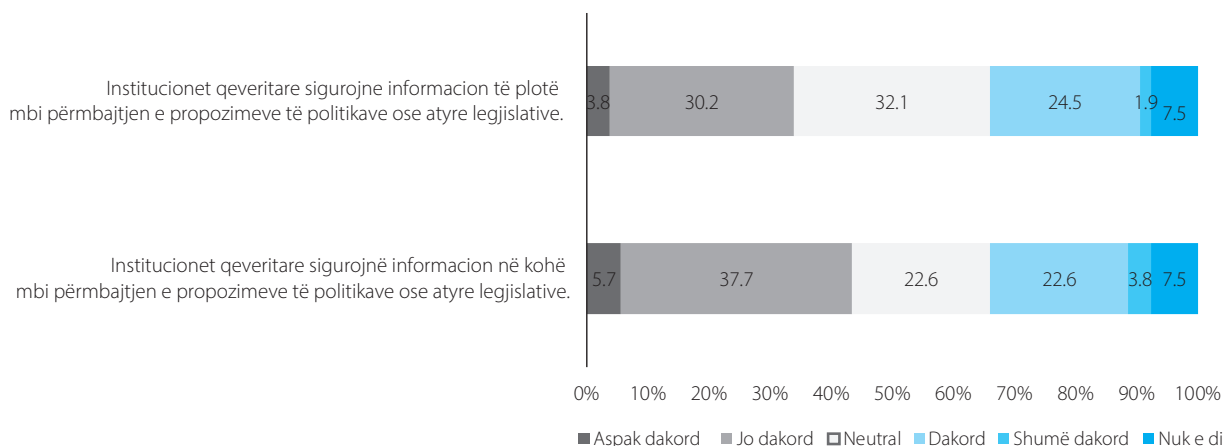
59 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 11.0%.

60 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 15.0%.

61 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 2.7%.

Së fundmi, mungon informacioni i duhur për politikat dhe propozimet ligjore. Vetëm 26.4% e OSHC-ve të anketuara deklarojnë se institucionet qeveritare ofrojnë informacion të përshtatshëm për përmbajtjen e ligjeve apo politikave të propozuara, (32.08% janë neutral dhe 34.96% nuk pajtohen). Në mënyrë të ngjashme 22.64% e OSHC-ve deklarojnë se institucionet qeveritare nuk arrijnë të ofrojnë informacion në kohë mbi përmbajtjen e ligjeve apo politikave të propozuara, ndërsa 22.64% ishin neutral dhe 43.4% nuk pajtohen.

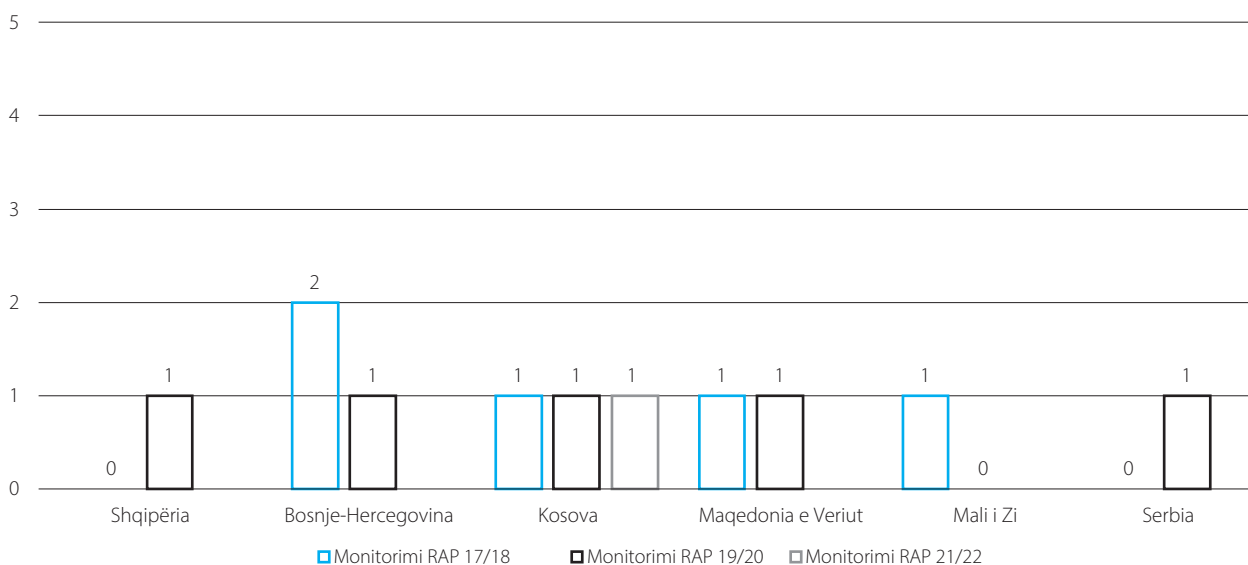
Fig. 9. Perceptimi i OSHC-ve për kohën dhe përshtatshmërinë e informacionit të dhënë nga institucionet qeveritare për publikun për qëllime konsultimi

Rezultati dhe vlera e këtij treguesi janë rritur për shkak të rritjes së numrit të ligjeve dhe dokumenteve të politikave që i janë nënshtruar procesit të konsultimit publik, përmirësimit të funksionalitetit të portalit të konsultimit publik dhe rritjes së përqindjes së të anketuarve të OSHC-ve që perceptojnë se procedurat e konsultimit zbatohen sistematikisht në praktikë.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi ZHKP P11 I1: Perceptimi i shoqërisë civile dhe shkalla e përfshirjes në politikëbërje

REZULTATET PËRMBLEDHËSE: ZHVILLIMI DHE KOORDINIMI I POLITIKAVE

Progresi në fushën e zhvillimit dhe koordinimit të politikave ka qenë i kufizuar. Progres është bërë vetëm në përmirësimet në përdorimin e portalit të konsultimit publik, të cilat kanë lehtësuar publikimin e raporteve të konsultimit publik. Megjithatë, mungesa e raporteve gjithëpërfshirëse dhe sistematike të konsultimit publik dhe mungesa e vlerësimit të komenteve nga institucionet publike në këto raporte sugjerojnë se procesi i konsultimit publik nuk është përdorur mjaftueshëm nga institucionet qeveritare. Kjo qasje nuk siguron efektivitetin e politikave të qeverisë pasi mund të mos marrin parasysh rekomandimet që mund të përmirësojnë një akt ligjor apo dokument politikash përpara se ai të miratohet.

Pavarësisht interesit të forte të OSHC-ve me ekspertizë të konsiderueshme në fushat e shtetit të së drejtës, reformave për anëtarësimin në BE dhe politikës sociale, politikëbërësit shqiptarë ende nuk e kanë marrë parasysh dhe nuk e kanë vlerësuar rëndësinë e politikëbërjes të bazuar në të dhëna studimore dhe në pjesëmarrjen e shoqërisë civile.

Sa i përket treguesve të tjerë brenda kësaj zone RAP, situata ka mbetur kryesisht e njëjtë krahasuar me ciklin e monitorimit 2019/2020. Mungesa e disponimit të raportimit publikisht për dokumentet kyçe të politikave të qeverisë si SKZHI, PKIE dhe PQ është shqetësuese sepse minon rëndë aksesin e publikut në politikat publike. Qasja në politikëbërje pengohet më tej për shkak të mungesës së transparencës në procesin e vendimmarrjes.

Përdorimi i pamjaftueshëm i kanaleve ligjrisht të detyrueshme për të rritur pjesëmarrjen e publikut në procesin e vendimmarrjes dhe mungesa e raportimit gjithëpërfshirës mbi strategjitë dhe planet e veprimit të gjithë qeverisë po thellon asimetrinë e informacionit midis qeverisë dhe publikut. Përdorimi i gjerë i fushatave në mediat sociale për të promovuar arritjet e pretenduara të qeverisë pa të dhëna zyrtare të disponueshme për publikun për të verifikuar në mënyrë të pavarur deklaratat e bëra nga zyrtarët e qeverisë po minon më tej llogaridhënien publike.

REKOMANDIME PËR ZHVILLIMIN DHE KOORDINIMIN E POLITIKAVE

Gjurmimi i rekomandimeve nga Monitorimi i RAP 2019/2020

Rekomandimi	Statusi	Koment
Këshilli i Ministrave duhet të publikojë raporte vjetore të zbatimit të Programit të Qeverisë, SKZH-së dhe PKIE-së.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
Këshilli i Ministrave duhet të publikojë agjendat, procesverbalet (përmbledhjet) dhe njoftimet për shtyp të mbledhjeve të qeverisë. Për këtë qëllim, klauzola e «konfidencialitetit» në Ligjin për Organizimin dhe Funksionimin e Këshillit të ministrave duhet të shfuqizohet.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
Metodologjia e Vlerësimit të Ndikimit Rregullator (VNR) duhet institucionalizohet dhe të zbatohet sipas sistemit aktual të politikëbërjes.	Zbatuar pjesërisht	Ndonëse VNR është institucionalizuar dhe zbatuar, zbatimi i saj vazhdon të jetë disi formal dhe bazik. ⁶²
Hartimi i politikave të bazuara në studime duhet të jetë në qendër të qasjes së qeverisë ndaj politikave publike. Institucionet publike duhet të krijojnë një rrjet bashkëpunimi me universitetet, institutet dhe OSHC-të për të ndarë të dhëna zyrtare, për të kërkuar propozime politikash dhe për të diskutuar mundësitë për përmirësuar politikat publike.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
Portali i konsultimit publik duhet të jetë plotësisht funksional. Përveç mundësisë për të dhënë komente, qytetarët duhet të kenë mundësi të shohin komente të tjera dhe të marrin përgjigje nga institucionet kryesore.	Zbatuar pjesërisht	Megjithëse qytetarët mund të paraqesin komente dhe të shohin ato të tjerëve, nuk ka ndërveprim mes qytetarëve dhe institucioneve përmes portalit konsultativ. ⁶³
Institucionet publike duhet të publikojnë planet vjetore të procesit të tyre të vendimmarrjes në përputhje me Nenin 6, Pika 1.b) të Ligjit për Njoftimin dhe Konsultimin Publik dhe me Nenin 7, Pika 1.gj) të Ligjit për të Drejtën e Informimit.	Ka filluar	Disa organe qeveritare kanë filluar të publikojnë në portalin e konsultimit publik planet vjetore të konsultimit publik. ⁶⁴
Ministritë duhet të publikojnë raportet e tyre vjetore për transparencën e procesit të vendimmarrjes në përputhje me Nenin 20 të Ligjit për Njoftimin dhe Konsultimin Publik, duke përfshirë numrin e akteve të miratuara, përshtypjet e marra, rekomandimet e pranuar dhe të refuzuara, si dhe numrin e takimeve të kryera.	Zbatuar pjesërisht	Raportet vjetore të konsultimit publik publikohen në portalin e konsultimit publik por janë të vazhdueshëm dhe gjithëpërfshirës. ⁶⁵
Proceset e konsultimit publik duhet të lejojnë shqyrtimin në kohë të propozimeve të qeverisë në përputhje me afatet ligjore.	I zbatuar	Qytetarët mund të komentojnë në portalin e konsultimit publik brenda për afateve ligjore kur mund të bëhen komente për projektdokumentin.
Institucionet publike duhet të sigurojnë përfaqësimin e interesave të ndryshme në proceset e konsultimit.	Ka filluar	Organet e qeverisë qendrore vazhdojnë të kenë probleme në mbajtjen një procesi gjithëpërfshirës konsultimi që përfshin të gjithë aktorë të tjerë të fushës. ⁶⁶

62 OECD, Raporti i Monitorimit: Shqipëria 2021, 32.

63 <https://konsultimipublik.gov.al/Konsultime/Qytetar>.

64 Shih për shembull programin vjetor të Agjencisë së Prokurimit Publik: <https://konsultimipublik.gov.al/Konsultime/Detaje/604>.

65 <https://konsultimipublik.gov.al/Konsultime/ListaeRaporteve>.

66 Shih raportin vjetor të konsultimit publik: <https://konsultimipublik.gov.al/Konsultime/ListaeRaporteve>.

REKOMANDIMET E MONITORIMIT TË RAP 2021/2022

Me përjashtim të njërit, rekomandimet e tjera janë të njëjtat, megjithëse në nivele të ndryshme. Meqenëse ka pasur disa zhvillime në strukturën e koordinimit të politikave – veçanërisht me krijimin e SASPAC, ka disa rekomandime shtesë në lidhje me këto zhvillime.

1. Këshilli i Ministrave duhet të publikojë raporte vjetore të zbatimit të Programit të Qeverisë, SKZHI-së dhe PKIE-së.
2. Këshilli i Ministrave duhet të publikojë agjendat, procesverbalet (përmbledhjet) dhe njoftimet për shtyp të mbledhjeve të qeverisë. Për këtë qëllim, klauzola e «konfidencialitetit» në Ligjin për Organizimin dhe Funkcionimin e Këshillit të Ministrave duhet të shfuqizohet.
3. Metodologjia e Vlerësimit të Ndikimit Rregullator (RIA) duhet të zbatohet në mënyrë të efektshme. Procesi duhet të udhëhiqet nga studime zyrtare të vlerësimit dhe nga angazhimi sistematik e të përqendruar të palëve të interesuara.
4. Hartimi i politikave të bazuara në studime duhet të jetë në qendër të qasjes së qeverisë ndaj politikave publike. Institucionet publike duhet të krijojnë një rrjet bashkëpunimi me universitetet, institutet dhe OSHC-të për të ndarë të dhëna zyrtare, për të kërkuar propozime politikash dhe për të diskutuar mundësitë për përmirësuar politikat publike.
5. Portali i konsultimit publik duhet të jetë plotësisht funksional. Përveç mundësisë për të dhënë komente, qytetarët duhet të kenë mundësi të marrin përgjigje nga institucionet kryesore.
6. Institucionet publike duhet të publikojnë planet vjetore të procesit të tyre të vendimmarrjes në përputhje me Nenin 6, Pika 1.b) të Ligjit për Njoftimin dhe Konsultimin Publik dhe me Nenin 7, Pika 1.gj) të Ligjit për të Drejtën e Informimit.
7. Ministrinë duhet të publikojnë raportet e tyre vjetore për transparencën e procesit të vendimmarrjes në përputhje me Nenin 20 të Ligjit për Njoftimin dhe Konsultimin Publik, duke përfshirë numrin e akteve të miratuara, përshtypjet e marra, rekomandimet e pranuar dhe të refuzuara, si dhe numrin e takimeve të kryera.
8. Ministrinë duhet të përdorin vazhdimisht portalin e konsultimit publik për të publikuar të gjitha projektaktet që janë subjekt i konsultimit publik.
9. Institucionet publike duhet të sigurojnë përfaqësimin e interesave të ndryshme në proceset e konsultimit.
10. SASPAC duhet të ketë faqen e vet të internetit dhe të paraqesë Programin e Transparencës në përputhje me dispozitat e Ligjit për të Drejtën e Informimit
11. Drejtori i Përgjithshëm i SASPAC duhet të jetë nëpunës civil. Agjencia është përgjegjëse për koordinimin e politikave në procesin e reformës së anëtarësimit në BE dhe Këshilli i Ministrave duhet të sigurojë që agjencia drejtohet dhe qeveriset mire.

IV.

Shërbimi Publik dhe Miradministrimi i Burimeve Njerëzore

TREGUESIT WEBER TË PËRDORUR PËR SHËRBIMIN PUBLIK DHE MIRADMINISTRIMIN E BURIMEVE NJERËZORE DHE VLERAT PËR SHQIPËRINË

P2 I1: Disponueshmëria publike e të dhënave dhe raporteve zyrtare në lidhje me shërbimin civil dhe punonjësit në administratën qendrore të shtetit					
0	1	2	3	4	5
P2 I2: Kryerja e detyrave karakteristike të shërbimit civil jashtë rregullave të shërbimit civil të bazuar në meritë					
0	1	2	3	4	5
P3 I1: Hapja, transparenca dhe paanshmëria e rekrutimit në shërbimin civil					
0	1	2	3	4	5
P4 I1: Ndikimi direkt ose indirekt politik në pozicione të larta drejtuese në shërbimin publik					
0	1	2	3	4	5
P5 I1: Transparenca, qartësia dhe disponueshmëria publike e informacionit për sistemin e pagave në shërbimin civil					
0	1	2	3	4	5
P7 I1: Efektiviteti i masave për promovimin e integritetit dhe parandalimin e korrupsionit në shërbimin civil					
0	1	2	3	4	5

GJENDJA E SHËRBIMIT PUBLIK DHE MIRADMINISTRIMIT TË BURIMEVE NJERËZORE (SHPMBNJ) DHE ZHVILLIMET KRYESORE QË NGA VITI 2020

Në vitin 2013, Shqipëria miratoi një ligj të ri për të rregulluar shërbimin civil, ndërsa një strategji gjithëpërfshirëse për reformën së administratës publike (2015–2020) do të drejtonte reformën e shërbimit civil.⁶⁷ Strategjia Ndërsektoriale e Reformës së Administratës Publike u shty deri në 2022 nëpërmjet Planit të ri të aktiviteteve (2018–2022).⁶⁸

Legjislacioni i shërbimit civil është përgjithësisht në përputhje me Parimet e Administratës Publike të SIGMA-s.⁶⁹ Sidoqoftë, ka disa përjashtime nga shtrirja horizontale dhe vertikale e shërbimit civil, duke bërë që disa institucione apo pozicione të administratës qendrore të mos rregullohen nga legjislacioni i shërbimit civil.⁷⁰ Për shembull, përjashtime nga shtrirja horizontale përfshijnë Agjencinë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit dhe Agjencinë Kombëtare të Burimeve Natyrore, të cilat nuk janë subjekt të Ligjit për Nëpunësin Civil. Shembuj të përjashtimeve nga shtrirja vertikale përfshijnë drejtorin e përgjithshëm të Drejtorisë së Përgjithshme të Doganave, drejtorin e përgjithshëm të Autoritetit Kombëtar të Ushqimit, dhe drejtorin e përgjithshëm të SASPAC⁷¹.

Procedurat e rekrutimit të shërbimit civil nuk kanë ndryshuar që prej ndryshimit të fundit të Ligjit për Nëpunësin Civil në 2014. Procesi i rekrutimit është i ngjashëm për të gjitha kategoritë, përveç nëpunësve të lartë civilë, të cilët rekrutohen nëpërmjet një sistemi kombëtar të rekrutimit në grup, për të hyrë në trupën e nivelit të lartë drejtues (TND). Ligji për Nëpunësin Civil nënvizon dy mënyra për tu bërë pjesë e TND: (i) duke ndjekur fillimisht programin e formimit të thelluar nëpërmjet Shkollës Shqiptare të Administratës Publike

67 Departamenti i Administratës Publike, "Strategjia Ndërsektoriale e Reformës së Administratës Publike 2015-2020, http://dap.gov.al/images/DokumenteStrategjik/ PAR_Strategy_2015-2020_English.pdf.

68 Departamenti i Administratës Publike, "Plani i ri i aktiviteteve 2018-2022", i disponueshëm nga 24 shkurt 2023, <https://www.dap.gov.al/publikime/dokumente-strategjik/217-plani-i-ri-i-aktiviteteve-2018-2022>.

69 OECD, Kuadri Metodologjik për Parimet e Administratës Publike 2017. Paris: botimet OECD, 2017), <http://www.sigmaxweb.org/publications/Principles-of-Public-Administration-2017-edition-ENG.pdf>.

70 Shih OECD, Raporti i Monitorimit: Shqipëria 2021 (Paris: botimet OECD, 2021), 72-73, <https://www.sigmaxweb.org/publications/Monitoring-Report-2021-Albania.pdf>.

71 Seksioni III, Paragrafi 2 i Vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 642, datë 29.10.2021.

(ASPAs) ose (ii) nëpërmjet pranimit të drejtpërdrejtë në një pozicion TND.⁷² Ndërsa në rastin e parë kandidatët e suksesshëm duhet të marrin pjesë dhe të kalojnë me sukses provimin e programit të formimit të thelluar para se të pranohen në TND⁷³, në rastin e dytë ata mund të ndjekin programin e trajnimit pasi të pranohen në TND dhe nuk kërkohet provim⁷⁴.

Emërimet e drejtpërdrejtë në TND kanë qenë normë që nga miratimi i ligjit për Nëpunësin Civil në vitin 2013, ndërkohë që rekrutimi përmes ASPA-s nuk është përdorur. Neni 27 pika 5 e Ligjit për Nëpunësin Civil lejon rekrutimin e drejtpërdrejtë derisa të dalë grupi i parë i të diplomuarve nga ASPA ose kur prurjet nga ASPA janë të pamjaftueshme për të plotësuar nevojat për vendet e nivelit të lartë drejtues. Në vitin 2019, ASPA filloi pilotimin e një programi trajnimi për nëpunësit civilë të nivelit të mesëm dhe të lartë⁷⁵, e cila përfundoi në nëntor 2021⁷⁶. Por programi i trajnimit duhet të miratohet zyrtarisht si trajnim i thelluar për kandidatët e nëpunësve civilë të nivelit të lartë.

Integriteti në administratën publike rregullohet kryesisht nga ligjet për konfliktin e interesit⁷⁷ dhe për deklarimin e pasurisë⁷⁸ të zyrtarëve publikë⁷⁹. Megjithatë kuadri rregullator është i vendosur, raporti i monitorimit SIGMA i vitit 2021 për Shqipërinë ka vënë re se Inspektorati i Lartë i Deklarimit të Kontrollit të Pasurive (ILDKPKI) nuk ka kapacitet të mjaftueshëm për të verifikuar pasuritë dhe për të vlerësuar konfliktin e interesit.⁸⁰

Po ashtu, krijimi i një sistemi të drejtë pagash ka vazhduar të jetë sfidues. DAP ka hartuar një dokument politikash për reformën e shpërblyerjes, e cila do të konsultohet me Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë për të vlerësuar ndikimin financiar.⁸¹ Zbatimi i tij u testua gjatë vitit 2021 në katër institucione dhe diskutimet vazhdojnë mes DAP-it dhe institucioneve të tjera publike, si dhe ekspertëve të SIGMA-s për zbatimin sa më efektiv të projekt-rregulloreve.⁸²

Çështja e nëpunësve civilë të shkarkuar dhe zbatimit të vendimit të gjykatës në rastin e shkarkimit në mënyrë të paligjshme u përmirësua në vitin 2021 dhe u përkeqësua disi në vitin 2022. Numri i vendimeve të zbatuara të gjykatës në vitin 2021 ka qenë 86 dhe në vitin 2022 ka qenë 19 krahasuar me 33 në vitin 2020, ndërsa numri i shkarkimeve nga shërbimi civil u ulën në 346 në 2021 nga 619 në 2020, por më pas u rrit në 441 në vitin 2022.⁸³

ÇFARË MONITORON WEBER-I DHE SI?

Monitorimi i WEBER-it brenda fushës së SHPMBNJ mbulon pesë Parime SIGMA dhe lidhet ekskluzivisht me administratën qendrore (institucionet e qeverisjes qendrore, ministri, organe vartëse dhe organe të posaçme). Me fjalë të tjera, monitorimi përfshin shërbimin civil të qeverisë qendrore, siç përcaktohet nga legjislativi përkatës (kryesisht ligji i shërbimit civil). Parimet e përzgjedhura janë ato që përqendrohen në cilësinë dhe zbatimin praktik të kornizave ligjore dhe të politikave të shërbimit civil, në masat që lidhen me rekrutimin e

72 Neni 27 (4), Ligji Nr. 152/2013 "Për nëpunësin civil", <http://www.dap.gov.al/images/Legjislacionishc/Ligji%20152%20perditesuar.pdf>.

73 Neni 28, Ligji për nëpunësin civil.

74 Neni 29, Ligji për nëpunësin civil.

75 Departamenti i Administratës Publike, "Strategjia Ndërsektoriale e Reformës së Administratës Publike: 2020 Raportimi monitorimit vjetor, 56, <http://dap.gov.al/publikime/dokumente-strategjik/204-raportet-e-monitorimit-te-strategjise>.

76 Departamenti i Administratës Publike, "Strategjia Ndërsektoriale e Reformës së Administratës Publike: 2022 Raportimi monitorimit vjetor, 65, <http://dap.gov.al/publikime/dokumente-strategjik/204-raportet-e-monitorimit-te-strategjise>.

77 Ligji nr. 9367, datë 7.04.2005, "Për parandalimin e konflikteve të Interesit në ushtrimin e funksioneve publike" (i ndryshuar), <https://qbz.gov.al/eli/ligj/2005/04/07/9367>.

78 Ligji nr. 9049, datë 10.04.2003, "Për deklarimin dhe kontrollin e pasurive, detyrimet financiare të personave të zgjedhur dhe të disa nëpunësve publikë" (i ndryshuar), <http://www.ildkpk.al/legjislativi/>.

79 Legjislativi të tjera përfshijnë Ligjin nr. 138/2015 "Për integritetin e zyrtarëve që zgjidhen, emërohen ose ushtrojnë funksione publike", <http://dap.gov.al/legjislativi/per-administraten-publike/91-ligj-nr-138-2015-per-garantimin-e-integritetit-te-personave-qe-zgjidhen-emerohen-ose-ushtrojne-funksione-publike>; Ligji nr. 9131, datë 08.09.2003, "Për rregullat e etikës në administratën publike", <http://dap.gov.al/legjislativi/per-administraten-publike/44-ligj-nr-9131-date-08-09-2003-per-rregullat-e-etikes-ne-administraten-publike>; dhe Ligji nr. 60/2016 "Për sinjalizimin dhe mbrojtjen e sinjalizuesve", <http://www.ildkpk.al/legjislativi-section3/>.

80 OECD, Raporti i Monitorimit: Shqipëria 2021, 69-70.

81 Departamenti i Administratës Publike, "Raporti për Shërbimin Civil 2019", 42-43.

82 Departamenti i Administratës Publike, "Strategjia Ndërsektoriale e Reformës së Administratës Publike: Raporti Vjetor i Monitorimit 2021, 39-40, <https://www.dap.gov.al/publikime/dokumente-strategjik/204-raportet-e-monitorimit-te-strategjise>; Departamenti i Administratës Publike, "Strategjia Ndërsektoriale e Reformës së Administratës Publike: Raporti Vjetor i Monitorimit, 43.

83 Departamenti i Administratës Publike, "Raporti për Shërbimin Civil 2020, 31, 37; Departamenti i Administratës Publike, "Raporti për Shërbimin Civil 2019 2021, 34, 40; Departamenti i Administratës Publike, "Raporti për Shërbimin Civil 2022, 30, 36.

bazuar në meritë, përdorimin e punësimeve të përkohshme, transparencën e sistemit të pagave, integritetin dhe anti-korrupsionin në shërbimin civil. Qasja WeBER u bazua në elemente të cilat SIGMA nuk përqendrohet fort në monitorimin e saj, por që janë domethënëse për shoqërinë civile nga këndvështrimi i transparencës së sistemit të shërbimit civil dhe hapjes së qeverisë, apo disponueshmërisë së të dhënave për publikun lidhur me zbatimin e politikës së shërbimit civil.

Në përputhje me kriteret e përzgjedhjes së WeBER-it u zgjodhën për monitorim parimet e mëposhtme SIGMA:

Parimi 2: Kuadri politik dhe ligjor për një shërbim publik profesional dhe koherent janë të përcaktuara dhe zbatohen në praktikë; struktura institucionale mundëson praktika të qëndrueshme dhe të efektshme për miradministrimin e burimeve njerëzore në tërë shërbimin publik.

Parimi 3: Rekrutimi i nëpunësve publikë bazohet në meritë dhe trajtim të barabartë në të gjitha fazat e tij; kriteret për ulje në detyrë dhe përfundimi i marrëdhënieve të punës së nëpunësve publikë janë të qarta.

Parimi 4: Parandalohet ndikimi i drejtpërdrejtë ose indirekt politik në pozicionet e nivelit të lartë drejtues në shërbimin publik.

Parimi 5: Sistemi i pagave të nëpunësve publikë bazohet në klasifikimin e vendeve të punës; ai është i drejtë dhe transparent.

Parimi 7: Ekzistojnë masat për promovimin e integritetit, parandalimin e korrupsionit dhe sigurimin e disiplinës në shërbimin publik.

Monitorimi i këtyre parimeve ndërthur gjetjet e vlerësimit të SIGMA-s brenda nëntreguesve specifikë. Përveç kësaj, monitorimi bazohet në shqyrtimin e legjislacionit, dokumenteve dhe faqeve të internetit nga ekspertët e WeBER-it, përfshi mbledhjen dhe analizën e të dhënave administrative qeveritare, raportet dhe dokumentet e tjera të kërkuara në internet ose të kërkuara nëpërmjet kërkesave për informacion. Për të pasur një qasje më të ekuilibruar cilësore dhe sasiore, hulumtimi përfshiu matjen e perceptimeve të nëpunësve civilë, OSHC-ve dhe publikut të gjerë, duke përdorur sondazhe të perceptimit të tyre. Në fund, mbledhja e të dhënave përfshiu intervista gjysmë të strukturuar ballë për ballë dhe me fokus-grupe me aktorë të rëndësishëm të interesuar, si p.sh. nëpunës civilë të nivelit të lartë, ish-kandidatë për vendet e lira të shërbimit civil dhe përfaqësues të institucioneve qeveritare përgjegjëse për politikën e miradministrimit të burimeve njerëzore.⁸⁴

Sondazhi i nëpunësve civilë nuk u realizua për Shqipërinë.⁸⁵ Anketa e OSHC-ve, u shpërnda nëpërmjet rrjeteve dhe platformave ekzistuese të organizatave të shoqërisë civile me baza të dhënash kontakti në dispozicion të tyre, por edhe nëpërmjet pikave qendrore të kontaktit si zyrat shtetërore përgjegjëse për bashkëpunimin me shoqërinë civile.⁸⁶ Për të siguruar që sondazhi i OSHC-ve të synonte sa më shumë organizata sa i përket llojit të tyre, shpërndarjes gjeografike dhe fushave të veprimtarisë të tyre, duke patur kështu një përfaqësimin sa më të madh të mundshëm të saj, atje ku qe e nevojshme u bë një nxitje shtesë e thirrjes për ta plotësuar. Ndërkohë, sondazhi i perceptimit të publikut përfshiu intervista personale të ndihmuara nga kompjuteri, të publikut të gjerë (të moshës 18 vjeç e lart) të secilit vend të Ballkanit Perëndimor, gjatë periudhës 4 maj - 31 maj 2022.⁸⁷ Në të tri sondazhet, WeBER-i aplikoi pyetësorë të njëjtë në të gjithë rajonin dhe i shpërndau në gjuhët përkatëse, duke siguruar një qasje të barabartë në realizimin e sondazhit.

WeBER-i përdor gjashtë tregues për të matur pesë parimet e përmendura më lart. Në treguesin e parë, WeBER-i monitoron disponueshmërinë publike të të dhënave zyrtare dhe raporteve në lidhje me shërbimin civil dhe nëpunësit e administratës qendrore. Në treguesin e dytë, monitorimi përfshin shkallën në të cilën procedurat

84 Duke qenë se procesi i rekrutimit nuk ka ndryshuar që nga cikli i fundit i monitorimit dhe intervistat dhe fokus grupet kanë pasur ndikim në pikën e elementeve përkatës, gjetjet nga cikli i mëparshëm i monitorimit janë bartur në këtë cikël.

85 Sondazhet u administruan nëpërmjet një pyetësori anonim në internet. Metoda e mbledhjes së të dhënave përfshinte CASI (vetë-intervistim i ndihmuar nga kompjuteri). Në Shqipëri, sondazhi i nëpunësve civilë nuk u krye. Sondazhi i OSHC-ve u krye nga data 23 mars deri më 21 qershor 2022.

86 Për Shqipërinë, kampioni i sondazhit ishte N=62. Baza për pyetjet brenda fushës SHP & MBNJ ishte n=47 të anketuar.

87 Perceptimet janë hulumtuar duke përdorur një sondazh që synon publikun (të moshës 18 vjeç e lart) e të gjashtë vendeve të Ballkanit Perëndimor. Sondazhi i perceptimit të publikut përdori një kampionim në shumë faza dhe u administrua duke kombinuar intervistimin në internet dhe telefon të ndihmuar nga kompjuteri (CAWI dhe CATI), duke përdorur një pyetësor të standardizuar nëpërmjet sondazheve omnibus (me shumë kategori të dhënash) në Shqipëri, Bosnjë-Hercegovinë, Kosovë, Maqedoninë e Veriut, Malin e Zi dhe Serbi gjatë periudhës 4 maj - 31 maj 2022. Për Shqipërinë, kufiri i gabimit për kampioni e përgjithshëm prej 1009 qytetarë të anketuar gjatë periudhës 10-17 maj 2022 është ± 3.16 .

e punësimit të përkohshëm cenonjë punësimin e bazuar në meritë. Hapja, transparenca dhe paanshmëria e rekrutimit në shërbimin civil, si një aspekt tepër kritik i MBNJ-së në administratën publike të llogaridhënies ndaj publikut, shqyrtohet Brenda treguesit të tretë. Treguesi i katërt përqendrohet në parandalimin e ndikimit direkt dhe indirekt politik në pozicionet e larta menaxheriale në shërbimin publik, ndërsa treguesi i pestë analizon nëse informacioni për pagat në shërbimin civil është transparent, i qartë dhe i disponueshëm për publikun. Në fund, në treguesin e gjashtë, WeBER-i shqyrton mbështetjen/nxitjen e integritetit dhe parandalimin e korrupsionit në shërbimin civil.

REZULTATET E MONITORIMIT TË WEBER-IT

Parimi 2: Kuadri politik dhe ligjor për një shërbim publik profesional dhe koherent janë të përcaktuara dhe zbatohen në praktikë; struktura institucionale mundëson praktika të qëndrueshme dhe të efektshme për miradministrimin e burimeve njerëzore në tërë shërbimin publik.

Treguesi WeBER SHPMBNJ P2 I1: Disponueshmëria publike e të dhënave zyrtare dhe raporteve në lidhje me shërbimin civil dhe të punësuarit në administratën qendrore shtetërore

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. Qeveria mban të dhëna të besueshme që kanë të bëjnë me shërbimin publik	2/4	2/4	2/4
E2. Qeveria publikon rregullisht të dhëna statistikore bazë që kanë të bëjnë me shërbimin publik	0/4	0/4	0/4
E3. Të dhënat statistikore të publikuara përfshijnë të dhëna për punonjësit që nuk janë nëpunës civilë me kohë të plotë në administratën qendrore të shtetit	0/4	0/4	0/4
E4. Të dhënat statistikore të publikuara për shërbimin publik grupohen mbi kritere gjinore dhe etnike	0/2	2/2	0/2
E5. Të dhënat zyrtare të publikuara janë të disponueshme në formatin e të dhënave të përpunueshme (open data)	0/1	0/1	0/1
E6. Qeveria raporton në mënyrë gjithëpërfshirëse për politikën e shërbimit publik	4/4	4/4	4/4
E7. Qeveria raporton rregullisht për politikën e shërbimit publik	2/2	2/2	2/2
E8. Raportet për shërbimin publik përfshijnë informacion konkret në lidhje me cilësinë dhe/ose rezultatet e punës së shërbimit publik	1/2	1/2	1/2
E9. Të dhënat dhe informacioni në lidhje me shërbimin publik publikohen në mënyrë aktive në publik	2/2	2/2	1/2
Rezultati i përgjithshëm	11/25	13/25	10/25
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)⁸⁸	2	2	2

88 Konvertimi i pikëve: 0-5 pikë = 0; 6-9 pikë = 1; 10-13 pikë = 2; 14-17 pikë = 3; 18-21 pikë = 4; 22-25 pikë = 5

Ky tregues përqendrohet në mbledhjen, përdorimin dhe raportimin prej qeverisë të të dhënave të shërbimit publik. Shqipëria ka krijuar një bazë të dhënash qendrore për burimet njerëzore (Sistemi i Informacionit të Miradministrimit të Burimeve Njerëzore - HRMIS), i cili përfshin të dhëna për pagat e shërbimit civil dhe kontributet për sigurimet shoqërore dhe kujdesin shëndetësor. Vlerësimi SIGMA nënvizon se "Sistemi i Informacionit të Miradministrimit të Burimeve Njerëzore (HRMIS) vazhdon të jetë i populluar, me 78 000 pozicione dhe me 60 268 dosje punonjësish të ngarkuara në sistem (80%)⁸⁹. SIGMA shton më tej se "sistemi përfshin 840 njësi shpenzimi (70%) nga 1 200 gjithsej, dhe se sistemi ndërvepron me Gjendjen Civile dhe Sistemin e Thesarit dhe se të gjitha këto module janë funksionale"⁹⁰.

Sistemi u përmirësua pasi Këshilli i Ministrave në tetor 2020 miratoi vendimin për përmirësimin e modulit të listëpagesave për të akomoduar raste specifike individuale për llogaritjen automatike të pagave në të ardhmen në të gjitha institucionet e administratës shtetërore dhe për të adresuar çështjet që mund të lindin kur ky modul të përdoret gjerësisht; megjithatë, përderisa baza e të dhënave nuk është e plotë ato nuk janë të besueshme për t'u përdorur në kohë reale për aktivitetet e menaxhimit strategjik, planifikimit dhe monitorimit.⁹¹

Raportet vjetore të DAP-it të shqyrtuara për vitet 2019-2021 japin të dhëna statistikore për numrin e vendeve vakante për nëpunës civilë të dhënë gjatë vitit raportues. Të dhënat e paraqitura përfshijnë numrin e përgjithshëm të vendeve vakante të cilat më pas zberthehen sipas kategorive të shërbimit civil. Nuk jepen të dhëna për numrin e nëpunësve civilë për institucion ose për institucione të administratës qendrore. DAP nuk i ndan të dhënat sipas institucioneve.

Raportet vjetore të DAP-it nuk ofrojnë të dhëna statistikore për kategoritë e punonjësve në administratën shtetërore qendrore përveç nëpunësve civilë. Sipas DAP-it, mandati i saj – i cili rregullohet nga Ligji për Nëpunësin Civil – fokusohet tërësisht tek nëpunësit civil.⁹² Përgjigja është dhënë nga DAP gjatë vlerësimit të ciklit të monitorimit 2019/2020.⁹³ Nuk ka ndryshime në Ligjin për Nëpunësin Civil dhe mandati i DAP-it mbetet i njëjtë.

DAP publikon rregullisht raporte vjetore të cilat gjenden online. Raportet vjetore janë gjithëpërfshirëse dhe japin informacion për (i) miradministrimin e burimeve njerëzore, (ii) reformën strukturore, (iii) sistemin e pagave, (iv) trajnimin dhe ndërtimin e kapaciteteve, dhe (v) zhvillimin dhe zgjerimin e HRMIS-së, i cili ka të bëjë me shkallën e përdorimit të sistemit në administratën publike.

Pjesa për miradministrimin e burimeve njerëzore përfshin të dhëna për procedurat e rekrutimit, si dhe ecurinë në karrierë brenda shërbimit civil, integritetin dhe masat disiplinore të marra. Megjithëse raportet vjetore të DAP-it ofrojnë të dhëna për emërimet sipas kategorive të shërbimit civil, ato nuk janë të ndara sipas gjinisë.

Pjesa e raportit për reformën strukturore trajton riorganizimin e ministrive të linjës dhe institucioneve të varësisë; pjesa për pagat trajton ndryshimet përkatëse legjislative për pagat në shërbimin civil dhe ndikimin e tyre mbi nivelin dhe pozicionin e punës. Në seksionin e trajnimit dhe ndërtimit të kapaciteteve, mund të gjenden informacione mbi sesionet e trajnimit të kategorizuara sipas renditjes dhe temës, shkëmbimeve rajonale dhe ndihmës së huaj.

Të dhënat e shërbimit civil nuk publikohen në një format që lejon përpunimin e të dhënave (open data), por ato promovohen nëpërmjet llogarive në media sociale të DAP në Facebook dhe Twitter.

89 OECD, Raporti i Monitorimit: Shqipëria 2021 (Paris: botimet OECD, 2021), 75, <https://www.sigmaxweb.org/publications/Monitoring-Report-2021-Albania.pdf>.

90 OECD, Raporti i Monitorimit: Shqipëria 2021, 75.

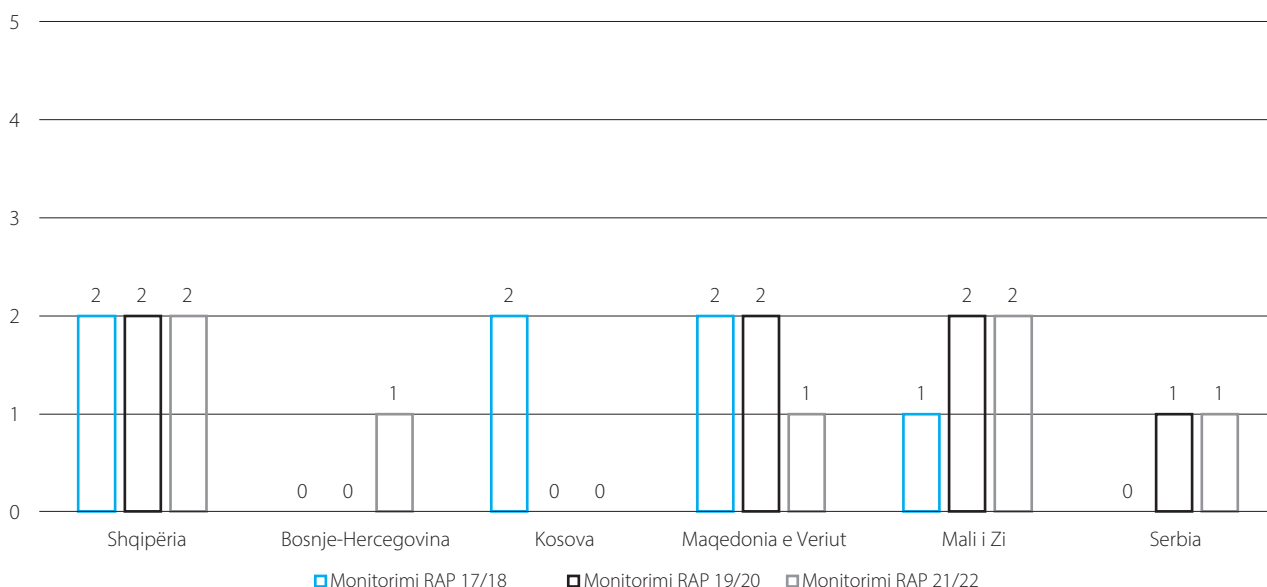
91 Po aty.

92 Neni 1 (2) dhe Neni 7 i Ligjit për nëpunësin civil.

93 Alban Dafa, Raporti Kombëtar i RAP-it Shqipëri 2019/2020 (Tiranë: Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim, 2021), 62, https://idmalbania.org/wp-content/uploads/2021/11/WeBER2.0_National-Monitoring-PAR-ALBANIA_2019-2020-1.pdf.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi SHPMBNJ P2 I1: Disponueshmëria publike e të dhënave dhe raporteve zyrtare në lidhje me shërbimin civil dhe punonjësit në administratën qendrore shtetërore

Parimi 2: Kuadri politik dhe ligjor për një shërbim publik profesional dhe koherent janë të përcaktuara dhe zbatohen në praktikë; struktura institucionale mundëson praktika të qëndrueshme dhe të efektshme për miradministrimin e burimeve njerëzore në tërë shërbimin publik.

Treguesi WeBER SHPMBNJ P2 I2: Kryerja e detyrave karakteristike të shërbimit civil jashtë rregullave të shërbimit civil të bazuar në meritë

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. Numri i punësimeve të përkohshme për kryerjen e detyrave karakteristike të shërbimit civil në administratën qendrore të shtetit është i kufizuar me ligj	0/4	0/4	0/4
E2. Ka kriteret specifike të përcaktuara për përzgjedhjen e individëve për punësim të përkohshëm në administratën shtetërore.	0/4	0/4	4/4
E3. Procedura e punësimit për individët e angazhuar me kontrata të përkohshme është e hapur dhe transparente	2/4	0/4	2/4
E4. Kohëzgjatja e kontratave të angazhimit të përkohshëm është e kufizuar	0/4	0/4	0/4
E5. Nëpunësit civilë mendojnë që punësimet e përkohshme në administratë përbëjnë përjashtime	0/2	1/2	1/2
E6. Nëpunësit civilë mendojnë se kryerja e detyrave karakteristike të shërbimit civil nga individë të punësuar mbi baza të përkohshme është përjashtim	0/2	1/2	1/2
E7. Nëpunësit civilë mendojnë që emërimet e përkohshme në administratë bazohen në meritë	0/2	1/2	1/2

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E8. Nëpunësit civilë mendojnë se rregullat zyrtare për emërimet e përkohshme zbatohen në praktikë.	0/2	1/2	1/2
E9. Nëpunësit civilë mendojnë se individët e punësuar përkohësisht bëhen nëpunës civilë pas përfundimit të kontratës së përkohshme.	0/2	1/2	1/2
E10. Nëpunësit civilë mendojnë që kontratat për angazhime të përkohshme zgjaten mbi një vit.	0/2	1/2	1/2
Rezultati i përgjithshëm	2/28	6/28	12/28
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)⁹⁴	0	1	2

Ky tregues vlerëson kriteret ligjore për angazhime të përkohshme në administratën qendrore. Legjislacioni shqiptar nuk e kufizon numrin e punonjësve të përkohshëm në lidhje me numrin e përgjithshëm të nëpunësve civilë në administratën qendrore. Megjithatë vendimet e Këshillit të Ministrave specifikojnë kufijtë vjetorë të punonjësve sipas dispozitave të kontratës së përkohshme, ai kufi ndryshon shpesh. VKM nr. 1151, date 24.12.2020 "Për përcaktimin e numrit të punonjësve me kontratë të përkohshme, për vitin 2021, në njësitë e qeverisjes qendrore"⁹⁵ specifikon kufijtë vjetorë të punonjësve sipas dispozitave të kontratës së përkohshme, por ky kufi është rritur nga 2,472 në 2,605 punonjës. VKM nr. 35, date 19.01.2022 "Për përcaktimin e numrit të punonjësve me kontratë të përkohshme, për vitin 2022, në njësitë e qeverisjes qendrore"⁹⁶ specifikon kufijtë vjetorë të punonjësve sipas dispozitave të kontratës së përkohshme, por ky kufi është rritur nga 2,354 në 2,404 punonjës.

Shumica e punonjësve me kontratë të përkohshme kryejnë detyra mbështetëse; megjithatë, disa prej tyre punësohen si specialistë të përkohshëm (ekuivalent me nivelin ekzekutiv në shërbimin civil) për të shtuar burimet ekzistuese njerëzore në institucione të caktuara të qeverisë qendrore. Nuk ka kriteret e veçanta ligjore të përcaktuara për punësimin e përkohshëm. Megjithatë, VKM nr. 109, datë 06.03.2019 i kufizon angazhimet e përkohshme për gjashtë muaj ose jo më shumë se gjashtë orë në ditë nëse angazhimi do të zgjatë deri në një vit.⁹⁷

Angazhimet e përkohshme nëpërmjet kontratave të këshillimit – të cilat përkufizohen si "kontrata për shërbime publike të një natyre intelektuale dhe këshilluese"⁹⁸ në Ligjin e Prokurimit Publik, dhe rregullohen nëpërmjet VKM nr. 914, datë 29.12.2014 "Për miratimin e rregullave të prokurimit publik"⁹⁹ – publikohen nëpërmjet Agjencisë së Prokurimit Publik dhe duhet të përfshijnë objektin e kontratës, referencën e procedurës së prokurimit, shpërblimin, kohëzgjatjen, përshkrimin e shkurtër të kontratës, termat e referencës dhe afatin e fundit për dorëzimin e propozimeve. Agjencia e Prokurimit Publik publikon Buletinin e Njoftimeve Publike çdo të hënë dhe kur është e nevojshme.¹⁰⁰

Në Buletin jepet informacioni bazë ndërsa informacion më i detajuar jepet në dokumentacionin përkatës të tenderit¹⁰¹, që mund të aksesohen nga ata që janë të interesuar të aplikojnë. Angazhimet e përkohshme që nuk përfshihen në dispozitën "kontrata shërbimi" mund të zgjasin jo më shumë se një vit, ndërsa angazhimet e përkohshme të kësaj dispozite nuk kufizohen nga legjislacioni, por mund të vendosen kufizime në thirrjet e publikuara në Buletin..

94 Konvertimi i pikëve: 0-4 pikë = 0; 5-9 pikë = 1; 10-14 pikë = 2; 15-19 pikë = 3; 20-24 pikë = 4; 25-28 pikë = 5.

95 <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2020/12/24/1151>.

96 <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2022/01/19/35>.

97 Paragrafi 3, VKM nr. 109, datë 06.03.2019 "Për vendosjen e standardeve në kryerjen e disa aktiviteteve me punonjës të përkohshëm, në njësitë e qeverisjes qendrore".

98 Neni 50, Ligji për prokurimin publik, <http://www.app.gov.al/legjislacioni/prokurimi-publik/ligji/>.

99 <http://www.app.gov.al/GetData/DownloadDoc?documentId=303a2377-25d3-450c-9a4c-e63638e45a27>.

100 Neni 3, VKM nr. 914, datë 29.12.2014 "Për miratimin e rregullave të prokurimit publik".

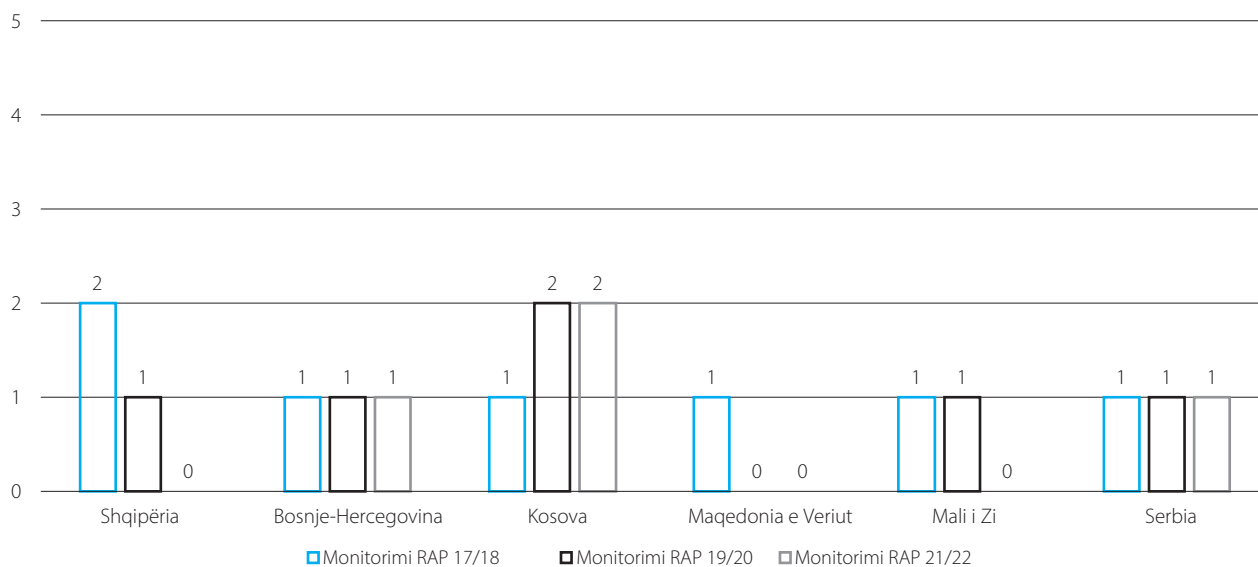
101 Neni 11, VKM nr. 914, datë 29.12.2014 "Për miratimin e rregullave të prokurimit publik".

PËRMBLEDHJE E REZULTATEVE TË SONDAZHEVE

Për këtë cikël monitorimi nuk është kryer asnjë sondazh për shërbimin publik.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi SHPMBNJ P2 I2: Kryerja e detyrave karakteristike të shërbimit civil jashtë rregullave të shërbimit civil të bazuar në meritë

Parimi 3: Rekrutimi i nëpunësve publikë bazohet në meritë dhe trajtim të barabartë në të gjitha fazat e tij; kriteret për ulje në detyrë dhe përfundimi i marrëdhënieve të punës së nëpunësve publikë janë të qarta.

Treguesi WeBER SHPMBNJ P3 I1: Hapja, transparencja dhe paanshmëria e rekrutimit në shërbimin civil

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. Informacioni për konkurset publike bëhet gjerësisht i disponueshëm për publikun	2/4	2/4	2/4
E2. Njoftimet për konkurset publike shkruhen në një gjuhë të thjeshtë, të qartë dhe të kuptueshme	2/4	2/4	4/4
E3. Gjatë procedurës së konkursit publik, kandidatët e interesuar mund të kërkojnë dhe marrin sqarime, të cilat bëhen të disponueshme për publikun	2/4	0/4	0/4
E4. Nuk ka pengesa të paarsyeshme për kandidatët e jashtëm, që i bëjnë konkurset publike më të lehta për kandidatët e brendshëm	2/2	2/2	2/2
E5. Procedura e aplikimit përmban ngarkesë minimale administrative dhe të dokumentacionit për kandidatët	2/4	2/4	0/4

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E6. Kandidatët lejohen dhe ftohen të plotësojnë dokumentacionin që mungon brenda një afati kohor të arsyeshëm	2/4	2/4	0/4
E7. Vendimet dhe arsyetimet e paneleve të përzgjedhjes bëhen të disponueshme për publikun, duke respektuar sa duhet mbrojtjen e informacionit personal	2/4	2/4	4/4
E8. Informacioni në lidhje me njoftimet e anuluar bëhet i disponueshëm publikisht, shoqëruar me arsyetim	0/4	0/4	0/4
E9. Nëpunësit civilë i perceptojnë rekrutimet në shërbimin civil si të bazuara në meritë	0/2	1/2	1/2
E10. Nëpunësit civilë e perceptojnë procedurën e rekrutimit si procedurë që siguron mundësi të barabarta	0/2	2/2	2/2
E11. Publiku i percepton rekrutimet e bëra nëpërmjet procesit të konkursit publik si të bazuara në meritë	1/2	0/2	1/2
Rezultati i përgjithshëm	14/36	15/36	16/36
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)¹⁰²	2	2	2

Ky tregues mat kriteret për rekrutimin dhe uljen në detyrë të nëpunësve civilë duke shqyrtuar dispozitat përkatëse në legjislacionin e shërbimit civil, që rregullojnë procedurat e rekrutimit dhe kriteret për uljen në detyrë. Njoftimet për vendet e lira të punës publikohen në portalin e DAP dhe në atë të Shërbimit Kombëtar të Punësimit sipas VKM nr. 243, datë 18.03.2015¹⁰³, VKM nr. 242, datë 18.03.2015¹⁰⁴, dhe VKM nr. 118, datë 5.3.2014¹⁰⁵. Portali i Shërbimit Kombëtar të Punësimit përdoret edhe për njoftime punësimi të sektorit privat; megjithatë, në kategorinë e sektorit publik ka vetëm disa njoftime¹⁰⁶ për vende të lira në nivel vendor. Mund të përdoret të gjitha kanalet e tjera, përfshirë faqet e internetit të institucioneve publike, por nuk janë të detyrueshme.

Institucionet e përzgjedhura¹⁰⁷ ose nuk kishin seksion për shpalljen e vendeve të lira të punës në faqen e tyre të internetit ose lidhja e ofruar të çonte në faqen e internetit të DAP. Njoftimet përgjithësisht janë të qarta dhe seksioni i përshkrimit të punës liston detyrat për pozicionin. Kriteret e vlerësimit përfshijnë pikët për testin me shkrim, intervistën dhe CV-në e kandidatit. Për më tepër, jepet një vegëz me udhëzime nga DAP-it që detajon kriteret e vlerësimit.¹⁰⁸

Procesi i konkurrimit për të gjithë pozicionet e shërbimit civil përfshin dy faza: (a) verifikimin paraprak të kandidatëve për të siguruar përmbushjen e kërkesave bazë dhe (b) vlerësimin e kandidatëve që plotësojnë kërkesat bazë. Kandidatët e kualifikuar për mospërmbushjen e kërkesave bazë pas procesit paraprak të verifikimit mund të kërkojnë sqarime të mëtejshme dhe të kërkojnë të paraqesin dokumente shtesë. Kandidatët e pasuksesshëm për pozicionet në nivel ekzekutiv, të ulët dhe të mesëm mund t'i paraqesin të tilla kërkesa

102 Konvertimi i pikëve: 0-6 pikë = 0; 7-12 pikë = 1; 13-18 pikë = 2; 19-24 pikë = 3; 25-30 pikë = 4; 31-36 pikë = 5

103 Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 243, datë 18.03.2015 "Për pranimin, lëvizjet paralele, periudhën e provës dhe emërimin në kategorinë ekzekutive", <http://dap.gov.al/legjislacioni/per-shepbimin-civil>.

104 Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 242, datë 18.03.2015 "Për plotësimin e vendeve të lira të punës për pozicione drejtuese të nivelit të ulët dhe të mesëm", ndryshuar me VKM nr. 748, datë 19.12.2018: <http://dap.gov.al/legjislacioni/per-shepbimin-civil>.

105 Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 118, datë 5.3.2014 "Për procedurat e emërimit, rekrutimit, menaxhimit dhe përfundimit të marrëdhënies në shërbimin civil të punës së nëpunësve civilë të nivelit të lartë drejtues dhe anëtarëve të TND-së", <https://bit.ly/3bCuLU>.

106 <https://www.puna.gov.al/kerko>.

107 Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Ministria e Mbrojtjes, Ministria e Kulturës, Agjencia Kombëtare e Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Autoriteti i Aviacionit Civil.

108 Udhëzimi i DAP nr. 2, date 27.3.2015, <http://www.dap.gov.al/legjislacioni/udhezime-manuale/54-udhezim-nr-2-date-27-03-2015>.

dhe dokumente DAP-it brenda tre (lëvizje paralele) ose pesë ditëve nga marrja e vendimit.¹⁰⁹ Kandidatët e pasuksesshëm për pozicionet TND mund t'i paraqesin të tilla kërkesa brenda pesë ditëve nga marrja e vendimit.

Vendet e lira të punës plotësohen së pari nëpërmjet konkurseve të brendshme brenda shërbimit civil për nivelin ekzekutiv, të ulët dhe të mesëm. Nëse vendet vakante nuk plotësohen nëpërmjet konkurseve të brendshme, konkursi është i hapur për kandidatët jashtë shërbimit civil¹¹⁰. Për pozicionet në TND, konkurset zhvillohen ose për t'u pranuar për të kryer programin e thelluar të ASPA-s ose për t'u pranuar direkt në TND, pa pasur nevojën e programit të trajnimit të ASPA-s. Procesi është i hapur për kandidatët jashtë shërbimit civil¹¹¹, por vetëm 20% e vendeve të lira janë në dispozicion të atyre kandidatëve, (80% e tyre u caktohen nëpunësve civilë).¹¹² Sidoqoftë, kjo procedurë faktikisht nuk është përdorur dhe vendet e lira TND janë plotësuar nëpërmjet konkurseve të drejtpërdrejta, të cilat janë të hapura për kandidatët jashtë shërbimit civil.

Dokumentet e kërkuara nuk i favorizojnë nëpunësit civilë pasi janë gjithmonë të njëjtat dhe përfshijnë dokumente që verifikojnë arsimimin, përvojën profesionale, gjendjen shëndetësore dhe statusin ligjor të kandidatit. Megjithatë, përshkrimi i punës dhe njohuritë profesionale që priten nga kandidatët e mundshëm ndonjëherë janë të paqarta dhe përmbajnë terma dhe akronime teknike që mund të favorizojnë nëpunësit civilë për shkak të njohjes dhe ekspozimit të tyre ndaj proceseve të pranimit, qoftë personalisht ose nëpërmjet njohjeve.

Vendimit i Këshillit të Ministrave i cili rregullon konkursin për shërbimin civil, kërkon që rezultatet e konkursit dhe vendimet përfundimtare të publikohen në faqen e internetit të DAP-it dhe në portalin e Shërbimit Kombëtar të Punësimit. Sidoqoftë, nuk ka kërkesa për arsyetimin e vendimit që do të publikohet. Për konkurset që u studiuuan për sondazhin, vetëm emri i kandidatit të suksesshëm është publikuar. Nuk ka asnjë përmbledhje të vlerësimit të bërë nga komisionet përzgjedhëse për të vendosur mbi kandidatin e duhur. Gjithashtu, legjislacioni që rregullon procesin e konkurrencës në shërbimin civil nuk ka asnjë dispozitë për të mandatuar botimin e anulimit të njoftimeve.

PËRMBLEDHJE E REZULTATEVE TË SONDAZHEVE

Sondazhi për nëpunësit civilë nuk u krye gjatë këtij cikli monitorimi, ndërsa rezultatet e sondazhit të perceptimit të publikut tregojnë ndryshime mjaft të vogla me më pak se pesë pikë përqindjeje.

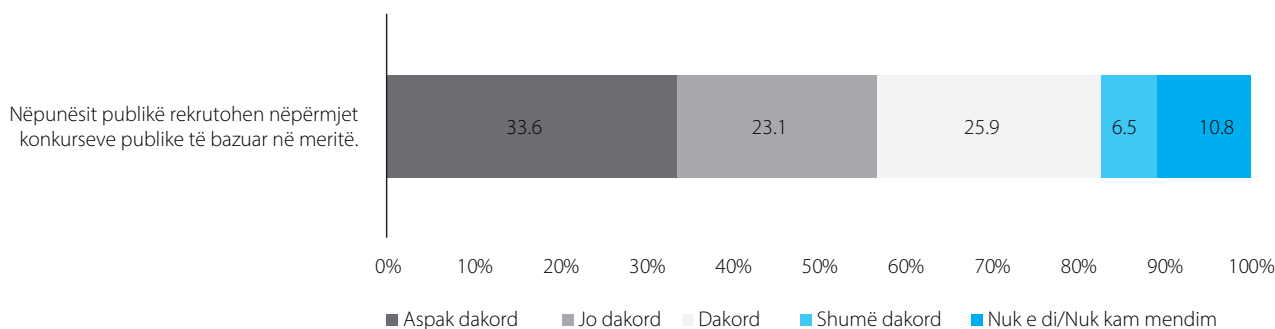
109 Shih Vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 243, datë 18.03.2015 "Për pranimin, lëvizjet paralele, periudhën e provës dhe emërimin në kategorinë ekzekutive "; Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 242, datë 18.03.2015 "Për plotësimin e vendeve të lira të punës për pozicione drejtuese të nivelit të ulët dhe të mesëm", ndryshuar me VKM Nr. 748, datë 19.12.2018; Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 118, datë 5.3.2014 "Për procedurat e emërimit, rekrutimit, menaxhimit dhe përfundimit të marrëdhënies në shërbimin civil të punës së nëpunësve civilë të nivelit të lartë drejtues dhe anëtarëve të TND-së", ndryshuar me VKM nr. 388, datë 6.5.2015.

110 Kandidatët jashtë shërbimit civil nuk mund të jenë më shumë se 20% e numrit total. Neni 26 (4) I LNC.

111 Për secilën nga këto kategori të shërbimit civil, shih nenet 22-26 të Ligjit për Nëpunësin Civil, <http://dap.gov.al/legjislacioni/per-sherbimin-civil>.

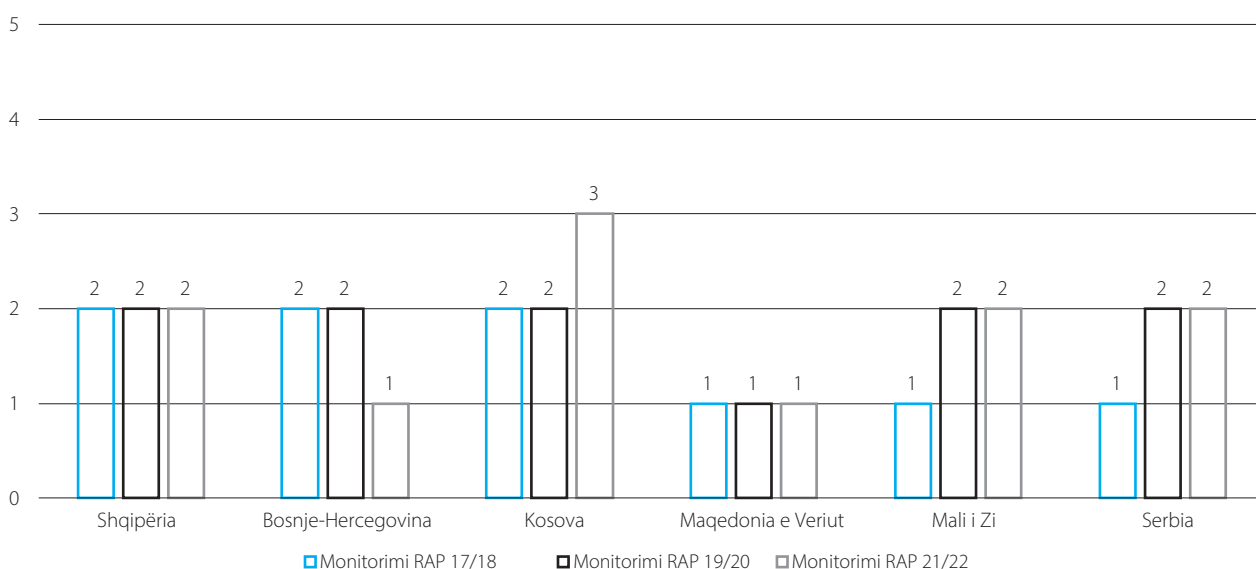
112 Kapitulli IV, Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 118, datë 5.3.2014 "Për procedurat e emërimit, rekrutimit, menaxhimit dhe përfundimit të marrëdhënies në shërbimin civil të punës së nëpunësve civilë të nivelit të lartë drejtues dhe anëtarëve të TND-së ", ndryshuar me VKM nr. 388, datë 6.5.2015.

Fig. 10. Perceptimet e nëpunësve civilë për meritokracinë e procesit të rekrutimit.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi SHPMBNJ P5 I1: Transparenca, qartësia dhe disponueshmëria publike e informacionit për sistemin e shpërblimit në shërbimin civil

Parimi 4: Ndikimi i drejtpërdrejtë ose indirekt politik në pozicionet e nivelit të lartë drejtues në shërbimin publik parandalohet.

Treguesi WeBER SHPMBNJ P4I1: Mbrojtja efektive e pozicionit të nëpunësve të lartë civilë nga ndërhyrjet e padëshiruara politike

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. Ligji parashikon procedura konkurruese, të bazuara në meritë, për përzgjedhjen e nëpunësve të nivelit të lartë në shërbimin civil	2/2	2/2	2/2
E2. Ligji përshkruan kriteret objektive për përfundimin e punësimit të nëpunësve të lartë civilë	2/2	2/2	2/2
E3. Rekrutimi i bazuar në meritë i nëpunësve të lartë civilë zbatohet në mënyrë efektive në praktikë.	2/4	2/4	4/4

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E4. Drejtuesit e përkohshëm në nivelin e lartë të shërbimit civil mund dhe emërohen me ligj, vetëm nga radhët e shërbimit civil për një periudhë maksimale të kufizuar me ligj	2/4	0/4	4/4
E5. Raporti midis kandidatëve të kualifikuar për vendet e lira të nivelit të lartë të shërbimit civil	0/4	0/4	0/4
E6. Nëpunësit civilë konsiderojnë që procedurat për emërimin e nëpunësve të lartë civilë sigurojnë që vendet e punës t'i marrin kandidatët më të mirë	0/2	1/2	1/2
E7. OSHC-të perceptojnë që procedurat për emërimin e nëpunësve të lartë civilë sigurojnë që vendet e punës t'i marrin kandidatët më të mirë	0/2	0/2	0/2
E8. Nëpunësit civilë perceptojnë që nëpunësit e lartë civilë emërohen bazuar në mbështetjen politike	0/2	1/2	1/2
E9. Ekzistenca e procedurave të verifikimit ose shqyrtimit për emërimet e nëpunësve të lartë civilë jashtë fushës së legjislacionit të shërbimit civil	2/2	2/2	2/2
E10. Nëpunësit civilë konsiderojnë që nëpunësit e lartë civilë nuk zbatojnë dhe mund t'i refuzojnë në mënyrë të efektshme urdhrat e paligjshëm të eprorëve politikë	0/2	1/2	1/2
E11. Nëpunësit civilë konsiderojnë se pozitat e larta të shërbimit civil nuk janë subjekt i marrëveshjeve politike dhe "ndarjes së tortës" mes partive politike në pushtet	0/2	1/2	1/2
E12. Nëpunësit civilë perceptojnë që nëpunësit e lartë civilë nuk largohen nga detyra për motive politike	0/2	1/2	1/2
E13. Nëpunësit civilë konsiderojnë që kriteret për shkarkimin e nëpunësve të lartë publikë zbatohen siç duhet në praktikë	0/2	0/2	0/2
E14. OSHC-të konsiderojnë që nëpunësit civilë të nivelit të lartë menaxherial profesionalizohen në praktikë	0/2	0/2	0/2
E15. Nëpunësit civilë perceptojnë që nëpunësit e lartë civilë nuk marrin pjesë në fushata elektorale të partive politike	0/2	1/2	1/2
E16. Pjesa e emërimeve pa procedurë konkurruese (duke përfshirë pozicionet të përkohshme jashtë fushës së shërbimit publik) nga numri i përgjithshëm i emërimeve në pozitat e larta drejtuese të shërbimit civil	4/4	4/4	4/4
Rezultati i përgjithshëm	14/40	18/40	20/40
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)¹¹³	1	2	2

Kuadri legjislativ është i përshtatshëm për të siguruar një proces konkurrues të bazuar në meritë dhe jodiskriminues për vendet e lira të nëpunësve të lartë civilë. Kriteret e rekrutimit për pozicionet TND janë të bazuara në meritë dhe jo-diskriminuese. Kriteret për shkarkimin e nëpunësve të lartë publikë janë jodiskriminuese dhe objektive. Sipas raportit të vlerësimit SIGMA, gjatë viteve 2019-2020, janë dhënë tre vendime gjyqësore për nëpunësit e lartë civilë të cilët kanë ankimuar këto vendime të marra në vitet e kaluara, nga të cilat dy ishin në favor të nëpunësve të lartë civilë.¹¹⁴

113 Konvertimi i pikëve: 0-7 pikë = 0; 8-14 pikë = 1; 15-21 pikë = 2; 22-28 pikë = 3; 29-34 pikë = 4; 35-40 pikë = 5

114 OECD, Raporti i Monitorimit, Shqipëria 2021, 85.

Menaxhimi i vendeve lira të nëpunësve e lartë civilë ndjek dispozitat ligjore. Shpalljet e vendeve të lira bëhen një herë në vit me vendim të Këshillit të Ministrave. Kandidatët e suksesshëm mund të emërohen pas përfundimit me sukses të programit të ASPA-s, ose direkt - pa qenë nevoja të kalojnë fillimisht programin - deri në diplomimin e grupit të parë ose nëse numri i të diplomuarve nga programi i trajnimit të thelluar të ASPA-s është i pamjaftueshëm. Emërimi i nëpunësve të lartë civilë nëpërmjet programit ASPA nuk është përdorur asnjëherë. Në vend të kësaj, është aplikuar emërimi direkt. Ndonëse pozicioni i lartë i shërbimit civil mund tu caktohet vetëm kandidatëve që kanë marrë më shumë se 70 pikë, VKM nr. 118/2014 - që rregullon procedurën e renditjes - nuk përfshin asnjë kriter për raportin ndërmjet vendeve të dhe kandidatëve. Rezultati SIGMA për kriteret e përzgjedhjes së kandidatëve të kualifikuar për nivelin drejtues është 0 nga 4. Sipas raportit të vlerësimit, në 2020 u hap për konkurs vetëm një pozicioni i ri TND dhe ishin dy kandidatë të kualifikuar.¹¹⁵

Sipas një përgjigjeje për informacionin nga DAP, deri më 15 shtator 2022 janë emëruar 72 nëpunës të lartë civilë dhe të gjithë janë emëruar me procedurë konkurruese. Megjithatë, është e rëndësishme të theksohet se ka pasur 29 vende të lira TND. Ky numër është veçanërisht i rëndësishëm pasi në ciklin e fundit të rekrutimit – në fillim të vitit 2022 – u pranuan në trupën e lartë të nivelit drejtues 16 nëpunës të rinj civilë.¹¹⁶ Ky numër është dyfishi i kufirit fillestar të përcaktuar në VKM-në për nisjen e ciklit të rekrutimit¹¹⁷, dhe megjithatë rreth 1/3 e pozicioneve TND së mbeten të lira.

Nëpunësit e lartë civilë të përkohshëm emërohen në përputhje me dispozitat e Ligjit për Organizimin dhe Funksonimin e Administratës Shtetërore, që do të thotë se nëpunësit civilë në pozita më të ulëta kryejnë edhe detyrën e një pozicioni të lirë të nivelit më të lartë.

Ligji për Organizimin dhe Funksonimin e Administratës Shtetërore rregullon kushtet për emërimet të tilla.¹¹⁸ Nenet 14 dhe 15 rregullojnë detyrat e nëpunësit të lartë civil të përkohshëm. Në rastin e drejtorit të përgjithshëm, detyra i caktohet përkohësisht drejtuesi më të lartë brenda drejtorisë së përgjithshme. Në rastin e sekretarit të përgjithshëm, caktohet përkohësisht më i larti i drejtorëve të përgjithshëm. Kohëzgjatja e detyrës së përkohshme për nëpunësit e lartë civilë nuk është e kufizuar ligjërisht.

PËRMBLEDHJE E REZULTATEVE TË SONDAZHEVE

Sondazhi për nëpunësit civilë nuk u krye gjatë këtij cikli monitorimi. OSHC-të¹¹⁹ iu përgjigjën pyetjeve për kriteret e rekrutimit dhe emërimet e nëpunësve civilë.

Sipas 21.3%¹²⁰ të OSHC-ve, procedurat për emërimin e nëpunësve të lartë civilë sigurojnë emërimin e kandidatëve më të mirë. Afërsisht 51.06% nuk janë dakord, ndërsa 14.89% ishin neutralë. Perceptimi i tyre ishte i njëjtë edhe për profesionalizmin në praktikë, ku 25.5%¹²¹ e OSHC-ve pohojnë që nëpunësit e lartë civilë janë profesionistë në praktikë. Afërsisht 38.3% nuk bien dakord dhe 19.15% ishin neutralë. Ka një përmirësim të dukshëm në perceptimet pozitive të OSHC-ve në lidhje me procedurat e konkurrimit për nëpunësit e lartë civilë dhe profesionalizmin e tyre në praktikë. Është sfiduese të ngrihen hipoteza mbi shkaqet e një përmirësimi të tillë pasi nuk ka ndonjë ndryshim të madh strukturor apo procedural në procedurat e rekrutimit për nëpunësit e lartë civilë. Është e rëndësishme të theksohet se kampioni për anketimin e OSHC-ve gjatë këtij cikli është afërsisht 25% më i vogël se kampioni i anketimit gjatë ciklit të monitorimit 2019/2020

115 OECD, Raporti i Monitorimit, Shqipëria 2021, 83.

116 Departamenti i Administratës Publike, "Njoftim mbi shpalljen e listës përfundimtare të fituesve për procedurën e pranimit të drejtpërdrejtë në trupën e nëpunësve civilë të nivelit të lartë drejtues (TND)", aksesuar më 19 shkurt 2023, https://www.dap.gov.al/images/Tnd/2022-03-10_TND_Lista_Perfundimtare_Fitues.pdf.

117 Departamenti i Administratës Publike, "Shpallje për pranimit të drejtpërdrejtë në trupën e nëpunësve civilë të nivelit të lartë drejtues (TND)", aksesuar më 19 shkurt 2023, <https://www.dap.gov.al/images/Tnd/2021-12-09-TND-shpallje.pdf>. Kjo për shkak të shpalljes e konkursit 2021 në fund të vitit. Kështu, proceset për vitin 2021 dhe 2022 u bashkuan dhe vendimi i Këshillit të Ministrave u ndryshua në përputhje me rrethanat. Shih Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 114, datë 02.03.2022, <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2022/03/02/114>.

118 Ligji nr. 90/2012 "Për organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore", <https://qbz.gov.al/eli/ligj/2012/09/27/90>.

119 Kampioni për anketimin e OSHC-ve ishte N = 62 OSHC të anketuara nëpërmjet një pyetësi të vetadministruar. Baza për këto pyetje ishte n=47.

120 Në ciklin e fundit të monitorimit rezultati ishte 7.1%.

121 Në ciklin e fundit të monitorimit rezultati ishte 8.6%.

Fig. 11. Perceptimi i OSHC-ve për procedurat e emërimit të nëpunësve të lartë civilë.

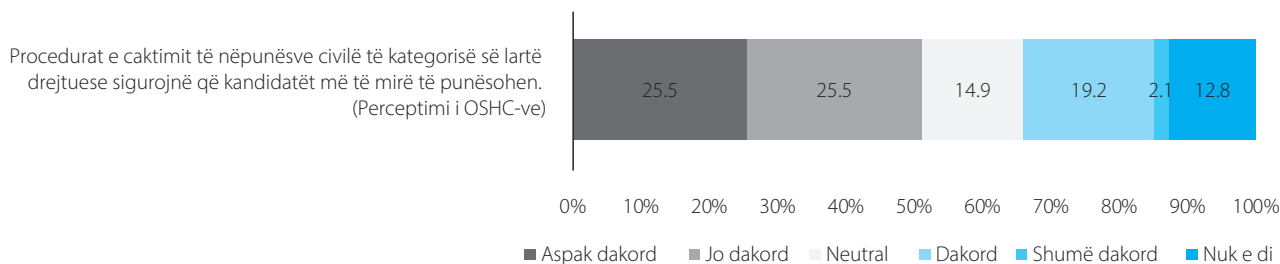
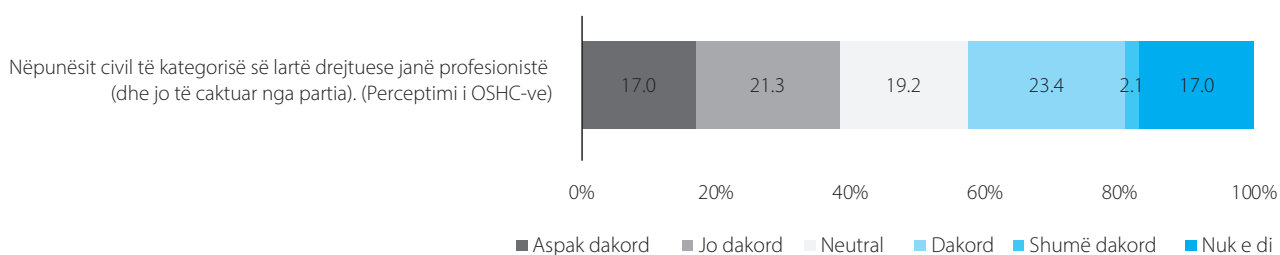
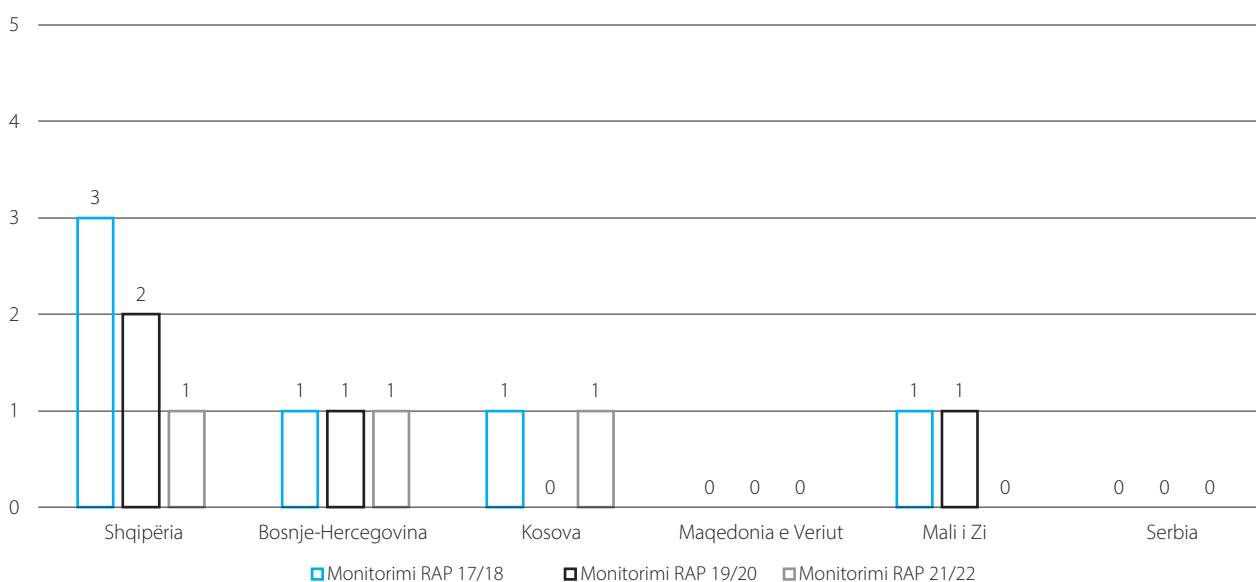

Fig. 12. Perceptimet e OSHC-ve për ndikimin politik në emërimin e nëpunësve të lartë civilë.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi SHPMBNJ P4 I1: Mbrojtja efektive e pozicionit të nëpunësve të lartë civilë nga ndërhyrjet e padëshiruara politike

Parimi 5: Sistemi i pagave të nëpunësve publikë bazohet në klasifikimin e vendeve të punës; ai është i drejtë dhe transparent.

Treguesi WeBER SHPMBNJ P5 I1: Transparenca, qartësia dhe disponueshmëria publike e informacionit për sistemin e pagave të shërbimit civil

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. Sistemi i pagave të shërbimit civil është i strukturuar në mënyrë të thjeshtë	2/4	2/4	2/4
E2. Sistemi i pagave/shpërblimeve të shërbimit civil parashikon mundësi të kufizuara dhe të përcaktuara qartë për shtesat e pagave mbi pagën bazë	4/4	4/4	2/4
E3. Informacioni për sistemin e pagave të shërbimit civil vihet në dispozicion në internet	2/6	4/6	2/6
E4. Në internet janë në dispozicion për qytetarët shpjegime ose prezantime të kuptueshme me informacion për pagat në shërbimin civil	0/2	0/2	0/2
E5. Shtesa fakultative janë të kufizuara nga legjislacioni dhe nuk mund të përfshijnë një pjesë të madhe të pagës/shpërblimit të një nëpunësi civil	4/4	4/4	4/4
E6. Nëpunësit civilë mendojnë se shpërblimet përdoren për qëllimin e tyre të synuar të nxitjes dhe shpërblimit të performancës dhe jo për favorizimin politik apo personal	0/2	1/2	2/2
Rezultati i përgjithshëm	12/22	15/22	12/22
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)¹²²	3	3	3

Ky tregues mat nëse sistemi i pagave në shërbimin civil përshkruhet qartë, në mënyrë të drejtë dhe transparente në legjislacion. Struktura bazë e pagave kategorizohet thjeshtësisht, por rregullat dhe përcaktimet për llogaritjen e shtesave paraqesin përjashtime të bazuara në përkatësinë institucionale.¹²³ Për më tepër, llogaritja e shtesave nuk bazohet në një sistem të qartë dhe të standardizuar, me anë të të cilit vështirësia në vendin e punës dhe natyra specifike e punës që do të kryhet përcaktohet qartë dhe zbatohet në praktikë. Legjislacioni nuk përfshin shpërblime: as në ligjin e buxhetit, as në ligjin e pagave.

Shtesat për punën jashtë orarit ndahen në tri kategori: (i) punë jashtë orarit gjatë natës (19:00-06:00), (ii) punë jashtë orarit gjatë ditës (deri në ora 19:00), dhe (iii) punë jashtë orarit gjatë pushimeve dhe fundjavave. Kompensimi ndahet në dy grupe: (i) 50% kohë pushimi shtesë për kohën e punës ose 50% kompensim shtesë financiar të pagës së rregullt për punë gjatë fundjavës, pushimeve zyrtare dhe nga 2200 në 0600 gjatë ditëve të punës; (ii) 25% kohë pushimi shtesë për kohën e punës ose 25% kompensim shtesë financiar të pagës së rregullt për orët shtesë të punës gjatë ditës.¹²⁴

Në faqen e internetit të DAP-it gjendet informacion i përgjithshëm mbi rregulloren për pagën e nëpunësit civil. Megjithatë, sipas raportit të vlerësimit të SIGMA-s, mungojnë të dhënat aktuale të përditësuara për shpërblimin dhe për pagën mesatare mujore për kategoritë e nëpunësit civil.¹²⁵

122 Konvertimi i pikëve: 0-3 pikë = 0; 4-7 pikë = 1; 8-11 pikë = 2; 12-15 pikë = 3; 16-19 pikë = 4; 20-22 pikë = 5.

123 Vendim i Këshillit të Ministrave nr.187, datë 8.3.2017 " Miratimin e Strukturës dhe të Niveleve të Pagave të Nëpunësve Civilë/Nëpunësve, Zëvendësministrit dhe Nëpunësve të Kabineteve, në Kryeministri, Aparatet e Ministrive të Linjës, Administratën e Presidentit, Kuvendit, Komisionit Qendror të Zgjedhjeve, Gjykatën e Lartë, Prokurorinë e Përgjithshme, Disa Institucione të Pavarura, Institucionet në Varësi të Kryeministrit, Institucionet në Varësi të Ministrave të Linjës dhe Administratën e Prefektit." <http://dap.gov.al/legjislacioni/per-administraten-publike/144-vkm-187-pagat-e-nepunesve-civile>.

124 Kodi i Punës së Republikës së Shqipërisë, <https://bit.ly/3sq40uM>; VKM nr. 568, datë 06.10.2021 "Për miratimin e rregullave për kohëzgjatjen e punës dhe të pushimit në institucionet e administratës shtetërore", <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2021/10/06/568>.

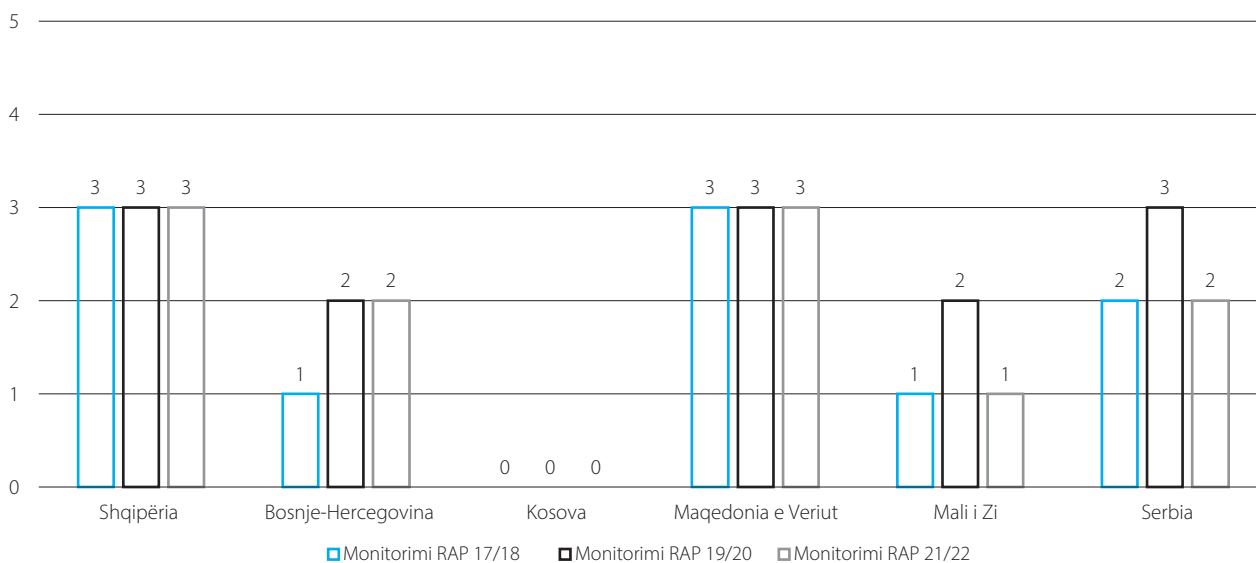
125 OECD, Raporti i Monitorimit: Shqipëria 2021, 87

PËRMBLEDHJE E REZULTATEVE TË SONDAZHEVE

Sondazhi për nëpunësit civilë nuk u krye gjatë këtij cikli monitorimi.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi SHPMBNJ P5 I1: Transparenca, qartësia dhe disponueshmëria publike e informacionit për sistemin e pagave në shërbimin civil

Parimi 7: Ekzistojnë masat për promovimin e integritetit, parandalimin e korrupsionit dhe sigurimin e disiplinës në shërbimin publik

Treguesi WeBER SHPMBNJ P7 I1: Efektiviteti i masave për promovimin e integritetit dhe parandalimin e korrupsionit në shërbimin civil

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. Masat e integritetit dhe antikorrupsionit për shërbimin civil janë të vendosura zyrtarisht në administratën qendrore	4/4	2/4	4/4
E2. Masat e integritetit dhe antikorrupsionit për shërbimin civil zbatohen në administratën qendrore	2/4	2/4	2/4
E3. Nëpunësit civilë i konsiderojnë efikase masat për integritetin dhe antikorrupsionin	0/2	2/2	2/2
E4. OSHC-të i konsiderojnë efikase masat për integritetin dhe antikorrupsionin	0/2	0/2	0/2
E5. Sipas nëpunësve civilë, masat për integritetin dhe antikorrupsionin janë të paanshme	0/2	1/2	½

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E6. Sipas OSHC-ve, masat për integritetin dhe antikorrupsionin në administratën shtetërore janë të paanshme	0/2	0/2	0/2
E7. Nëpunësit civilë mendojnë se do të mbroheshin nëse do të ishin sinjalizues (denoncues i akteve korruptive)	0/2	0/2	0/2
Rezultati i përgjithshëm	6/18	7/18	9/18
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)¹²⁶	1	2	2

Ky tregues vlerëson përshtatshmërinë e dispozitave ligjore për të promovuar integritetin, parandaluar korrupsionin dhe siguruar disiplinën në shërbimin publik. Legjislacioni në fuqi për të parandaluar konfliktet e interesit dhe për të siguruar integritetin në shërbimin civil përfshin dispozita që rregullojnë përfitimin e dhuratave, zotërimin e aksioneve në ndërmarrjet private dhe vetëpërfshirjen nga vendimmarrja ose dorëheqjen nga një pozicion (dhe rrimërimin) në rast të konfliktit të interesit.¹²⁷

Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 874, datë 29.09.2021 "Për miratimin e rregullave për klasifikimin e veprimtarive të jashtme dhe vlerën e dhuratave që mund të pranohen gjatë veprimtarisë së nëpunësit të administratës publike" kërkon të vendosë disa standarde për rregullimin e dypunësimit. Sipas kësaj rregulloreje, miratimi për aktivitete të jashtme – përfshi dypunësimin – mund të miratohet nga eprori direkt i nëpunësit civil nëse: nuk ka konflikt interesi ose shfaqet konflikt interesi; sforcimi fizik dhe mendor pengon aftësinë për të kryer detyrat zyrtare; veprimtaria e jashtme cenon imazhin e zyrtarit publik; natyra e veprimtarive të jashtme kërkon që nëpunësi civil të përdorë informacionin e marrë si rezultat i detyrave zyrtare; natyra e veprimtarive cenon objektivat e detyrave zyrtare; ose nëse është veprimtari që kërkon angazhim me kohë të plotë.¹²⁸

Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë përfshin një sërë dispozitash që kriminalizojnë ryshfetin, falsifikimin, përvetësimin, shpërdorimin e funksioneve, pastrimin e parave dhe akte të tjera përfshi të ardhurat nga krimi.¹²⁹ Sipas raportit të vlerësimit të SIGMA-s 2021, është bërë progres në zbatimin e Ligjit për Deklarimin e Pasurive, por burimet e ILDKPKI-së janë të pamjaftueshme për të përballuar misionin e saj të zgjeruar.¹³⁰

PËRMBLEDHJE E REZULTATEVE TË SONDAZHEVE

Sondazhi për nëpunësit civilë nuk u krye gjatë këtij cikli monitorimi. Rezultatet nga sondazhi i OSHC-ve CSO¹³¹ për perceptimet e tyre rreth efektivitetit të masave të integritetit të nëpunësve civilë dhe antikorrupsionit nuk ndryshojnë shumë nga cikli i fundit i monitorimit.

Në këtë cikël monitorimi, 17.1% e OSHC-ve pohojnë se masat e integritetit dhe antikorrupsionit të vendosura në administratën shtetërore janë efikase në arritjen e qëllimit të tyre, ndërsa në ciklin e fundit të monitorimit 14.3% e të anketuarve ishin dakord. Pjesa më e madhe (53.19%) nuk pajtohen me këtë pohim. 12.8% e OSHC-ve pohojnë se se masat e integritetit dhe antikorrupsionit të vendosura në administratën shtetërore janë të paanshme, ndërsa në ciklin e fundit të monitorimit 10% e të anketuarve ishin dakord.

126 Konvertimi i pikëve: 0-3 pikë = 0; 4-6 pikë = 1; 7-9 pikë = 2; 10-12 pikë = 3; 13-15 pikë = 4; 16-18 pikë = 5

127 Ligji për Parandalimin e Konfliktëve të Interesit, <https://qzb.gov.al/eli/ligj/2005/04/07/9367>.

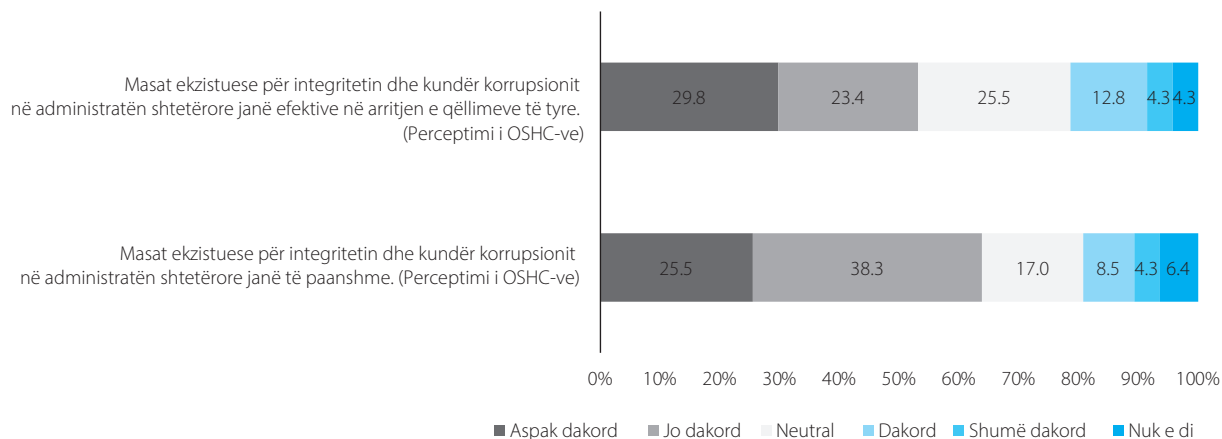
128 Paragrafi 2, Kapitulli IV, Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 874, date 29.09.2021 "Për miratimin e rregullores për klasifikimin e veprimtarive të jashtme dhe dhënien e dhuratave gjatë veprimtarisë së nëpunësit të administratës publike", <https://bit.ly/40WKlzy>.

129 Pjesa më e madhe e këtyre dispozitave përfshihen në Kapitullin VIII, Seksioni II, "Veprat penale kundër shtetit nga punonjësit e shtetit dhe ata në shërbimin publik", <https://qzb.gov.al/preview/a2b117e6-69b2-4355-aa49-78967c31bf4d>.

130 OECD, Raporti i Monitorimit: Shqipëria 2021, 94

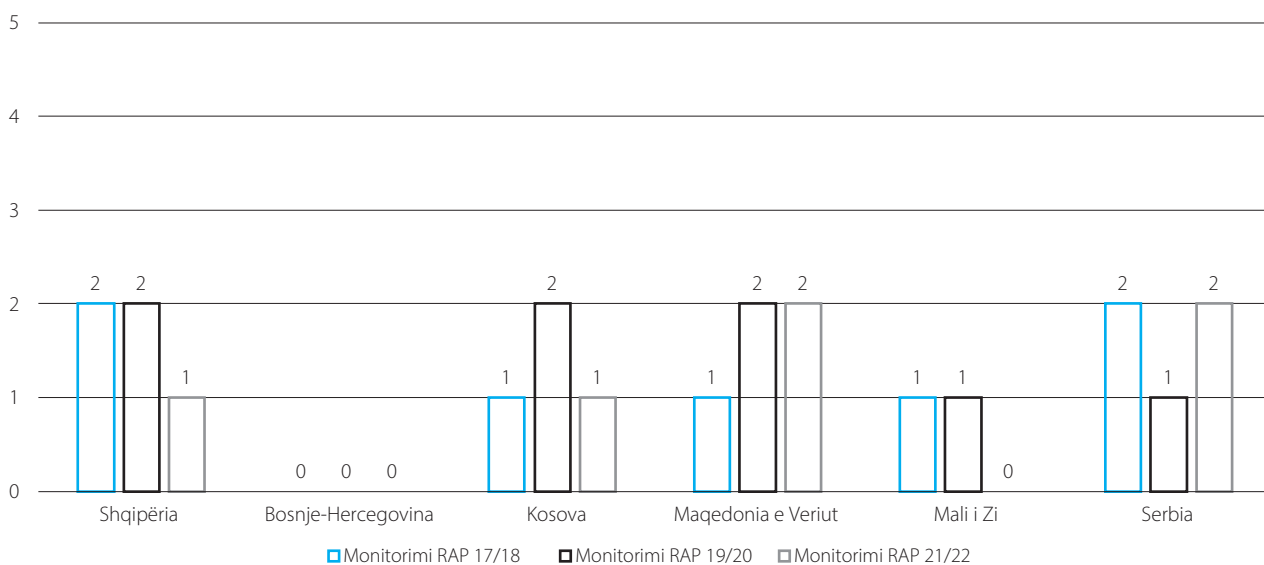
131 Kampioni për anketimin e OSHC-ve ishte N = 62 OSHC të anketuara. Baza për këto pyetje ishte n=47.

Fig. 13. Perceptimet e OSHC-ve për efikasitetin e masave të integritetit.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi SHPMBNJ P7 I1: Efektiviteti i masave për promovimin e integritetit dhe parandalimin e korrupsionit në shërbimin civil

REZULTATET PËRMBLEDHËSE: MIRADMINISTRIMI I BURIMEVE NJERËZORE

Vlerësimi i përgjithshëm për këtë kapitull nuk ka ndryshuar shumë në krahasim me ciklin e monitorimit 2019/2020. Rezultati dhe vlera për tre nga gjashtë tregues u ul kryesisht për shkak se gjatë këtij cikli monitorimi nuk u bë e mundur të kryhej anketa e nëpunësve civilë. Për rrjedhojë, pikët për elementët tregues të matur nga rezultatet e anketës ishin automatikisht zero.

Vlera e treguesve të tjerë që matin raportimin e shërbimit publik, rekrutimin e nëpunësve civilë, angazhimet e përkohshme dhe masat e integritetit ose kanë mbetur të njëjta ose janë përmirësuar disi. Megjithatë vazhdojnë të njëjtat mangësi që janë theksuar në ciklin e mëparshëm të monitorimit.

Ligji për nëpunësin civil dhe mandati i DAP-it mbeten të pandryshuar. Raportimi vjetor i DAP-it është i rregullt, por nuk jep të dhëna për kategori të tjera punonjësish përveç atyre civilë. Politika e shërbimit publik fokusohet kryesisht në shërbimin civil. Raportet vjetore kanë të dhëna për zbatimin e rregullores së shërbimit civil por nuk kanë të dhëna të centralizuara për performancën dhe nevojat e punonjësve të shërbimit publik përveç për atyre civilë.

Përjashtimi i agjencive të qeverisë qendrore nga qëllimi vertikal i LNC së bashku me politikat aktuale për angazhimet e përkohshme dhe masat e integritetit paraqesin rrezikshmëri të lartë politike dhe korrupsioni në administratën shtetërore. Mungon regjimi rregullator gjithëpërfshirës dhe i qartë i procesit të përzgjedhjes për punonjësit e sektorit publik që kryejnë detyra karakteristike për shërbimin civil, marrëdhëniet e punës të cilëve rregullohen nga Kodi i Punës dhe jo nga LNC. Masat e integritetit për parandalimin e konfliktit të interesit dhe rregullimin e dypunësimit nuk përfshijnë mekanizma të qartë zbatimi dhe mungojnë dispozitat për situatat e "ndërrimit të xhaketave". Kriteret aktuale të rekrutimit dhe emërimit për pozicionet TND janë transparente.

REKOMANDIME PËR SHËRBIMIN PUBLIK DHE MIRADMINISTRIMIN E BURIMEVE NJERËZORE

Gjurmimi i rekomandimeve nga Monitorimi i RAP 2019/2020

Rekomandimi	Statusi	Koment
Funksionaliteti i të plotë i Sistemit të Informacionit të Miradministrimit të Burimeve Njerëzore është shumë i rëndësishëm për të mundësuar një proces të reformës së administratës publike të bazuar mbi të dhëna. DAP-i duhet të hartojë një plan gjithëpërfshirës për një zgjerim konkret të sistemit, që merr parasysh trajnimin për përdorimin e sistemit dhe nevoja të tjera teknike të organeve qeveritare.	Zbatuar pjesërisht	HRMIS ndërvepron me Sistemin e Thesarit dhe Regjistrin Civil, por sistemi nuk është hapur plotësisht për shkak të një sërë sulmesh kibernetike. ¹³²
DAP-i duhet të publikojë të dhëna statistikore jo vetëm për shërbimin civil, por edhe për pjesën tjetër të administratës shtetërore. Këto të dhëna do të ofronin një pasqyrë gjithëpërfshirëse të shërbimit civil dhe do të përfshinin numrin e të punësuarve për institucion ose për llojin e institucioneve dhe për çdo kategori/funksion në administratën shtetërore. Megjithëse në raportet vjetore të DAP-it publikohen disa të dhëna kyçe, të dhëna të hollësishme mund të publikohen në formate të dhënash të përpunueshme (open data).	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
Përveç statistikave të shërbimit civil për rekrutimin, masat disiplinore dhe trajnimet, raporti vjetor i DAP-it për politikën e shërbimit civil duhet të përfshijë një analizë më thelbësore për performancën e shërbimit civil.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
Njoftimet për vendet e lira të punës duhet të kenë një përmbledhje të detyrave dhe përgjegjësisive kryesore për vendin e punës, që janë të kuptueshme jo vetëm nga nëpunësit civilë, por edhe nga kandidatët e jashtëm, të cilët mund të mos kenë njohuri të detajeve teknike në lidhje me organizimin dhe proceset e brendshme të institucionit që publikon vendin e lirë të punës.	Zbatuar pjesërisht	Njoftimet janë përgjithësisht të qarta dhe në seksionin e përshkrimit të punës listohen detyrat për pozicionin. ¹³³ Kriteret e vlerësimit përfshijnë pjesën e pikëve për testin me shkrim, intervistën dhe CV-në e kandidatit.
DAP-i duhet të publikojë njoftime kur anulohen konkurset publike dhe duhet të ofrojë/sigurojë një pike të qartë kontakti për paraqitjen e ankesave dhe sqarimeve.	Zbatuar pjesërisht	Ankesat dërgohen në adresën e email të DAP (info@dap.gov.al) dhe llogarive në mediat sociale.

132 OECD, Raporti i Monitorimit: Shqipëri 2021, 75.

133 Shih një shembull shpalljeje, <https://rekrutimi.administrata.al/shpalljet/shfaq/4211>.

Rekomandimi	Statusi	Koment
Procesi i rekrutimit në shërbimin e lartë civil nuk i kushton vëmendjen e duhur ekspertizës së nevojshme të politikave, d.m.th., ekspertizës në fushën specifike të politikave për të cilën institucioni është përgjegjës. Kriteret në fuqi të rekrutimit në shërbimin të lartë civil duhet të rishikohen për të kërkuar që kandidatët për nëpunës të lartë civilë të kenë përvojën dhe njohuritë e nevojshme të politikave për të cilat është përgjegjës institucionin në të cilin ata aplikojnë.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
Për të siguruar transparencën e konkurseve të shërbimit të lartë civil, përveç identitetit dhe rezultatit të kandidatëve të suksesshëm, rezultatet përfundimtare të konkursit duhet të përfshijnë identitetin dhe rezultatin e kandidatëve që kanë marrë të paktën 70 pikë, edhe nëse nuk janë emëruar si anëtarë të TND-së.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit
Puna për miratimin e një sistemi të qartë dhe të drejtë pagash në shërbimin civil duhet të përshpejtohet.	Ka filluar	Zbatimi i reformës së pagave u testua gjatë vitit 2021 në katër institucione, dhe vazhdojnë diskutimet mes DAP-it dhe institucioneve të tjera publike, si dhe ekspertëve të SIGMA-s për zbatimin sa më efektiv të projekt-rregulloreve. ¹³⁴
Duhet të vendosen kriteret të qarta dhe të standardizuara ligjore për të siguruar që angazhimet e përkohshme për detyra të ngjashme me ato të shërbimit civil të jenë të bazuara në meritë, të kenë rendiment financiar dhe të përmirësojnë performancën institucionale.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
Duhet të kufizohet ligjërisht kohëzgjatja e zëvendësimeve të përkohshme në shërbimin e lartë civil për t'u siguruar që të tilla zëvendësime nuk ndikojnë negativisht në efektivitetin institucional.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
Kuadri ligjor për integritetin e shërbimit civil duhet të përfshijë dispozita të qarta që rregullojnë plotësisht dypunësimin dhe që parandalojnë situatat e "ndërrimit të xhaketave".	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
Sistemi i sinjalizuesve duhet të rishikohet për të siguruar që nëpunësit civilë të inkurajohen për të dënuar publikisht zyrtarët dhe proceset institucionale të korruptuara dhe të ndihen të sigurt për ta bërë këtë.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.

¹³⁴ Departamenti i Administratës Publike, Reforma Ndërsëktoriale në Administratën Publike: Raporti Vjetor i Monitorimit 2021, 39-40.

REKOMANDIMET E MONITORIMIT TË RAP 2021/2022

Megjithëse ka pasur njëfarë progresi për zbatimin e rekomandimeve të ciklit të mëparshëm të monitorimit, ato nuk kanë sjellë përmirësime të rëndësishme të politikave. Edhe për këtë cikël monitorimi vlejné rekomandimet e mëparshme..

1. DAP-i duhet të publikojë të dhëna statistikore jo vetëm për shërbimin civil, por edhe për pjesën tjetër të administratës shtetërore. Këto të dhëna do të ofronin një pasqyrë gjithëpërfshirëse të shërbimeve publike në nivel qendror dhe do të përfshinin numrin e të punësuarve për institucion ose për llojin e institucioneve dhe për çdo kategori/funksion në administratën shtetërore. Megjithëse në raportet vjetore të DAP-it publikohen disa të dhëna kyçe, të dhëna të hollësishme mund të publikohen në formate të dhënash të përpunueshme (open data).
2. Përveç statistikave të shërbimit civil për rekrutimin, masat disiplinore dhe trajnimet, raporti vjetor i DAP-it për politikën e shërbimit civil duhet të përfshijë një analizë më thelbësore për performancën e shërbimit publik. Analiza e performancës do të fokusohet jo thjesht në ofrimin e statistikave për rekrutimin, trajnimin dhe nivelet e qarkullimit por do të vlerësonte ndikimin e tyre në funksionalitetin, profesionalizmin dhe cilësinë e shërbimit publik.
3. DAP-i duhet të publikojë njoftime kur anulohen konkuret publike dhe duhet të ofrojë/sigurojë një pike të qartë kontakti për paraqitjen e ankesave dhe sqarimeve.
4. Procesi i rekrutimit në shërbimin e lartë civil nuk i kushton vëmendjen e duhur ekspertizës së nevojshme të politikave, d.m.th., ekspertizës në fushën specifike të politikave për të cilën institucioni është përgjegjës. Qeveria shqiptare duhet të rishikojë kriteret në fuqi të rekrutimit në shërbimin të lartë civil që kandidatët për nëpunës të lartë civilë të kenë përvojën dhe njohuritë e nevojshme të politikave për të cilat është përgjegjës institucionin në të cilin ata aplikojnë
5. Për të siguruar transparencën e konkurseve të shërbimit të lartë civil, përveç identitetit dhe rezultatit të kandidatëve të suksesshëm, rezultatet përfundimtare të konkursit duhet të përfshijnë identitetin dhe rezultatit e kandidatëve që kanë marrë të paktën 70 pikë, edhe nëse nuk janë emëruar si anëtarë të TND-së.
6. Duhet të vendosen kritere të qarta dhe të standardizuara ligjore për të siguruar që angazhimet e përkohshme për detyra të ngjashme me ato të shërbimit civil të jenë të bazuara në meritë, të kenë rendiment financiar dhe të përmirësojnë performancën institucion
7. Duhet të kufizohet ligjërisht kohëzgjatja e zëvendësimeve të përkohshme në shërbimin e lartë civil për t'u siguruar që të tilla zëvendësime nuk ndikojnë negativisht në efektivitetin institucional
8. Kuadri ligjor për integritetin e shërbimit civil duhet të përfshijë dispozita të qarta që rregullojnë plotësisht dypunësimin dhe që parandalojnë situatat e «ndërrimit të xhaketave».
9. Kuadri ligjor dhe institucional i sinjalizuesve duhet të rishikohet për të siguruar që nëpunësit civilë të inkurajohen për të dënuar publikisht zyrtarët dhe proceset institucionale të korruptuara dhe të ndihen të sigurt për ta bërë këtë.

V.

Llogaridhënia

TREGUESIT WEBER TË PËRDORUR PËR LLOGARIDHËNIEN DHE VLERAT PËR SHQIPËRINË

P2 I1: Perceptimi i shoqërisë civile për cilësinë e legjislatcionit dhe praktikën e marrjes së informacionit

0	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---

P2 I2: Informimi proaktiv i publikut nga autoritetet publike

0	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---

GJENDJA E LLOGARIDHËNIES (LL) DHE ZHVILLIMET KRYESORE QË NGA VITI 2020

Në këtë raport, indikatorët e llogaridhënies fokusohen kryesisht në transparencën e institucioneve të qeverisë qendrore duke analizuar dispozitat e Ligjit nr. 119/2014 "Për të drejtën e informimit"¹³⁵. Ligji përfshin dispozita që detyrojnë autoritetet publike të publikojnë informacione për punën e tyre dhe rregullon të drejtën për përfitim të informacionit publik.

Në përputhje me Nenin 7, institucionet e qeverisë qendrore duhet të publikojnë informacione për një gamë të gjerë temash, të cilat përfshijnë strukturën organizative dhe të pagave, politikën dhe dokumentet e politikave, kuadrin ligjor që rregullon punën e tyre, mekanizmat e kontrollit të brendshëm (përfshi publikimin e raporteve të auditimit), zbatimin e buxhetit, dhe informacionin për prokurimin publik. Ky informacion është pjesë e programit të transparencës që institucionet publike duhet të miratojnë në përputhje me ligjin.

Ndërkohë që institucionet qeverisë qendrore kanë bërë disa përmirësime në përmbushjen e kërkesave bazë për të siguruar kanalet dhe mekanizmat e duhur për marrjen, përpunimin dhe kthimin e përgjigjeve të kërkesave për informacion, publikimi proaktiv i dokumenteve dhe të dhënave nga institucionet publike nuk është i kënaqshëm.¹³⁶ Komisioneri për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale (KDIMP) është institucioni përgjegjës për të mbikëqyrur zbatimin e dispozitave të Ligjit për të Drejtën e Informimit dhe për të shqyrtuar ankesat administrative të rasteve kur informacioni i kërkuar nuk është dhënë nga institucioni përgjegjës.

Metodologjia për këtë proces monitorimi është cilësore dhe institucionet publike vlerësohen sipas treguesve të mëposhtëm:

1. Publikimi i programit të transparencës;
2. Publikimi i regjistrit për kërkesa dhe përgjigje i përditësuar;
3. Emri dhe mbiemri i koordinatorit për të drejtën e informimit;
4. Publikimi i të dhënave për buxhetin dhe planin e shpenzimeve;
5. Regjistri elektronik për kërkesa dhe përgjigje është i vendosur.

Gjithsesi, treguesit e mësipërm nuk e mbulojnë të gjithë fushëveprimin e Programit të Transparencës siç parashikohet në Ligjin për të Drejtën e Informimit.¹³⁷

¹³⁵ <https://qz.gov.al/eli/ligj/2014/09/18/119>.

¹³⁶ Shih Dorian Matlija dhe Irena Dule, E Drejta e Informimit 2021 (Tiranë: Res Publica, 2022), 21-22.

¹³⁷ Neni 7, Ligji për të drejtën e Informimit.

Një zhvillim mjaft i mirë ka qenë propozimi nga Ministria e Drejtësisë dhe Komisioneri për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale (KDIMDP) në tetor 2022 për ndryshimin e ligjit me prezantimin e dispozitave për forcimin e kuadrit rregullator për aksesin në informacion dhe trajtimin e parandalimit të boshllëkut ligjor që pritet nga miratimi i ligjit të ri për mbrojtjen e të dhënave, ku nuk do të ketë dispozitat për kompetencat e Komisionerit KDIMDP për të drejtën e informimit.¹³⁸ Ndryshimet e propozuara janë kritikuar nga gazetarët dhe aktivistët e shoqërisë civile, të cilët pohojnë se disa prej tyre synojnë të minojnë në fakt aksesin në informacion.¹³⁹ Ky argument kryesisht bazohet në nenin e propozuar për “kërkesat abuzive”, i cili i lejon autoritetet të refuzojnë shqyrtimin dhe përgjigjen e një kërkesë për lirinë e informacionit nëse e vlerësojnë si kërkesë abuzive, veçanërisht për shkak të natyrës së saj të përsëritur.¹⁴⁰

ÇFARË MONITORON WEBER-I DHE SI?

Parimi SIGMA që mbulon të drejtën për marrjen e informacionit publik është parimi i vetëm që monitorohet në fushën e llogaridhënies, megjithatë ky parim merr në konsideratë si anët proaktive ashtu edhe ato reaguese të çështjes.

Parimi 2: E drejta për marrjen e informacionit publik është miratuar në legjislacion dhe zbatohet vazhdimisht në praktikë..

Ky parim ka rëndësi maksimale në rritjen e transparencës së administratave dhe të kërkesës së llogarisë ndaj tyre nga shoqëria civile dhe qytetarët, si dhe për mbrojtjen e të drejtës së publikut të gjerë për t’u informuar si parakusht për një administrim më të mirë. Qasja e WeBER-it ndaj parimit nuk vlerëson zgjidhjet rregulatore të përfshira në legjislacionin për të drejtën e informimit, por bazohet në mënyrën se si institucionet i zbatojnë dispozitat ligjore në praktikë dhe se sa proaktive janë ato në publikimin e informacionit me interes publik. Nga njëra anë, qasja merr në konsideratë përvojën e anëtarëve të shoqërisë civile në zbatimin e legjislacionit për të drejtën e informimit dhe, nga ana tjetër, ajo qëmton faqet të internetit të organeve të administratës për të vlerësuar publikimin proaktiv të informacionit me interes publik.

Monitorimi i WeBER-it kryhet duke përdorur dy tregues. I pari përqendrohet tërësisht në perceptimin e shoqërisë civile për shtrirjen e së drejtës për të marrë informacion dhe nëse mekanizmat e zbatimit të tij mundësojnë shoqërisë civile që ta ushtrojë atë të drejtë në një mënyrë të plotë. Për të zbuluar perceptimet, u realizua një studim i organizatave të shoqërisë civile në Ballkanin Perëndimor duke përdorur një platformë të anketimit në internet nga 23 marsi deri në 21 qershor 2022.¹⁴¹ Pyetësori uniform me 28 pyetje u përdor për të vlerësuar të gjitha administratat e Ballkanit Perëndimor, duke siguruar një qasje të barabartë në zbatimin e sondazhit. Ai u shpërnda në gjuhët e secilit vend nëpërmjet rrjeteve ekzistuese dhe platformave të organizatave të shoqërisë civile dhe nëpërmjet pikave qendrore të kontaktit, siç janë institucionet përgjegjëse për bashkëpunimin me shoqërinë civile. U përpoqëm për të siguruar që sondazhi të synonte sa më shumë lloje organizatash, shpërndarje gjeografike dhe fusha veprimtarie dhe kështu të kishim kampione përfaqësuese. Për të plotësuar gjetjet e sondazhit me të dhëna cilësore, u organizuan fokus-grupe me OSHC-të, mirëpo rezultatet e fokus-grupeve nuk u përdorën për caktimin e pikëve për treguesin.

Treguesi i dytë përqendrohet në informimin proaktiv të publikut nga organet e administratës, veçanërisht duke monitoruar gjithëpërfshirjen, kohën dhe qartësinë e informacionit të shpërndarë nëpërmjet faqeve zyrtare të internetit. Në total u përzgjedhën dhe u vlerësuan 18 lloje informacioni në bazë të dy grupeve kriteresh: 1) kriteret themelore, që shqyrtojnë nëse informacioni është i plotë dhe i përditësuar dhe 2) kriteret e

138 Ligji aktual për mbrojtjen e të dhënave përfshin edhe disa dispozita për kompetencat e Komisionerit KDIMDP për të drejtën e informimit. Neni 31/1, Ligji nr. 9887, datë 8.3.2008 “Për mbrojtjen e të dhënave personale”, <https://qzb.gov.al/eli/ligj/2008/03/10/9887>.

139 Erisa Kryezi, “Çfarë të drejtë të drejtë në ligjin për të informimit?”, Citizens Channel, 25 Tetor 2022, <https://citizens-channel.com/2022/10/25/cfare-pritet-te-ndryshoje-ne-ligjin-per-te-drejte-e-informimit/>.

140 Projekt ligji dhe dokumentet mbështetës mund të gjenden në: <https://www.konsultimipublik.gov.al/Konsultime/Detaje/528>.

141 Anketa e OSHC-ve u administrua nëpërmjet një pyetësori anonim, në internet. Metoda e mbledhjes së të dhënave përfshinte CASI (vetë-intervistim i ndihmuar nga kompjuteri). Në Shqipëri, sondazhi u krye në periudhën 23 mars - 21 qershor 2022. Metoda e mbledhjes së të dhënave përfshinte CASI (vetë-intervistim i ndihmuar nga kompjuteri). Kampioni i sondazhit ishte N=62.

avancuara, që shqyrtojnë mundësinë dhe lehtësinë e marrjes së informacionit nga qytetarët nëpërmjet faqeve të internetit të institucioneve.¹⁴² Informacioni u mbledh nga faqet zyrtare të internetit të një kampioni prej shtatë institucioneve, që përfshinë tre ministri të linjës (një ministri e madhe, një e mesme dhe një e vogël për sa i përket fushëveprimit tematik), një ministri me funksione të planifikimit dhe koordinimit të përgjithshëm, një zyrë qeveritare me funksionet e qeverisjes qendrore, një institucion vartës i një ministri/ministrie dhe një zyrë qeveritare e ngarkuar për ofrimin e shërbimeve.¹⁴³

REZULTATET E MONITORIMIT TË WEBER-IT

Parimi 2: E drejta për marrjen e informacionit publik është miratuar në legjislacion dhe zbatohet vazhdimisht në praktikë

Treguesi WeBER P2 I1: Perceptimi i shoqërisë civile për cilësinë e legjislacionit dhe praktikën e marrjes së informacionit publik

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. OSHC-të gjykojnë se informacioni i regjistruar dhe dokumentuar nga autoritetet publike është i mjaftueshëm për zbatimin e duhur të së drejtës për marrjen e informacionit publik	2/4	2/4	0/4
E2. OSHC-të gjykojnë që përjashtimet nga supozimi i karakterit publik të informacionit përcaktohen në mënyrë të përshtatshme	1/2	1/2	1/2
E3. OSHC-të gjykojnë që përjashtimet nga supozimi i karakterit publik të informacionit zbatohen në mënyrë të përshtatshme	0/4	0/4	0/4
E4. OSHC-të konfirmojnë që informacioni jepet në formatin e kërkuar	1/2	0/2	1/2
E5. OSHC-të konfirmojnë që informacioni jepet brenda afateve të përcaktuara	2/2	1/2	1/2
E6. OSHC-të konfirmojnë që informacioni jepet falas	2/2	2/2	2/2
E7. OSHC-të konfirmojnë që personi që kërkon informacion nuk është i detyruar të japë arsytet për kërkesat që kryen	1/2	1/2	1/2
E8. OSHC-të konfirmojnë që në praktikë pjesët e pa klasifikuara të materialeve që ndodhen në dokumente të klasifikuara jepen	0/4	0/4	0/4
E9. OSHC-të gjykojnë që informacioni i kërkuar jepet pa pjesët që përmbajnë të dhëna personale	0/2	0/2	0/2
E10. OSHC-të gjykojnë se kur jepen vetëm disa pjesë materiale të klasifikuara, kjo nuk bëhet për të mashtruar kërkuesin me informacion të pjesshëm	0/2	0/2	1/2

¹⁴² Përjashtim bën informacioni për linjat e llogaridhënies brenda organeve të administratës, që vlerësohet vetëm sipas grupit të parë të kriterëve, dhe informacioni i disponueshëm në formatin e të dhënave të përpunueshme, vlerësohet më vete.

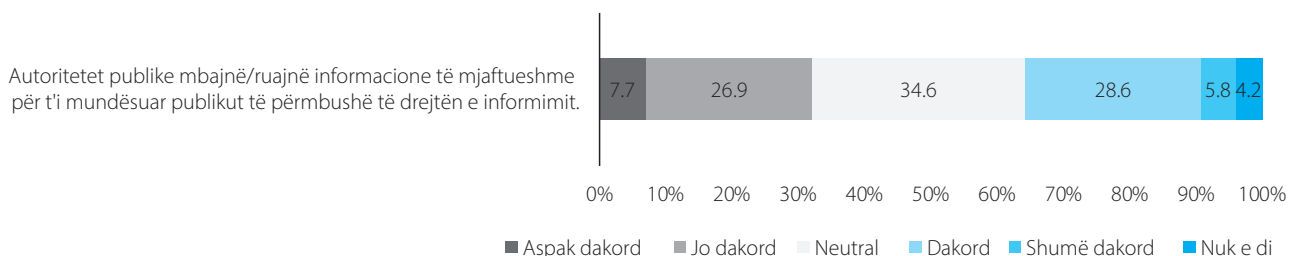
¹⁴³ Për Shqipërinë, kampioni përfshiu Ministrinë e Brendshme, Ministrinë e Arsimit, Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, Zyrën e Kryeministrit, Autoriteti i Kontrollit Shtetëror të Eksporteve, Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit.

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E11. OSHC-të gjykojnë që organi i caktuar mbikëqyrës, nëpërmjet praktikës së tij, ka vendosur standarde mjaftueshëm të larta të së drejtës dhe të marrjes së informacionit publik	2/4	2/4	2/4
E12. OSHC-të gjykojnë se masat e buta të dhëna nga autoriteti mbikëqyrës për autoritetet publike japin rezultat	1/2	1/2	1/2
E13. OSHC-të gjykojnë se pushteti i autoritetit mbikëqyrës për të vendosur sanksione çon në pasoja mjaftueshëm të rënda për personat përgjegjës në autoritetin moszbatues	1/2	1/2	1/2
Rezultati i përgjithshëm	13/34	11/34	11/34
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)¹⁴⁴	2	1	1

Ky tregues bazohet tërësisht në rezultatet e sondazhit të OSHC-ve. Baza (numri i të anketuarve që u përgjigjën) e pyetjeve për këtë tregues ishte 62.

Një e treta e OSHC-ve në Shqipëri (34.3%)¹⁴⁵ gjykojnë se autoritetet publike të Shqipërisë regjistrojnë informacion të mjaftueshëm që mund të vihet në dispozicion të publikut kur ai ushtron të drejtën e informimit. Sidoqoftë, (34.6%) janë ose të pavendosur ose nuk e dinë. Nga OSHC-të që kanë kërkuar informacion në përputhje me dispozitat e të lirisë për informim, 23.3% vërejnë se informacioni “shpesh” ose “gjithmonë” sigurohet në formatin e kërkuar¹⁴⁶, ndërsa 30.0% pohojnë se “ndonjëherë” ofrohet në formatin e kërkuar. Për më tepër, 60.0% e të anketuarve thonë se një informacion i tillë sigurohet shpesh ose gjithmonë brenda afateve ligjore¹⁴⁷. Informacioni jepet falas në shumicën e rasteve në bazë të perceptimeve të 96.7% të OSHC-ve¹⁴⁸, dhe sipas 43.3% prej tyre¹⁴⁹ autoritetet publike “rrallë” ose “kurrë” kërkojnë arsyet për të shpjeguar kërkesën për informacion..

Fig. 14. Disponueshmëria dhe përfitimi i informacionit publik

144 Konvertimi i pikëve: 0-6 pikë = 0; 7-11 pikë = 1; 12-17 pikë = 2; 18-23 pikë = 3; 24-28 pikë = 4; 29-34 pikë = 5.

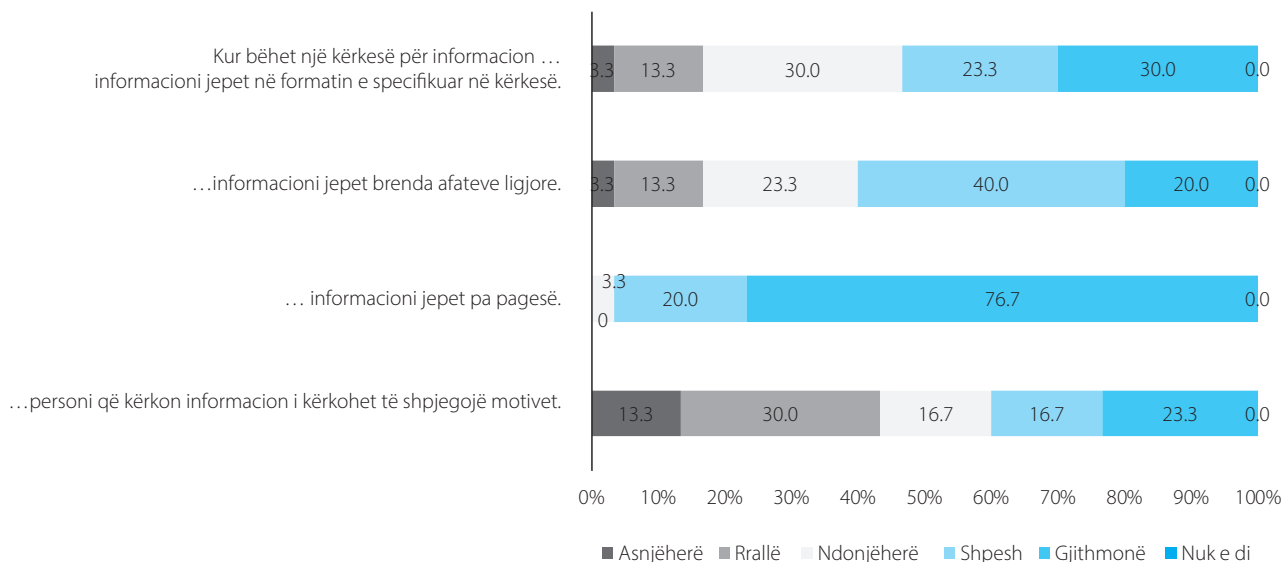
145 Në ciklin e mëparshëm të monitorimit, ishte 34%.

146 Në ciklin e fundit të monitorimit ishte 19.1%.

147 Në ciklin e fundit të monitorimit ishte 36.2%.

148 Në ciklin e fundit të monitorimit ishte 83%.

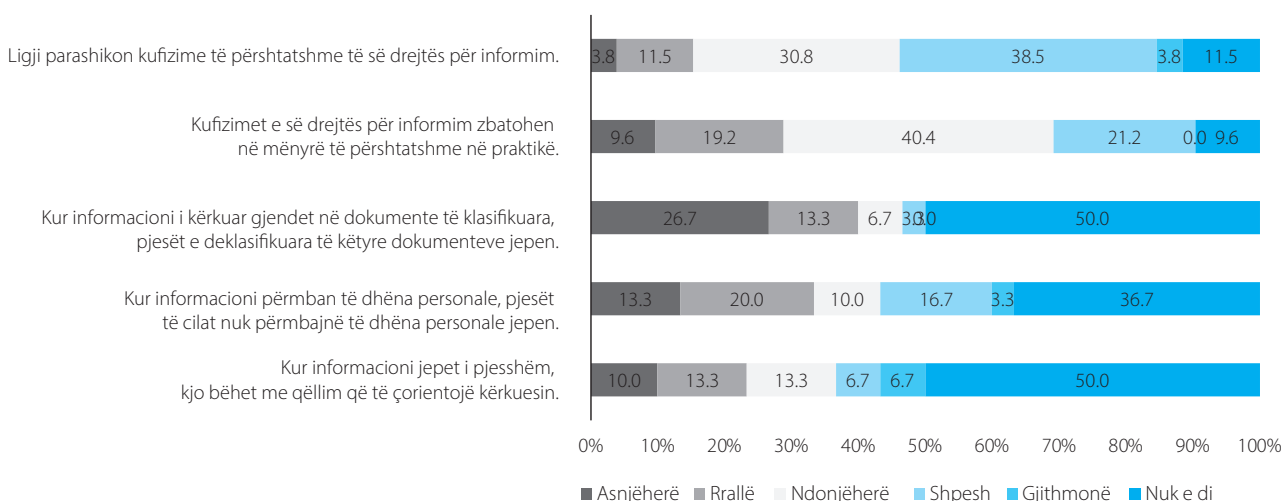
149 Në ciklin e fundit të monitorimit ishte 53.2%.

Përgjashtimet nga e drejta e marrjes së informacionit në legjislacion janë të përshtatshme sipas 42.3 të OSHC-ve, por vetëm 21.15% pajtohen që këto përgjashtime zbatohen në përputhje me dispozitat ligjore në praktikë¹⁵⁰. Më konkretisht, vetëm 3.3% e OSHC-ve që kanë dërguar më parë kërkesa për informacion mendojnë se pjesa e paklasifikuar e dokumenteve të klasifikuar¹⁵¹ jepen shpesh¹⁵², ndërsa 50% e tyre nuk e dinë dhe 43% konsiderojnë se një informacion i tillë ose jepet rrallë ose nuk jepet kurrë.

Perceptimet janë pak më inkurajuese në lidhje me publikimin e të dhënave jopersonale nga dokumentet që përmbajnë të dhëna personale; megjithatë, ende vetëm 20.0% e të anketuarve¹⁵³ besojnë se ato publikohen shpesh ose gjithmonë (36.7% nuk kanë asnjë mendim). Në mënyrë të ngjashme, pothuajse gjysma e OSHC-ve (49%) nuk e dinë nëse të dhënat jepen në mënyrë selektive për të mashtruar marrësin e informacionit, dhe 23.3% e tyre konsiderojnë se informacioni i pjesshëm, i lëshuar rrallë ose asnjëherë synon të mashtrtojë kërkuesin e informacionit.¹⁵⁴

Fig. 15. Dhënia e informacionit të pjesshëm nga materiale të klasifikuara

150 Në ciklin e mëparshëm të monitorimit vlerat ishin respektivisht 42.5% dhe 15%.

151 Sipas nenit 17, paragrafët 5 dhe 6, në rastet kur informacioni i kërkuar klasifikohet sipas ligjit nr. 8457, datë 11.2.1999, "Për informacionin e klasifikuar si" sekret shtetëror "(i ndryshuar), autoritetit publik i kërkohet të fillojë procedurat për të rivlerësuar dokumentin dhe për të siguruar një version të redaktuar të kërkuesit: <https://bit.ly/3SKtyBK>.

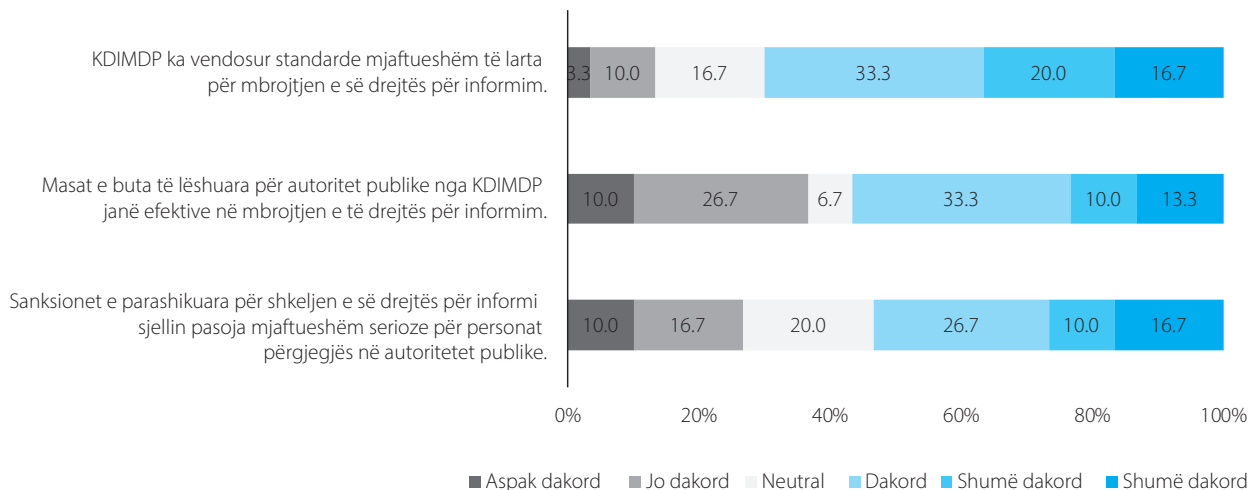
152 Në ciklin e fundit të monitorimit ishte 4.3%.

153 Në ciklin e fundit të monitorimit ishte 17%.

154 Në ciklin e fundit të monitorimit ishte 13%.

Ndërkohë, 53.3% e OSHC-ve pajtohen se praktika e punës së KDIMDP-së ka vendosur standarde mjaftueshëm të larta për ushtrimin e të drejtës së informimit¹⁵⁵, dhe sanksionet (masat) e buta¹⁵⁶ shihen si të efektshme nga 40.3% e të anketuarve¹⁵⁷. Sidoqoftë, 36.7% ishin neutralë ose nuk e dinë. Sa i përket ashpërsisë së sanksioneve ndaj shkeljeve të dispozitave të së drejtës për informim, 36.7% e OSHC-ve bien dakord¹⁵⁸ ndërsa 26.7% nuk mendojnë se ato çojnë në pasoja mjaftueshëm të rënda.

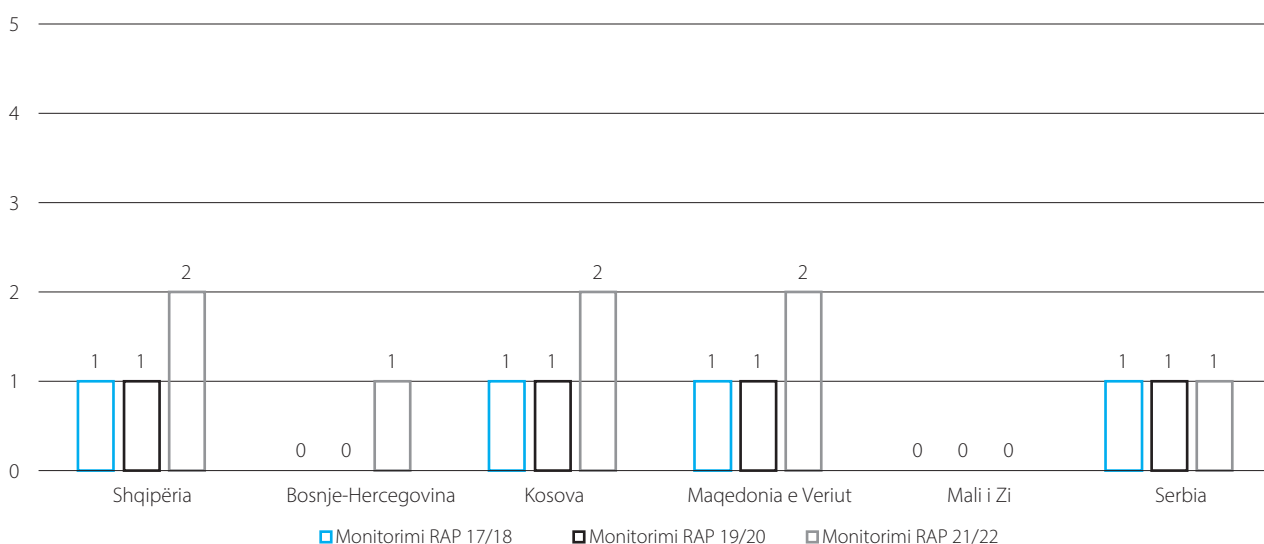
Fig. 16. Ndikimi i KDIMDP në vendosjen e standardeve për të drejtën e informimit

Rezultati është rritur në krahasim me ciklin e monitorimit 2019/2020 për shkak se një pjese më e madhe e OSHC-ve perceptojnë se institucionet qeveritare ofrojnë informacion në formatin e duhur dhe brenda afateve ligjore.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi LL P2 I1: Perceptimi i shoqërisë civile për cilësinë e legjislacionit dhe praktikës së marrjes së informacionit publik

155 Në ciklin e fundit të monitorimit ishte 55.3%.

156 KDIMDP mund të ndërmjetësojë në mosmarrëveshjet ndërmjet kërkuarit të informacionit dhe autoritetit publik, të cilit i kërkohet informacioni.

157 Në ciklin e fundit të monitorimit ishte 34.1%.

158 Në ciklin e fundit të monitorimit ishte 42.6%.

Parimi 2: E drejta për marrjen e informacionit publik është miratuar me legjislacion dhe zbatohet vazhdimisht në praktikë

Treguesi WeBERP2 I2: Informimi proaktiv i publikut nga autoritetet publike

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë informacion të plotë dhe të përditësuar për fushën e veprimtarisë së punës së tyre	2/4	2/4	2/4
E2. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë informacione për fushën e veprimtarisë së punës së tyre, të cilat janë lehtësisht të përfutueshme nga qytetarët	0/2	0/2	1/2
E3. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë informacion të plotë dhe të përditësuar për llogaridhënien (kujt duhet t'i përgjigjen institucionalisht)	0/4	0/4	0/4
E4. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë informacion të plotë dhe të përditësuar për dokumente përkatëse të politikës dhe akte juridike	2/4	0/4	4/4
E5. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë një informacion lehtësisht të përfutshëm për qytetarët mbi dokumente përkatëse të politikave dhe akte juridike	0/2	0/2	0/2
E6. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë informacion të plotë dhe të përditësuar për dokumente, studime dhe analiza të politikave të lidhura me politikat nën kompetencën e tyre	0/4	0/4	0/4
E7. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë informacion lehtësisht të përfutshëm nga qytetarët për dokumentet e politikave, studimet dhe analizat përkatëse për politikat nën kompetencën e tyre	0/2	0/2	0/2
E8. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë raporte vjetore të plota dhe të përditësuara	0/4	0/4	0/4
E9. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë raporte vjetore lehtësisht të përfutueshme nga qytetarët	0/2	0/2	0/2
E10. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë informacion të plotë dhe të përditësuar për buxhetin e institucionit	0/4	0/4	2/4
E11. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë informacion lehtësisht të përfutshëm nga qytetarët për buxhetin e institucionit	0/2	0/2	0/2
E12. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë informacion të plotë dhe të përditësuar të pikave të kontaktit (përfshirë adresat elektronike)	4/4	0/4	2/4
E13. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë informacion për pikat e kontaktit të cilat janë lehtësisht të përfutueshme nga qytetarët (përfshi adresat elektronike)	1/2	1/2	2/2
E14. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë organigramën e plotë dhe të përditësuar të institucionit	2/4	2/4	2/4
E15. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë një organigramë lehtësisht të përfutueshme nga qytetarët	1/2	2/2	2/2

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E16. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë informacion të plotë dhe të përditësuar për pikat e kontaktit për bashkëpunim me shoqërinë civile dhe aktorë të tjerë të jashtëm, përfshirë proceset e konsultimit publik	0/4	2/4	2/4
E17. Faqet e internetit të autoriteteve publike përmbajnë informacion lehtësisht të përfutueshëm nga qytetarët për mënyrat se si ato bashkëpunojnë me shoqërinë civile dhe aktorë të tjerë të jashtëm, përfshirë proceset e konsultimit publik	0/2	0/2	1/2
E18. Autoritetet publike ndjekin në mënyrë aktive politikën e publikimit të dhënave të përpunueshme (open data)	0/4	0/4	0/4
Rezultati i përgjithshëm	12/56	9/56	20/56
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)¹⁵⁹	1	0	2

Institucionet¹⁶⁰ e marra në shqyrtim për këtë tregues kishin përgjithësisht informacione bazë për fushën e veprimtarisë së tyre, informacione për kontaktet e koordinatorit për të drejtën e informimit dhe në disa raste edhe të atij për konsultim publik. Përtej publikimit të tij, informacioni i ofruar në internet priret të mos jetë lehtësisht i përfutueshëm nga përdoruesit. Për më tepër, raportet vjetore për aktivitetet e institucionit dhe informacionet buxhetore nuk paraqiten në mënyrë të përmbledhur dhe të thjeshtë.

Me përjashtim të Autoritetit të Kontrollit Shtetëror të Eksporteve (AKSHE) dhe Agjencisë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit (AKSHI) asnjë nga institucionet e tjera nuk ka publikuar asnjë informacion në lidhje me mekanizmat e raportimit tek institucionet e tjera eprore. Faqet e internetit të autoriteteve publike përgjithësisht përmbajnë informacion të përditësuar mbi aktet ligjore, me përjashtim të Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural dhe Zyrës së Kryeministrit.

Institucionet kishin përgjithësisht informacione bazë për buxhetin e tyre – me përjashtim të Ministrisë së Brendshme, Kryeministrit dhe Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë – por jo sipas kriterëve të treguesit, që kërkon publikimin e raportit financiar të vitit të kaluar dhe planit financiar të vitin aktual. Në shumicën e rasteve institucionet e marra në shqyrtim mungonin planet financiare për vitin aktual.

Në përgjithësi, institucionet e shqyrtuara nuk janë proaktive në përfshirjen e politikave të publikimit të informacionit të përpunueshëm (open data). Ka vetëm disa raste kur institucionet e shqyrtuara kanë publikuar dokumente në format të përpunueshëm. Ministria e Arsimit, Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural dhe AKSHE publikojnë raportet e prokurimit publik ose buxhetin vjetor në formatin.xls.

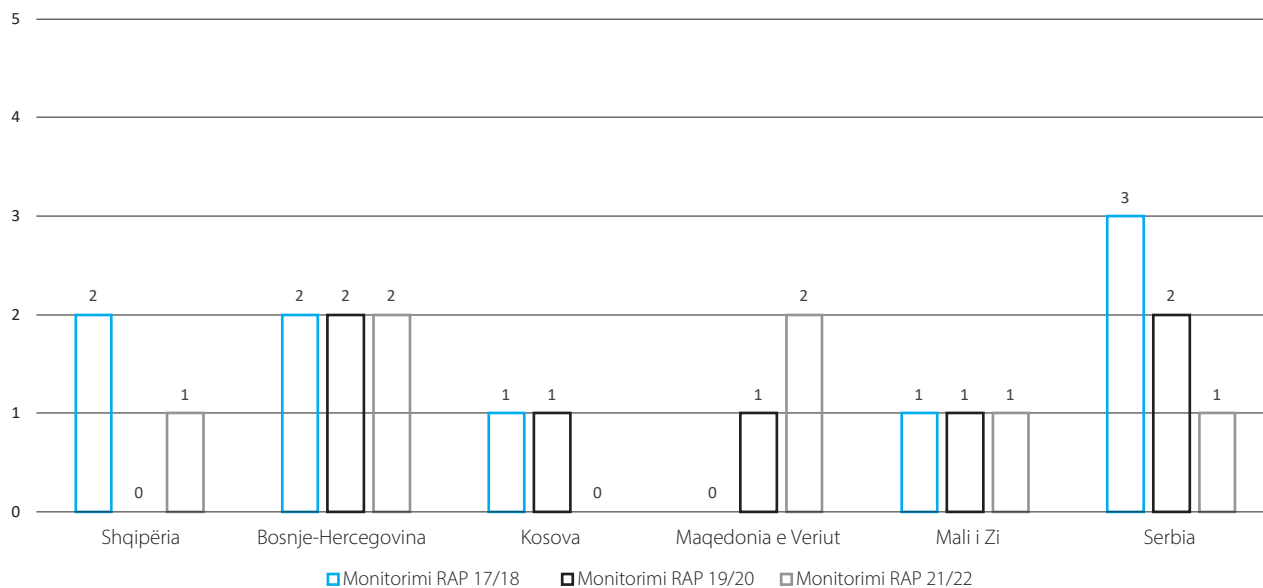
Veçanërisht shqetësuese është mungesa e përgjithshme e informacionit për mekanizmat e raportimit të institucioneve të marra në shqyrtim ndaj institucioneve të tjera eprore ose ndaj të cilave u kërkohet të raportojnë sipas detyrimeve kushtetuese. Vlera e treguesit është rritur në krahasim me ciklin e monitorimit 2019/2020 kryesisht për shkak të institucioneve të tjera të shqyrtuara në krahasim me ciklin e fundit të monitorimit

159 Konvertimi i pikëve: 0-10 pikë = 0; 11-19 pikë = 1; 20-28 pikë = 2; 29-37 pikë = 3; 38-46 pikë = 4; 47-56 pikë = 5.

160 Autoriteti i Kontrollit Shtetëror të Eksporteve (AKSHE), Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit (AKSHI), Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Zyra e Kryeministrit, Ministria e Financave dhe Ekonomisë,

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL??

Treguesi LL P2 I2: Informimi proaktiv i publikut nga autoritetet publike

REZULTATET PËRMBLEDHËSE: LLOGARIDHËNIA

Vlerat e treguesve të këtij cikli monitorimi janë rritur në krahasim me atë të mëparshëm. Pavarësisht përmirësimit, aksesit në informacion vazhdon të paraqesë sfida të rëndësishme, të cilat vërehen si përmes ekzaminimit të organeve të përzgjedhura të qeverisë edhe rezultateve të sondazhit të OSHC-ve.

Ka disa përmirësime të rëndësishme në perceptimin e OSHC-ve për afatet kohore të dhënies së informacionit nga autoritetet publike. Në mënyrë të ngjashme, sipas shumicës dërrmuese të OSHC-ve, informacioni ofrohet pa pagesë. Megjithatë, ka pasur një rritje në përqindjen e të anketuarve që pohojnë se autoritetet publike kërkojnë që ata të japin arsye pse kërkojnë informacion publik. Për më tepër, është shumë shqetësuese që gjysma e të anketuarve nuk janë në gjendje të dallojnë nëse institucionet publike lëshojnë pjesë të paklasifikuara të dokumenteve të klasifikuar, dhe aq më pak të jenë në gjendje të vlerësojnë nëse kjo është bërë ndonjëherë për t'i mashtruar ata. Kjo mungesë informacioni dhe moskuptimi nga OSHC-të mund t'u japë institucioneve publike mundësi të abuzojnë me dispozitat e fshehtësisë dhe në këtë mënyrë tu mohojnë dhënien e informacionit të kërkuar. Projektligji i ri i propozuar nga KDIMPD dhe Ministria e Drejtësisë përfshin një dispozitë që i jep KDIMPD-së autoritetin të kërkojë nga autoriteti publik fillimin e procedurave të deklasifikimit, por do të duhen veprime të mëtejshme për të detajuar procesin dhe përgjegjësitë e Komisionerit për të monitoruar zbatimin e tij.

Roli i Komisionerit njihet se ka efekt pozitiv në vendosjen e standardeve për transparencën institucionale dhe masat e tij të buta shihen si efektive nga më shumë OSHC sesa në ciklin e mëparshëm të monitorimit. Megjithatë, ka pasur një rënie në përqindjen e të anketuarve që besojnë se sanksionet e Komisionerit për shkeljen e dispozitave të marrjes së informacionit sjellin pasoja mjaft të rënda për institucionet që nuk respektojnë atë.

Rishikimi i faqeve të internetit të institucioneve të marra në shqyrtim tregon se institucionet publike nuk kërkojnë të japin në mënyrë proaktive informacione të rëndësishme mbi politikën e tyre, përdorimin e parave të tatimpaguesve dhe mbi strukturat e tyre të brendshme dhe proceset e llogaridhënies. Publikimi i dokumenteve dhe informacioneve të kërkuara është përgjithësisht me pjesë dhe jo i vazhdueshëm. Organet e qeverisë publikojnë vetëm informacionin bazë për strukturën dhe aktivitetet e tyre organizative, por nuk arrijnë të ofrojnë raportim gjithëpërfshirës. Megjithëse publikimi proaktiv i informacionit dhe dokumenteve zyrtare është përmirësuar, ai mbetet jashtëzakonisht bazik, ndërsa informacionet më të ndjeshme si pagat dhe arsimimi i zyrtarëve të nivelit të mesëm dhe të lartë, të dhënat e prokurimit dhe buxhetit, si dhe raportet e auditimit vazhdojnë të mos publikohen.

REKOMANDIME PËR LLOGARIDHËNIEN

Gjurmimi i rekomandimeve nga Monitorimi RAP 2019/2020

Rekomandimi	Statusi	Koment
Autoritetet publike duhet të publikojnë në programin e tyre të transparencës të gjitha informacionet e kërkuara nga Ligji për të Drejtën e Informimit dhe të sigurojnë që ato të përditësohen. KDIMPDP duhet të gjobisë autoritetet publike kur ato nuk respektojnë detyrimet ligjore.	Zbatuar pjesërisht	Ka pasur disa përmirësime në publikimin e informacionit sipas dispozitave të Ligjit për të Drejtën e Informimit, por ka ende boshllëqe të rëndësishme, ndërkohë që KDIMPDP nuk ka një rol më proaktiv për përdorimin e gjobave administrative si mjet për të nxitur përmirësimin e standardeve të transparencës. ¹⁶¹
Autoritetet publike duhet të japin informacion brenda afateve të përcaktuara dhe në formatin e kërkuar.	Zbatuar pjesërisht	Shumica e autoriteteve japin informacion brenda afateve ligjore, por kjo nuk është praktikë e qëndrueshme për të gjitha. ¹⁶²
Kur informacioni i kërkuar është i klasifikuar, autoritetet publike duhet të fillojnë procedurat e deklasifikimit të pjesshëm ose të plotë në përputhje me Ligjin për të Drejtën e Informimit. KDIMPDP duhet ta monitorojë këtë proces dhe të sigurojë që autoritetet publike i zbatojnë këto kërkesa ligjore.	Ka filluar	Projektligji për ndryshime në Ligjin për të Drejtën e Informimit përfshin një dispozitë që i jep KDIMPDP autoritetin tu kërkojë autoriteteve publik të fillojnë procedurat e deklasifikimit, por duhen veprime të mëtejshme për të detajuar procesin dhe përgjegjësitë e Komisioneri për të monitoruar zbatimin e tij.
Lidhur me publikimin proaktiv të informacionit, autoritetet publike duhet të përpiqen të informojnë qytetarët duke përdorur një gjuhë të thjeshtë e të përqendruar në lehtësimin e përfundimit të informacionit.	Nuk është marrë asnjë veprim	Formati dhe prezantimi i të dhënave, informacionit dhe dokumenteve nuk ka ndryshuar që nga cikli i mëparshëm i monitorimit.
Autoritetet publike duhet të publikojnë raportet vjetore në internet.	Zbatuar pjesërisht	Shumica e autoriteteve i publikojnë raporte vjetore në internet, por jo të gjitha.
Autoritetet publike duhet të publikojnë plane dhe raporte financiare lehtësisht të kuptueshme nga qytetarët	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur ndryshime që nga cikli i mëparshëm i monitorimit. Autoritetet publike jo gjithmonë i publikojnë informacionet e tyre buxhetore sipas Ligjit për të Drejtën e Informimit. Kur ka publikime ato nuk janë lehtësisht të kuptueshme nga qytetarët.
Përveç detyrimeve të përhershme ligjore, autoritetet publike duhet të publikojnë në mënyrë proaktive të dhënat e buxhetit dhe të prokurimit në një format të dhënash të përpunueshme (open data).	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur ndryshime që nga cikli i mëparshëm i monitorimit. Autoritetet publike nuk publikojnë vazhdimisht të dhënat e buxhetit dhe të prokurimit. Shumica e të dhënave të publikuara nuk janë në format të dhënash të përpunueshme (open data).

161 Dorian Matlija dhe Irena Dule, E Drejta e Informimit 2021; Erisa Kryeziu, "Çfarë pritet të ndryshojë në ligjin për të drejtën e informimit?", Citizens Channel.

162 Rezultatet e sondazhit të OSHC-ve.

REKOMANDIMET E MONITORIMIT TË RAP 2021/2022

Përveç propozimit për ndryshim në Ligjin për të Drejtën e Informimit nga Ministria e Drejtësisë dhe KDIMDP, ka pasur disa zhvillime në fushën e llogaridhënies. Rekomandimet e mëposhtme janë kryesisht të njëjta, por synojnë gjithashtu synojnë të trajtojnë edhe zhvillimet e reja.

1. Autoritetet publike duhet të publikojnë në programin e tyre të transparencës të gjitha informacionet e kërkuara nga Ligji për të Drejtën e Informimit dhe të sigurojnë që ato të përditësohen. KDIMDP duhet të gjobisë autoritetet publike kur ato nuk respektojnë detyrimet ligjore.
2. Kur informacioni i kërkuar është i klasifikuar, autoritetet publike duhet të fillojnë procedurat e deklasifikimit të pjesshëm ose të plotë në përputhje me Ligjin për të Drejtën e Informimit. KDIMDP duhet ta monitorojë këtë proces dhe të sigurojë që autoritetet publike i zbatojnë këto kërkesa ligjore.
3. Për të lehtësuar marrjen e informacionit autoritetet publike duhet të paraqesin në mënyrë të përmbledhur dhe me gjuhë të thjeshtë, llojet e dokumenteve dhe informacioneve që gjenden brenda çdo rubrike të Programit të Transparencës.
4. Autoritetet publike duhet të publikojnë plane dhe raporte financiare lehtësisht të kuptueshme nga qytetarët.
5. Përveç detyrimeve të përhershme ligjore, autoritetet publike duhet të publikojnë në mënyrë proaktive të dhënat e buxhetit dhe të prokurimit në një format të dhënash të përpunueshme (open data).
6. Indeksi i Transparencës i përgatitur nga KDIMDP duhet të përfshijë qëllimin e plotë të Programit të Transparencës sipas dispozitave të Ligjit për të Drejtën e Informimit.
7. KDIMDP dhe Ministria e Drejtësisë inkurajohen fort të heqin dispozitën e projektligjit për "kërkesat abuzive". Kjo dispozitë i jep autoriteteve të drejtën të refuzojnë një kërkesë për informacion dhe të mos i kthejnë përgjigje kërkuarit nëse kërkesa konsiderohet abuzive. Ekziston një rrezik real që kjo dispozitë e mjegullt t'i japë autoritetit publik fuqinë të mohojë në mënyrë arbitrare marrjen e informacionit.

VI.

Ofrimi i Shërbimeve

TREGUESIT WEBER TË PËRDORUR NË OFRIMIN E SHËRBIMEVE DHE VLERAT PËR SHQIPËRINË

OSH P1 I1: Perceptimi publik mbi orientimin ndaj qytetarit të administratës shtetërore					
0	1	2	3	4	5
OSH P3 I1: Perceptimi i publikut dhe disponueshmëria e informacionit për reagimet e qytetarëve në lidhje me cilësinë e shërbimeve administrative					
0	1	2	3	4	5
OSH P4 I1: Perceptimi i OSHC-ve për përfitim të shërbimeve administrative					
0	1	2	3	4	5
OSH P4 I2: Disponueshmëria e informacionit në lidhje me përfitim të shërbimeve të administratës nëpërmjet faqeve të internetit të ofruesve të shërbimeve					
0	1	2	3	4	5

GHJENDJA PËR OFRIMIN E SHËRBIMEVE DHE ZHVILLIMET KRYESORE QË NGA VITI 2020

Politikat e ofrimit të shërbimeve rregullohen nëpërmjet Dokumentit të Politikave Afatgjata për Ofrimin e Shërbimeve me në Qendër Qytetarin nga Administrata Shtetërore në Shqipëri 2016-2025 dhe legjislati i ofrimit të shërbimeve.¹⁶³ Reforma e politikës së ofrimit të shërbimeve në Shqipëri është bazuar në digjitalizimin dhe përmirësimin e infrastrukturës të ofrimit të shërbimeve duke ofruar shërbimet e qeverisë qendrore nëpërmjet portalit e-Albania, qendrave të integruara të ofrimit të shërbimeve të administruara nga ADISA, si dhe në përmirësimin e mënyrave ekzistuese të ofrimit të shërbimeve.

Ndërsa digjitalizimi është ende shtylla kryesore e reformës për ofrimin e shërbimeve, zgjerimi ose përmirësimi i infrastrukturës për ofrimin e shërbimeve fizikisht nuk është më. Me Vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 252, datë 21.4.2022 "Për procedurat e ofrimit të shërbimeve online dhe metodologjinë e monitorimit për ofrimin e tyre", qeveria shqiptare vendosi të ofrojë të gjitha shërbimet administrative online – me përjashtim të atyre për të cilat prania fizike është absolutisht e nevojshme si p.sh. regjistrimi i automjeteve. Për shkak të këtij vendimi, qendrat e ofrimit të shërbimeve të drejtuara nga ADISA kryesisht do të shërbejnë për të ndihmuar qytetarët që hasin vështirësi në marrjen e shërbimeve online.

Njëkohësisht, funksioni kryesor i politikës së ofrimit të shërbimeve, monitorimi dhe siguri i cilësisë së ofrimit të shërbimeve, që ishte përgjegjësi vetëm e ADISA-s¹⁶⁴ tani ndahet me Agjencinë për Dialog dhe Bashkëqeverisje. Sipas Vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 43, datë 15.1.2020 "Për funksionimin e procesit të shkëmbimit të dokumenteve ndërmjet institucioneve nëpërmjet sistemit të qarkullimit të dokumenteve me nënshkrim elektronik", Agjencia për Dialog dhe Bashkëqeverisje ngarkohet të monitorojë përpunimin e kërkesave nga institucionet e ofrimit të shërbimeve për të siguruar që dokumentet përkatëse shkëmbehen brenda afateve dhe vlerësojnë performancën institucionale.¹⁶⁵ ADISA dhe Agjencia për Dialog dhe Bashkëqeverisje bashkëpunojnë për të siguruar që kërkesat për shërbime përpunohen në kohë¹⁶⁶, por ndarja e punës dhe arsyeja pse Agjencia për Dialog dhe Bashkëqeverisje është ngarkuar për monitorimin e këtij procesi nuk janë të qarta.

Këto ndryshime që erdhën si rezultat i kalimit drejt ofrimit të shërbimeve vetëm nëpërmjet portalit e-Albania, kanë sjellë jo vetëm paqartësi në lidhje me përgjegjësitë e këtyre dy institucioneve, por edhe e bënë

163 Këto përfshijnë Ligjin nr. 13/2016 "Për mënyrën e ofrimit të shërbimeve në sportel në Republikën e Shqipërisë" dhe aktet e tjera nënligjore që rregullojnë politikën e ofrimit të shërbimeve, <https://bit.ly/3ZyyoUS>.

164 Shih Alban Dafa, Monitorimi Kombëtar i RAP-it për Shqipërinë 2019/2020 (Tiranë: Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim, 2021), 96, <https://bit.ly/3xWVcIC> dhe Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 640, datë 02.10.2019 "Për përcaktimin e autoritetit përgjegjës për vlerësimin e cilësisë së ofrimit të shërbimit", <https://bit.ly/3lyOiHR>.

165 Seksioni II, Paragrafët 13/2 dhe 13/3, <https://qzb.gov.al/eli/vendim/2020/01/15/43>.

166 Informacioni i dhënë nga ADISA më 4 korrik 2022 në përgjigje të një kërkesë për informacion.

infrastrukturën e ofrimit të shërbimeve jashtëzakonisht të cenueshme ndaj sulmeve kibernetike. Në korrik 2022, kjo dobësi u vu plotësisht në dukje dhe shërbimet qeveritare u mbyllën përkohësisht¹⁶⁷, duke sjellë në vëmendje se kalimi drejt ofrimit të shërbimeve online nuk erdhi pas një shqyrtimi të plotë dhe të kujdesshëm të rreziqeve institucionale dhe teknike.

Evidencat jozyrtare sugjerojnë se kalimi i shërbimeve online shkaktoi ndërprerje në marrjen e shërbimeve publike për të moshuarit dhe ata që nuk kanë akses në internet, megjithatë shkalla e ndërprerjes nuk është e qartë.¹⁶⁸ Raporti i fundit i ADISA për zbatimin e politikës së ofrimit të shërbimeve u publikua në shkurt 2021 dhe mbulonte zhvillimet për vitin 2020.¹⁶⁹

ÇFARË MONITORON WEBER-I DHE SI?

Nën fushën e Ofrimit të Shërbimeve, monitorohen tre Parime SIGMA.

Parimi 1: Politika për administratën shtetërore të orientuara drejt qytetarëve janë të vendosura dhe zbatohen në praktikë;

Parimi 3: Janë vendosur mekanizma për të siguruar cilësinë e shërbimeve publike;

Parimi 4: Përfitimi i shërbimeve publike është i siguruar.

Nga këndvështrimi i shoqërisë civile dhe publikut të gjerë, këto parime mbartin rëndësinë më të madhe duke qenë se kanë të bëjnë me aspektet e jashtme (të drejtuara nga publiku) të administratës, të cilat janë thelbësore për sigurimin e përditshëm të shërbimeve administrative dhe kontaktit me administratën. Në këtë kuptim, këto janë parimet më të rëndësishme për cilësinë e jetës së përditshme të qytetarëve.

Qasja metodologjike për të monitoruar këto parime mbështetet, së pari, në perceptimin e publikut për politikën e ofrimit të shërbimeve, duke përfshirë edhe prirjen e administratave për të përmirësuar shërbimet administrative bazuar në përshtypjet e qytetarëve. Kjo plotësohet me perceptimin e shoqërisë civile rreth aspekteve të veçanta të ofrimit të shërbimeve. Për më tepër, qasja ndaj parimeve të zgjedhura shkon përtej thjesht perceptimeve, duke shqyrtuar aspekte të disponueshmërisë në internet dhe përfitimit të informacionit që administratat publikojnë në lidhje me shërbimet që ofrojnë.

Janë përdorur katër tregues, dy të matur plotësisht me të dhëna perceptimi (perceptime nga shoqëria civile dhe nga publiku) dhe dy duke përdorur ndërthurjen e perceptimit dhe të dhënave publike të disa institucioneve që ofrojnë shërbime të caktuara. Sondazhi i perceptimit publik përdori një kampionim me tri faza probabiliteti. Ai u përqendrua në ofrimin e shërbimeve të orientuara drejt qytetarëve në praktikë, duke mbuluar aspekte të ndryshme të ndërgjegjësimit, efikasitetit, digjitalizimit dhe mekanizmave që i mundësojnë publikut të japë përshtypje mbi shërbimet e marra.¹⁷⁰ Meqenëse sondazhi i perceptimit publik u krye gjatë pandemisë COVID-19, qytetarëve gjithashtu iu shtruan disa pyetje shtesë, të cilat kishin për qëllim të shqyrtonin interesin dhe përdorimin e shërbimeve elektronike të publikut që nga shfaqja pandemisë. Megjithatë, të dhënat e perceptimit nga këto pyetje nuk u përdorën për matjen e vlerave të treguesit.

Në matjen e përfitimit të shërbimeve administrative për grupe të nevojë dhe në zona të largëta, u përdorën të dhëna nga sondazhi i shoqërisë civile dhe nga fokus-grupet me OSHC-të e zgjedhura. Fokus-grupet u kryen për

167 Gjergj Erebara, "Albania Blames 'Massive Cyber Attack' as Govt Servers go Down", Balkan Insight, 18 July 2022, <https://balkaninsight.com/2022/07/18/albania-gov-says-it-is-being-attacked-as-service-servers-are-down/>.

168 E-Albania/95% e shërbimeve kaluan online, por qytetarët hasin probleme, Faktejo.al, <https://faktejo.al/e-albania-95-e-sherbimeve-kaluan-online-por-qytetarehasin-probleme/>.

169 ADISA, Raporti i Monitorimit të Dokumentit të Politikave Afatgjata (Tirana: ADISA, 2021), <https://www.adisa.gov.al/wp-content/uploads/2021/04/Raport-i-Monitorimit-te-Strategjise-ADISA-2020-v7.pdf>.

170 Perceptimet janë hulumtuar duke përdorur një sondazh që synon publikun (të moshës 18 vjeç e lart) e gjashtë vendeve të Ballkanit Perëndimor. Sondazhi i perceptimit të publikut përdori një kampionim të probabilitetit në shumë faza dhe u administrua duke ndërthurur intervistimin në internet dhe telefon të ndihmuar nga kompjuteri (CAWI dhe CATI), duke përdorur një pyetësor të standardizuar nëpërmjet sondazheve të omnibusit në Shqipëri, Bosnje-Hercegovinë, Kosovë, Maqedoni e Veriut, Mal i Zi dhe Serbi gjatë periudhës 5 - 30 maj 2022. Për Shqipërinë, kufiri i gabimit për kampionin prej 1009 qytetarëve është ± 3.14%, në nivelin e besimit prej 95%.

plotësimin e të dhënave të sondazhit me gjetje cilësore. Gjendja dhe funksionimi i mekanizmeve të dhënies së përshtypjeve të publikut mbi shërbimet e marra u shqyrtua duke ndërthurur të dhëna të perceptimit të publikut dhe të dhëna të publikuara faqet e internetit të pesë institucioneve ofruese të shërbimeve të përzgjedhura për t'u vlerësuar.¹⁷¹ Gjithashtu, faqet e internetit të këtyre pesë institucioneve u analizuan për të vlerësuar lehtësinë e përdorimit të tyre dhe për të parë informacionin që ofronin për çmimet e shërbimeve që ofronin.

REZULTATET E MONITORIMIT TË WEBER-IT

Parimi 1: Politika për administratën shtetërore të orientuar drejt qytetarëve janë të vendosura dhe zbatohen në praktikë

Treguesi WeBER OSH P1 I1: Perceptimi i publikut mbi orientimin ndaj qytetarit të administratës shtetërore

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. Qytetarët janë të vetëdijshëm për nismat ose projektet e thjeshtëzimit të shërbimeve administrative të qeverisë	1/2	2/2	1/2
E2. Qytetarët konfirmojnë që nismat ose projektet e thjeshtëzimit të shërbimeve administrative të qeverisë kanë përmirësuar ofrimin e shërbimeve	4/4	4/4	4/4
E3. Qytetarët konfirmojnë që marrëdhënia me administratën është bërë më e lehtë	2/4	4/4	2/4
E4. Qytetarët konfirmojnë se koha e nevojshme për të marrë shërbime administrative është zvogëluar	4/4	4/4	2/4
E5. Qytetarët gjykojnë se administrata po shkon drejt qeverisjes digjitale	2/2	2/2	1/2
E6. Qytetarët janë në dijeni të disponueshmërisë së shërbimeve elektronike	2/2	2/2	1/2
E7. Qytetarët kanë njohuri për mënyrat se si t'i përdorin shërbimet elektronike	1/2	1/2	2/2
E8. Qytetarët i përdorin shërbimet elektronike	2/4	0/4	0/4
E9. Qytetarët i gjykojnë shërbimet elektronike të lehta për t'u përdorur	2/2	2/2	2/2
E10. Qytetarët konfirmojnë që administrata kërkon prej tyre komente për përmirësimin e mundshëm të shërbimeve administrative	1/2	1/2	1/2
E11. Qytetarët konfirmojnë që administrata i përdor komentet e tyre për përmirësimin e mundshëm të shërbimeve administrative	4/4	2/4	4/4
Rezultati i përgjithshëm	25/32	24/32	20/32
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)¹⁷²	4	4	3

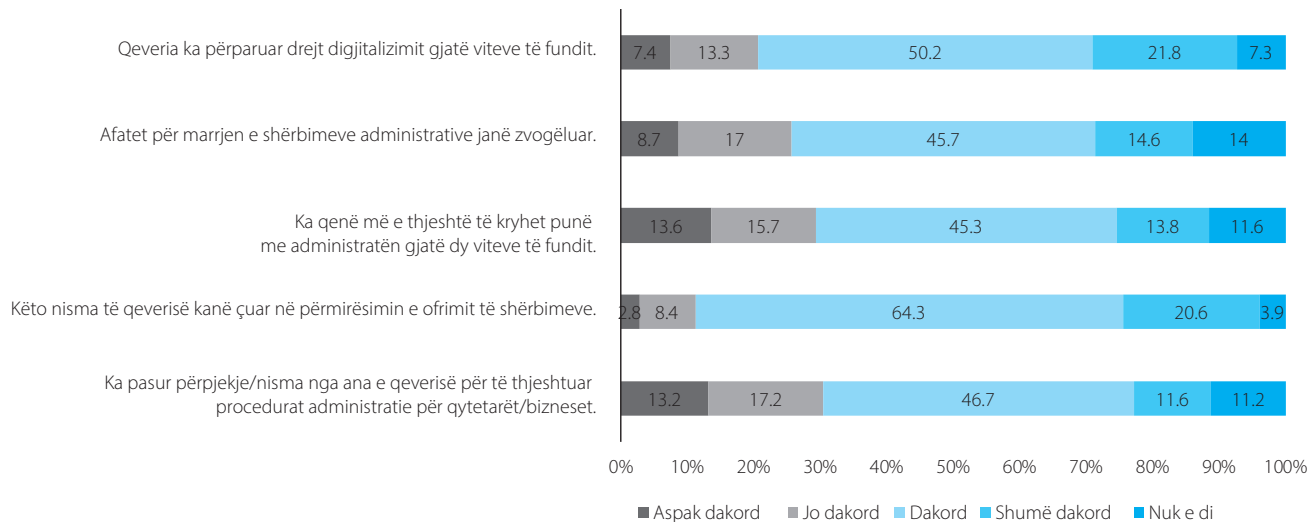
Vlerësimi për këtë tregues bazohet tërësisht në sondazhin e perceptimit të publikut. Baza për pyetjet e sondazhit për të përcaktuar vlerën e elementëve nr. 1, 3-6, dhe 10 është 1009; për elementët nr. 9 dhe 11 është 519; për elementin nr. 2 është 588; për elementin nr. 7 është 847; dhe për elementin nr. 8 është 638.

171 Pesë shërbimet e përfshira ishin: 1) regjistrimi i pasurisë, 2) regjistrimi i biznesit 3) regjistrimi i automjetit 4) lëshimi i dokumenteve personale: pasaporta dhe letërnjoftime dhe 5) deklarata e tatimit mbi vlerën e shtuar (TVSH) dhe pagesa saj. Institucionet përkatëse që janë përgjegjëse për këto shërbime janë: 1) Agjencia Shtetërore e Kadastrës, 2) Qendra Kombëtare e Biznesit, 3) Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimit të Transportit Rrugor, 4) ALEAT, 5) Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve.

172 Shndërrimi i pikëve: 0-5 pikë = 0; 6-11 pikë = 1; 12-17 pikë = 2; 18-22 pikë = 3; 23-27 pikë = 4; 28-32 pikë = 5.

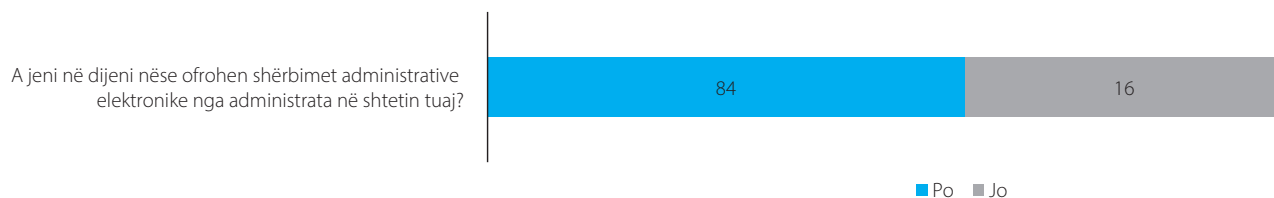
Rezultatet e sondazhit tregojnë se afërsisht 58.3%¹⁷³ e qytetarëve janë në dijeni të nismave dhe projekteve të thjeshtëzimit të shërbimeve administrative të qeverisë për qytetarët dhe bizneset. Në mënyrë të ngjashme, 84.9% e atyre që janë në dijeni (588 e të anketuarve) pajtohen se ofrimi i shërbimeve është përmirësuar si rezultat i nismave për thjeshtëzimin e shërbimeve gjatë dy viteve të fundit.¹⁷⁴ Ndërkohë, 59.1%¹⁷⁵ qytetarëve konfirmojnë që marrëdhënia me administratën është bërë më e lehtë dhe 60.3%¹⁷⁶ qytetarëve konfirmojnë që marrja e shërbimeve administrative merr më pak kohë. Në tërësi, 72.0%¹⁷⁷ e qytetarëve pajtohen që në dy viteve të fundit administrata po shkon drejt digjitalizimit. Të gjithë këta elementë kanë rezultate më të larta se mesatarja rajonale. Për më tepër, përveç një rënieje me rreth tetë pikë përqindje në ndërgjegjësimin e publikut për thjeshtëzimin e procedurave administrative, rezultatet janë në përputhje me sondazhin e perceptimit të publikut të kryer gjatë ciklit të monitorimit 2019/2020..

Fig. 17. Perceptimet e qytetarëve për lehtësinë e ofrimit të shërbimeve.

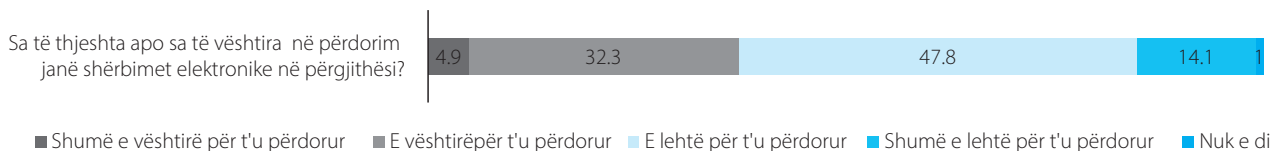

Dijenja për shërbimet elektronike është rritur me 10 për qind krahasuar me ciklin e mëparshëm të monitorimit, duke arritur kështu në 84%. Nga ata që janë në dijeni të shërbimeve elektronike (847 të anketuar), pak më shumë se gjysma (55.8%) thonë se janë të informuar se si t'i përdorin ato. Kjo vlerë është më e vogël se mesatarja rajonale prej 62.6%. Ndërkohë që mesatarja rajonale është ulur me afërsisht 10 pikë përqindje, për Shqipërinë është ulur me dy pike përqindje. Gjithashtu, 51.3% e qytetarëve që kanë dijeni për shërbimet elektronike i kanë përdorur ato gjatë dy viteve të fundit, edhe kjo mbi mesataren rajonale prej 49.0%. Përqindja e qytetarëve që janë të familjarizuar me shërbimet online është rritur me afërsisht 20 për qind. Gjithashtu 61.9% e atyre që kishin përdorur shërbimet elektronike (519 të anketuar) i konsiderojnë ato të lehta për t'u përdorur, kjo vlerë është ulur me tetë pikë përqindje në krahasim me ciklin e mëparshëm të monitorimit.

Fig. 17. Dijenia e publikut për shërbimet elektronike

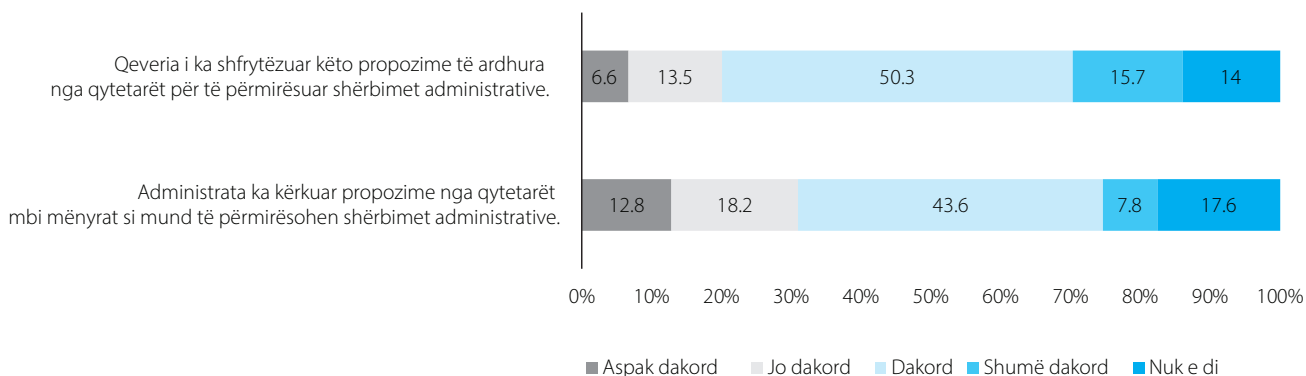

173 Në ciklin e mëparshëm të monitorimit vlera ishte 66.0%.
 174 Në ciklin e mëparshëm të monitorimit vlera ishte 83.8%.
 175 Në ciklin e mëparshëm të monitorimit vlera ishte 62.9%.
 176 Në ciklin e mëparshëm të monitorimit vlera ishte 61.7%.
 177 Në ciklin e mëparshëm të monitorimit vlera ishte 70.1%.

Nga ana tjetër, 51.3%¹⁷⁸ e të anketuarve të anketuarve pajtohen që administrata kërkon komente nga qytetarët se si t'i përmirësojë shërbimet. Nga ky grup, 66.0%¹⁷⁹ besojnë se administrata vërtet i ka përdorur propozimet e qytetarëve për të përmirësuar shërbimet administrative gjatë dy viteve të fundit.

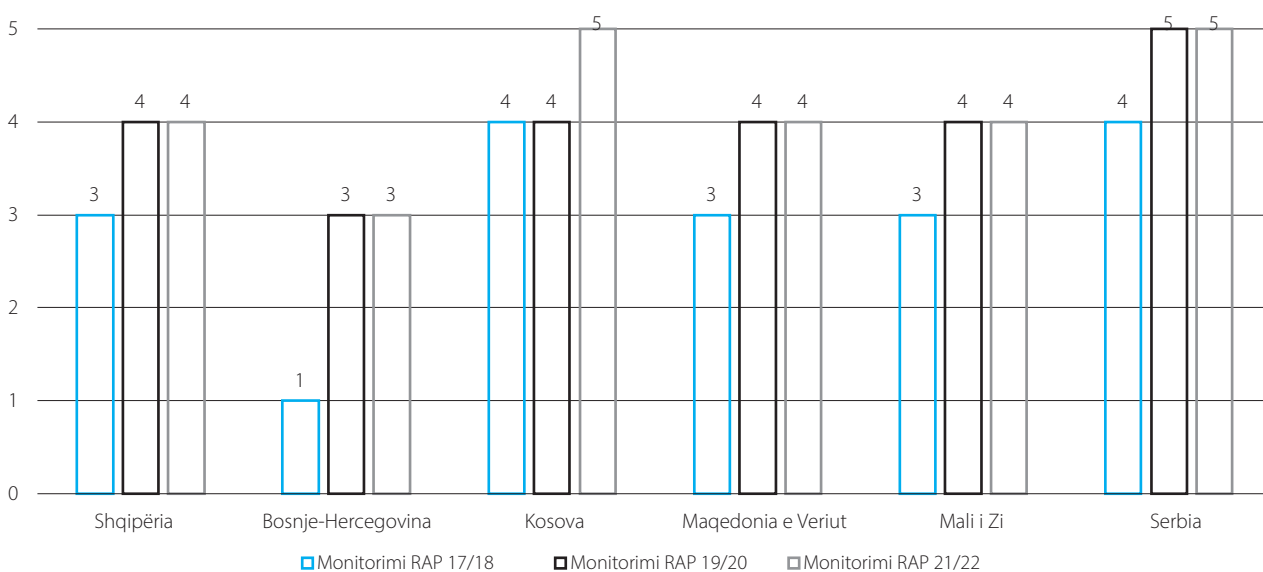
Fig. 18. Perceptimet e qytetarëve për përdorimin e përshtypjeve/sugjerimeve të tyre nga administrata

Rezultatet e sondazhit të perceptimit publik tregojnë përgjithësisht prirje pozitive në perceptimet e publikut në lidhje me shërbimet qeveritare. E rëndësishme është të theksohet edhe rritja e perceptimeve pozitive të publikut në lidhje me interesat e qeverisë për përmirësimin e ofrimit të shërbimeve nëpërmjet marrjes së përshtypjeve të qytetarëve. Gjithsesi, nuk janë shënuar përmirësime të dukshme në lidhje me pyetjet për komunikimin me administratën publike në përgjithësi.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi OSH P1 I1: Perceptimi publik i orientimit të administratës shtetërore drejt qytetarit

178 Në ciklin e mëparshëm të monitorimit vlera ishte 35.0%.

179 Në ciklin e mëparshëm të monitorimit vlera ishte 55.5%.

Treguesi WeBER OSH P3 I1: Perceptimi i publikut dhe disponueshmëria e informacionit për reagimet e qytetarëve në lidhje me cilësinë e shërbimeve administrative

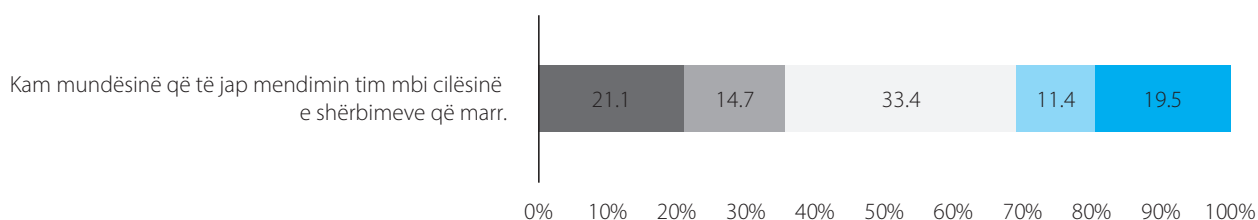
Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. Qytetarët konsiderojnë se kanë mundësinë të japin sugjerime për cilësinë e shërbimeve administrative	1/2	1/2	1/2
E2. Qytetarët i perceptojnë mekanizmat e dhënies së përshtypjeve/sugjerimeve si të lehta për t'u përdorur	2/4	2/4	4/4
E3. Qytetarët e perceptojnë veten ose shoqërinë civile si të përfshirë në monitorimin dhe vlerësimin e shërbimeve administrative	2/4	0/4	2/4
E4. Qytetarët mendojnë që shërbimet administrative janë përmirësuar si rezultat i monitorimit dhe vlerësimit të qytetarëve	4/4	2/4	4/4
E5. Informacioni bazë në lidhje me përshtypjet e qytetarëve për shërbimet administrative është i disponueshëm publikisht	4/4	0/4	0/4
E6. Informacioni i avancuar në lidhje me përshtypjet e qytetarëve për shërbimet administrative është i disponueshëm publikisht	2/2	0/2	0/2
Rezultati i përgjithshëm	15/20	5/20	11/20
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)¹⁸⁰	4	1	2

Vlerësimi për këtë tregues bazohet në rezultatet e sondazhit të perceptimit të publikut dhe analizës të faqeve në rrjet të institucioneve kryesore të cilat ofrojnë shërbime administrative. Baza për pyetjet e sondazhit shkon nga 1009 në 416 e të anketuarve.

Bazuar në rezultatet e sondazhit për perceptimin e publikut, afërsisht 44.8% e qytetarëve thonë se e kanë mundësinë për të dhënë përshtypje/sugjerime për cilësinë e shërbimeve administrative¹⁸¹, ndërsa e 56.0% e qytetarëve që kanë dhënë komente (451 të anketuar) për përdorimin e shërbimeve administrative i konsiderojnë mekanizmat për të dhënë mendimin e tyre si të lehta për t'u përdorur, krahasuar me 36.0% në ciklin e mëparshëm të monitorimit.

Kur u pyetën nëse ata perceptojnë që vetë qytetarët ose shoqëria civile janë të përfshirë në monitorimin dhe vlerësimin e shërbimeve administrative, 41.2% qytetarëve pajtohen me këtë pohim.¹⁸² Sipas 82.4%¹⁸³ të atyre që u përgjigjën pozitivisht (416 të anketuar) mendojnë që shërbimet administrative janë përmirësuar si rezultat i monitorimit dhe vlerësimit nga qytetarët.

Fig. 19. Perceptimet e qytetarëve për mekanizmat e dhënies së përshtypjeve/sugjerimeve

180 Conversion of points: 0-4 points = 0; 5-8 points = 1; 9-11 points = 2; 12-14 points = 3; 15-17 points = 4; 18-20 points = 5

181 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 32.0%.

182 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 29.4%.

183 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 84.5%.

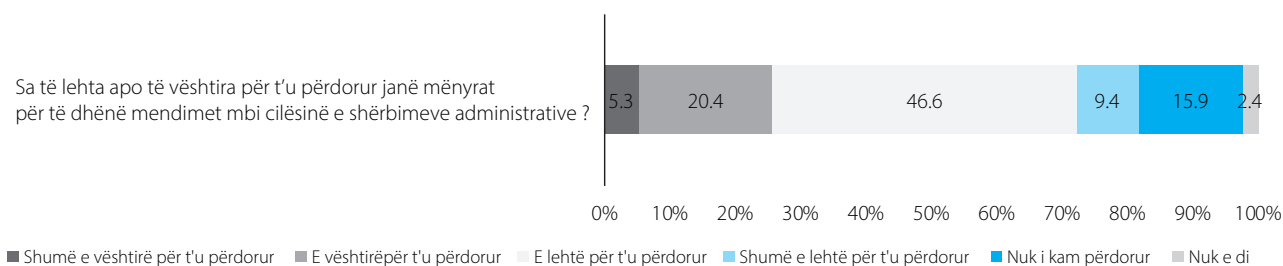
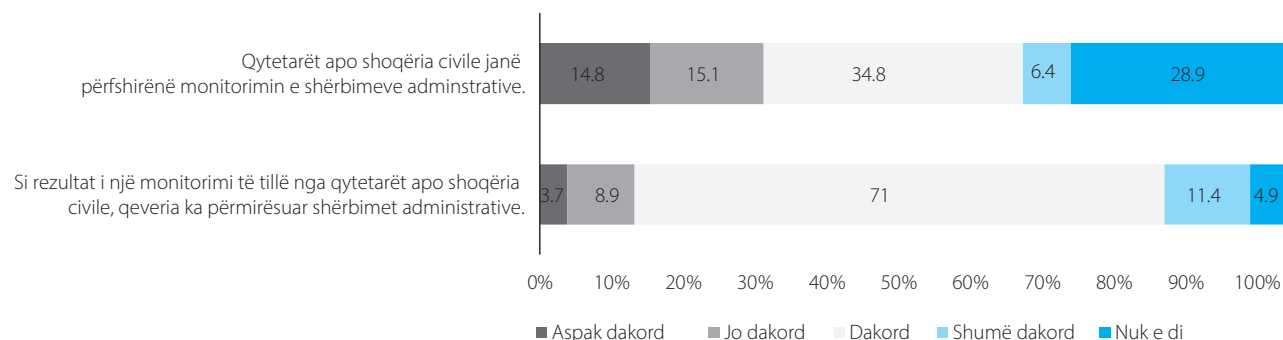

Fig. 20. Perceptimet e qytetarëve për monitorimin e shoqërisë civile

Analiza e faqeve të internetit përfshiu: (1) Agjencinë Shtetërore të Kadastrës (regjistrimi i pronës/lëshimi i certifikatave të pronës); (2) Qendra Kombëtare e Biznesit (regjistrimi i biznesit); (3) Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimeve të Transportit Rrugor (regjistrimi i automjeteve); (4) ALEAT – shërbimet e identifikimit (lëshimi i pasaportave/letërnjoftimeve; dhe (5) Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve (deklarata dhe pagesa e TVSH-së). Me përjashtim të ALEAT, ofruesit e tjerë të përzgjedhur të shërbimeve ofrojnë informacion në internet për përshtypjet e qytetarëve për cilësinë e shërbimeve të dhëna.

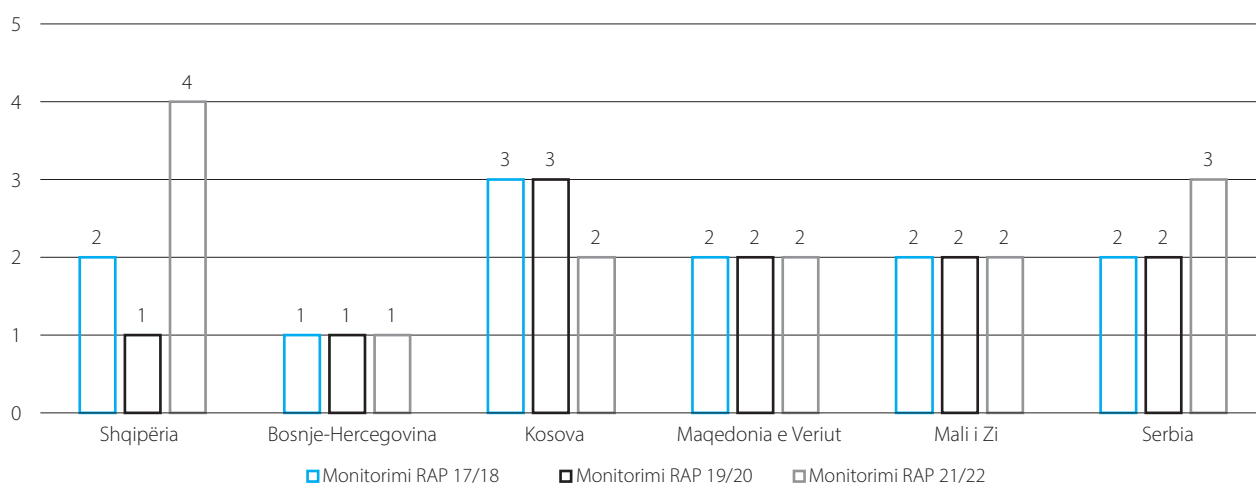
Në nëntor 2020, ADISA publikoi një raport sondazhi për aksesin e qytetarëve në shërbimet publike, kryer nëpërmjet një kompanie që ofron shërbime kërkimore dhe konsulence. Raporti përfshin të dhëna për institucionet e përzgjedhura, përveç atyre që ofrojnë shërbimeve të identitetit. Është mjaft gjithëpërfshirës pasi shtron pyetje mbi aksesin, nevojat për personat me aftësi të kufizuara dhe nivelin e kënaqësisë për shërbimet e ofruara.¹⁸⁴

Krahasuar me monitorimin e reformës gjatë 2019/2020, vërehet një rritje e dukshme e perceptimit të publikut për efektshmërinë e mekanizmave të vendosura për të siguruar që sugjerimet e tyre të merren parasysh. Ka një rritje mjaft të pjerrët (nga 36.0% në 56.0%) të numrit të qytetarëve që gjykojnë se mekanizmat për dhënie e përshtypjeve të tyre për shërbimet që marrin janë të lehta për t'u përdorur. Perceptimet se OSHC-të janë të angazhuara në monitorimin dhe vlerësimin e shërbimeve administrative gjithashtu kanë rritje (nga 29.5% në 41.2%). Ka gjithashtu një rritje të ndjeshme të qytetarëve që perceptojnë se puna e monitorimit dhe vlerësimit të OSHC-ve ka përmirësuar shërbimet administrative (nga 60.0% në 82.4%).

184 ADISA dhe IDRA, Modeli i Ofritit të Shërbimeve Publike me në Qendër Qytetarin në Shqipëri (Tiranë: ADISA, 2020), https://www.adisa.gov.al/wp-content/uploads/2021/06/Final-Report_Albanian.pdf.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi OSH P3 I1: Perceptimi i publikut dhe disponueshmëria e informacionit për reagimet e qytetarëve lidhur me cilësinë e shërbimeve administrative

Parimi 4: Përfitimi i shërbimeve publike është i siguruar

Treguesi WeBER OSH P4 I1: Perceptimi i OSHC-ve për përfitimin e shërbimeve administrative

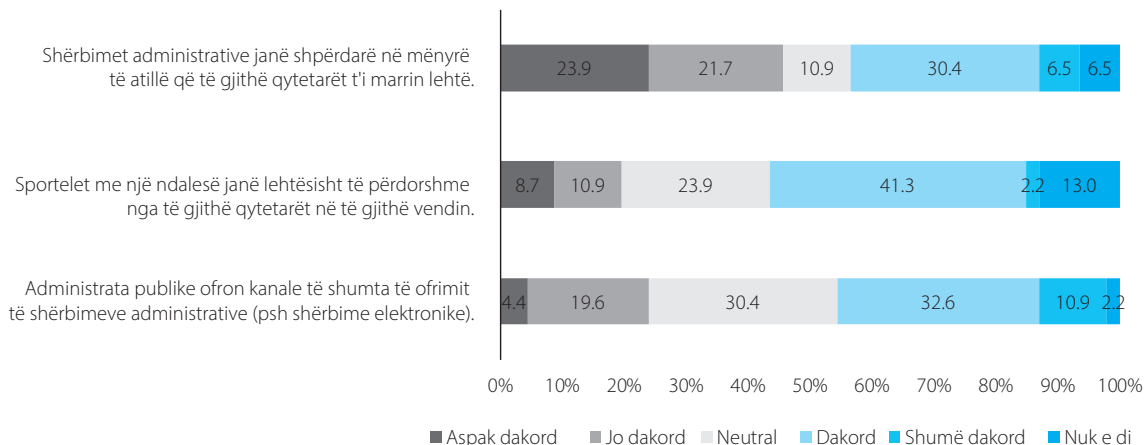
Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. OSHC-të konfirmojnë se rrjeti territorial për dhënie të shërbimeve administrative është i përshtatshëm	2/4	0/4	0/4
E2. OSHC-të konfirmojnë që qendrat me një ndalesë mund të përdoren nga të gjithë	2/4	0/4	2/4
E3. OSHC-të gjykojnë që shërbimet administrative ofrohen në një mënyrë që plotëson nevojat individuale të grupeve në nevojë	0/4	0/4	0/4
E4. OSHC-të konfirmojnë që ofruesit e shërbimeve administrative janë trajnuar si të trajtojnë grupet në nevojë	0/2	0/2	0/2
E5. OSHC-të konfirmojnë që administrata ofron mënyra të ndryshme për zgjedhje për marrjen e shërbimeve administrative	1/2	1/2	1/2
E6. OSHC-të konfirmojnë që shërbimet elektronike janë lehtësisht të përfutshme për personat me aftësi të kufizuara	0/2	0/2	0/2
Rezultati i përgjithshëm	5/18	1/18	3/18
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)¹⁸⁵	1	0	0

Vlerësimi për këtë tregues bazohet në rezultatet e sondazhit të OSHC-ve. Kampioni i sondazhit ishte N=62 dhe baza e pyetjeve për këtë tregues ishte N=46. Përgjigjet u matën nga niveli i pohimit me deklaratat specifike, nëpërmjet pyetësorit CASI (vetë-intervistim i ndihmuar nga kompjuteri). OSHC-ve iu drejtuan pyetje mbi perceptimet e tyre në lidhje me aksesin në shërbime në përgjithësi dhe për grupet në nevojë në veçanti.

¹⁸⁵ Conversion of points: 0-3 points = 0; 4-6 points = 1; 7-9 points = 2; 10-12 points = 3; 13-15 points = 4; 16-18 points = 5.

Vetëm 36.9% e të anketuara pajtohen me pohimin se shërbimet administrative janë shpërndarë në mënyrë të përshtatshme për t'iu arritur lehtësisht nga qytetarët.¹⁸⁶ Përshtypjet mbi funksionimin e zyrave me një ndalesë (one-stop-shop) paraqiten më mirë, pasi 43.5% i konsiderojnë ato lehtësisht të arritshme¹⁸⁷, nëpërmjet shpërndarjes së tyre gjeografike. Pyetjes për mundësitë e marrjes së shërbimeve, 43.5% e të anketuarve pajtohen që shërbimet mund të merren fizikisht dhe në mënyre elektronike.¹⁸⁸

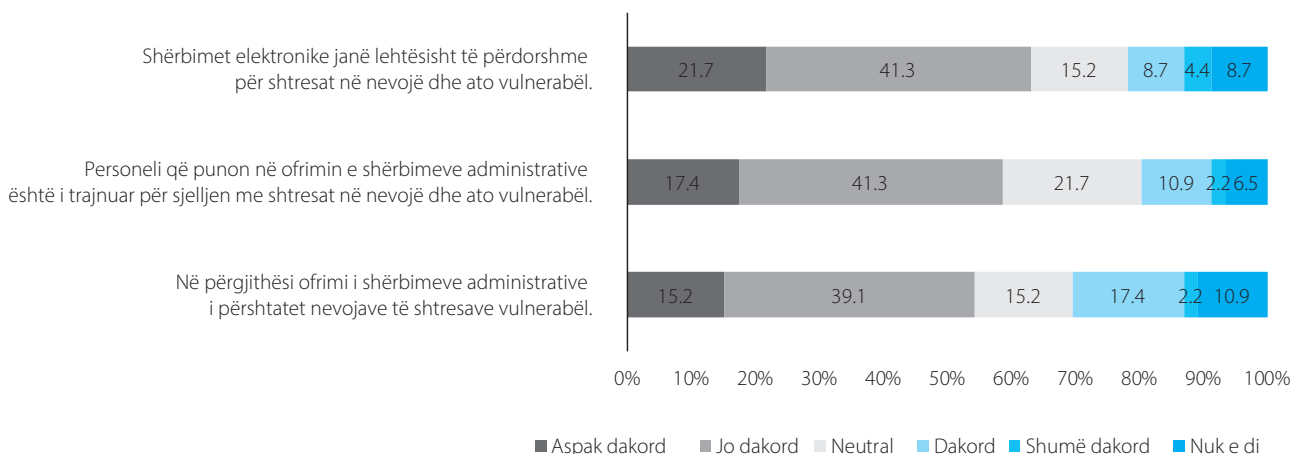
Fig. 21. Përfitimi i shërbimeve

Ndërkohë që 43.5% e OSHC-ve pohojnë se kanalet e ofrimit të shërbimeve janë të shumta, vetëm 13.1%¹⁸⁹ e tyre i konsiderojnë shërbimet elektronike lehtësisht të arritshme për grupet në nevojë; shumica (63.04%) nuk janë dakord.

Për më tepër, vetëm 13.0%¹⁹⁰ e të anketuarve pohojnë se nevojat e grupeve në nevojë janë marrë në konsideratë për ofrimin e shërbimeve administrative, ndërsa shumica (58.7%) nuk janë dakord. Lidhur me trajnimin e personelit për ofrimin e shërbimeve për t'iu përgjigjur nevojave të grupeve në nevojë, 19.6% e të anketuarve i konsiderojnë ata si të trajnuar,¹⁹¹ ndërkohë që sërish shumica nuk pajtohet me këtë pohim (54.4%).

Fig. 22. Përfitimi i shërbimeve për grupet në nevojë

186 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 17.4%.

187 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 23.2%.

188 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 40.6%.

189 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 8.70%.

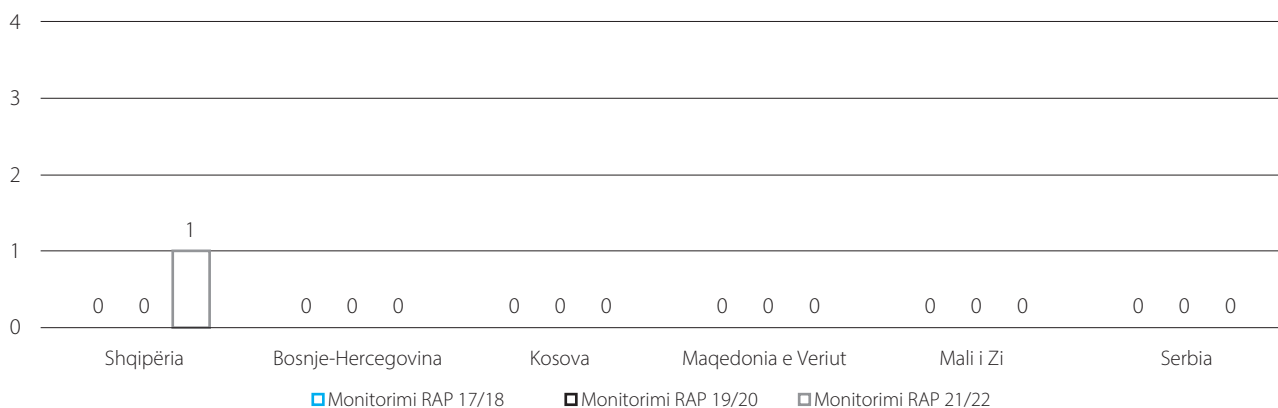
190 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 10.2%.

191 Në ciklin e fundit të monitorimit, rezultati ishte 17.4%.

Krahasuar me rezultatet e monitorimit të reformës gjatë 2019/2020, të dhënat tregojnë se ekziston një perceptim pozitiv në rritje i OSHC-ve për diversifikimin e mënyrave të ofrimit të shërbimeve administrative në Shqipëri, për përshtatjen e tyre ndaj nevojave të grupeve në nevojë, si dhe për trajnimin e stafit për t'iu shërbyer siç duhet këtyre grupeve. Një tjetër hap pozitiv drejt ofrimit të shërbimeve administrative cilësore dhe një zhvillim pozitiv që ka vërtet përmirësuar rezultatin në rang vendi është sondazhi i kryer nga ADISA dhe IDRA.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi OSH P4 I1: Perceptimi i OSHC-ve për përfitim të shërbimeve administrative

Treguesi WeBER OSH P4 I2: Disponueshmëria e informacionit në lidhje me përfitim të shërbimeve të administratës nëpërmjet faqeve të internetit të ofruesve të shërbimeve

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. Faqet e internetit të ofruesve të shërbimeve administrative përfshijnë kontaktet për ofrimin e shërbimeve	4/4	4/4	4/4
E2. Faqet e internetit të ofruesve të shërbimeve administrative përfshijnë informacion bazë procedurale për përfitim të shërbimeve administrative	4/4	2/4	4/4
E3. Faqet e internetit të ofruesve të shërbimeve administrative përfshijnë udhëzime miqësore ndaj qytetarët për përdorimin e shërbimeve administrative	1/2	1/2	2/2
E4. Faqet e internetit të ofruesve të shërbimeve administrative përfshijnë informacion për të drejtat dhe detyrimet e përdoruesve	2/2	2/2	2/2
E5. Secili institucion që ofron shërbime administrative në nivel qendror publikon informacion për çmimin e shërbimeve të ofruara	4/4	4/4	4/4
E6. Informacioni për çmimet e shërbimeve administrative shpreh qartë dallimin midis shërbimeve elektronike dhe atyre fizike	2/2	1/2	0/2
E7. Informacioni për shërbimet administrative është i disponueshëm në formate të të dhënave të përpunueshme (open data)	0/2	0/2	0/2
Rezultati i përgjithshëm	17/20	14/20	16/20
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)¹⁹²	4	3	4

192 Konvertimi i pikëve: 0-4 pikë = 0; 5-8 pikë = 1; 9-11 pikë = 2; 12-14 pikë = 3; 15-17 pikë = 4; 18-20 pikë = 5.

Vlerësimi për këtë tregues bazohet ekskluzivisht në informacionin e publikuar të institucioneve përkatëse të cilat ofrojnë shërbime administrative për: regjistrimin e pronës, regjistrimin e automjeteve, regjistrimin e biznesit, pajisjen me letërnjoftim/pasaportë, pagesën e TVSH-së, për mënyrën e përdorimit të shërbimeve administrative që ofrohen si dhe kontaktet për secilin.

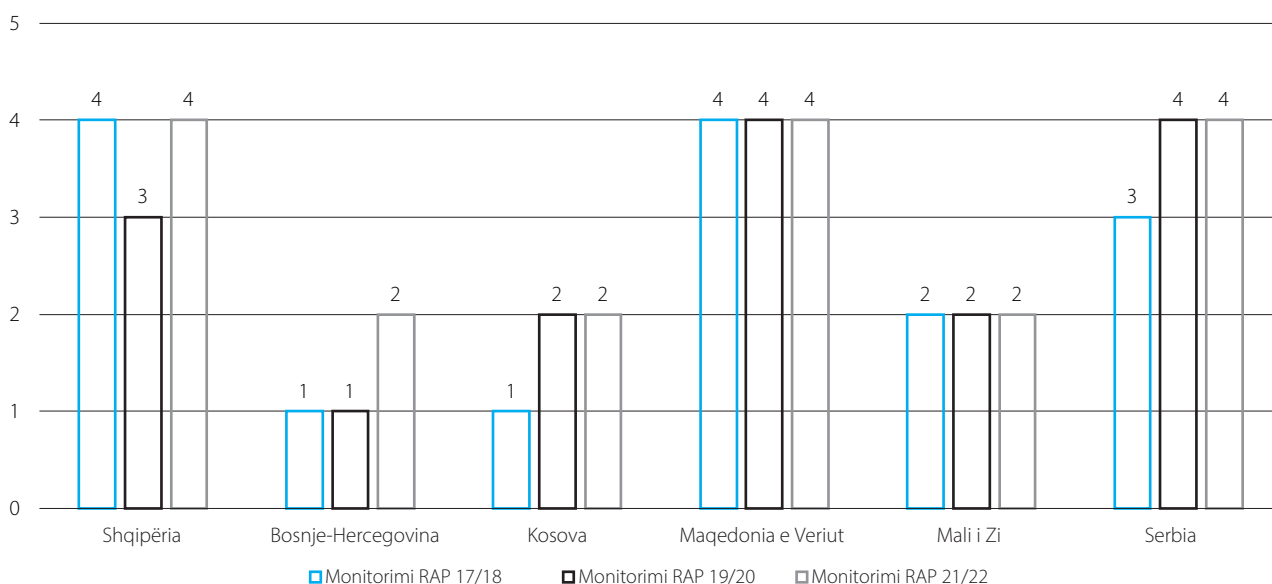
Kontaktet për secilin nga këto ofruesit e këtyre shërbimeve mund të gjendet në faqet e tyre të internetit. Për të gjitha shërbimet e kampionit, administrata ka publikuar informacionin bazë për mënyrën e përdorimit të shërbimeve administrative që ofrohen. Përshkrimi i shërbimeve përgjithësisht jepet (përveçse për regjistrimin e pronës), ndërsa vetëm për regjistrimin e pronës dhe biznesit mund të shkarkohen formularët origjinalë që duhen plotësuar për të marrë shërbimet.

Po ashtu, udhëzime të thjeshtëzuara për përdoruesit (video ose grafika informuese) mund të gjenden vetëm për regjistrimin e biznesit dhe automjeteve, si dhe për shërbimet e administratës tatimore. Të drejtat dhe detyrimet e përdoruesve – për sa i përket dokumentacionit dhe informacionit që përdoruesit duhet të paraqesin – dhe çmimet e shërbimeve publikohen për të gjitha shërbimet. Dallimet e çmimeve midis shërbimit fizik dhe atij elektronik janë të përfshira për ato shërbime që mund të përftoheshin në mënyrë elektronike. Informacioni që është i disponueshëm publikisht nuk jepet nëpërmjet një formati të të dhënave të përpunueshme (open data) përveç për regjistrimin e automjeteve.

Rezultati dhe vlera e këtij treguesi është përmirësuar pak në krahasim me ciklin e monitorimit 2019/2020. Kjo ka ardhur kryesisht për shkak të publikimit të informacionit procedural për marrjen e shërbimeve, përshkrimin e shërbimeve, procedurave për marrjen e tyre dhe formularët origjinale – si dhe strukturës më të saktë të çmimeve që bënë dallimin midis shërbimeve fizike dhe atyre elektronike.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi OSH P4 I2: Disponueshmëria e informacionit në lidhje me përfundimin e shërbimeve të administratës nëpërmjet fageve të internetit të ofruesve të shërbimeve

REZULTATET PËRMBLEDHËSE: OFRIMI I SHËRBIMEVE

Pavarësisht problemeve institucionale dhe teknike që vijnë nga kalimi i plotë në ofrimin e shërbimeve administrative elektronike, Shqipëria vazhdon të ecë mirë në këtë fushë. Shqipëria ka performuar mbi mesataren rajonale si për vlerat e treguesve, ashtu edhe për sondazhin e OSHC-ve dhe atë të perceptimit të publikut.

Më pozitivet janë rezultatet e sondazhit të perceptimit publik. Ato tregojnë prirje gjithnjë e më pozitive në perceptimin e publikut për një sërë temash që lidhen me ofrimin e shërbimeve, përfshi interesin e qeverisë për të përmirësuar shërbimet duke marrë parasysh përshtypjet/sugjerimet e qytetarëve, lehtësinë e përdorimit të mekanizmave të dhënies së përshtypjeve/sugjerimeve dhe perceptimin se monitorimi dhe vlerësimi i shërbimeve administrative nga OSHC-të është rritur dhe kontribuon në përmirësimin e shërbimeve administrative. Gjithashtu, është përmirësuar ofrimi i mekanizmave bazë për dhënien e përshtypjeve/sugjerimeve tek institucioni përgjegjës për ofrimin e një shërbimi të caktuar.

Janë përmirësuar pak edhe perceptimet e OSHC-ve për trajnimin e stafit administrativ dhe përshtatjen e shërbimeve me nevojat e grupeve në nevojë. Pavarësisht këtyre rezultateve pozitive, vazhdojnë të mbeten problem shtrirja gjeografike e ofrimin të shërbimeve, aksesin në shërbime dhe si përfshirja e nevojave të grupeve në nevojë gjatë projektimit të kanaleve të ofrimin të shërbimeve.

REKOMANDIMET PËR OFRIMIN E SHËRBIMEVE

Gjurmimi i rekomandimeve nga Monitorimi i RAP2019/2020

Rekomandimi	Statusi	Koment
ADISA duhet të vlerësojë cilësinë e zbatimit të politikës së ofrimit të shërbimeve: jo vetëm të qendrave të integruara të shërbimeve që ajo drejton, por gjithashtu edhe të shërbimeve kryesore administrative (regjistrimi i pronës, regjistrimi i automjeteve, shërbimet për pagesën e taksave, regjistrimi i biznesit dhe shërbimet për dokumentet identifikuese).	Zbatuar pjesërisht	ADISA publikoi një raport sondazhi për cilësinë e ofrimit të shërbimit në nëntor 2020. ¹⁹³
ADISA duhet të identifikojë boshllëqet në zbatimin e politikës së ofrimit të shërbimeve, veçanërisht në lidhje me dallimet midis: (a) zonave rurale dhe atyre urbane; (b) qendrës dhe periferisë; (c) qytetarëve të arsimuar dhe atyre më pak të arsimuar; (d) grupeve shoqërore që nuk kanë nevojë të posaçme dhe atyre të përjashtuara dhe në nevojë. Për këtë qëllim, ADISA duhet të angazhojë intensivisht OSHC-të që punojnë për të drejtat e personave me aftësi të kufizuara dhe të grupeve të përjashtuara nga shoqëria për të përmirësuar cilësinë e ofrimit të shërbimeve për këto grupe.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
ADISA duhet t'i japë përparësi zhvillimit të një kornize tërësore të politikave për sigurimin e cilësisë së shërbimeve administrative. Për këtë qëllim, mbledhja e të dhënave dhe raportimi për përvojën e qytetarëve gjatë marrjes së shërbimeve është thelbësore.	Ka filluar	ADISA ka filluar të kryejë sondazhe për perceptimin e qytetarëve mbi cilësinë e ofrimit të shërbimeve administrative. ¹⁹⁴
Institucionet ofruese të shërbimeve administrative duhet të mundësojnë dhe promovojnë në faqet e tyre të internetit mundësitë për të dhënë komente për përmirësimin e shërbimeve administrative.	Zbatuar pjesërisht	Shumica e institucioneve ofruese të shërbimeve kanë mekanizma u japin qytetarëve mundësinë të komentojnë apo të kërkojnë sqarime. ¹⁹⁵
Institucionet ofruese të shërbimeve administrative duhet të publikojnë në mënyrë aktive të dhëna bazë në lidhje me përshypjet e qytetarëve për shërbimet administrative që ata marrin.	Ka filluar	ADISA ka filluar të kryejë sondazhe për perceptimin e qytetarëve mbi cilësinë e ofrimit të shërbimeve administrative.
Qeveria duhet të promovojë monitorimin gjithëpërfshirës të ofrimit të shërbimeve nga shoqëria civile dhe qytetarët.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
Institucionet ofruese të shërbimeve administrative duhet të sigurojnë që personeli i tyre të jetë i trajnuar për të komunikuar në mënyrë profesionale dhe për të ndihmuar personat me aftësi të kufizuara dhe grupeve të tjera në nevojë.	Ka filluar	Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit ka filluar të angazhohet në konsultime me OSHC-të që punojnë për të mbrojtur personat me aftësi të kufizuara për të siguruar që nevojat e tyre për ofrimin e shërbimeve përbushen. ¹⁹⁶
ADISA dhe institucionet e tjera ofruese të shërbimeve administrative duhet të bëjnë të disponueshëm informacionin mbi shërbimet administrative në formate të dhënave të përpunueshme (open data).	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.

193 ADISA dhe IDRA, Modeli i Ofritit të Shërbimeve Publike me në Qendër Qytetarin në Shqipëri.

194

195 Ekzaminimi i institucioneve të marra në shqyrtim.

196 Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit, "Plani Kombëtar i Veprimit OGP, AKSHI takim konsultativ me grupet e interesit", 28 shkurt 2023, <https://akshi.gov.al/plani-kombetar-i-veprimit-ogp-akshi-takim-konsultativ-me-grupet-e-interesit/>.

REKOMANDIMET E MONITORIMIT TË RAP 2021/2022

Në fushën e ofrimit të shërbimeve ka pasur pak zhvillime që kanë sjellë përmirësime të vogla në marrëdhëniet ndërmjet ofruesve të shërbimeve dhe OSHC-ve dhe qytetarëve. Përmirësimet janë të rëndësishme – veçanërisht në ofrimin e shërbimeve digjitale – por janë zbatuar pa konsultimet e duhura me publikun. Gjithashtu janë shpërfillur rreziqet që vijnë nga ofrimi i shërbimeve vetëm në platformën e-Albania. Rekomandimet e mëposhtme përfshijnë ato të ciklit të mëparshëm të monitorimit të cilat vazhdojnë të jenë të nevojshme dhe të tjera që synojnë të adresojnë disa nga efektet negative të zhvillimeve të reja të ndodhura nga cikli i mëparshëm i monitorimit.

1. ADISA duhet të identifikojë boshllëqet në zbatimin e politikës së ofrimit të shërbimeve, veçanërisht në lidhje me dallimet midis: (a) zonave rurale dhe atyre urbane; (b) qendrës dhe periferisë; (c) qytetarëve të arsimuar dhe atyre më pak të arsimuar; (d) grupeve shoqërore që nuk kanë nevojë të posaçme dhe atyre të përjashtuara dhe në nevojë. Për këtë qëllim, ADISA duhet të angazhojë intensivisht OSHC-të që punojnë për të drejtat e personave me aftësi të kufizuara dhe të grupeve të përjashtuara nga shoqëria për të përmirësuar cilësinë e ofrimit të shërbimeve për këto grupe.
2. ADISA duhet t'i japë përparësi zhvillimit të një kornize tërësore të politikave për sigurimin e cilësisë së shërbimeve administrative. Për këtë qëllim, mbledhja e të dhënave dhe raportimi për përvojën e qytetarëve gjatë marrjes së shërbimeve është thelbësore.
3. Institucionet ofruese të shërbimeve administrative duhet të mundësojnë dhe promovojnë në faqet e tyre të internetit mundësitë për të dhënë komente për përmirësimin e shërbimeve administrative.
4. Institucionet ofruese të shërbimeve administrative duhet të publikojnë në mënyrë aktive të dhëna bazë në lidhje me përshtypjet e qytetarëve për shërbimet administrative që ata marrin.
5. Qeveria duhet të promovojë monitorimin gjithëpërfshirës të ofrimit të shërbimeve nga shoqëria civile dhe qytetarët.
6. Institucionet ofruese të shërbimeve administrative duhet të sigurojnë që personeli i tyre të jetë i trajnuar për të komunikuar në mënyrë profesionale dhe për të ndihmuar personat me aftësi të kufizuara dhe grupeve të tjera në nevojë.
7. ADISA dhe institucionet e tjera ofruese të shërbimeve administrative duhet të bëjnë të disponueshëm informacionin mbi shërbimet administrative në formate të dhënave të përpunueshme (open data).
8. ADISA dhe Agjencia për Dialog dhe Bashkëqeverisje duhet të kenë kompetenca të dallueshme nga njëra-tjetra. Aktualisht ka mbivendosje të dy institucioneve në lidhje me monitorimin, vlerësimin dhe raportimin dhe kjo nuk e ndihmon politikën efektive të ofrimit të shërbimeve.
9. Agjencia për Dialog dhe Bashkëqeverisje duhet të ketë faqen e saj të dhe të përgatitë në përputhje me Ligjin për të Drejtën e Informimit, Programin e saj të Transparencës.

VII.

Miradministrimi i Financave Publike

TREGUESIT WEBER TË PËRDORUR NË MIRADMINISTRIMIN E FINANCEVE PUBLIKE DHE VLERAT PËR SHQIPËRINË

P5 I1: Transparenca dhe mundësia e përftimit të dokumenteve buxhetore					
0	1	2	3	4	5
P6&8 I1: Disponueshmëria publike e informacionit për kontrollin e brendshëm financiar publik dhe të mbikëqyrjes parlamentare					
0	1	2	3	4	5
P11&13 I1: Disponueshmëria publike e informacionit në lidhje me prokurimin publik					
0	1	2	3	4	5
P16 I1: Komunikimi dhe bashkëpunimi i autoritetit kombëtar të auditimit me publikun në lidhje me punën e institucionit					
0	1	2	3	4	5

GJENDJA PËR MIRADMINISTRIMIN E FINANCEVE PUBLIKE (MFP) DHE ZHVILLIMET KRYESORE QË NGA VITI 2020

Pas pandemisë COVID-19 ekonomia shqiptare u rimëkëmb mirë, por rritja reale e produktit të brendshëm bruto (PBB) parashikohet të bjerë në 2.2% në 2023.¹⁹⁷ Ndërkohë, borxhi publik gjatë 2022 ishte 66.97%, ulje e ndjeshme nga 73.16% në vitin 2021.¹⁹⁸ Gjatë vitit 2022 Indeksi i çmimeve të konsumit (IÇK) filloi të rritet ndjeshëm gjatë vitit 2022 kryesisht për shkak të ndikimit të luftës në Ukrainë. IÇK u rrit nga 4% në shkurt 2022 në 8.3% në tetor 2022.¹⁹⁹

Shqipëria miratoi kornizën e re strategjike të miradministrimit të financave publike në vitin 2019 nëpërmjet Strategjisë së Miradministrimit të Financave Publike 2019-2022.²⁰⁰ Strategjia e re bazohet në atë të mëparshmen, e cila do të zgjaste deri në vitin 2020. Objektivi i përgjithshëm i Strategjisë së MFP-së është të mundësojë një buxhet më të mirëbalancuar dhe të qëndrueshëm me një raport të ulur të borxhit nëpërmjet kontrollit dhe miradministrimit më të fortë financiar, auditimeve, si dhe duke u kujdesur që zbatimi i buxhetit është në përputhje me politikat e qeverisë. Strategjia ka gjashtë objektiva specifike: (i) një kuadër fiskal i qëndrueshëm dhe i kujdeshëm, (ii) planifikim i mirë-integruar dhe efikas, (iii) rritje e kapaciteteve për mbledhjen e të ardhurave, (iv) zbatim efikas i buxhetit, (v) transparencë e financave publike, (vi) kontroll të brendshëm të efektshëm dhe (vii) mbikëqyrje të efektshme të jashtme të financave publike.

Megjithatë, menaxhimi i investimeve publike duhet të forcohet me një proces të unifikuar për përgatitjen, priorizimin dhe vlerësimin e të gjitha projekteve të investimeve publike, ndërkohë që duhet të parandalohet zgjerimi i PPP-ve.²⁰¹

Rekomandimet e SIGMA-s, Bankës Botërore dhe FMN-së janë përdorur si referencë për Strategjinë e MFP-së. Ligji për PPP-të është ndryshuar për t'i dhënë ministrisë së Financave dhe Ekonomisë autoritet të qartë për të vlerësuar dhe miratuar projektet e partneritetit publik-privat, por sipas FMN-së duhen dyfishuar përpjekjet për të rritur këto kapacitete që MFE të ketë rol aktiv në përzgjedhjen e projekteve dhe në kryerjen e monitorimit dhe vlerësimit. Ligji i buxhetit për vitin 2023 vendosi që kufiri i vlerës për PPP-të të jetë 35.9% e PBB-së.²⁰²

197 Fondi Monetar Ndërkombëtar, "Shqipëria: Raporti i stafit për konsultimin e Nenit IV" Raporti kombëtar Nr. 32/362 (Washington, DC: botimet e FMN, 2022), <https://bit.ly/3mdhMn8>.

198 Ministria e Financave dhe Ekonomisë, "Buletini statistikor i borxhit", 31 Dhjetor 2022, 16, <https://financa.gov.al/wp-content/uploads/2023/02/Buletini-i-Borxhit-T4-2022.pdf>.

199 INSTAT, "Indeksi i Çmimit të Konsumatorit", janar 2023, http://www.instat.gov.al/media/11226/ick_janar_2023.pdf.

200 Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Strategjia Sektoriale e Miradministrimit të Financave Publike 2019-2022 (Dhjetor 2019), <https://financa.gov.al/wp-content/uploads/2020/06/PFM-Strategy-2019-2022-ENG.pdf>.

201 Fondi Monetar Ndërkombëtar, 13.

202 Neni 18, Ligji nr. 84/2022 "Për buxhetin e vitit 2021", <https://financa.gov.al/per-buxhetin-e-vitit-2023/>.

Strategjia e MFP-së vëren se nevojiten kapacitete më të forta analitike në agjencitë qeveritare dhe në ministrinë e Financave dhe Ekonomisë (MFE) për të vlerësuar siç duhet raportin midis kostos dhe përfitim të PPP-ve dhe për të përmirësuar hartimin dhe mbikëqyrjen e këtyre projekteve, ndërsa kapaciteti i MFE-së për të vlerësuar dhe monitoruar investimet publike – përfshirë PPP-të – është i fragmentuar.²⁰³ Megjithatë, është e rëndësishme të theksohet se një çështje kyçe e lidhur me kontrollin e PPP-ve – përkatësisht, propozimet e pakërkua – vazhdon të jetë një praktikë e ligjshme pavarësisht ndryshimeve të fundit në ligjin për PPP-të. Ky ndryshim i lejon ato vetëm për projekte që lidhen me prodhimin dhe infrastrukturën e energjisë dhe në ndërtimin dhe sigurimin e shërbimeve për portet dhe aeroportet.²⁰⁴

Fondi Monetar Ndërkombëtar (FMN) ka vërejtur disa rreziqe fiskale dhe mangësi në administrimin e financave publike. FMN nënvizon gjithashtu rreziqet e pastrimit të parave që vijnë nga plani i qeverisë për amnistinë fiskale për shqiptarët që jetojnë dhe punojnë jashtë vendit. FMN përsërit shqetësimet e saj se vendimet për partneritetet publik-privat (PPP) – që vlerësohet të kenë arritur në 40% të PBB-së së vendit për vitin 2022 – janë bërë jashtë procesit të rregullt buxhetor, ndërkohë që duhet të të publikohet informacioni mbi kontratat e prokurimit gjatë pandemisë dhe pas tërmetit, përfshi emrat e kompanive dhe përfitues e tyre.²⁰⁵

Me asistencën teknike të ekspertëve të SIGMA, MFE-ja ka miratuar tre udhëzime për kontrollin e brendshëm për përmirësimin e mekanizmave të kontrollit të brendshëm financiar publik (KBFP) për: (i) vlerësimin e riskut në angazhimin e kontrollit; (ii) zhvillimin e një programi të brendshëm të kontrollit të cilësisë dhe përmirësimeve; (iii) kontrollin e detyrimeve të prapambetura.²⁰⁶

Njëfarë progresi është arritur edhe për kontrollin e jashtëm. Kontrolli i Shtetit Shqiptar (KLSH) miratoi udhëzime të reja që synojnë përmirësimin e performancës dhe kontrollit financiar; megjithatë, sekretariati i përbashkët i krijuar nga Ministria dhe KLSH-ja për përmirësimin e shkallës së zbatimit të rekomandimeve të kontrollit të brendshëm dhe të jashtëm, nuk u mblodh gjatë vitit 2021 për shkak të ndryshimeve të stafit dhe lëvizjeve paralele brenda KLSH.²⁰⁷

ÇFARË MONITORON WEBER-I DHE SI?

Monitorimi i fushës së MFP-së kryhet nëpërmjet gjashtë Parimeve SIGMA.

Parimi 5: Është siguruar raportimi dhe kontrolli transparent i buxhetit.

Parimi 6: Sistemi i funksionimit të kontrollit të brendshëm përcakton përgjegjësitë dhe kompetencat, ndërsa zbatimi i tij nga institucionet buxhetore është në përputhje me legjislacionin që rregullon miradministrimin e financave publike dhe administratën publike në përgjithësi.

Parimi 8: Sistemi i funksionimit të auditit të brendshëm pasqyron standardet ndërkombëtare dhe zbatimi i tij nga institucionet buxhetore është në përputhje me legjislacionin që rregullon administratën publike dhe miradministrimin e financave publike në përgjithësi.

Parimi 11: Gjenden kapacitete institucionale dhe administrative qendrore për të hartuar, zbatuar dhe monitoruar politikën e prokurimit në mënyrë të efektshme dhe efikase.

Parimi 13: Proceset e prokurimit publik përputhen me parimet themelore të trajtimit të barabartë, mosdiskriminimit, proporcionalitetit dhe transparencës, ndërsa sigurojnë përdorimin më efikas të mundshëm të fondeve publike dhe përdorimin më të mirë të teknikave dhe metodave moderne të prokurimit.

Parimi 16: Autoriteti kombëtar i auditimit (Kontrolli i Lartë i Shtetit) zbaton standardet në mënyrë të paanshme dhe objektive për të siguruar auditime me cilësi të lartë, të cilat ndikojnë pozitivisht në funksionimin e sektorit publik.

203 Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Strategjia Sektoriale e Miradministrimit të Financave Publike 2019-2022*, 27.

204 Neni 25, Ligji nr. 125/2013 "Për koncesionet dhe partneritetin publik-privat", <https://qbz.gov.al/eli/ligj/2013/04/25/125-2013>.

205 Fondi Monetar Ndërkombëtar, "Shqipëria: Raporti i stafit për konsultimin e Nenet IV 2020", 13.

206 Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Raporti Vjetor i Monitorimit të Menaxhimit të Financave Publike 2021, 46, <https://financa.gov.al/wp-content/uploads/2022/09/2021-PFM-Annual-Monitoring-Report.pdf>.

207 Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Raporti Vjetor i Monitorimit të Menaxhimit të Financave Publike 2021, 51.

Ndërsa këto parime vlerësohen hollësisht nga SIGMA, WeBER-i përqendrohet dhe përforcon elementet e transparencës dhe përfthimit të informacionit, komunikimit me publikun, si dhe të qasjes proaktive dhe miqësore ndaj qytetarëve për informimin e tyre.

Treguesi i parë vlerëson transparencën dhe disponueshmërinë e dokumenteve buxhetore, duke matur sa të përfthueshme janë për qytetarët dokumentet kryesore buxhetore (të tilla si buxheti vjetor dhe raportet për zbatimin e tij), si dhe në ç'masë paraqiten dhe përshtaten me nevojat e qytetarëve dhe shoqërisë civile. Për këtë qëllim, burimet kryesore të përdorura janë të dhënat e disponueshme në faqet e internetit të ministrisë përgjegjëse për financat, si edhe portalet zyrtare qeveritare dhe portalet e të dhënave të përpunueshme (open data).

Treguesi i dytë mat disponueshmërinë dhe komunikimin e informacionit thelbësor për KBFP-në për publikun dhe palët e tjera të interesuara (duke përfshirë raporte tërësore, rishikime të cilësisë së auditit të brendshëm (AB) dhe informacione procedurale të miradministrimi dhe kontrolli financiar (MKF). Analiza merr në konsideratë faqet zyrtare të internetit dhe dokumentet e mundësuar nga institucionet qeveritare të ngarkuara me politikën për KBFP-së. Janë analizuar faqet e internetit të gjitha ministrive për disponueshmërinë e informacionit specifik në lidhje me MKF-në, ndërsa dokumentacioni zyrtar parlamentar shërben për matjen e shpeshtisë së kontrollit parlamentar të KBFP-së.

Në fushën e auditimit të jashtëm, qasja e treguesit merr parasysh praktikën e komunikimit dhe bashkëpunimit të KLSH-së me publikun. Kjo fushë shqyrton çështjet në vijim: (1) nëse ka strategji komunikimi; (2) mjetet e komunikimit të përdorura; (3) lehtësinë e të kuptuarit të raporteve të auditimit; (4) mënyrën e raportimit të çështjeve të identifikuar nga grupet e jashtme të interesit; (5) konsultimet me shoqërinë civile. Për këtë qëllim, u ndërthur analiza e dokumenteve dhe e faqes së internetit të KLSH-së me intervista gjysmë të strukturuar me personelin e KLSH-së për të mbledhur informacione shtesë ose që mungonin.

Së fundmi, në fushën e prokurimit publik, treguesi mat disponueshmërinë për publikun të informacionit për prokurimin publik. Ai shqyrton nëse autoritetet qendrore të prokurimit dhe autoritetet kryesore kontraktuese publikojnë plane dhe raporte vjetore, si dhe vlerëson se sa informuese dhe miqësore ndaj qytetarëve janë portalet qendrore të prokurimit publik për publikun e interesuar. Gjithashtu, ky tregues shqyrton disponueshmërinë e të dhënave të përpunueshme (open data) për prokurimin, si dhe përqindjen e proceseve të prokurimit publik të bëra me procedura të hapura. Ky tregues bazohet tërësisht në shqyrtimin e dokumentacionit zyrtar për politikën e prokurimit publik.

REZULTATET E MONITORIMIT TË WEBER-IT

Parimi 5: Është siguruar raportimi dhe shqyrtimi transparent i buxhetit

Treguesi WeBER MFP P511: Transparenca dhe mundësia e përfthimit të dokumenteve buxhetore

Elementet e treguesit	Rezultate 2021/2022	Rezultate 2019/2020	Rezultate 2017/2018
E1. Buxheti vjetor i miratuar mund të përfthohet lehtësisht në internet	0/4	0/4	0/4
E2. Raportet mujore të zbatimit të buxhetit vjetor mund të përfthohen lehtësisht në internet	4/4	4/4	4/4
E3. Raportet gjashtëmujore të zbatimit të buxhetit vjetor mund të përfthohen lehtësisht në internet	0/4	0/4	0/4
E4. Raportet e zbatimit të buxhetit (mujore, 6-mujore, të fundvitit) përmbajnë të dhëna për shpenzimet e buxhetit të ndara sipas klasifikimit funksional, organizativ dhe ekonomik	2/4	4/4	0/4

Elementet e treguesit	Rezultate 2021/2022	Rezultate 2019/2020	Rezultate 2017/2018
E5. Raporti vjetor i fundvitit përmban informacione jo-financiare në lidhje me performancën e qeverisë	2/2	2/2	2/2
E6. Prezantimi zyrtar i buxhetit vjetor miqësor për lexuesit (Buxheti i Qytetarëve) publikohet rregullisht në internet	4/4	4/4	4/4
E7. Të dhënat buxhetore publikohen në formatin e të dhënave të përpunueshme (open data)	2/2	2/2	2/2
Rezultati i përgjithshëm	14/24	16/24	12/24
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)²⁰⁸	3	3	2

Ky tregues mat transparencën e planifikimit dhe zbatimit buxhetor duke shqyrtuar dokumentet e publikuara nga MFE-ja, që është edhe institucioni përgjegjës për menaxhimin e financave publike. Ministria e Financave dhe Ekonomisë publikon rregullisht raporte mujore, 6-mujore dhe vjetore për buxhetin. Raportet mujore gjenden në seksionin e raportit të statistikave fiskale në faqen e ministrisë, gjithashtu publikohet edhe buxheti i qytetarit për vitet 2016-2022.

Raportet e buxhetit nuk gjenden lehtësisht. Mund të duhen më shumë se tre klikime nga faqja kryesore pasi nuk janë të strukturuar mirë. Për shembull, raportet 6-mujore dhe vjetore mund të gjenden në skedën për raportimin e buxhetit (*Raportime*) dhe planifikimin buxhetor (*Legjislacioni*). Kjo për shkak se e njëjta paketë të dhënash me emrin "Buxheti faktik ndër vite" është ngarkuar në të dy skedat, kështu që gjendet në dy vende. Ndërsa, raportimi 6-mujor gjendet në programin ekonomik dhe fiskal, tek raportimi buxhetor.²⁰⁹

Shpenzimet në raportet buxhetore gjatë vitit²¹⁰ klasifikohen bazuar në fushat ekonomike dhe funksionale. Shpenzimet ekonomike përfshijnë pagat, investimet kapitale, transfertat buxhetore për qeverinë vendore, pagesat e interesit, mbrojtjen sociale dhe subvencionet; shpenzimet funksionale përfshijnë arsimin e lartë dhe energjinë

Shpenzimet në raportin gjashtëmujor²¹¹ kategorizohen bazuar në fushat ekonomike, organizative dhe funksionale. Shpenzimet ekonomike përfshijnë pagat, mbrojtjen sociale, subvencionet, transferimet e qeverisë vendore dhe pagesat e interesit. Shpenzimet organizative përfshijnë të gjitha ministritë, prokurorinë, gjykatat, institucionet e verifikimit, Presidentin dhe Kuvendin.²¹² Shpenzimet funksionale mbulojnë energjinë, strehimin, arsimin, bujqësinë dhe zhvillimin rural, kujdesin shëndetësor, transportin, turizmin dhe mjedisin.

Raporti vjetor për vitin 2021²¹³ përmban tri klasifikime të shpenzimeve. Raporti ndjek një strukturë që është e ngjashme me raportin gjashtëmujor, por jep të dhëna më tërësore për shpenzimet funksionale veçanërisht për mjedisin, kujdesin shëndetësor, mbrojtjen, sigurinë publike dhe arsimin

Raporti i zbatimit të buxhetit për vitin 2021 përfshin gjithashtu tregues jo-financiarë që vlerësojnë performancën e qeverisë sipas kapitullit 4.4 "Treguesit kryesorë të performancës sipas ministrive të linjës" Kjo pjesë përshkruan objektivat e politikës që janë përmbushur për secilën nga ministritë. Për shembull, rritja e numrit të nxënësve të arsimit të mesëm, ose numri i fermerëve që kanë përfituar nga skema të ndryshme financimi të hartuara për të nxitur prodhimin dhe punësimin.

Buxheti i parë i thjeshtuar për qytetarët për Shqipërinë u publikua në vitin 2016 dhe ka vazhduar të publikohet online gjatë periudhës 2016-2022.²¹⁴

208 Konvertimi i pikëve: 0-4 pikë = 0; 5-8 pikë = 1; 9-12 pikë = 2; 13-16 pikë = 3; 17-20 pikë = 4; 21-24 pikë = 5

209 Ministria e Financave dhe Ekonomisë, "Programi ekonomik-fiskal", aksesuar më 21 shkurt 2023, <https://financa.gov.al/programi-ekonomiko-fiskal/>

210 Ministria e Financave dhe Ekonomisë, "Statistika fiskale mujore", aksesuar më 21 shkurt 2023, <https://www.financa.gov.al/statistika-fiskale-mujore/>.

211 Ministria e Financave dhe Ekonomisë, "Buxheti 2021", aksesuar më 21 shkurt 2023, <https://financa.gov.al/buxheti-2021/>

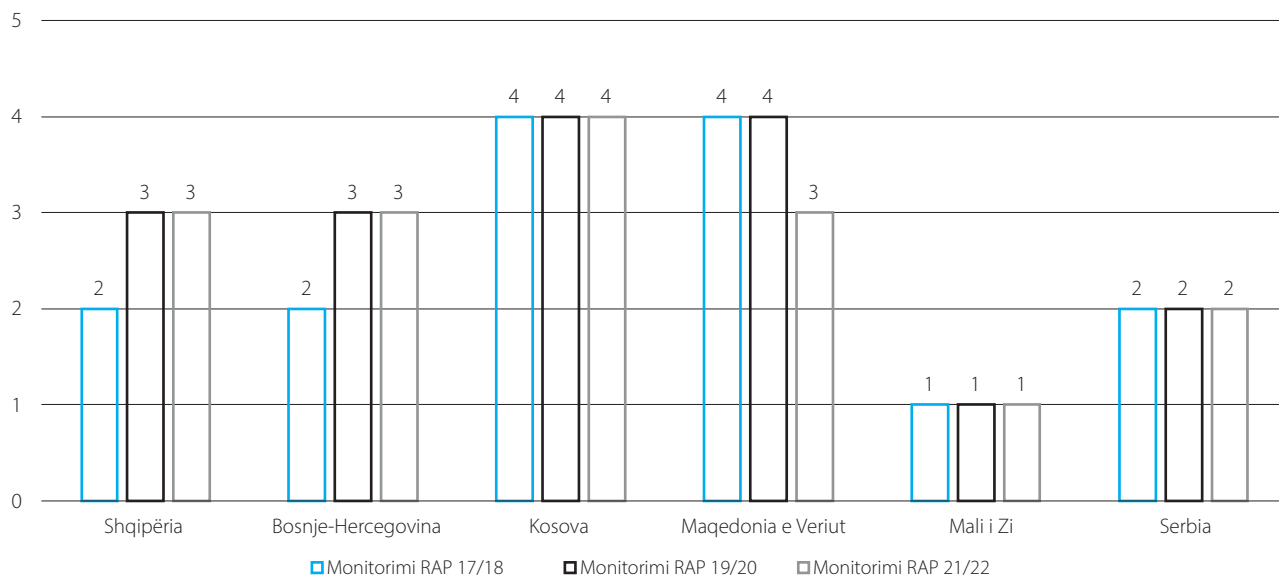
212 Shih për shembull, Ministria e Financave dhe Ekonomisë, "Buxheti 2020", <https://www.financa.gov.al/buxheti-2020/>.

213 Ministria e Financave dhe Ekonomisë, "Paketa e projektligjit të buxhetit faktik", aksesuar më 21 shkurt, <https://financa.gov.al/paketa-e-projektligjit-te-buxhetit-faktik-2021/>

214 Ministria e Financave dhe Ekonomisë, "Buxheti i qytetarit", <https://www.financa.gov.al/buxheti-i-qytetarit-2/>.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi MFP P511: Transparenca dhe mundësia e përfutimit të dokumenteve buxhetore

Parimi 6: Sistemi i funksionimit të kontrollit të brendshëm përcakton përgjegjësitë dhe kompetencat, ndërsa zbatimi i tij nga institucionet buxhetore është në përputhje me legjislacionin që rregullon miradministrimin e financave publike dhe administratën publike në përgjithësi.

Parimi 8: Sistemi i funksionimit të auditit të brendshëm pasqyron standardet ndërkombëtare dhe zbatimi i tij nga institucionet buxhetore është në përputhje me legjislacionin që rregullon administratën publike dhe miradministrimin e financave publike në përgjithësi.

Treguesi WeBER MFP P6_P8 I1: Disponueshmëria publike e informacionit për kontrollin e brendshëm financiar publik dhe të mbikëqyrjes parlamentare

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. Raporti vjetor i konsoliduar i KBFP-së hartohet dhe publikohet rregullisht në internet.	4/4	4/4	4/4
E2. Rishikimet e cilësisë së raporteve të auditimit të brendshëm hartohen dhe botohen rregullisht në internet.	0/2	0/2	0/2
E3. Ministritë publikojnë informacione në lidhje me miradministrimin dhe kontrollin financiar.	2/2	2/2	1/2
E4. Njësia Qendrore e Harmonizimit (NJQH) angazhohet në mënyrë proaktive me publikun	0/2	0/2	0/2
E5. Parlamenti shqyrton/rishikon rregullisht raportin e konsoliduar për KBFP-në	0/2	0/2	2/2
Rezultati i përgjithshëm	6/12	6/12	7/12
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)²¹⁵	2	2	3

215 Konvertimi i pikëve: 0-2 pikë = 0; 3-4 pikë = 1; 5-6 pikë = 2; 7-8 pikë = 3; 9-10 pikë = 4; 11-12 pikë = 5.

Ky tregues mat disponueshmërinë dhe diskutimin në parlament të raporteve të kontrollit të brendshëm financiar publik (KBFP). MFE publikon rregullisht raportet e KBFP-sës.²¹⁶ Ato përfshijnë (1) vlerësimin e performancës së njësive të qeverisjes së përgjithshme, (2) miradministrimin dhe kontrollin financiar, (3) vlerësimin e zbatimit të parimeve të kontrollit të brendshëm, (4) mbështetjen nga MFE për zhvillimin e sistemit të kontrollit të brendshëm, dhe (5) zhvillimin e auditimit të brendshëm në sektorin publik.

Struktura e raporteve të KBFP nuk ka ndryshuar nga raporti i fundit i ciklit të monitorimit. Ato përfshijnë 18 tregues të performancës, tre prej të cilëve trajtojnë masat për kontrollin e brendshëm financiar. Ata matin efektshmërinë e mekanizmave të kontrollit financiar, cilësinë e raporteve të brendshme financiare të paraqitura pranë MFE nga institucionet buxhetore dhe nëse plani i veprimit për vendosjen e sistemit të kontrollit të brendshëm financiar është i kënaqshëm.²¹⁷ Këto matje kryhen kryesisht nëpërmjet një pyetësi vetëvlerësimi të plotësuar nga institucionet publike.

Përkundër raporteve gjithëpërfshirëse të KBFP-së dhe përfshirjes së vlerësimit të raporteve të auditimit të brendshëm të institucioneve të zgjedhura publike, nuk ka pasur asnjë rishikim të cilësisë së raporteve të auditimit të brendshëm të botuara veçmas sipas metodologjisë. Sidoqoftë, disa nga mangësitë e theksuara në raportet e KBFP-së për cilësinë e auditit të brendshëm përfshijnë:

1. Raporteve të auditimit të brendshëm u mungon analiza e thellë, prandaj paraqiten rekomandime për rezultatin, por jo arsytet për keqmenaxhimin financiar;
2. Struktura e raportit të auditimit të brendshëm nuk ndjek standardet profesionale dhe rekomandimet janë të paqarta dhe të përgjithshme;
3. Afatet dhe rekomandimet shpesh janë të gabuara. Afatet e vendosura nga auditorët e brendshëm nuk janë në përputhje me natyrën e veprimit të rekomanduar dhe kohën e nevojshme për t'u zbatuar.²¹⁸

Ministritë japin informacion për zyrтарin përgjegjës për menaxhimin e kontrollit të brendshëm financiar, por japin pak informacion mbi planet dhe aktivitetet e tyre për përmirësimin e KBFP-së, p.sh. regjistri i riskut ose rregullorja e procedurave. Nga 11 ministri, nëntë (82%) kanë specifikuar të paktën një informacion siç kërkohet në metodologjinë e elementeve. Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme dhe Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale kanë publikuar regjistrat e riskut si pjesë e planeve të tyre të integritetit. Në raportin e fundit të KBFP theksohet mungesa e regjistrave të riskut dhe mospërditësimi i tyre në kohë.²¹⁹

Sipas Ligjit për Menaxhimin dhe Kontrollin Financiar, ministri i Financave i paraqet Këshillit të Ministrave dhe Kontrollit të Lartë të Shtetit raportin e konsoliduar të KBFP brenda muajit maj.²²⁰ dhe me kërkesë të komisionit përkatës parlamentar²²¹, raporton për realizimin e buxhetit të shtetit dhe KBFP. Nga informacioni i publikuar nuk ka asnjë dokumentacion të publikuar nga ku mund të nxirret përfundimi se raportet e KBFP-së janë diskutuar në Kuvendin e Shqipërisë – as në një seancë plenare, as në seancat e Komisionit për Ekonominë dhe Financat. Raporti i Komisionit Evropian për Shqipërinë për vitin 2022 përmend se raporti i KBFP po diskutohej në Kuvendin e Shqipërisë si pjesë e debatit për miratimin e buxhetit të ri të shtetit²²²; megjithatë, kjo nuk tregon se raportet e KBFP në dy vitet e fundit kanë qenë pjesë e diskutimeve të agjendës së Komisionit për Ekonominë dhe Financat apo të ndonjë seance plenare.

Mungesa e debateve parlamentare për raportet e KBFP është veçanërisht shqetësuese duke pasur parasysh që asnjë nga ministritë nuk kishte publikuar regjistrin e risqeve dhe rregullat e procedurave për miradministrimin dhe kontrollin financiar.

216 Ministria e Financave dhe Ekonomisë, "Raportet vjetore", <https://www.financa.gov.al/raportet-vjetore/>.

217 Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik, Raport për Funkcionimin e Sistemit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik në Njësitë e Përgjithshme të Qeverisë për vitin 2021 (Tiranë: Ministria e Financave dhe Ekonomisë, 2022), <https://financa.gov.al/wp-content/uploads/2022/09/Raporti-KBFP-2021-Final.pdf>.

218 Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik, Raport për Funkcionimin e Sistemit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik në Njësitë e Përgjithshme të Qeverisë për vitin 2021, 67.

219 Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik, Raport për Funkcionimin e Sistemit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik në Njësitë e Përgjithshme të Qeverisë për vitin 2021, 8.

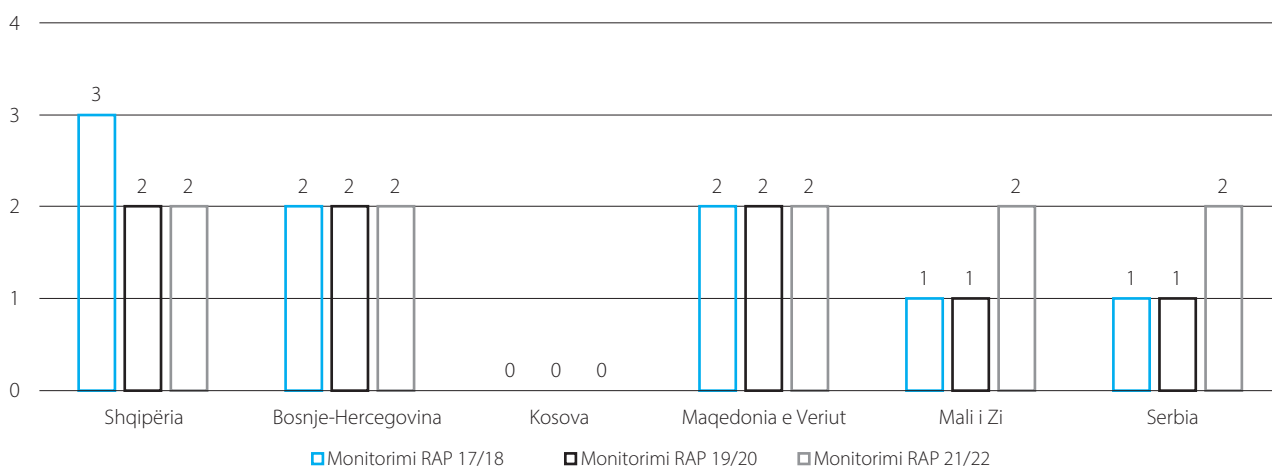
220 Neni 18 (3), Ligji nr. 10 296, datë 8.7.2010 "Për menaxhimin financiar dhe kontrollin", <https://qbz.gov.al/eli/ligj/2010/07/08/10296>.

221 Neni 7 (2), Ligji nr. 10 296, datë 8.7.2010 "Për menaxhimin financiar dhe kontrollin".

222 Komisioni Evropian, "Raporti për Shqipërinë 2022", 67.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi MFP P6_P8 I1: Disponueshmëria publike e informacionit për kontrollin e brendshëm financiar publik dhe të mbikëqyrjes parlamentare

Parimi 11: Ekzistojnë kapacitete institucionale dhe administrative qendrore për të hartuar, zbatuar dhe monitoruar politikën e prokurimit në mënyrë të efektshme dhe efikase

Parimi 13: Proceset e prokurimit publik përpunohen me parimet themelore të trajtimit të barabartë, mosdiskriminimit, proporcionalitetit dhe transparencës, ndërsa sigurojnë përdorimin më efikas të mundshëm të fondeve publike dhe përdorimin më të mirë të teknikave dhe metodave moderne të prokurimit.

WeBER MFP P11_13 I1: Disponueshmëria publike e informacionit në lidhje me prokurimin publik

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020
E1. Autoriteti qendror i prokurimit raporton rregullisht tek publiku për zbatimin e politikës së përgjithshme të prokurimit publik	4/4	4/4
E2. Organi qendror i shqyrtimit të ankesave raporton rregullisht tek publiku për procedurat për mbrojtjen e të drejtave të operatorëve ekonomikë gjatë procesit të prokurimit publik	4/4	4/4
E3. Raportimi për prokurimin publik që bëhet nga autoriteti qendror i prokurimit është miqësor ndaj qytetarëve dhe i disponueshëm për ta	2/2	2/2
E4. Portali i prokurimit publik është i lehtë për t'u përdorur	2/2	2/2
E5. Autoritetet kontraktuese të nivelit qendror publikojnë rregullisht planet vjetore të prokurimit	0/4	0/4
E6. Autoritetet kontraktuese të nivelit qendror publikojnë rregullisht raporte vjetore të prokurimit	0/4	0/4
E7. Autoriteti qendror i prokurimit publikon të dhëna të përpunueshme (open data) të prokurimit	2/2	0/2
E8. Procedurat e hapura dhe konkurruese janë metoda kryesore e prokurimit publik	4/4	4/4
Rezultati i përgjithshëm	18/26	16/26
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)²²³	4	3

223 Konvertimi i pikëve: 0-5 pikë = 0; 6-9 pikë = 1; 10-13 pikë = 2; 14-17 pikë = 3; 18-21 pikë = 4; 22-26 pikë = 5

Politika e prokurimit publik rregullohet nga Agjencia e Prokurimit Publik. Agjencia publikon rregullisht raporte vjetore për zbatimin e politikës së prokurimit publik.²²⁴ Raportet përfshijnë të dhëna për: (1) proceset e prokurimit; (2) nismat legislative; (3) veprimet konsultative (kërkesa për opinion të paraqitura nga institucionet qeveritare); (4) mekanizmat e verifikimit dhe zbatimit të kontratave; (5) publikimin e vendimeve; (6) çështjet gjyqësore; (7) bashkëpunimin ndërkombëtar të Agjencisë; (8) koordinimin dhe ndihmën për zbatimin e kontratave; (9) miradministrimin dhe publikimin e të dhënave; (10) miradministrimin e burimeve njerëzore dhe financiare.

Ministritë nuk publikojnë vazhdimisht planet e prokurimit publik dhe raportet e zbatimit. Ndërkohë që shumica e ministrive nuk publikojnë asnjë nga këto dokumente, disa ministri – ajo e Arsimit, ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, ministria e Infrastrukturës dhe ajo e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural – publikojnë ose planet e prokurimit ose raportet e zbatimit, por jo të dyja.

Rrjedhimisht, raportet e Agjencisë së Prokurimit Publik janë burimi kryesor i informacionit për prokurimin publik pasi ministritë e linjës zakonisht nuk i publikojnë planet e prokurimit dhe raportet e zbatimit. Raportet e prodhuara nga Agjencia ofrojnë të dhëna të gjera por ato nuk janë në format të përpunueshëm (open data). Raportet vjetore nuk përfshijnë vlerësimet dhe performancën e politikës së prokurimit. Megjithatë, për çdo procedurë prokurimi ato paraqesin statistika mbi konkurrueshmërinë e procesit dhe sasinë e kursyer të parave të taksapaguesve.

Për të përdorur funksionet e kërkimit në portalin e prokurimit publik nuk kërkohet regjistrim; aksesimi në dokumentacionin e plotë të tenderit është pa pagesë, ndërsa vendimet e tenderit publikohen në buletinet e Agjencisë së Prokurimit Publik. Në portalin e prokurimit publik mund të gjendet udhëzues për përdorimin e portalit; një seksion për pyetjet më të shpeshta; funksioni i kërkimit përfshin kërkimin me tekstit të lirë, llojin e njoftimit, autoritetin kontraktor, periudhën kohore, numrin e referencës dhe limitin minimal/maksimal të fondit. Por nuk ka fjalorth termash.

Komisioni i Prokurimit Publik është organi qendror i shqyrtimit të ankesave të prokurimit. Komisioni publikon raporte vjetore për punën e tij, që përfshijnë një pjesë për organizimin, funksionimin dhe performancën financiare të tij, si dhe një pjesë për administrimin e ankesave.²²⁵

Prokurimi publik kryhet në mënyrë të qendëruar nëpërmjet prokurimit elektronik. Thirrjet për prokurime dhe dokumentacioni i tenderit mund të merren falas në portalin e prokurimit elektronik²²⁶, ndërsa vendimet e prokurimit publikohen në buletinet e Agjencisë së Prokurimit Publik.²²⁷

Procedurat e hapura dhe kërkesat për propozime janë procedurat kryesore të përdorura për prokurimin publik. Ndërkohë që procedurat e hapura janë të pakufizuara, kërkesat për propozime të përzgjedhura nga autoritetet kontraktore janë të kufizuara për operatorët ekonomikë por janë konkurruese. Në ligjin e ri për prokurimin publik - Ligji nr. 162/2020 "Për prokurimin publik" – janë shfuqizuar dispozitat që mundësojnë kërkesat për propozim, por ato kanë hyrë në fuqi rreth tre muaj pas miratimit të ligjit.²²⁸ Megjithatë, pjesa e kërkesave për propozime për vitin 2021 ishte në nivele të ngjashme me vitin 2020 dhe 2019, duke sugjeruar që ligji ka pasur pak ndikim gjatë vitit 2021.

Për vitin 2021, përqindja e procedurave të hapura dhe e kërkesave për propozime është 94.9% (61% e të cilave janë kërkesa për propozime)²²⁹; për vitin 2020, përqindja e procedurave të hapura dhe kërkesave për propozime është 95% (60% e të cilave janë kërkesa për propozime)²³⁰; për vitin 2019, përqindja e procedurave të hapura dhe konkurruese është 98.1% (60.4% e të cilave janë kërkesa për propozime)²³¹.

224 Agjencia e Prokurimit Publik, "Analiza vjetore", <http://www.app.gov.al/rreth-nesh/analizat-vjetore/>.

225 Komisioni i Prokurimit Publik, "Raportet ndër vite", aksesuar më 22 shkurt 2023, <https://kpp.al/Raporte>.

226 Agjencia e Prokurimit Publik, "Njoftim i kontratës së shpallur", aksesuar më 22 shkurt 2023, <https://bit.ly/3niqt4>.

227 Agjencia e Prokurimit Publik, "Arkivi i buletinit të prokurimit publik", aksesuar më 22 shkurt 2023, <http://www.app.gov.al/t%C3%AB-tjera/arkiva/arkiva-e-buletinit-t%C3%AB-prokurimit-publik/>.

228 Ligji u aprovua më 23 dhjetor 2023, mund të gjendet në: <https://qzb.gov.al/eli/ligj/2020/12/23/162>.

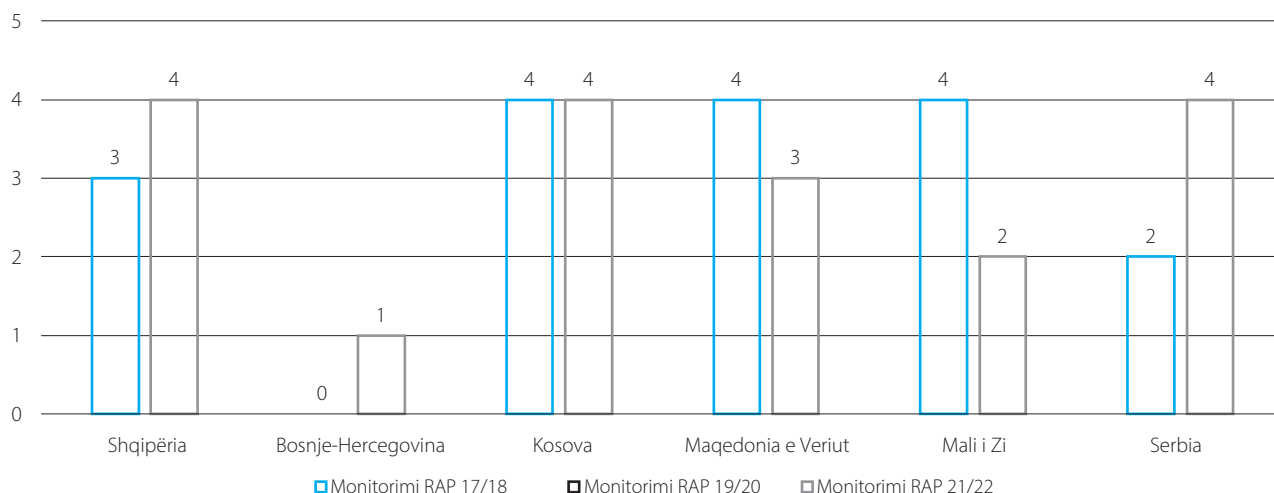
229 Agjencia e Prokurimit Publik, Raporti Vjetor 2021, 19, <https://www.app.gov.al/GetData/DownloadDoc?documentId=d60fda7a-4d75-4fea-bea4-e38eb6c54c18>.

230 Agjencia e Prokurimit Publik, Raporti Vjetor 2020, 20, <https://www.app.gov.al/GetData/DownloadDoc?documentId=09b4c972-7e23-442c-8006-cbfee786e2f0>.

231 Agjencia e Prokurimit Publik, Raporti Vjetor 2019, 19, <https://www.app.gov.al/GetData/DownloadDoc?documentId=d207b338-aa6d-4fc6-83c7-9431a6159715>.

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi MFP P11_13 I1: Disponueshmëria publike e informacionit në lidhje me prokurimin publik

Parimi 16: Autoriteti kombëtar i auditimit (Kontrolli i Lartë i Shtetit) zbaton standardet në mënyrë të paanshme dhe objektive për të siguruar auditime me cilësi të lartë, të cilat ndikojnë pozitivisht në funksionimin e sektorit publik

Treguesi WeBER PFM P16 I1: Komunikimi dhe bashkëpunimi i autoritetit kombëtar të auditimit me publikun në lidhje me punën e institucionit

Elementet e treguesit	Rezultatet 2021/2022	Rezultatet 2019/2020	Rezultatet 2017/2018
E1. KLSH zhvillon një strategji komunikimi për të informuar dhe për të pasur kontakt me publikun	4/4	2/4	4/4
E2. KLSH i ka vendosur të paktën një pozicion pune për komunikim proaktiv dhe për kthimin e përgjigjeve ndaj publikut	4/4	4/4	4/4
E3. KLSH përdor mënyra të ndryshme për të komunikuar me publikun	1/2	2/2	2/2
E4. KLSH prodhon përmbledhje të thjeshtëzuar të raporteve të auditimit që janë lehtësisht të lexueshme për qytetarët	0/4	0/4	0/4
E5. Janë zhvilluar kanale zyrtare për parashtrimin e ankesave ose nismave tek KLSH-ja nga grupet e jashtme të interes (publiku i gjerë, OSHC-të)	2/2	2/2	0/2
E6. KLSH-ja konsultohet me OSHC-të dhe punën e tyre me qëllim identifikimin e rrezeve në sektorin publik	0/2	0/2	2/2
Rezultati i përgjithshëm	11/18	10/18	12/18
Vlera e treguesit (shkalla 0 – 5)²³²	3	3	4

²³² Konvertimi i pikëve: 0-3 pikë = 0; 4-5 pikë = 1; 6-7 pikë = 2; 8-11 pikë = 3; 12-15 pikë = 4; 16-18 pikë = 5.

Kontrolli i Lartë i Shtetit (KLSH) miratoi strategjinë e re të komunikimit për periudhën 2022-2025.²³³ Objektivi i përgjithshëm i strategjisë është të ndërtojë besimin mes aktorëve kryesorë të interesit; të sigurojë që paanshmëria, drejtësia dhe profesionalizmi i punës së KLSH-së komunikohet në mënyrë efektive; dhe të zgjerojë shtrirjen dhe ndikimin e punës së saj në politikat publike.²³⁴ Ky objektivi i përgjithshëm ka edhe katër objektiva të veçantë: (i) promovimin e rolit dhe mandatit të KLSH nëpërmjet shtimit të mjeteve të komunikimit me palët e interesit, me qëllim forcimin e besimit; (ii) rritjen e ndikimit të veprimtarisë audituese të KLSH-së nëpërmjet raporteve cilësore, relevante dhe të qarta në funksion të llogaridhënies dhe transparencës; (iii) intensifikimin e ndërveprimit me Kuvendin e Shqipërisë për rritjen e kontrollit parlamentar ndaj institucioneve publike për zbatimin e rekomandimeve të KLSH-së me qëllim rritjen e efektivitetit të sistemit të auditimit të jashtëm; (iv) rritjen e komunikimit me subjektet e audituara dhe konsultimit me qytetarët, median, shoqërinë civile, botën akademike dhe partnerët ndërkombëtarë.²³⁵

Strategjia përcakton rolet për zbatimin e saj, por nuk ka miratuar ende një plan veprimi me masa dhe përgjegjësi specifike. Megjithatë, ka përfshirë dy objektiva specifike në lidhje me komunikimin: (i) Objektivi 1.9.2 - rritja e komunikimit me publikun nëpërmjet mediave dhe faqes së internetit të KLSH-së²³⁶; dhe (ii) Objektivi 3.3.1 i cili përfshin ndër të tjera zhvillimin e partneriteteve me shoqërinë civile, botën akademike dhe partnerët ndërkombëtarë²³⁷. Treguesit për matjen e objektivit të parë përfshijnë numrin e vizitorëve online në faqet e internetit dhe llogaritë e mediave sociale, si dhe komentet dhe rekomandimet. Treguesit për matjen e objektivit të dytë përfshijnë marrëveshje dhe aktivitete të përbashkëta.

Misioni i Drejtorisë së Komunikimit, Publikimit dhe Marrëdhënive me Jashtë është të rrisë kapacitetet e komunikimit dhe botimeve të KLSH-së, duke siguruar transparencë në marrëdhëniet me publikun nëpërmjet bashkëpunimit të gjerë me median dhe partnerë të tjerë. Drejtoria është gjithashtu njësi përgjegjëse për ndjekjen dhe raportimin lidhur me zbatimin e Strategjisë së Komunikimit. KLSH-ja ka një pozicion të dedikuar në stafin e saj përgjegjës për komunikimin me publikun dhe marrjes së përshtypjeve të tij, "Specialisti për marrëdhëniet me mediat/publikun", i cili është i ngarkuar me përpunimin e letrave dhe ndjekjen e komenteve, pyetjeve ose ankesave nga publiku.²³⁸

Specialisti për marrëdhëniet me median/publikun ndër të tjera ka këto detyra:

- Të kontribuojë në ekzaminimin dhe informimin e letrave drejtuar Kryetarit të KLSH-së nga subjekte të ndryshme dhe shpërndarjen e tyre në departamentet përkatëse sipas drejtimit dhe udhëzimeve të Kryetarit.
- Të ndjekë trajtimin dhe përgjigjen e të gjitha letrave, ankesave të publikut apo personave juridikë (shtetëror ose privat).
- Të hartojë dokumente, informacione që kanë të bëjnë me çështje të ndryshme për kthimin e përgjigjeve të letrave të publikut.

Marrja dhe përpunimi i letrave, kërkesave dhe ankesave rregullohet edhe me Rregulloren e Brendshme.²³⁹ Specialistit i marrëdhënive me mediat dhe publikun është emëruar që nga shtatori 2022, por nuk është emëruar ende koordinatori për të drejtat e informimit. Detyrat e koordinatorit për të drejtat e informimit i janë caktuar specialistit të marrëdhënive me mediat dhe publikun.²⁴⁰

KLSH-ja ka krijuar dy kanale në dispozicion për paraqitjen e ankesave dhe kërkimin e informacionit. Ndërkohë që për të paraqitur ankesa ka një faqe të dedikuar²⁴¹, kërkesat për informacion i paraqiten koordinatorit të

233 AKLSH, Strategjia e Komunikimit 2022-2025 (Tiranë: KLSH, 2022), <https://panel.klsh.org.al/storage/phpnl7OKn.pdf>.

234 KLSH, Strategjia e Komunikimit 2022-2025, 11.

235 KLSH, Strategjia e Komunikimit 2022-2025, 11-13.

236 KLSH, Strategjia e Komunikimit 2022-2025, 12.

237 KLSH, Strategjia e Komunikimit 2022-2025, 28.

238 ALSAI, Internal Regulation on the Organisation and Functioning of the State Audit Institution, 94, <https://panel.klsh.org.al/storage/phpJxnpO2.pdf>.

239 Neni 11, Paragrafi 11.30

240 Informacion i dhënë nga KLSH më 21 shkurt 2022 në përgjigje të një kërkesë për informacion.

241 KLSH, "Denoncime", aksesuar më 22 shkurt 2023, <https://www.klsh.org.al/denunciations>.

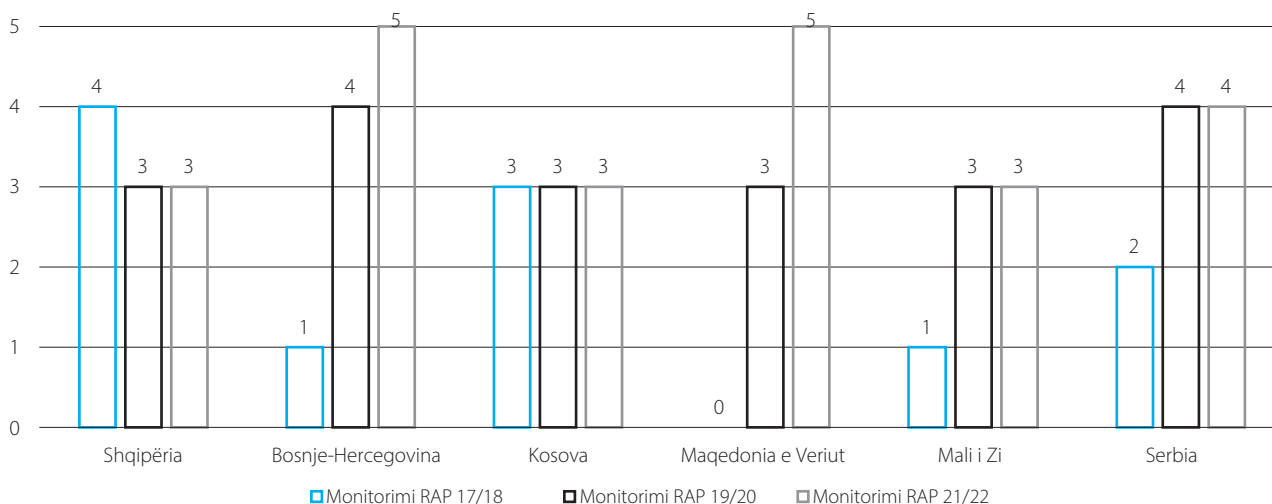
institucionit për të drejtat e informimit²⁴². Në raportin e performancës, KLSH-ja raporton çdo vit për përpunimin e ankesave dhe kërkesave për informacion. Pjesa për Programin e Transparencës²⁴³, përshkruan veprimet e kryera pas marrjes së ankesave të tilla. Pas shqyrtimit të ankesave, ato kategorizohen në ankesa (ose kërkesa të tjera) për të cilat KLSH-ja është ligjërisht përgjegjëse dhe ankesa për të cilat janë përgjegjëse institucione të tjera. Nëse ankesat hyjnë në kategorinë e dytë, ato u përcillen institucioneve përkatëse për t’iu përgjigjur çështjes së parashtruar. Ndërkohë, personi që ka parashtruar ankesën njoftohet për veprimin e ndërmarrë nga KLSH-ja dhe merr një përgjigje sapo ajo të dorëzohet në pranë KLSH-së nga institucioni përkatës.

Së fundmi KLSH-ja ka filluar t’i publikojë raportet e auditimit me njoftime për shtyp, të cilat japin në mënyrë të përbledhur gjetjet kryesore. Pavarësisht këtij zhvillimi pozitiv për komunikimin efektiv të gjetjeve me publikun, formati i tyre është i paqëndrueshëm. Disa prej ofrojnë informacion konciz dhe të lehtë për t’u lexuar - kryesisht pa gjuhë burokratike - ndërsa disa të tjera japin pak informacion në lidhje me periudhën e auditimit, çështjet kryesore të pajtueshmërisë ose performancës, dhe ndikimin e tyre në qeverisje, dhe përdorimin efikas të parave të taksapaguesve.²⁴⁴

Gjithashtu, KLSH-ja prodhon dhe publikon çdo muaj në faqen e saj të internetit buletin e auditeve²⁴⁵, i cili është një përbledhje e aktiviteteve të institucionit. KLSH-ja ka vetëm një kanal të mediave sociale – në LinkedIn²⁴⁶ – por nuk është aktiv në postime. Vlen gjithashtu të theksohet se KLSH-ja ka ndërprerë organizimin e konferencës “Muaji i Hapur”, i cili përfshinte organizimin e një sërë aktiviteteve së bashku me aktorë të shoqërisë civile për të diskutuar nismat kundër korrupsionit dhe integritetit me OSHC-të, studentët dhe akademikët.²⁴⁷

SI PARAQITET SHQIPËRIA NË KËNDVËSHTRIM RAJONAL?

Treguesi PFM P16 I1: Komunikimi dhe bashkëpunimi i autoritetit kombëtar të auditimit me publikun në lidhje me punën e tij

242 KLSH, "Koordinatori për të drejtat e informimit", aksesuar më 22 shkurt 2023, <https://www.klsh.org.al/content/85>.

243 KLSH, "Raporti i Performancës 2021", 148, <https://panel.klsh.org.al/storage/phpY6y1k5.pdf>.

244 Njoftimet për shtyp mund të gjenden nën rubrikën "Auditimet e fundit", të cilën mund ta gjeni në: https://www.klsh.org.al/content_pdf/163.

245 KLSH, "Buletini i auditeve", aksesuar më 22 janar 2023, https://www.klsh.org.al/cat_list/12.

246 <https://www.linkedin.com/company/departamenti-i-auditimit-t%C3%AB-performanc%C3%ABs-kontrolli-i-lart%C3%AB-i-shtetit/>.

247 Shihni për shembull agjendën për "Muajin e Hapur" të organizuar në 2019: <https://panel.klsh.org.al/storage/php7O3zv5.pdf>.

REZULTATET PËRMBLEDHËSE: MIRADMINISTRIMI I FINANCAVE PUBLIKE

Qëllimi i një sistemi transparent të miradministrimit të financave publike është t'i japë publikut informacione për shpenzimet e qeverisë, qëllimet e tyre dhe të mirat dhe shërbimet publike të marra si rrjedhojë e këtyre shpenzimeve. Ky informacion ndihmon drejt formësimit të një procesi gjithëpërfshirës të vendimmarrjes, nëpërmjet të cilit publiku mund të shprehë opinione të informuara mbi shpenzimin e parave të tyre, për rezultatet e investimeve publike dhe për rreziqet financiare që lidhen me shpenzimet publike.

Ndërsa situata për këtë zonë të RAP-së mbetet përgjithësisht e njëjtë krahasuar me ciklin e monitorimit 2019/2020, vlen të theksohet disponibiliteti i dokumenteve të prokurimit publik në format të përpunueshme (open data) nga Agjencia e Prokurimit Publik. Agjencia e Prokurimit Publik publikon rregullisht raporte vjetore mbi zbatimin e politikës së prokurimit publik dhe përfshin të dhëna për zbatimin e politikës së prokurimit në baza vjetore. Edhe pse ky është një zhvillim pozitiv drejt aksesit dhe transparencës më të madhe në politikën e prokurimit publik, ndikimi do të jetë i pjesshëm nëse institucionet përkatëse qeveritare nuk publikojnë sistematikisht dokumentacionin e tyre të prokurimit publik sipas dispozitave të Programit të Transparencës.

Raportimi buxhetor ka mbetur kryesisht i njëjtë dhe është mesatarisht gjithëpërfshirës. KBFP vazhdon të përballet me sfida në lidhje me certifikimin e auditorëve të brendshëm – pavarësisht përmirësimeve të rëndësishme – standardeve profesionale, raportimit dhe zbatimit të rekomandimeve. Edhe pse Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik kryen rishikime cilësore të raporteve të auditimit të brendshëm, ato nuk publikohen.

Politika e prokurimit publik dhe kuadri ligjor për prokurimet, koncesionet dhe PPP-të duhet të përmirësohen më tej. Të dhënat e fundit të publikuara për prokurimin publik tregojnë se heqja e dispozitës së kërkesës për propozim nuk ka ndikuar në bërjen e prokurimit më të hapur dhe konkurrues, ndërkohë që qeverisja e koncesioneve dhe PPP-ve duhet të përmirësohet ndjeshëm për të parandaluar keqpërdorimin e financimit publik dhe mungesën e llogaridhënies financiare.

Komunikimi i rezultateve të auditimit të jashtëm është përmirësuar disi, por të njëjtat çështje kryesore që lidhen me nevojën për komunikim të vazhdueshëm të rezultateve të auditimit dhe partneritet dhe angazhim më të fortë me OSHC-të dhe publikun e gjerë mbeten të patrajtuara. Është për të ardhur keq ndërprerja e "Muajit të hapur" të KLSH-së pasi ishte një praktikë e mjaft e mirë që shërbeu për të lehtësuar diskutimin mbi menaxhimin e financave publike dhe për të afruar institucionin me publikun.

REKOMANDIMET PËR MIRADMINISTRIMIN E FINANCAVE PUBLIKE

Gjurmimi i rekomandimeve nga Monitorimi i RAP 2019/2020

Rekomandime	Statusi	Koment
Informacioni për buxhetin duhet të organizohet veçmas nga pjesa tjetër e dokumenteve që mund të gjenden nën skedën «Legjislacioni» në faqen e internetit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë. Dokumentet mund të paraqiten në një mënyrë të thjeshtuar për përdoruesit duke përfshirë shpjegime të shkurtra për përmbajtjen që gjendet në dokument.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
Raportimi buxhetor gjatë vitit duhet të përfshijë komente për të shpjeguar të dhënat buxhetore, veçanërisht mospërputhjet mes shifrave të parashikuara dhe ato faktike.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
Informacioni buxhetor për shpenzimet ekonomike, organizative dhe funksionale duhet të shpjegohet dhe dallohet më mirë sipas kategorive – veçanërisht dy kategoritë e fundit.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
Raporti i fundvitit duhet të përfshijë një metodologji për shpjegimin e arsytimit të treguesve të zgjedhur për performancën dhe për të vendosur një lidhje të qartë midis objektivave të politikës dhe rezultateve.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
Ministria e Financave dhe Ekonomisë duhet të publikojë rregullisht në internet rishikime të cilësisë të auditimit të brendshëm, veçmas nga raportet e KBFP-së.	Zbatuar pjesërisht	Rishikimet për cilësinë publikohen rregullisht, ato janë pjesë e raporteve vjetore të KBFP-së. ²⁴⁸
Ministritë duhet të publikojnë informacione të përditësuara dhe gjithëpërfshirëse në lidhje me menaxhimin financiar dhe kontrollin brenda institucionit të tyre, përfshi personat përgjegjës për zbatimin e KBFP, procedurat e brendshme dhe informacionin për parandalimin e riskut financiar.	Ka filluar	Dy ministri kanë filluar të publikojnë regjistrat e riskut si pjesë e planeve të tyre të integritetit, por informacioni nuk është gjithëpërfshirës. ²⁴⁹
Ministria e Financave dhe Ekonomisë duhet të ketë fuqi ligjore për të gjobitur institucionet publike që vazhdimisht nuk arrijnë të përmbushin rekomandimet e detyrimeve ligjore të nxjerra për të përmirësuar sistemin e KBFP-së të institucionit të tyre sipas Ligjit për Menaxhimin dhe Kontrollin Financiar.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
Njësia Qendrore e Harmonizimit në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë duhet gjithashtu të përmirësojë komunikimin e saj të jashtëm duke botuar materiale që shpjegojnë aktivitetet e KBFP-së dhe gjetjet për publikun.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.

248 Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik, Raport për Funkcionimin e Sistemit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik në Njësitë e Përgjithshme të Qeverisë për vitin 2021.

249 Shih për shembull planin e integritetit të Ministrisë për Evropën dhe Punëve të Jashtme në: <https://punetegashtme.gov.al/wp-content/uploads/2022/04/PI-MEPJ-26-04.2022.pdf>.

Rekomandime	Statusi	Koment
Autoritetet kontraktuese të qeverisë qendrore duhet të publikojnë plane dhe raporte të prokurimit në përputhje me Ligjin për të Drejtën e Informimit, ndërsa Agjencia e Prokurimit Publik duhet të publikojë të dhënat e prokurimit në një format të të dhënave të përpunueshme (open data).	Zbatuar pjesërisht	Agjencia e Prokurimit Publik ka publikuar të dhënat e prokurimit në format të të dhënave të përpunueshme (open data). ²⁵⁰
KLSH-ja duhet të prezantojë përmbledhje të standardizuara për çdo raport auditimi të botuar, të cilat janë lehtësisht të kuptueshme nga qytetarët dhe në mënyrë që të kuptohet rëndësia e gjetjeve dhe rekomandimeve.	Ka filluar	KLSH ka filluar të publikojë njoftime për shtyp për disa nga raportet e auditimit të publikuara. ²⁵¹
KLSH-ja duhet të konsiderojë shtimin e përdorimit të mjeteve miqësore për t'u komunikuar qytetarëve në mënyrë të efektshme punën e vet, duke përfshirë infografikët, videot dhe paraqitjen grafike të të dhënave.	Nuk është marrë asnjë veprim	Nuk ka pasur asnjë ndryshim që nga cikli i fundit i monitorimit.
Komisioni Parlamentar i Ekonomisë dhe Financave duhet të ushtrojë në mënyrë të efektshme detyrat e mbikëqyrjes duke i kërkuar llogari Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë për sigurimin e një regjimi rregullator efikas të kontrollit të brendshëm financiar publik.	Ka filluar	KBFP është diskutuar si pjesë e miratimit të buxhetit vjetor të shtetit, por jo si çështje më vete. ²⁵²

250 <https://www.app.gov.al/eksportimi-i-procedurave-te-publikuara/>.

251 https://www.klsh.org.al/content_pdf/163.

252 Komisioni Europian, "Raporti 2020 Shqipëri", 67.

REKOMANDIMET E MONITORIMIT TË RAP 2021/2022

Ka pasur njëfarë progresi për zbatimin e rekomandimeve nga cikli i mëparshëm i monitorimit, por y progres nuk ka sjellë përmirësime të dukshme në këtë fushë. Edhe për këtë cikël monitorimi vlejnjë rekomandimet e mëparshme.

1. Informacioni për buxhetin duhet të organizohet veçmas nga pjesa tjetër e dokumenteve që mund të gjenden nën skedën «Legjislacioni» në faqen e internetit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë. Dokumentet mund të paraqiten në një mënyrë të thjeshtuar për përdoruesit duke përfshirë shpjegime të shkurtra për përmbajtjen që gjendet në dokument.
2. Raportimi buxhetor gjatë vitit duhet të përfshijë komente për të shpjeguar të dhënat buxhetore, veçanërisht mospërputhjet mes shifrave të parashikuara dhe ato faktike.
3. Informacioni buxhetor për shpenzimet ekonomike, organizative dhe funksionale duhet të shpjegohet dhe dallohet më mirë sipas kategorive – veçanërisht dy kategoritë e fundit.
4. Raporti i fundvitit duhet të përfshijë një metodologji për shpjegimin e arsytimit të treguesve të zgjedhur për performancën dhe për të vendosur një lidhje të qartë midis objektivave të politikës dhe rezultateve.
5. Ministria e Financave dhe Ekonomisë duhet të publikojë rregullisht në internet rishikime të cilësisë të auditimit të brendshëm, veçmas nga raportet e KBFP-së.
6. Ministrinë duhet të publikojnë informacione të përditësuara dhe gjithëpërfshirëse në lidhje me menaxhimin financiar dhe kontrollin brenda institucionit të tyre, përfshi personat përgjegjës për zbatimin e KBFP, procedurat e brendshme dhe informacionin për parandalimin e riskut financiar.
7. Ministria e Financave dhe Ekonomisë duhet të ketë fuqi ligjore për të gjobitur institucionet publike që vazhdimisht nuk arrijnë të përmbushin rekomandimet e detyrimeve ligjore të nxjerra për të përmirësuar sistemin e KBFP-së të institucionit të tyre sipas Ligjit për Menaxhimin dhe Kontrollin Financiar.
8. Njësia Qendrore e Harmonizimit në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë duhet gjithashtu të përmirësojë komunikimin e saj të jashtëm duke botuar materiale që shpjegojnë aktivitetet e KBFP-së dhe gjetjet për publikun.
9. Autoritetet kontraktuese të qeverisë qendrore duhet të publikojnë plane dhe raporte të prokurimit në përputhje me Ligjin për të Drejtën e Informimit.
10. KLSH-ja duhet të prezantojë përmbledhje të standardizuara për çdo raport auditimi të botuar, të cilat janë lehtësisht të kuptueshme nga qytetarët dhe në mënyrë që të kuptohet rëndësia e gjetjeve dhe rekomandimeve.
11. KLSH-ja duhet të konsiderojë shtimin e përdorimit të mjeteve miqësore për t'u komunikuar qytetarëve në mënyrë të efektshme punën e vet, duke përfshirë infografikët, videot dhe paraqitjen grafike të të dhënave.
12. Komisioni Parlamentar i Ekonomisë dhe Financave duhet të ushtrojë në mënyrë të efektshme detyrat e mbikëqyrjes duke i kërkuar llogari Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë për sigurimin e një regjimi rregullator efikas të kontrollit të brendshëm financiar publik.

PËRFUNDIM: TENDENCAT DHE NEVOJAT E RAP-IT

Gjetjet e këtij raporti tregojnë se përveç disa përparimeve në ofrimin e shërbimeve dhe planifikimin e konsultimeve publike, progresi i përgjithshëm i RAP-it ka ngecur. Që nga cikli i fundit i monitorimit, vendimi kryesor i qeverisë lidhur me RAP-in ishte kalimi në ofrimin online të pothuajse të gjitha shërbimeve administrative. Ky vendim u mor pa marrë parasysh përgatitjen dhe sigurimin e infrastrukturës kibernetike të nevojshme për t'i ofruar shërbimet në mënyrë efektive. Mungesa e përgatitjes së bashku me nxitimin për të mbyllur të gjitha kanalet e tjera të ofrimit të shërbimeve, përveç portalit e-Albania, fillimisht e mbingarkuan sistemin dhe brenda dy muajsh u dëmtua rëndë për shkak të disa sulmeve kibernetike.

Progresi në konsultimin publik është kufizuar në miratimin e Udhëzuesit për procesin e konsultimit publik, i cili ende nuk është zbatuar plotësisht. Për më tepër, përfshirja e një skede raporti në portalin e konsultimit publik ka lehtësuar publikimin e raporteve të konsultimit publik; megjithatë, jo të gjitha autoritetet publike i publikojnë raportet e tyre dhe përmbajtja e raporteve të publikuara nuk ofron informacion gjithëpërfshirës dhe të detajuar mbi procesin e konsultimit publik.

Forumet formale të nivelit politik dhe teknik për koordinimin e planifikimit dhe zbatimit të RAP-it nuk mbledhen shpesh dhe nuk publikohen përmbledhje nga takimet e tyre. RAP diskutohet kryesisht me donatorë dhe partnerë ndërkombëtarë, tek të cilët qeveria shqiptare mbështetet për një pjesë të financimit dhe ekspertizës së nevojshme për zbatimin e agjendës së reformës. Kjo qasje e përjashton shoqërinë civile nga pjesëmarrja efektive në proces. Pjesëmarrja e OSHC-ve nevojitet patjetër pasi disa raporte dhe përfaqësues të OSHC-ve sugjerojnë se edhe reforma kryesore e qeverisë shqiptare – digitalizimi i shërbimeve – nuk siguron që shtresat më të cënueshme të shoqërisë shqiptare të kenë akses në shërbimet administrative.

Krijimi i SASPAC ka qenë një tjetër zhvillim i rëndësishëm institucional që ndikon në vendimmarrjen strategjike për zhvillim dhe integrim. Arsyeimi pas krijimit të këtij institucioni të ri ka qenë mjaft i paqartë dhe praktikisht pa diskutim publik. Mungesa e çdo informacioni në lidhje me administrimin dhe operacionet e brendshme të SASPAC minon llogaridhënien dhe transparencën publike.

Transparenca dhe llogaridhënia vazhdojnë të jenë dobësi thelbësore, të cilat ndikojnë në marrjen e informacioneve sensitive nga publiku dhe proaktivitetin institucional në publikimin e informacionit për kontratat e prokurimit, administratën e brendshme të institucioneve publike dhe natyrisht keq-qeverisjen. Ndryshimet e fundit të propozuara nga KDIMPD dhe Ministria e Drejtësisë, për të përmirësuar transparencën, mund të minojnë ligjërisht atë.

Problemet e qeverisjes që lindin nga koordinimi i pamjaftueshëm i politikave dhe standardet e dobëta të transparencës dhe llogaridhënies komplikohen më tej nga kuadri i dobët institucional dhe ligjor për garantimin e integritetit në shërbimin civil. Është gjithashtu mjaft shqetësues fakti që sistemet e komunikimit të brendshëm brenda shërbimit civil nuk funksionuan për një kohë mjaft të gjatë pas sulmeve kibernetike në rrjet. Përveç mos shpërndarjes në kohë të anketës së nëpunësve civilë për këtë raport, kjo është e dëmshme për funksionimin efikas të administratës publike.

Përpyekjet e reformës nuk i kanë dhënë prioritet përmirësimit të strukturave të politikëbërjes në fuqi dhe koordinimit dhe në forcimit të performancës së shërbimit civil. Nuk është bërë asnjë vlerësim i plotë i proceseve në fuqi për të identifikuar jo vetëm sfidat ligjore dhe procedurale por edhe institucionale, që pengojnë rritjen e performancës të institucioneve të qeverisë qendrore. Pengesat themelore për hartimin dhe zbatimin efektiv të politikave vazhdojnë të jenë pavarësia profesionale e nëpunësve civilë, ekspertiza e tyre në politika publike, si dhe bashkëpunimi dhe koordinimi brenda ministrive të linjës.

Për më tepër, piketat e rëndësishme që janë vendosur në sistemin e rekrutimit dhe emërimit në shërbimin civil duhet të forcohen më tej përmes një sistemi gjithëpërfshirës të karrierës që integron kritere të qarta të trajnimit, ngritjes në detyrë dhe të pagës për secilën kategori dhe nënkategori të shërbimit civil. Gjithashtu, raportimi nuk duhet të përqendrohet vetëm në shërbimin civil, por edhe në pjesën tjetër të punonjësve të sektorit publik, pasi në thelb nuk ka asnjë llogaridhënie në lidhje me rekrutimin, promovimin, karrierën dhe

largimin nga puna të punonjësve të sektorit publik, marrëdhëniet e punës të të cilëve rregullohen nga Kodi i Punës.

Së fundmi, përpjekjet e komunitetit të donatorëve të huaj, institucioneve të qeverisë shqiptare dhe të shoqërisë civile për të kryer reformën në administratën publike në Shqipëri duhet të jenë të njëjta me ato të reformës së sundimit të ligjit. Procesi i pranimi në BE dhe kriteret e kushtëzimit janë përqendruar në përparimin e vendit në Kapitujt 23 dhe 24 të legjislacionit të BE-së. Krahasimisht, përparimi në reformën e administratës publike, e cila është gjithashtu një nga kriteret themelore të pranimi, është neglizhuar. RAP është komponent kritik i procesit të anëtarësimit dhe qeverisjes së mirë, dhe si i tillë duhet të ketë prioritet.

Shtojcë për Metodologjinë

Metodologjia e monitorimit të RAP-it u zhvillua nga ekipi hulumtues i WeBER-it dhe u konsultua plotësisht midis bashkëpunëtorëve ekspertë të WeBER-it. Në përputhje me ndryshimet metodologjike të përshkruara në këtë raport, metodologjia bazohet në 22 Parime SIGMA (përkundër 21 të tilla në ciklin e mëparshëm të monitorimit) dhe për të monitoruar këto parime brenda gjashtë fushave kryesore të RAP-it përdoren 23 tregues të përbërë.

Dokumenti i metodologjisë së monitorimit të reformës jep detaje mbi qasjen e përgjithshme të monitorimit WeBER, procesin e zhvillimit të metodologjisë, zgjedhjen e parimeve që projekti WeBER monitoron dhe formulimin e treguesve me përshkrimet e qasjeve metodologjike. Informacioni i hollësishëm për matjen e secilit tregues jepet në tabela të veçanta të treguesve. Çdo tabelë përmban sa vijon: formulimin, peshën specifike, burimet e të dhënave, metodologjinë/përshkrimin se çfarë mat një element i caktuar, si dhe rregullat e ndarjes së pikëve. Së fundmi, tabelat e treguesve përmbajnë tabelën për kthimin e pikëve të çdo elementi në vlera përfundimtare të treguesit, në shkallën nga 0 në 5.

Metodologjia e monitorimit dhe tabelat e treguesve janë në dispozicion në lidhjen vijuese: <https://www.par-monitor.org/par-monitor-methodology/>.

Janë përdorur dhe krahasuar të dhëna nga secila prej gjashtë administratave. Këto të dhëna janë mbledhur nëpërmjet metodave të mëposhtme:

- Fokus-grupe
- Intervista me grupet e interesit
- Sondazh të perceptimit publik
- Sondazh të nëpunësve civilë
- Sondazh të organizatave të shoqërisë civile
- Hulumtim i dokumentacionit zyrtar, të dhënave dhe faqeve zyrtare të internetit
- Kërkesa për informacion.

FOKUS-GRUPET

Janë kryer tre fokus-grupe për mbledhjen e përshtypjeve nga OSHC-të për tregues të caktuar. Të dhënat e fokusgrupeve përdoren më shpesh për të plotësuar ose vërtetuar të dhënat e mbledhura nga metoda të tjera kërkimore. Më konkretisht, metodologjia e monitorimit parashikoi fokus-grupe për:

- Kornizën Strategjike për RAP, me organizatat e shoqërisë civile (për treguesit KSRAP_P1_I1, KSRAP_P2 & 4_I1)
- Zhvillimin dhe Koordinimin e Politikave, me organizatat e shoqërisë civile (që mbulojnë ZHKP_P5_I2, ZHKP_P6_I1, ZHKP_P10_I1, ZHKP_P11_I1))
- Llogaridhënien, me organizatat e shoqërisë civile (për treguesin LL_P2_I1), dhe
- Ofrimin e Shërbimit, me organizata të shoqërisë civile që merren posaçërisht me çështje të përfuturit të shërbimeve, grupet shoqërore të mënjanuara dhe personat me aftësi të kufizuara (për treguesin OSH_P4_I1).

Përzgjedhja e pjesëmarrësve synoi OSHC-të ose grupe të tjera me ekspertizë për çështjet në fjalë. U kryen fokus-grupet vijuese:

Tabela 1. Fokus-grupet e kryera:

Fokus-grupi	Vendndodhja e OSHC-ve	Fusha e RAP
Fokus-grupi nr. 1	3 OSHC lokale	Ofrimi i Shërbimit
Fokus-grupi nr. 2	6 OSHC lokale dhe kombëtare (me qendër në Tiranë)	Ofrimi i Shërbimit dhe Zhvillimi dhe Koordinimi i Politikave
Fokus-grupi nr. 3	5 OSHC lokale dhe kombëtare (me qendër në Tiranë)	Zhvillimi dhe Koordinimi i Politikave

INTERVISTAT ME PALËT E INTERESUARA

Intervistat u kryen për të mbledhur përshtypjet nga palët e interesuara për disa prej fushave të monitoruara. Ngjashëm me fokus-grupet, intervistat u përdorën kryesisht për të plotësuar dhe verifikuar të dhënat e mbledhura me metoda të tjera.

Duke qenë se ky cikël monitorimi u krye afër ciklit 2019/2020, vlerësimet për disa nga elementët tregues bazohen në rezultatet e ciklit të mëparshëm të monitorimit. Megjithatë, janë bërë intervista shtesë në rastet kur ka pasur zhvillime. Gjatë këtij cikli monitorimi, ekipi hulumtues kreu intervista me një ish-nëpunës të lartë civil dhe një ekspert të RAP-it për të mbledhur disa informacione mbi themelimin e SASPAC dhe për të verifikuar çdo ndryshim të bërë në programin e trajnimit për nëpunësit e lartë civilë.

Intervistat ishin gjysmë të strukturuar, të përbëra nga një grup pyetjesh të hapura, të cilat mundësuan një diskutim me të intervistuarit dhe nën-pyetje aty për aty. Të intervistuarve u është dhënë një anonimitet i plotë në lidhje me çdo informacion personal, në mënyrë që të sigurohej nivel më i lartë përgjigjesh dhe të lehtësohej shkëmbimi i hapur i mendimeve.

Tabela 2. Intervistat e kryera:

I intervistuari (numri i intervistave)	Fusha e RAP
Përfaqësues të DAP (3)	Shërbimi Publik dhe Miradministrimi i Burimeve Njerëzore
Ish kandidatë për shërbimin civil (4)	Shërbimi Publik dhe Miradministrimi i Burimeve Njerëzore
Nëpunës i lartë civil (1)	Shërbimi Publik dhe Miradministrimi i Burimeve Njerëzore
Ekspert i RAP-it (1)	Zhvillimi i Politikave dhe Koordinimit
Përfaqësues i KLSH (1)	Miradministrimi i Financave Publike

SONDAZHI I PERCEPTIMIT PUBLIK

Sondazhi i perceptimit të publikut bazohet në një pyetësor që synon publikun e gjerë në Shqipëri (banorë të përhershëm, mbi 18 vjeç). Sondazhi u krye nëpërmjet intervistimit telefonik të asistuar nga kompjuteri (CATI) në kombinim me intervistimin në internet të asistuar nga kompjuteri (CAWI), duke përdorur një përfaqësim të rastësishëm me tre faza kampionimi të shtresëzuar (njësia primare e kampionimit: zonat e qendrave të votimit; njësia e dytë e kampionimit: familjet; njësia e tretë e kampionimit: anëtar i familjes). Sondazhi u krye gjatë periudhës 10 maj – 17 maj 2022. Marzhi i gabimit për një kampion prej 1009 qytetarësh është $\pm 3.16\%$, në nivelin e besimit 95%. Më poshtë janë të dhënat demografike të kampionit:

Tabela 3. Të dhënat e sondazhit të perceptimit publik

Kategoria	Nënkategori	N	Përqindja
Të ardhurat e tanishme të familjes	Jetoj mirë me të ardhurat e tanishme	47	4.66
	la dal me të ardhurat e tanishme	366	36.27
	E shoh të vështirë me të ardhurat e tanishme	312	30.92
	E shoh shumë të vështirë me të ardhurat e tanishme	314	31.12
Zona	Urbane	432	42.81
	Rurale	577	57.19
Rajoni	Verior	175	17.34
	Qendror	515	51.04
	Jugor	319	31.62
Gjinia	Mashkull	507	50.25
	Femër	502	49.75
Mosha	18-29	251	24.88
	30-44	248	24.58
	45-60	314	31.12
	> 60	197	19.52
Arsimi	Fillor ose më pak	434	43.01
	Gjimnaz	346	34.29
	Kolegj ose Universitet	228	22.60
Gjendja e punësimit	Në punë të paguar	436	43.21
	I/e papunë	311	30.82
	Të tjera	262	25.97

SONDAZHI I NËPUNËSVE CIVILË

Në këtë cikël monitorimi nuk u krye sondazhi i nëpunësve për shkak të çështjeve të ndryshme teknike si pasojë e rikonfigurimit të sistemit të brendshëm të postës elektronike brenda shërbimit civil.

SONDAZHI I ORGANIZATAVE TË SHOQËRISË CIVILE

Rezultatet e sondazhit të OSHC-ve bazohen në një pyetësor të standardizuar që synon përfaqësuesit e OSHC-ve që punojnë në Shqipëri. Pyetësori përfshinte nëntë pjesë që mbulojnë:

1. Përfshirjen e OSHC-ve në hartimin e politikave të bazuara në të dhëna dhe studime;
2. Pjesëmarrjen në politikëbërje dhe vendimmarrje;

3. Ushtrimin e të drejtës për marrjen e lirë të informacionit;
4. Transparencën e proceseve vendimmarrëse;
5. Disponueshmërinë publike të legjislacionit dhe materialeve shpjeguese;
6. Perceptimet e OSHC-ve për planifikimin, monitorimin dhe raportimin e qeverisë mbi punën e saj;
7. Efektshmërinë e mekanizmave për mbrojtjen e së drejtës për administrim të mirë;
8. Integritetin e administratës publike, dhe
9. Marrjen e shërbimeve administrative;

Mbledhja e të dhënave u krye duke përdorur një pyetësor të vetadministruar në platformën SurveyMonkey. 62 OSHC morën pjesë në sondazh, i cili u krye midis 23 marsit dhe 21 qershorit 2022..

Tabela 4. Të dhënat e kampionit së studimit të OSHC-ve

Kategoria	N	Përqindja
Lloji i organizatës		
Institut kërkimor	18	29.03%
Organizatë mbikëqyrëse	10	16.13%
Advokim/mbrojtje	32	51.61%
Ofrues shërbimi	25	40.32%
Organizata komuniteti lokal (grassroots)	22	35.48%
Të tjera	11	17.74%
Fusha e veprimtarisë		
Qeverisja dhe demokracia	28	45.16%
Sundimi i ligjit	9	14.52%
Të drejtat e njeriut	35	56.45%
Reforma e administratës publike	12	19.35%
Integrimi evropian	16	25.81%
Çështjet gjinore	30	48.39%
Fëmijët dhe të rinjtë	34	54.84%
Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm	28	45.16%
Arsimi	27	43.55%
Kultura	17	27.42%
Shëndeti	10	16.13%
Media	9	14.52%
Zhvillimi ekonomik	22	35.48%
Zhvillimi i shoqërisë civile	28	45.16%
Shërbimet sociale	30	48.39%
Të tjera	3	4.84%

Viti i regjistrimit të OSHC-ve

Mesatarja= 2006; Shtrirja=1991-2020

Pozicioni i të anketuarit në organizatë*		
Drejtues i nivelit të lartë	37	59.68%
Drejtues i nivelit të mesëm	5	8.06%
Zyrtar i lartë (jo drejtues)	5	8.06%
Zyrtar i mesëm (jo drejtues)	1	1.61%
Të tjera	16	25.81%

Vite pune në organizatë

Mesatarja= 10.8 vjet; Shtrirja=0-30 vjet

ANALIZA E DOKUMENTACIONIT ZYRTAR, TË DHËNAVE DHE FAQEVE ZYRTARE TË INTERNETIT

Monitorimi u mbështet shumë në analizën e dokumenteve zyrtare të disponueshme publikisht në faqet e internetit të organeve të administratës. Dokumentet e analizuar përfshijnë:

- legjislacionin (ligje dhe akte nënligjore)
- dokumente të politikave (strategji, programe, plane, plane veprimi, etj.)
- raporte zyrtare (raportet e zbatimit, raportet e konsultimit publik etj.)
- dokumente analitike (vlerësime të ndikimit, materiale shpjeguese të legjislacionit, koncepteve të politikave, vlerësime të politikave etj.)
- akte individuale juridike (vendimet, konkluzione etj.)
- dokumente të tjera (agjenda, procesverbale dhe raporte të mbledhjeve, njoftime, udhëzime, direktiva, memorandume etj.).

Për më tepër, faqet zyrtare të autoriteteve publike u përdorën si burime të të dhënave dhe dokumenteve për të gjithë treguesit, përveç atyre që bazohen plotësisht në të dhënat e sondazhit. Në raste të caktuara, faqet e internetit të autoriteteve publike u shqyrjuan nga afër, pasi ato ishin burimet kryesore të informacionit dhe njësi të analizës.

KËRKESAT PËR INFORMACION

Metodologjia e monitorimit mbështetet në të dhëna të disponueshme për publikun. Studiuesit dërguan kërkesa për informacion vetëm në rastet kur përcaktohej nga metodologjia e elementeve përkatëse që shqyrtonin praktika të caktuara institucionale, që nuk mund të mbulohen lehtësisht nga të dhënat e disponueshme në internet. Në raste të caktuara, kërkesa shtesë për informacion janë dërguar për të marrë të dhëna dhe informacione të nevojshme në fushat e tjera të reformës për të analizuar treguesit përkatës. Në total, u dërguan 14 kërkesa për informacion për fushat e mëposhtme:

1. Kuadri Strategjik i RAP-it (KSRAP_P1_I1, KSRAP_P2_I4)
2. Zhvillimi dhe Koordinimi i Politikave (ZHKP_P6_I1, ZHKP_P10_I1, ZHKP_P11_I1)
3. Shërbimi Publik dhe Miradministrimi i Burimeve Njerëzore (SHPMBNJ_P2_I1, SHPMBNJ_P3_I1, SHPMBNJ_P4_I1)
4. Llogaridhënia (LL_P2_I2).

LISTA E BURIMEVE TË REFERUARA NË RAPORT

STUDIME, REPORTE, DOKUMENTE POLITIKASH, LIGJE

"E-Albania/95% e shërbimeve kaluan online, por qytetarët hasin probleme". *Faktoje.al*. <https://faktoje.al/e-albania-95-e-sherbimeve-kaluan-online-por-qytetaret-hasin-probleme/>.

Agjencia e Ofrimit të Shërbimeve të Integruara në Shqipëri (ADISA), *Raporti i Monitorimit të Dokumentit të Politikave Afatgjata*. Tiranë: ADISA, 2021. Aksesohet në: <https://www.adisa.gov.al/wp-content/uploads/2021/04/Raport-i-Monitorimit-te-Strategjise-ADISA-2020-v7.pdf>.

Agjencia e Ofrimit të Shërbimeve të Integruara në Shqipëri (ADISA). *Long-Term Policy Document on the Delivery of Citizen-Centric Services by Central Government Institutions in Albania 2016-2025*. Aksesohet në: <https://bit.ly/2FF1Iub>.

Agjencia e Ofrimit të Shërbimeve të Integruara në Shqipëri dhe IDRA Research and Consulting. *Modeli i Ofrimit të Shërbimeve Publike me në Qendër Qytetarin në Shqipëri*. Tiranë: ADISA, 2020. Aksesohet në: https://www.adisa.gov.al/wp-content/uploads/2021/06/Final-Report_Albanian.pdf.

Alban Dafa, *Raporti Kombëtar i RAP-it Shqipëri 2019/2020*. Tiranë: Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim, 2021.: <https://bit.ly/3y8YuCo>.

Kontrolli i Lartë i Shtetit (KLSH). *Strategjia e Komunikimit 2022-2025*. Tiranë: KLSH, 2022: <https://panel.klsh.org.al/storage/phpnl7OKn.pdf>.

Kuvendi i Republikës së Shqipërisë. *Raport për Pjesëmarrjen e Publikut dhe Shoqërisë Civile në Procesin Vendimmarrës të Kuvendit për Vitin 2021*. <https://bit.ly/3KIFjwl>.

Blerjana Bino, Redion Qirjazi, dhe Alban Dafa. *Pjesëmarrja e Shoqërisë Civile në Procesin e Vendimmarrjes në Shqipëri*. Tiranë: Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim, 2020: <https://bit.ly/3hEOvgu> (anglisht)

Këshilli i Ministrave. *Plani Kombëtar për Integrimin Evropian 2019-2021*. Available at: <https://integrimi-ne-be.puneteshjshme.gov.al/wp-content/uploads/2020/04/PKIE-2019-2021.pdf>.

Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 109, datë 06.03.2019 "Për vendosjen e standardeve në kryerjen e disa aktiviteteve me punonjës të përkohshëm, në njësitë e qeverisjes qendrore". Aksesohet në: <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2019/03/06/109>.

Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 1151, datë 24.12.2020 "Për përcaktimin e numrit të punonjësve me kontratë të përkohshme, për vitin 2021 në njësitë e qeverisjes qendrore". Aksesohet në: <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2020/12/24/1151>.

Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 118, datë 5.3.2014 " Për procedurat e emërimit, rekrutimit, menaxhimit dhe përfundimit të marrëdhënies në shërbimin civil të nëpunësve civilë të nivelit të lartë drejtues". Aksesohet në: <https://bit.ly/3bCuLU>.

Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 242, datë 18.03.2015 " Për plotësimin e vendeve të lira në kategorinë e ulët dhe të mesme drejtuese ". <http://dap.gov.al/legjislacioni/per-sherbimin-civil>.

Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 243, datë 18.03.2015 " Për pranimin, lëvizjen paralele, periudhën e provës dhe emërimin në kategorinë ekzekutive". <http://dap.gov.al/legjislacioni/per-sherbimin-civil>.

Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 35, datë 19.01.2022 "Për përcaktimin e numrit të punonjësve me kontratë të përkohshme, për vitin 2022, në njësitë e qeverisjes qendrore". <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2022/01/19/35>.

Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 43, datë 15.1.2020 "Për funksionimin e procesit të shkëmbimit të dokumenteve ndërmjet institucioneve, nëpërmjet sistemit të qarkullimit të dokumenteve me nënshkrim elektronik". <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2020/01/15/43>.

Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 584, datë 28.8.2003. <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2003/08/28/584>

Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 640, datë 02.10.2019 "Për përcaktimin e autoritetit përgjegjës për vlerësimin e cilësisë së ofrimit të shërbimeve". <https://bit.ly/3lyOiHR>.

Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 642, datë 29.10.2021 "Për krijimin, organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Shtetërore të Programit Strategjik dhe Koordinimit të Ndihmës", <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2021/10/29/642>.

Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 914, datë 29.12.2014 "Për miratimin e rregullave të prokurimit publik". <https://bit.ly/3kKw4eA>.

Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 290, date 11.4.2020 "Për krijimin e bazës së të dhënave shtetërore të sistemit informatik të planifikimit të integruar (SIPI/IPSIS)." Aksesohet në: <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2020/04/11/290>.

Vendim i Këshillit të Ministrave nr.714 datë 22.10.2004 "Për veprimtarinë e jashtme dhe dhënien e dhuratave gjatë veprimtarisë së nëpunësit të administratës publike" <https://bit.ly/41FdK7q>.

Dorian Matlija dhe Irena Dule. *E Drejta e Informimit 2021*. Tiranë: Res Publica, 2022.

Erisa Kryeziu, "Çfarë pritet të ndryshojë në ligjin për të drejtën e informimit?". *Citizens Channel*. 25 tetor 2022.: <https://citizens-channel.com/2022/10/25/cfare-pritet-te-ndryshoje-ne-ligjin-per-te-drejten-e-informimit/>.

Komisioni Evropian. "Raporti Shqipëri 2022". <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/default/files/20190529-albania-report.pdf>.

Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik, *Raport për Funksionimin e Sistemit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik në Njësitë e Përgjithshme të Qeverisë për vitin 2021*. Tiranë: Ministria e Financave dhe Ekonomisë, 2022.: <https://financa.gov.al/wp-content/uploads/2022/09/Raporti-KBFP-2021-Final.pdf>.

Gjergj Erebara, "Albania Blames 'Massive Cyber Attack' as Govt Servers go Down". *Balkan Insight*. 18 korrik 2022. <https://balkaninsight.com/2022/07/18/albania-gov-says-it-is-being-attacked-as-service-servers-are-down/> (anglisht).

INSTAT. "Indeksi i Çmimit të Konsumatorit". janar 2023. http://www.instat.gov.al/media/11226/ick_janar_2023.pdf.

Udhëzimi nr. 2 i Departamentit të Administratës publike, datë 27.3.2015. <http://www.dap.gov.al/legjislacioni/udhezime-manuale/54-udhezim-nr-2-date-27-03-2015>.

Fondi Monetar Ndërkombëtar, "Shqipëria: Raporti i stafit për konsultimin e Nenit IV" "Raporti kombëtar i FMN" Nr. 32/362. Washington, DC: botimet e FMN, 2022. <https://bit.ly/3mdhMn8>.

Kodi i Punës i Republikës së Shqipërisë. <https://bit.ly/3sq40uM>.

Ligji nr. 90/2012 "Për organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore" <https://bit.ly/3aPXJmt>.

Ligji nr. 10 296, datë 8.7.2010 "Për menaxhimin financiar dhe kontrollin": <https://qbz.gov.al/eli/ligj/2010/07/08/10296>.

Ligji nr. 119/2014 "Për të drejtat e informimit". <https://qbz.gov.al/eli/ligj/2014/09/18/119>.

Ligji nr. 119/2015 "Për krijimin dhe funksionimin e Këshillit Kombëtar për Shoqërinë Civile". [http://www.amshc.gov.al/web/KKSHC/Ligj_Nr.119-2015_KKSHC-\(AL\).pdf](http://www.amshc.gov.al/web/KKSHC/Ligj_Nr.119-2015_KKSHC-(AL).pdf).

Ligji nr. 125/2013 "Për koncensionet dhe partneritetin publik privat". <https://qbz.gov.al/eli/ligj/2013/04/25/125-2013>.

Ligji nr. 13/2016 "Për ofrimin e shërbimeve në Republikën e Shqipërisë". <https://bit.ly/3ZyyoUS>.

Ligji nr. 146/2014 "Për njoftimin dhe konsultimin publik". <https://qbz.gov.al/eli/ligj/2014/10/30/146>.

Ligji nr. 152/2013 "Për nëpunësin civil". <https://bit.ly/41H8XSL>.

Ligji nr. 60/2016 "Për sinjalizimin dhe mbrojtjen e sinjalizuesve". <http://www.ildkpkj.al/legjislacioni-section3/>.

Ligji nr. 84/2022 "Për buxhetin e vitit 2023". <https://financa.gov.al/per-buxhetin-e-vitit-2023/>.

Ligji nr. 8457, datë 11.2.1999, "Për informacionin e klasifikuar 'sekret shtetëror'". <https://bit.ly/3SKtyBK>.

Ligji nr. 9000, datë 30.01.2003 "Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave" <https://qbz.gov.al/eli/ligj/2003/01/30/9000>.

Ligji nr. 9049, datë 10.04.2003 "Për deklarimin dhe kontrollin e pasurive, detyrimeve financiare të të zgjedhurve dhe të disa nëpunësve publikë: <https://bit.ly/2RvEJmb>.

Ligji nr. 9367, datë 07.04.2005 "Për parandalimin e konfliktit të interesit në ushtrimin e funksioneve publike". <https://bit.ly/3hVaSNv>.

Ligji nr. 9887, datë 8.3.2008 "Për mbrojtjen e të dhënave personale" <https://qbz.gov.al/eli/ligj/2008/03/10/9887>.

Ministria e Financave dhe Ekonomisë. "Strategjia Sektoriale Shqiptare e Miradministrimit të Financave Publike". dhjetor 2019. <https://financa.gov.al/wp-content/uploads/2020/06/PFM-Strategy-2019-2022-ENG.pdf> (anglisht)

Ministria e Financave dhe Ekonomisë. "Raporti I Monitorimit të Miradministrimit të Financave Publike 2021". Dhjetor 2021. <https://financa.gov.al/wp-content/uploads/2022/09/2021-PFM-Annual-Monitoring-Report.pdf> (anglisht)

OECD. *Kuadri Metodologjik për Parimet e Administratës Publike 2017*. Paris: botimet OECD, 2017. <https://bit.ly/2BxiBxv> (anglisht).

OECD. *Raport Monitorimi: Shqipëri 2021*. Paris: botimet OECD, 2021. <https://www.sigmaweb.org/publications/Monitoring-Report-2021-Albania.pdf>.

OECD. *Parimet e Administratës Publike 2017*. Paris: botimet OECD, 2017. <https://bit.ly/2Kvm4iO>.

Urdhër i Kryeministrit nr. 157, datë 20.10.2018 "Për masat e marra për të zbatuar qasjen e gjerë sektoriale/ ndërsektoriale, si dhe ngritjen dhe funksionimin e mekanizmit sektorial/ndërsektorial të integruar".

Kodi penal i Republikës së Shqipërisë. <https://qbz.gov.al/preview/a2b117e6-69b2-4355-aa49-78967c31bf4d>.

Zyra e Kryeministrit, *Udhëzues për Procesin e Konsultimit Publik*. Tiranë: Zyra e Kryeministrit, 2021. <https://www.adisa.gov.al/wp-content/uploads/2021/03/URDHER-Nr.-3-Dt.-29.01.2021-compressed.pdf>.

ADRESA NË INTERNET

ADISA - <https://www.adisa.gov.al/>

E-Albania - <https://e-albania.al/>.

Departamenti i Administratës Publike - <http://dap.gov.al/>.

Ministria e Financës dhe Ekonomisë - <https://financa.gov.al/>

Kontrolli i Lartë i Shtetit - <https://www.klsh.org.al/>

Komisioneri për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale - <http://idp.al/>

Zyra e Kryeministrit- <https://kryeministria.al/>.

Agjencia e Prokurimit Publik - <http://www.app.gov.al/>.

INSTITUTI PËR DEMOKRACI DHE NDËRMJETËSIM

Rr. Shenasi Dishnica, Nd.35, H.1, 1017

T +355 4 240 0241 | C +355 674499546

www.idmalbania.org

Na ndiqni në [Facebook](#) dhe [X!](#)